

Strategia Rozwoju Gminy Leszno na lata 2026-2036

Zleceniodawca:

Gmina Leszno

al. Wojska Polskiego 21,

05-084 Leszno

Autorzy:

Marcelina Więcek

Magdalena Kmak

Michał Kozielski

Czerwiec 2026

Spis treści

1. WSTĘP DO DOKUMENTU STRATEGII.....	8
2. METODYKA OPRACOWANIA.....	10
3. HARMONOGRAM PRAC	11
4. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY.....	14
5. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ GMINY LESZNO	16
5.1. Wstęp do diagnozy	16
5.2. Społeczeństwo	18
5.2.1. Demografia.....	21
5.2.2. Opieka zdrowotna i społeczna	26
5.2.3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	38
5.2.4. Kultura i sport.....	43
5.2.5. Ochrona dziedzictwa narodowego.....	49
5.2.6. Szkolnictwo.....	52
5.3. Transport oraz infrastruktura sieciowa.....	59
5.3.1. Komunikacja.....	60
5.3.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna.....	66
5.2.3. Sieć gazowa i ciepłownictwo.....	73
5.3.4. Energia elektryczna	75
5.3.5. Energia pochodząca z odnawialnych źródeł energii.....	77
5.3.6. Sieć telekomunikacyjna.....	79
5.4. Gospodarka i rynek pracy	82
5.4.1. Mieszkalnictwo.....	95
5.4.2. Finanse Gminy.....	100
5.5. Środowisko	111
5.5.1. Środowisko przyrodnicze.....	112
5.5.2. Zasoby wodne	117
5.5.3. Zagrożenie powodzią i suszami	126
5.5.4. Gospodarka odpadami.....	130
5.5.5. Powietrze atmosferyczne	134
5.6. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.....	139
6. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	146
7. ANALIZA SWOT	149
8. MISJA I WIZJA GMINY LESZNO	155
9. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU	156
9.1. Cel strategiczny 1. Budowanie spójnej, solidarnej i zaangażowanej społeczności lokalnej.....	158
9.2. Cel strategiczny 2. Wzrost potencjału gospodarczego Gminy w oparciu o innowacyjność i otwartą postawę podmiotów oddziałujących.....	161
9.3. Cel strategiczny 3. Kształtowanie przestrzeni Gminy jakościowej i dostępnej dla każdego mieszkańca, z poszanowaniem unikatowych uwarunkowań lokalnych.....	164
10. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ	167
11. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ	177

12. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	183
13. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII.....	199
14. RAMY FINANSOWANIA I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	200

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Leszno według płci i grup ekonomicznych w latach 2018-2024 (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).....	21
Tabela 2. Ruch naturalny i wędrowniczy mieszkańców Gminy Leszno w latach 2018-2024 (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).....	22
Tabela 3. Ruch naturalny i wędrowniczy mieszkańców Gminy Leszno w roku 2024 na tle gmin przyjętych do analizy porównawczej (stan ludności na dzień 31 grudnia 2024 roku).....	22
Tabela 4. Ludność gmin Powiatu Warszawskiego Zachodniego w latach 2018-2024 wraz z udziałem ludności poszczególnych gmin w ogólnej liczbie ludności Powiatu (stan na 31 grudnia każdego roku).	23
Tabela 5. Prognoza ludności gmin na lata 2025-2035 w Powiecie Warszawskim Zachodnim.....	24
Tabela 6. Przestępstwa stwierdzone i najbardziej uciążliwe dla mieszkańców Gminy Leszno w latach 2018-2024.	28
Tabela 7. Czynności podjęte w ramach działalności Posterunku Policji w Lesznie w latach 2020-2024.....	29
Tabela 8. Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną ze względu na trudną sytuację życiową w Gminie Leszno w latach 2018-2024.....	32
Tabela 9. Liczba rodzin objętych świadczeniami rodzinnymi w Gminie Leszno w latach 2018-2024.....	33
Tabela 10. Liczba osób objętych innymi świadczeniami w Gminie Leszno w latach 2018-2024.....	34
Tabela 11. Łączne wydatki roczne Gminy Leszno na pomoc społeczną w latach 2018-2024.....	36
Tabela 12. Liczba oddziałów bibliotek w gminach z grupy analizy porównawczej w 2024 roku.....	43
Tabela 13. Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w Gminie Leszno na tle gmin z analizy porównawczej w latach 2022-2024.....	45
Tabela 14. Obiekty wpisane do rejestru i ewidencji zabytków w Gminie Leszno.....	49
Tabela 15. Stanowiska archeologiczne na terenie Gminy Leszno wpisane do rejestru zabytków.....	51
Tabela 16. Liczba uczniów gminnych placówek oświatowych w latach 2019-2024.....	55
Tabela 17. Liczba nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświatowych Gminy Leszno w latach 2019-2024 oraz wskaźnik liczby uczniów przypadających na jednego nauczyciela.....	55
Tabela 18. Średnie wyniki egzaminów ósmoklasisty w szkołach podstawowych Gminie Leszno oraz Powiecie Warszawskim Zachodnim w latach 2022-2025.....	56
Tabela 19. Nawierzchnie dróg gminnych w granicach administracyjnych Gminy Leszno w 2024 roku.....	61
Tabela 20. Długość dróg rowerowych w Gminie Leszno na tle gmin z analizy porównawczej w latach 2022-2023.....	63
Tabela 21. Wydatki bieżące i majątkowe Gminy Leszno na transport i komunikację w latach 2022-2024.....	65
Tabela 22. Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności w Gminie Leszno w latach 2018-2024.....	67
Tabela 23. Długość sieci wodociągowej w km w Gminie Leszno na tle gmin z analizy porównawczej w latach 2018-2024.....	68
Tabela 24. Korzystający z instalacji kanalizacyjnej oraz z indywidualnych zbiorników bezodpływowych w % ogółu ludności w Gminie Leszno w latach 2018-2024.....	70
Tabela 25. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km w Gminie Leszno na tle gmin z analizy porównawczej.....	71
Tabela 26. Struktura budynków w podziale na źródła ciepła z paliw stałych i niskoemisyjnych na terenie Gminy Leszno (stan na dzień: 16.07.2025).....	73
Tabela 27. Podział na rodzaje usług i zasięgów adresów na terenie Gminy Leszno.....	80
Tabela 28. Liczba zasięgów w Gminie Leszno w zależności od rodzaju medium.....	80
Tabela 29. Podmioty gospodarcze według wielkości zatrudnienia w Gminie Leszno w latach 2016-2023.....	84
Tabela 30. Liczba aktywnych płatników składek ZUS w Powiecie Warszawskim Zachodnim- stan na 31.12.2024r.....	84
Tabela 31. Przychody podatków Gminy Leszno w latach 2015-2022 według źródeł dochodów.....	87
Tabela 32. Podmioty Gospodarki Narodowej wpisane do rejestru REGON- Gmina Leszno (2024 r.).....	89
Tabela 33. Nowo zarejestrowane podmioty w Gminie Leszno w porównaniu do wyrejestrowanych w latach 2018-2024 na tle gmin z analizy porównawczej.....	90
Tabela 34. Zestawienie zbiorcze bezrobocia w poszczególnych gminach w Powiecie Warszawskim Zachodnim.....	92
Tabela 35. Bezrobotni według gmin Powiatu Warszawskiego Zachodniego- stan na koniec 2024 roku.....	92
Tabela 36. Prognoza stanu technicznego budynków gminnego zasobu mieszkaniowego w latach 2025-2030.....	96
Tabela 37. Prognoza wielkości zasobu mieszkaniowego w latach 2025-2030 z podziałem na lokale wynajmowane jako najem lokali socjalnych i pozostałe lokale mieszkalne.....	96
Tabela 38. Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu w Gminie Leszno na tle gmin z analizy porównawczej w latach	

2018-2024.....	99
Tabela 39. Udział wydatków bieżących i majątkowych Gminy Leszno w latach 2018-2024.....	105
Tabela 40. Wydatki Gminy Leszno na Fundusz Sołecki wraz z ich udziałem procentowym w ogólnych wydatkach Gminy w latach 2018-2024.....	107
Tabela 41. Stan zadłużenia Gminy Leszno w latach 2018-2024.....	109
Tabela 42. Udział wydatków inwestycyjnych w ogóle wydatków Gminy Leszno w latach 2018-2024.....	109
Tabela 43. Typy i podtypy krajobrazów w Gminie Leszno.....	114
Tabela 44. Jednolite części wód powierzchniowych na obszarze Gminy Leszno.....	118
Tabela 45. Ocena stanu monitorowanych JCWP na obszarze Gminy Leszno.....	119
Tabela 46. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 64 i 65.....	122
Tabela 47. Stan i ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla poszczególnych JCWPd na obszarze Gminy Leszno.....	123
Tabela 48. Ogólna charakterystyka GZWP nr 215, 2151, 222.....	125
Tabela 49. Informacja o wytworzonych odpadach komunalnych z terenu Gminy Leszno w latach 2018-2024.....	132
Tabela 50. Ilość ton usuniętych wyrobów azbestowych oraz nakłady finansowe związane z usuwaniem w Gminie Leszno w latach 2020-2024.....	133
Tabela 51. Statystyki stężeń dla wybranych zanieczyszczeń w Gminie Leszno w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB.....	135
Tabela 52. Działania Gminy Leszno na rzecz poprawy jakości powietrza w latach 2018-2024.....	136
Tabela 53. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Leszno.....	142
Tabela 54. Analiza SWOT dla Gminy Leszno.....	149
Tabela 55. Cele strategiczne i operacyjne Gminy Leszno.....	157
Tabela 56. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Gminy Leszno z dokumentami wyższego rzędu.....	185

Rysunek 1. Profil ankietowanych według danych podstawowych.....	12
Rysunek 2. Spotkanie z mieszkańcami Gminy Leszno.....	13
Rysunek 3. Położenie Gminy na tle powiatu i województwa.....	14
Rysunek 4. Położenie Gminy Leszno na tle sąsiednich gmin Powiatu Warszawskiego Zachodniego.....	15
Rysunek 5. Granice Gminy Leszno względem mezoregionów.....	16
Rysunek 6. Mapa lokalizacji gmin z grupy porównawczej.....	17
Rysunek 7. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2024r.....	25
Rysunek 8. Frekwencja w pierwszym głosowaniu w wyborach na stanowisko Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2025r.....	25
Rysunek 9. Sieć dróg na terenie Gminy Leszno.....	60
Rysunek 10. Inwestycje drogowe na terenie Gminy Leszno w latach 2022-2024.....	62
Rysunek 11. Koncepcja trasy rowerowej wokół Kampinoskiego Parku Narodowego wraz z trasami łącznikowymi.....	63
Rysunek 12. Zasięg sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Leszno (stan na 2025 r.).....	70
Rysunek 13. Potencjał energetyki odnawialnej Powiatu Warszawskiego Zachodniego (stan na 31.12.2017 r.)...	78
Rysunek 14. Rozmieszczenie bazowych stacji telefonii komórkowej w Gminie Leszno.....	79
Rysunek 15. Gminy wchodzące w skład regionu warszawskiego stołecznego.....	93
Rysunek 16. Formy ochrony przyrody wraz z terenami zalesionymi i zadrzewionymi w Gminie Leszno.....	112
Rysunek 17. Zasięg JCWP względem obszaru Gminy Leszno.....	118
Rysunek 18. Zasięg JCWPd względem obszaru Gminy Leszno.....	121
Rysunek 19. Zasięg GZWP względem Gminy Leszno.....	124
Rysunek 20. Obszary zagrożone powodzią i Obszary ryzyka powodziowego na terenie Gminy Leszno.....	127
Rysunek 21. Ocena zagrożenia suszą na terenie Gminy Leszno na tle województwa mazowieckiego.....	129
Rysunek 22. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Leszno.....	141
Rysunek 23. Mapa pokrycia terenu Gminy Leszno.....	143
Rysunek 24. Pokrycie Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Leszno.....	144

Wykres 1. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu "Społeczeństwo", część 1.....	18
Wykres 2. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu "Społeczeństwo", część 2.....	19
Wykres 3. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu "Społeczeństwo", część 3.....	20
Wykres 4. Liczba ludności Gminy Leszno według poszczególnych grup wiekowych w latach 2018-2024 (stan ludności na 31 grudnia każdego roku).....	21

Wykres 5. Oddziały bibliotek publicznych na 10 tyś. ludności w Gminie Leszno na tle gmin z analizy porównawczej w latach 2022-2024.....	44
Wykres 6. Liczba użytkowników Biblioteki Publicznej Gminy Leszno (wraz z filiami) w latach 2022-2024.....	46
Wykres 7. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu "Transport oraz infrastruktura sieciowa".	59
Wykres 8. Liczba przeprowadzonych inwestycji drogowych na terenie Gminy Leszno w latach 2022-2024.....	62
Wykres 9. Liczba przyłączy budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania do sieci wodociągowej w Gminie Leszno w latach 2018-2024.....	69
Wykres 10. Liczba awarii sieci wodociągowej w Gminie Leszno w latach 2018-2024.....	69
Wykres 11. Liczba przyłączy budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania do sieci kanalizacyjnej w Gminie Leszno w latach 2018-2024.....	71
Wykres 12. Liczba awarii sieci kanalizacyjnej w Gminie Leszno w latach 2018-2024.....	72
Wykres 13. Długość czynnej sieci gazowej w km na terenie Gminy Leszno w latach 2018-2023.....	74
Wykres 14. Liczba przyłączy sieci gazowej (w sztukach) do budynków mieszkalnych w latach 2018-2023.....	74
Wykres 15. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu "Gospodarka i rynek pracy".....	82
Wykres 16. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON według grup rodzajów działalności PKD w latach 2018-2024.....	83
Wykres 17. Aktywność ekonomiczna Gminy Leszno.....	85
Wykres 18. Podatnicy według źródeł dochodu w latach 2015-2022 w Gminie Leszno.....	86
Wykres 19. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Powiecie Warszawskim Zachodnim oraz powiatach pozostałych gmin z analizy porównawczej w latach 2018-2023.....	88
Wykres 20. Ocena potencjału rozwojowego branż gospodarczych w Gminie Leszno według opinii społeczeństwa.....	91
Wykres 21. Stan bezrobocia w Gminie Leszno w latach 2018-2024.....	93
Wykres 22. Liczba wydanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym w Gminie Leszno oraz w gminach analizy porównawczej w latach 2018-2024.....	98
Wykres 23. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w Gminie Leszno w latach 2018-2024 na tle gmin z analizy porównawczej.....	98
Wykres 24. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w latach 2018-2024 na tle gmin z analizy porównawczej.....	99
Wykres 25. Dochody ogółem Gminy Leszno w latach 2018-2024.....	101
Wykres 26. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Leszno na tle dochodów ogółem wszystkich gmin Powiatu Warszawskiego Zachodniego w latach 2018-2023.....	101
Wykres 27. Struktura dochodów w Gminie Leszno w latach 2018-2024.....	102
Wykres 28. Wydatki ogółem Gminy Leszno w latach 2018-2024.....	104
Wykres 29. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Leszno na tle wydatków ogółem wszystkich gmin Powiatu Warszawskiego Zachodniego w latach 2018-2024.....	104
Wykres 30. Wykonanie budżetu Gminy Leszno w latach 2018-2024 oraz występowanie nadwyżki operacyjnej.....	108
Wykres 31. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu "środowisko".....	111
Wykres 32. Lesistość Gminy Leszno w % na tle Powiatu Warszawskiego Zachodniego oraz gmin z analizy porównawczej w latach 2018-2024.....	116
Wykres 33. Powierzchnia terenu w hektarach pokryta formami ochrony przyrody w Gminie Leszno oraz w gminach z analizy porównawczej.....	116
Wykres 34. Średnie zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku na jednego mieszkańca w Gminie Leszno i w Powiecie Warszawskim Zachodnim w latach 2018-2024.....	123
Wykres 35. Liczba wniosków złożonych w ramach Programu Czyste Powietrze w latach 2021-2024.....	136
Załącznik 1. Tabela ewaluacyjna do Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2026-2036.....	202

Wykaz skrótów:

BDL - Bank Danych Lokalnych	OSI - Obszar Strategicznej Interwencji
B2B - Business to Business	OZE – Odnawialne Źródła Energii
CIT - Podatek od osób prawnych	OZP - Obszary Zagrożenia Powodziowego
CLC - Corine Land Cover	PIG-PIB - Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
DK - Droga Krajowa	PIT - Podatek od osób fizycznych
DW - Droga Wojewódzka	PM 2,5, PM 10 - Rodzaje pyłów zawieszonych
GIOS – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	PKD - Polska Klasyfikacja Działalności
GKRPA - Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	PKP - Polskie Koleje Państwowe
OPS - Ośrodek Pomocy Społecznej	POZ - Podstawowa Opieka Zdrowotna
GPA - Grodziskie Przewozy Autobusowe	PGWWP - Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
GPR - Gminny Program Rewitalizacji	PGR - Państwowe Gospodarstwo Rolne
GUS - Główny Urząd Statystyczny	PPSS - Plan przeciwdziałania skutkom suszy
GZWP - Główne Zbiorniki Wód Podziemnych	PTPiREE -Polskie Towarzystwo Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej
IUNG-PIB - Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy	PSZOK - Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
JCWP - Jednolite Części Wód Powierzchniowych	PZPR - Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym
JCWpd - Jednolite Części Wód Podziemnych	REGON - Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego	SOR - Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju
KGW - Koło Gospodyń Wiejskich	SRWM - Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego
KPN - Kampinoski Park Narodowy	SUW - Stacja Uzdatniania Wody
KRS - Krajowy Rejestr Sądowy	SWOT – (skrót ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) Mocne strony, Słabe strony, Szanse, Zagrożenia
KSRG - Krajowy System Ratowniczo- Gaśniczy	ŚDS - Środowiskowy Dom Samopomocy
KSRR - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego	UE - Unia Europejska
MOFW - Miejski Obszar Funkcjonalny Warszawy	WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
MPZP - Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego	WIOŚ - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
MZDW – Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich	WOChK - Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu
NFZ - Narodowy Fundusz Zdrowia	ZHP - Związek Harcerstwa Polskiego
NGO - Non-Governmental Organization- organizacje pozarządowe	
NUTS - Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych	
OSP - Ochotnicza Straż Pożarna	

1. WSTĘP DO DOKUMENTU STRATEGII

Strategia Rozwoju Gminy Leszno na lata 2026-2036 (dalej zwana „Strategią”) stanowi formalny dokument, określający cele strategiczne i kierunki rozwoju społecznego, gospodarczego oraz przestrzennego Gminy Leszno na lata 2026- 2036. Głównym celem tworzonej Strategii jest ukierunkowanie polityki realizacji w kolejnych latach. Gruntowna analiza warunków życia w gminie, przeprowadzona w trakcie opracowywania niniejszej Strategii, wpływa na skuteczność zarządzania jednostką terytorialną, a także stanowi podstawę do wnioskowania o środki zewnętrzne, niezbędne do realizacji inwestycji przyczyniających się do rozwoju gminy. Dokument jest komplementarny z innymi dokumentami planistyczno-strategicznymi obowiązującymi na terenie Gminy Leszno. Znacząca rola Strategii związana jest również z jej wymiarem integracyjnym, wynikającym z:

- integracji lokalnej wspólnoty samorządowej wokół procesu formułowania Strategii i jej realizacji,
- otwarcia pola publicznej dyskusji i budowy kompromisu wśród lokalnej społeczności wokół kierunków rozwoju,
- utworzenia podstawy do weryfikacji wypracowanych wspólnie założeń,
- stworzenia możliwości do wspólnego poznawania i doskonalenia procesu zarządzania rozwojem lokalnym.

Założenia strategiczne były tworzone podczas spotkań Zespołu ds. opracowania aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2026-2036 (dalej zwanego Zespołem) powołanego przez Wójta Gminy Leszno na podstawie Zarządzenia nr 1/2025 z dnia 03.01.2025 r. W jego skład wchodzi kierownicy poszczególnych referatów Urzędu Gminy oraz wykonawcy dokumentu.

Integralną częścią Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2026-2036 jest diagnoza stanu społecznego, gospodarczego oraz zagospodarowania przestrzennego, która zawiera pogłębioną analizę, tzw. „desk-research” wraz z podsumowaniem ankietyzacji mieszkańców Gminy Leszno, ukazująca uwarunkowania gminy, wskazująca kierunki jej rozwoju i potrzeby jej mieszkańców.

Dokument został sporządzony zgodnie z art. 10e ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2026 poz. 662) z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2025 poz. 198).

Wśród czynników, determinujących potrzebę stworzenia Strategii należy wymienić:

1. Adaptację polityki rozwoju do zmiennych uwarunkowań społecznych i gospodarczych w Gminie i jej otoczeniu. Szereg poważnych przeobrażeń, jak np.: ogólnoświatowa pandemia wirusa COVID-19, otwarty konflikt zbrojny w Ukrainie i wynikających z nich zmian trendów demograficznych czy rosące dysproporcje w rozwoju jednostek samorządu terytorialnego, wpływające bezpośrednio na sytuację Gminy Leszno. Dokument ten powinien określać konkretne cele strategiczne i kierunki interwencji, dostosowane do problemów i wyzwań stojących przed samorządem;
2. Dostosowanie Strategii Rozwoju Gminy Leszno do zmian wprowadzonych ustawą o *zasadach prowadzenia polityki rozwoju* z dnia 15 lipca 2020, które wskazują, iż m.in.

dokument Strategii powinien posiadać cele strategiczne oraz kierunki interwencji skorelowane z dokumentami na poziomie powiatu, województwa i kraju. Ponadto wprowadzone zmiany determinują szereg regulacji, jakimi zostają poddane strategię rozwoju. Zapisy ustawy ustalają jednolity charakter i zakres tworzenia nowych dokumentów strategicznych na szczeblu gminnym;

3. Skorelowanie działań i czasu obowiązywania Strategii Rozwoju Gminy Leszno z horyzontem czasowym nowego długofalowego budżetu unii Europejskiej, tj. okresu obejmującego trwającą perspektywę finansową Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz przyszłą na lata 2028-2034.

Niniejszy dokument będzie dokumentem nadrzędnym względem dokumentów sektorowych obszaru Gminy Leszno, jednocześnie będąc spójnym z dokumentami wyższego rzędu:

- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030),
- Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
- Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030),
- Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze,
- Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+,
- Strategią rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku,
- Strategią Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030,
- Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
- Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły,
- Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy, opracowywanym na poziomie krajowym przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Strategia wyznacza ramy dla planów i programów sektorowych Gminy Leszno, powstających podczas jej obowiązywania. Strategia dostarcza również informacje oraz założenia rozwojowe gminy planowi ogólnemu, który zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2026 poz. 538), staje się obligatoryjnym aktem prawa miejscowego.

Ponadto w trakcie prac nad Strategią Zespół przeanalizował poniższe akty prawne pod kątem powiązania z celami i kierunkami rozwoju opisanymi w Strategii:

- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2025 poz.198),
- Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2024 poz. 862),
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U. 2025 poz. 1733),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2026 poz. 662),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2026 poz. 538),

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2025 poz.1338),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2026 poz. 639),
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 960).

2. METODYKA OPRACOWANIA

Stworzenie pełnowartościowego opracowania, jakim jest Strategia Rozwoju Gminy, wymaga efektywnej współpracy z zewnętrznymi ekspertami, przy partnerskim udziale pracowników i przedstawicieli Urzędu Gminy Leszno. Należy również przeprowadzić analizy statystyczne i strategiczne na podstawie danych zebranych od lokalnych grup interesariuszy. Taką metodę określa się jako partycypacyjno-ekspercką.

Proces tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Leszno rozpoczęto zatem od przeprowadzenia diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej gminy metodą porównawczą, tzw. „benchmarkingu”. Metoda ta pozwala przedstawić gminę w szerszym kontekście i porównać ją do gmin o podobnym charakterze, a także skorelować z wskaźnikami powiatowymi w rozpatrywanych obszarach. W niniejszej diagnozie wybrano tło porównawcze poprzez uwzględnienie kluczowych czynników rozwojowych oraz podobieństw pod względem charakterystyki i uwarunkowań rozwojowych. Wybrane Gminy Puszcza Mariańska, Zawoja, Dąbrowa Chełmińska oraz Szczebrzeszyn wyróżniają się podobną charakterystyką w aspekcie demografii (zbliżona gęstość zaludnienia), a także rozmieszczenia względem większych ośrodków miejskich, dróg szybkiego ruchu oraz prawnych form ochrony przyrody.

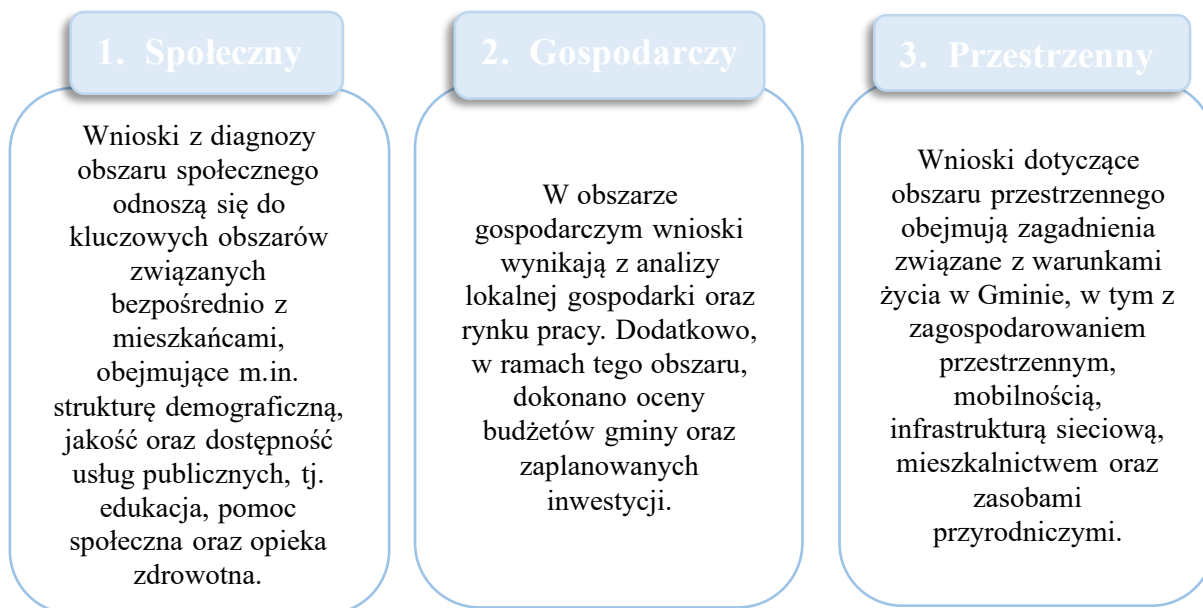
Do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Leszno wykorzystano dane pozyskane z:

- Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL-GUS),
- analiz i raportów stanu środowiska publikowane przez WIOŚ, GIOŚ, WFOŚiGW,
- sprawozdań z gospodarki odpadami,
- opracowań planistycznych Gminy Leszno, tj. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego),
- dokumentów programowych oraz sprawozdań jednostek organizacyjnych gminy (przedszkole, szkoły, OPS itp.),
- Raportów o stanie Gminy Leszno,
- Sprawozdań opisowych z wykonania budżetu Gminy Leszno.

W przypadku niedostatecznej ilości danych, zostały one uzupełnione przez poszczególne referaty Urzędu Gminy Leszno.

Kompleksowe podejście, będące cechą planowania strategicznego powoduje, że realizacja tak określonej Strategii jest wspólnym zadaniem władz samorządowych i wszystkich partnerów społeczno-gospodarczych, działających na terenie gminy, tj. jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych, prywatnych podmiotów gospodarczych i mieszkańców.

Ze względu na ważną rolę mieszkańców w procesie opracowywania dokumentu Strategii, ustawodawca zobowiązuje do stworzenia przez samorząd możliwości partycypacji obywateli w tym procesie. W zawartych w Diagnozie wnioskach zostały uwzględnione i odpowiednio oznaczone głosy mieszkańców wyrażone w przeprowadzonych ankietach. Wnioski pochodzące z wypowiedzi mieszkańców oraz wynikające z Diagnozy można podzielić na trzy obszary:

Na podstawie sformułowanych wniosków stworzono analizę SWOT (skrót od pierwszych liter angielskich: Strengths (S)- mocne strony, Weaknesses (W)- słabe strony, Opportunities (O)- szanse, Threats (T)- zagrożenia). Identyfikuje ona mocne strony Gminy oraz obszary problemowe, a także przedstawia działania, które powinny wpłynąć na ograniczenie problemów i zagrożeń, jakie mogą wystąpić w konsekwencji niepodjęcia wyznaczonych działań.

Zebrane dane ilościowe i jakościowe, wyniki badania oraz rezultaty osiągnięte podczas spotkań warsztatowo-konsultacyjnych pozwoliły na wypracowanie obrazu jednostki, celów jej istnienia i działań, jakie wypełnia, które zawarte zostały w wizji i misji Gminy Leszno.

Kierując się wyznaczonymi silnymi i słabymi stronami oraz szansami i zagrożeniami, wyznaczono cele i kierunki rozwoju, spójne z zapisami celów zawartych w dokumentach wyższego szczebla- wojewódzkich i powiatowych. We wskazanych celach strategicznych uwzględniono zapisy wieloletniego planu finansowego, dochody i wydatki gminy oraz potencjał społeczny i gospodarczy.

3. HARMONOGRAM PRAC

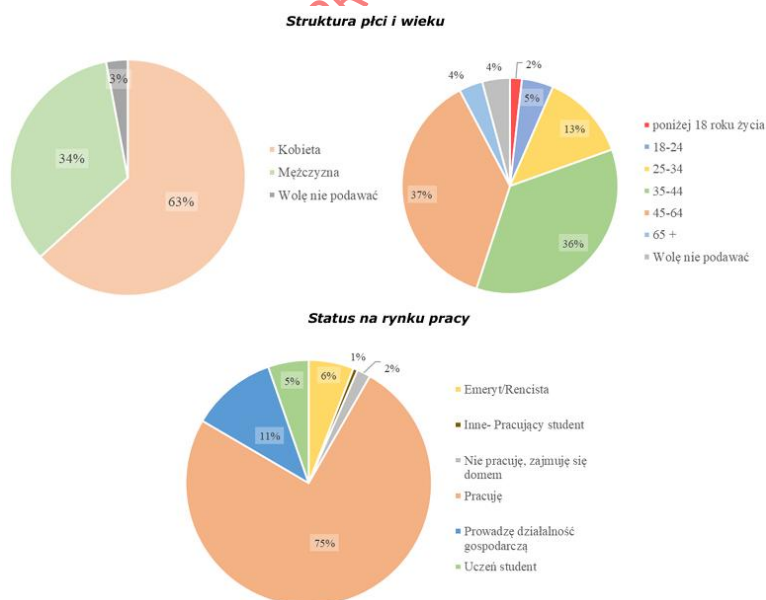
Prace nad Strategią zainicjowano poprzez przyjęcie uchwały nr XIV/103/2025 Rady Gminy Leszno z dnia 28 maja 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii

Rozwoju Gminy Leszno na lata 2026-2036 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji. Proces tworzenia Strategii rozpoczęto od przeprowadzenia diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej gminy, którą pogłębiono badaniem ankietowym w formie elektronicznej i papierowej (ankiety dostępne odpowiednio na stronie internetowej oraz w Urzędzie Gminy), spotkaniami z przedstawicielami władz gminy, z Radnymi Gminy Leszno oraz z mieszkańcami.

Na podstawie zgromadzonych danych sporządzono pogłębioną diagnozę stanu społeczno-gospodarczego, edukacyjnego, technicznego, środowiska i bezpieczeństwa na terenie Gminy Leszno. Wyznaczono obszary problemowe i określono cele strategiczne, do których przypisano cele operacyjne oraz wyznaczono działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie wyznaczonych celów. W październiku 2025 roku zaprezentowano najważniejsze wnioski z przeprowadzonej diagnozy obszaru społecznego, gospodarczego i przestrzennego. Następnie, zostały poddane konsultacjom wypracowane założenia programowe, funkcjonalno-przestrzenne oraz wdrożeniowe z Zespołem, Radą Gminy, Radą Seniorów oraz mieszkańcami.

Pierwszy etap konsultacji składał się z badania ankietowego przeprowadzonego w formie elektronicznej oraz papierowej, od lipca do sierpnia 2025 roku. Ankiety wypełniło łącznie 175 osób. Wyniki badania zostały przedstawione na wykresach w części diagnostycznej, w odpowiednich rozdziałach tematycznych. Należy uwzględnić jednak fakt, że osoby wypełniające ankietę, w swoich odpowiedziach, odnosiły się również do sytuacji i opinii członków swojej rodziny, tj. rodziców, dzieci czy rodzeństwa. Dlatego też oszacowano, że rzeczywisty zasięg badania mógł obejmować nawet około 875 osób.

Rysunek 1. Profil ankietowanych według danych podstawowych.

Źródło: Badania ankietowe, 2025

W okresie od września do października 2025 roku prowadzone były spotkania warsztatowe z Zespołem, składającym się z pracowników Urzędu Gminy Leszno oraz dyrektorów i pracowników jednostek organizacyjnych Gminy, podczas których omówiono kluczowe problemy Gminy.

Do kompleksowego opracowania dokumentu przyczyniły się również spotkania z Radą Gminy, Radą Seniorów oraz mieszkańcami Gminy Leszno, przeprowadzone kolejno w dniach 1,5 oraz 10 grudnia 2025 roku w Sali konferencyjnej Urzędu Gminy Leszno. Pozwoliły one poznać lokalne potrzeby i oczekiwania społeczności, które uzupełniły wskazywane cele i kierunki rozwoju jednostki. Pierwsza część spotkania poświęcona była zagadnieniom teoretycznym oraz przepisom prawnym dotyczącym opracowywania dokumentu Strategii. Następnie, przeprowadzona została część warsztatowa, w której każdy z interesariuszy mógł wyrazić swoją opinię na temat prezentowanego projektu modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, a także zaprezentować własne pomysły dotyczące możliwości rozwoju Gminy. Omówione zostały także najważniejsze aspekty każdej dziedziny funkcjonowania jednostki, w tym m.in. kwestie społeczne, infrastrukturalne, środowiskowe, przestrzenne oraz związane z rynkiem pracy i szeroko pojętą przedsiębiorczością mieszkańców. Uczestnicy chętnie włączali się w dyskusję, sygnalizując potrzeby, uwagi, wnioski i pomysły swoje oraz pozostałej społeczności.

Rysunek 2. Spotkanie z mieszkańcami Gminy Leszno.

Źródło: Badania ankietowe, 2025

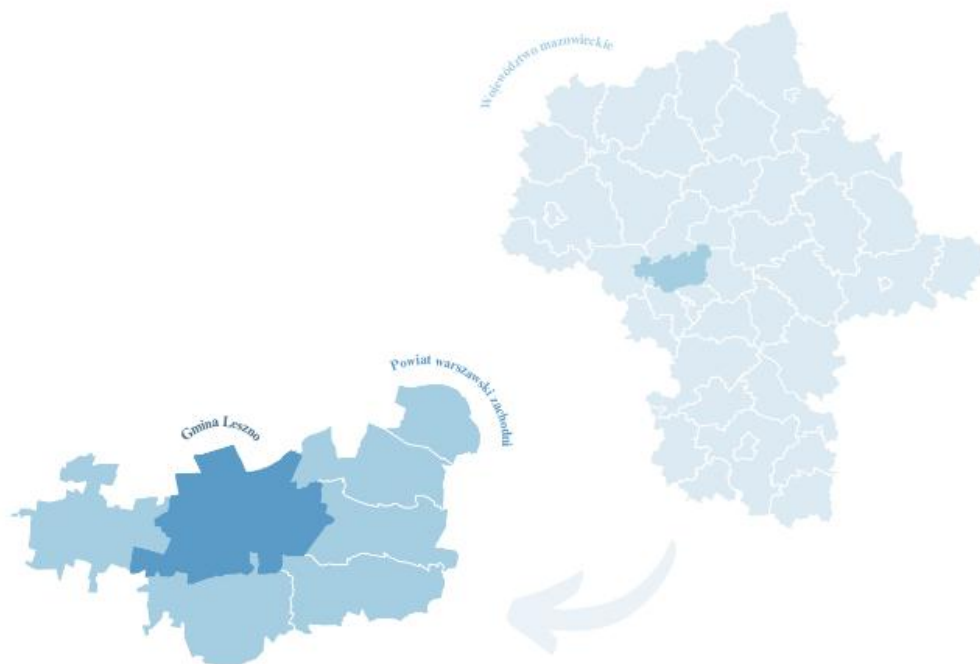
W lutym 2026 roku przygotowany został ostateczny projekt Strategii. Projekt Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2026-2036 wraz z Diagnozą sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Leszno udostępniono do konsultacji społecznych, w kwietniu 2026 roku, z prośbą o zapoznanie się i przekazanie uwag. Ponadto, przekazano projekt do konsultacji z sąsiednimi gminami, właściwym Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz Urzędem Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie. Następnie po otrzymaniu uwag z konsultacji dokonano ewaluacji trafności Strategii. Ostateczna wersja dokumentu uwzględnia opinie wszystkich wyżej wymienionych interesariuszy.

Prace nad dokumentem były okazją do dialogu z partnerami z sektora społecznego, gospodarczego i publicznego. Przedstawiciele różnych środowisk z pełnym zaangażowaniem podchodzili do opracowania Strategii. Planowanie i wdrażanie w sposób aktywnie włączający wszystkich interesariuszy daje szansę świadomego wpływu na długookresowe procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze i przestrzenne. Pozwala to na stopniowe wprowadzanie zaprojektowanego w Strategii scenariusza celów.

4. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY

Gmina Leszno położona jest w województwie mazowieckim, na obszarze metropolii warszawskiej, około 20 km na zachód od granicy Warszawy. Wraz z gminami: Kampinos, Błonie, Ożarów Mazowiecki, Stare Babice, Izabelin, Łomianki, tworzy Powiat Warszawski Zachodni. Od północy, z kolei, graniczy z gminami sąsiedniego Powiatu Nowodworskiego.

Rysunek 3. Położenie Gminy na tle powiatu i województwa.

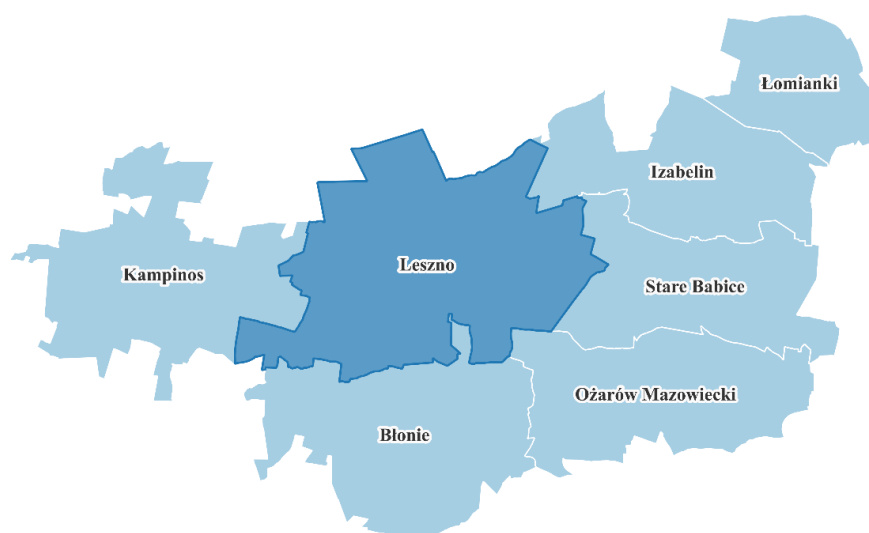

Źródło: opracowanie własne

Gmina Leszno graniczy:

- Od zachodu z Gminą Kampinos (Powiat Warszawski Zachodni),
- Od południowego zachodu z Gminą Teresin (Powiat Sochaczewski),
- Od południa z Gminą Błonie (Powiat Warszawski Zachodni),
- Od południowego wschodu z Gminą Ożarów Mazowiecki (Powiat Warszawski Zachodni),
- Od wschodu z Gminą Stare Babice (Powiat Warszawski Zachodni),
- Od północnego wschodu z Gminą Izabelin (Powiat Warszawski Zachodni),
- Od północy z Gminami Czosnów i Leoncin (Powiat Nowodworski).

Rysunek 4. Położenie Gminy Leszno na tle sąsiednich gmin Powiatu Warszawskiego Zachodniego.

Źródło: opracowanie własne

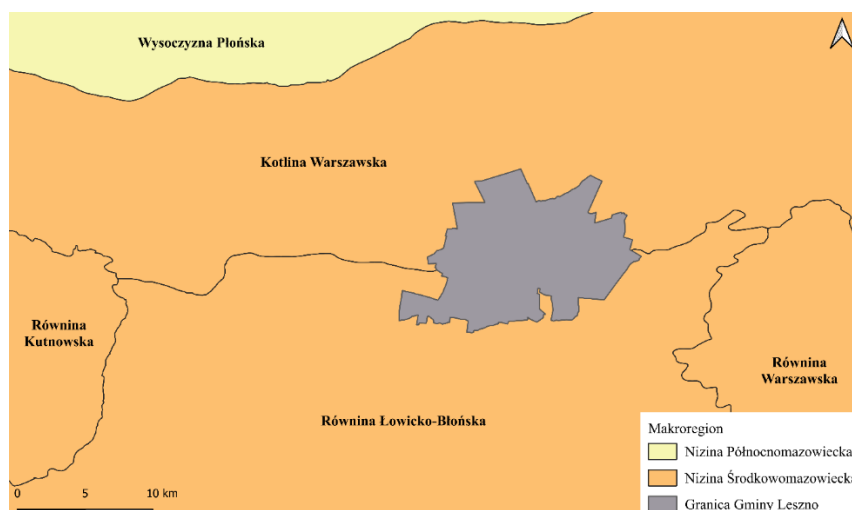
Łączna powierzchnia Gminy Leszno wynosi 12 503 ha i składa się z 25 sołectw: Czarnów, Feliksów, Gawartowa Wola, Grądy, Kępiaste, Korfowe, Leszno Południe, Leszno Północ, Leszno Wschód, Łubiec, Marianów, Powązki, Roztoka, Szadkówek, Trzciniac, Walentów, Wąsy Kolonia, Wąsy Wieś, Wiktorów, Wilkowa Wieś, Wilków, Wólka, Wyględy, Zaborów, Zaborówek. Na koniec 2024 roku, Gminę zamieszkiwało łącznie 10 029 mieszkańców.

Gmina Leszno jest gminą wiejską oddaloną o ok. 20 km na zachód od granicy zachodniej Warszawy. Połączenie obu jednostek stanowi droga wojewódzka nr 580 Warszawa- Sochaczew. Poza nią, przez obszar Gminy przebiegają również dwie inne drogi wojewódzkie: nr 579 Kazuń- Błonie oraz nr 888 Zaborów- Święcice. Drogi nr 580 oraz 579 przecinają się w centralnym punkcie Gminy- w miejscowości Leszno, tworząc osie komunikacyjne Gminy oraz dzieląc ją na 4 części. Sieć komunikacyjną uzupełniają drogi powiatowe oraz gminne. W związku z lokalizacją miejscowości Leszno w strategicznym punkcie pod względem połączeń komunikacyjnych, stanowi ona ośrodek skupiający ważne instytucje, zapewniające prawidłowe funkcjonowanie Gminy, tj. Urząd Gminy Leszno czy Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie.

Cechą charakterystyczną Gminy Leszno jest duży udział obszarów objętych prawnymi formami ochrony przyrody. Ustanowione na tym terenie: Kampinoski Park Narodowy wraz z otuliną, Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz Obszar Natura 2000- Puszcza Kampinoska, zajmują łącznie 56% całkowitej powierzchni Gminy. Determinując sposób zagospodarowania przestrzennego Gminy, wpłynęły na ukształtowanie struktury pasmowej jednostki, wyróżniając od północy pasmo terenów leśnych, pasmo terenów zabudowy mieszkaniowej i inwestycji oraz pasmo terenów przeznaczonych do produkcji rolnej.

Zgodnie z nowym podziałem fizyczno-geograficznym Polski (regionalna geografia fizyczna Polski; Solon i in.), Gmina Leszno usytuowana jest w obrębie podprovincji Niziny Środkowopolskiej, makroregionu Niziny Środkowomazowieckiej oraz mezoregionów Kotliny Warszawskiej od północy oraz Równiny Łowicko-Błońskiej od południa (Rysunek 5.).

Rysunek 5. Granice Gminy Leszno względem mezoregionów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Państwowego Instytutu Geologicznego - Centralnej Bazy Danych Geologicznych.

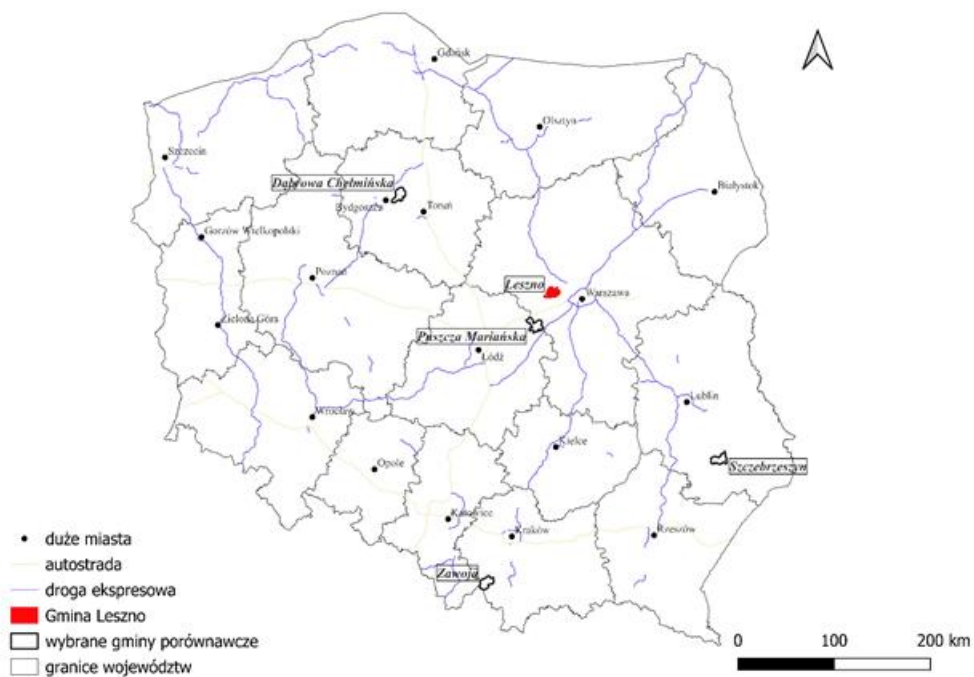
5. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ GMINY LESZNO

5.1. Wstęp do diagnozy

Diagnoza stanowi punkt wyjścia przy określaniu celów i priorytetów Strategii Rozwoju Gminy. Dzięki niej możliwe jest wyznaczenie potencjałów, diagnozy problemów oraz wyzwań, z jakimi gmina musi się zmierzyć, a także wskazanie priorytetów działań rozwojowych. W niniejszej diagnozie do Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2026-2036, w celu lepszego zobrazowania sytuacji przestrzennej, gospodarczej oraz rozwojowej zastosowano metodykę analizy porównawczej. Polega ona na zestawieniu jednostek administracyjnych podobnych pod względem położenia, struktury i stopnia rozwoju. Uwzględniając kluczowe czynniki rozwojowe, wybrano do analizy gminy, które charakteryzują się zbliżoną gęstością zaludnienia, rozmieszczeniu względem większych ośrodków miejskich oraz sieci powiązań drogowych, a także stopniem pokrycia terenu formami ochrony przyrody. Do analizy wybrano Gminę Puszcza Mariańska, Gminę Zawoja, Gminę Dąbrowa Chełmińska oraz Gminę Szczepleszyn (Rysunek 6.). Analiza poprzez porównanie pozwala na ocenę stopnia ich rozwoju we wszystkich obszarach. Dodatkowo, umożliwia wskazanie wspólnych cech oraz różnic między badanymi gminami, a w rezultacie wyciągane są wnioski o tym, które czynniki wpływają na rozwój danej jednostki, a które stanowią wyzwania. Poszczególne aspekty są także porównywane w skali całego Powiatu Warszawskiego Zachodniego. Umożliwia to lepsze zrozumienie pozycji poszczególnych czynników w szerszym kontekście regionalnym, ułatwiając tym samym identyfikowanie miejscowych wyzwań i potencjałów.

Rysunek 6. Mapa lokalizacji gmin z grupy analizy porównawczej

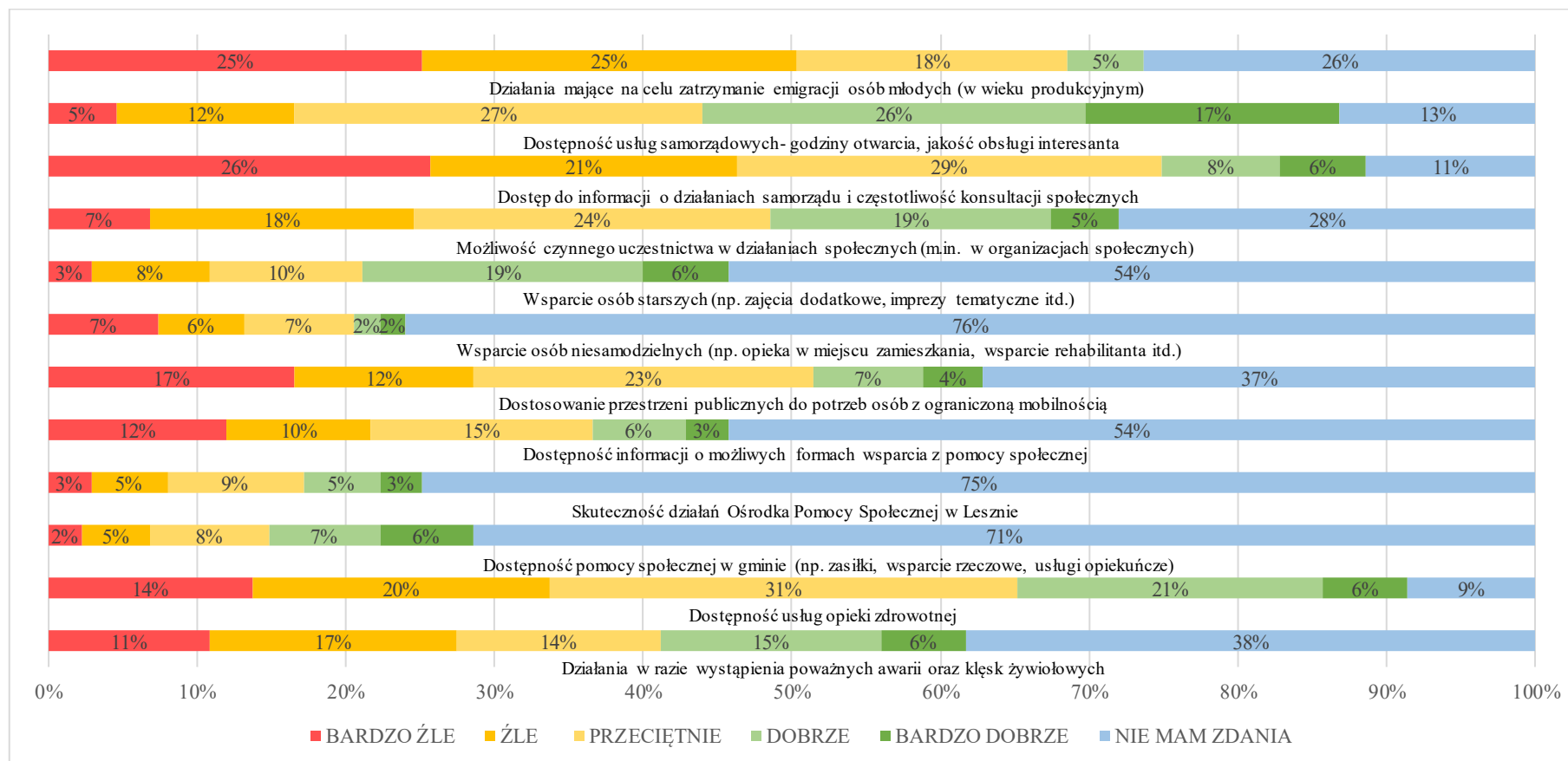
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOFL0k pobranych z geoportal.gov.pl

PROJEKT

5.2. Społeczeństwo

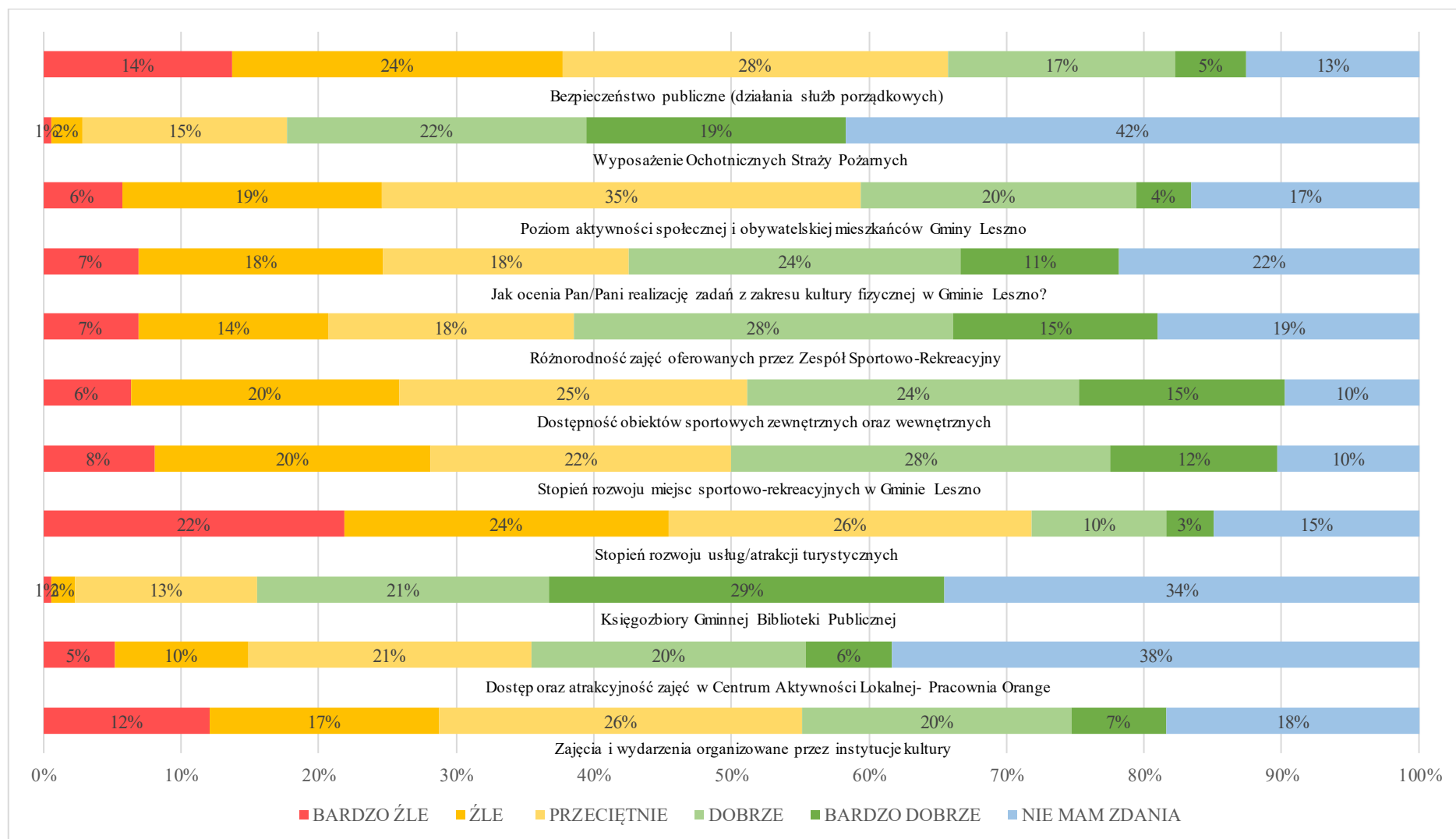
Wyniki badań ankietowych

Wykres 1. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu "Społeczeństwo", część 1.

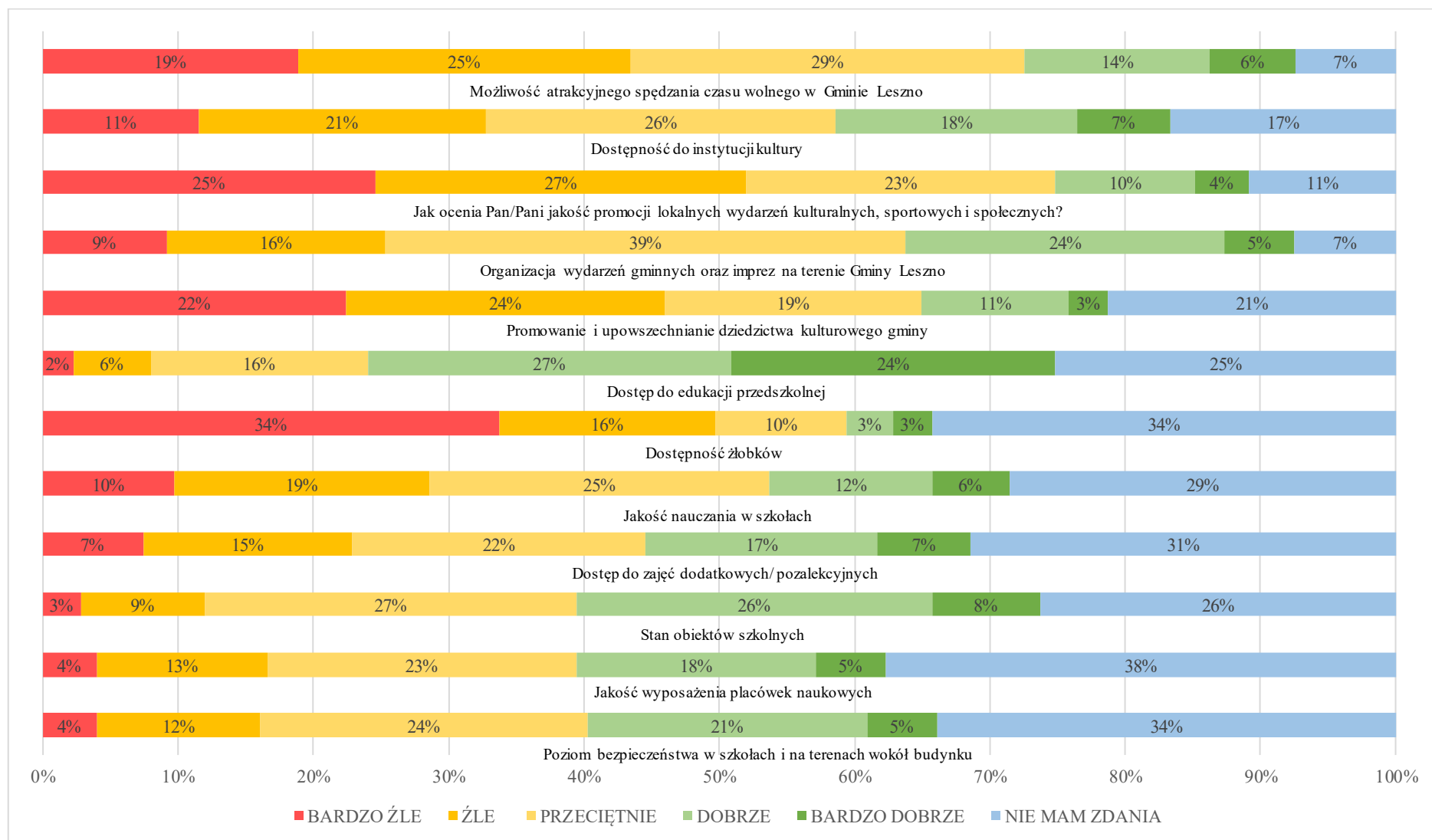
Źródło: Badania ankietowe, 2025

Wykres 2. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu "Społeczeństwo", część 2.

Źródło: Badania ankietowe, 2025

Wykres 3. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu "Społeczeństwo", część 3.

Źródło: Badania ankietowe, 2025

5.2.1. Demografia

Liczba ludności Gminy Leszno, według stanu na 31.12.2024 r., wynosiła 10 029 osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 80,21 osób na km². Dane liczbowe odnoszące się do szczegółowej liczby ludności mieszkającej w gminie w latach 2018-2024 zostały zawarte w Tabeli 1. poniżej.

Tabela 1. Liczba ludności w Gminie Leszno według płci i grup ekonomicznych w latach 2018-2024 (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku)

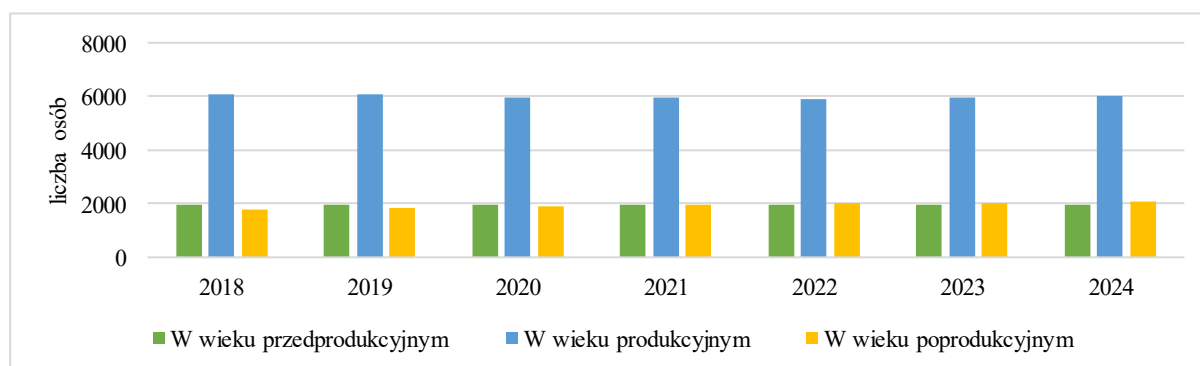
Liczba mieszkańców Gminy Leszno						
	Liczba mieszkańców ogółem	Kobiety	Mężczyźni	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
2018	9823	5107	4716	1988	6079	1756
2019	9861	5128	4733	1970	6062	1829
2020	9781	5074	4707	1957	5938	1886
2021	9881	5128	4753	1981	5962	1938
2022	9888	5120	4768	1980	5908	2000
2023	9952	5153	4799	1962	5955	2035
2024	10029	5197	4832	1961	5992	2076

Źródło: USC Gminy Leszno

W analizowanym okresie Gmina Leszno wykazuje tendencję wzrostową liczby ludności. W okresie 2018-2024, całkowita liczba mieszkańców Gminy wzrosła o 2,1%. Głównym czynnikiem tej tendencji jest dodatnie saldo migracji, utrzymujące się przez cały analizowany okres.

Na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Lesznie przedstawiono udział liczby ludności w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2018-2024 (Wykres 4.).

Wykres 4. Liczba ludności Gminy Leszno według poszczególnych grup wiekowych w latach 2018-2024 (stan ludności na 31 grudnia każdego roku).

Źródło: USC Gminy Leszno

W strukturze wiekowej mieszkańców Gminy Leszno widoczna jest wyraźna dominacja osób w wieku produkcyjnym. Mimo niewielkich wahań, corocznie przewyższa ona sumę mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym. Wśród pozostałych dwóch grup wiekowych, obserwowana jest od roku 2022 negatywna tendencja spadkowa liczby osób w wieku przedprodukcyjnym z jednoczesnym wzrostem osób w wieku poprodukcyjnym.

Czynnikami wpływającymi na liczbę mieszkańców są również: nowe zameldowania, wymeldowania, urodzenia oraz zgony. W poniższej Tabeli 2. Przedstawiono dane dotyczące zmian w liczbie ludności w latach 2018-2024.

Tabela 2. Ruch naturalny i wędrownikowy mieszkańców Gminy Leszno w latach 2018-2024 (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Urodzenia	90	86	78	79	79	63	83
Zgony	116	104	121	128	110	101	118
Przyrost naturalny	-26	-18	-43	-49	-31	-38	-35
Zameldowania	546	585	402	553	537	463	539
Wymeldowania	284	285	289	290	323	255	324
Saldo migracji	262	300	113	263	214	208	215

Źródło: USC Gminy Leszno

Wzrost liczby ludności w analizowanym okresie spowodowany jest głównie przez wysokie, dodatnie saldo migracji, które utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie, z wyjątkiem lat 2020 i 2021. W pierwszym z wymienionych lat, odnotowuje się znaczny spadek salda migracji względem lat poprzednich oraz następujących po nim. Przekłada się to na fakt, że w roku 2021 obserwowany jest ponadprzeciętny wzrost salda migracji. W latach 2020 oraz 2021 widoczny jest również wzrost liczby zgonów, który w zestawieniu z względnie stałą liczbą urodzeń z całego okresu analizy, powoduje zmniejszenie przyrostu naturalnego. Okresowe zmiany w ruchu naturalnym i wędrownikowym mieszkańców Gminy Leszno we wspomnianych latach są konsekwencją wystąpienia pandemii COVID-19.

Porównując Gminę Leszno z gminami przyjętymi do analizy porównawczej (Tabela 3.), odznacza się ona największą liczbą urodzeń oraz zameldowań, co pozytywnie wpływa na rozwój demograficzny Gminy. Jednocześnie, odnotowuje również najwyższą liczbę zgonów. Niemniej, saldo migracji Gminy Leszno wykazuje najwyższy wskaźnik wśród gmin porównawczych, a wskaźnik przyrostu naturalnego utrzymuje się na średnim poziomie względem innych gmin.

Tabela 3. Ruch naturalny i wędrownikowy mieszkańców Gminy Leszno w roku 2024 na tle gmin przyjętych do analizy porównawczej (stan ludności na dzień 31 grudnia 2024 roku).

	Leszno	Puszcza Mariańska	Zawoja	Dąbrowa Chelmińska	Szczebrzeszyn
Liczba ludności	10029	8262	8822	8311	10577
Urodzenia	83	59	58	48	54
Zgony	118	93	94	78	162
Przyrost naturalny	-35	-34	-36	-30	-108
Zameldowania	539	167	152	b.d.	190
Wymeldowania	324	82	212	b.d.	197
Saldo migracji	215	85	-60	-147	-7

Źródło: Raporty o stanie poszczególnych gmin za rok 2024

W odniesieniu do danych powiatowych, mieszkańcy Gminy Leszno, w 2024 roku, stanowili 7% ogółu mieszkańców Powiatu Warszawskiego Zachodniego. Analizując różnicę liczby mieszkańców Powiatu we wszystkich gminach, pomiędzy latami 2018 i 2024, odnotowano wzrost liczby ludności (Tabela 4.). Łącznie w latach 2018-2023, liczba ludności Powiatu Warszawskiego Zachodniego zwiększyła się o 18 689 osób. Największy wzrost odnotowano w Gminie Ożarów Mazowiecki, która jest siedzibą władz powiatowych. Jednocześnie, udział mieszkańców tej gminy w ogólnej liczbie ludności powiatu jest taki sam, jak dla Gminy Łomianki. O dodatnim przyroście liczby mieszkańców może decydować bliskie położenie względem Warszawy oraz przebiegające przez powiat, drogi wojewódzkie i krajowe, szczególnie droga krajowa nr 92 w Gminie Ożarów Mazowiecki i Gminie Błonie oraz droga krajowa nr 7 w Gminie Łomianki.

Tabela 4. Ludność gmin Powiatu Warszawskiego Zachodniego w latach 2018-2024 wraz z udziałem ludności poszczególnych gmin w ogólnej liczbie ludności Powiatu (stan na 31 grudnia każdego roku).

JST	Liczba ludności							Udział % w roku 2024	Różnica
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
Powiat Warszawski Zachodni	116658	118267	128831	130503	132110	134096	135347	100	18689
Błonie	21605	21565	22108	22147	22191	22419	22510	17	905
Izabelin	10602	10572	10713	10760	10800	10791	10720	8	118
Kampinos	4354	4347	4468	4466	4475	4472	4499	3	145
Leszno	9823	9861	9781	9881	9888	9952	10029	7	206
Łomianki	26723	27203	30462	30939	31417	31887	32199	24	5476
Ożarów Mazowiecki	24676	25440	29428	30129	30775	31534	32078	24	7402
Stare Babice	18875	19279	21871	22181	22564	23041	23312	17	4437

*Różnica pomiędzy latami 2018 i 2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, USC Gminy Leszno

Główny Urząd Statystyczny opublikował w 2023 roku dokument pt. „Prognoza ludności gmin na lata 2023-2060” (Tabela 5.), stanowiący zaktualizowaną wersję wcześniejszej prognozy demograficznej. Aktualny dokument został przygotowany na podstawie trzech scenariuszy przewidywanych zmian liczby ludności dla powiatów i miast na prawach powiatu. Spośród nich zespół ekspertów wybrał uznany za najbardziej prawdopodobny. Ze względu na wysoką zmienność wskaźników demograficznych w dłuższej perspektywie czasowej, horyzont czasowy prognozy ograniczono do roku 2040. Według prognozowania we wszystkich gminach Powiatu Warszawskiego Zachodniego będzie się utrzymywać tendencja wzrostowa liczby ludności.

Według danych liczby ludności na rok 2024, rzeczywista populacja Gminy Leszno jest o 1211 mniejsza niż zakładała prognoza GUS, co wskazuje, że planowany przyrost mieszkańców może nie zostać osiągnięty w przewidywanym okresie.

Tabela 5. Prognoza ludności gmin na lata 2025-2035 w Powiecie Warszawskim Zachodnim.

JST	Leszno	Błonie	Izabelin	Kampinos	Łomianki	Ożarów Mazowiecki	Stare Babice
Typ	wiejska	Miejsko-wiejska	wiejska	wiejska	Miejsko-wiejska	Miejsko-wiejska	wiejska
2025	11199	22580	10969	4503	32377	32077	23032
2026	11260	22700	11019	4511	32685	32457	23174
2027	11332	22914	11093	4543	33084	32952	23390
2028	11410	23162	11182	4584	33511	33467	23611
2029	11452	23319	11236	4601	33855	33893	23778
2030	11496	23417	11280	4604	34132	34251	23921
2031	11536	23495	11310	4617	34378	34569	24043
2032	11577	23552	11338	4621	34594	34843	24166
2033	11606	23608	11361	4617	34794	35100	24259
2034	11644	23635	11385	4615	34995	35342	24331
2035	11676	23678	11423	4612	35205	35554	24370
Różnica	477	1 098	454	109	2 828	3 477	1 338

*Różnica pomiędzy latami 2025 i 2035

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności gmin na lata 2023-2060

Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, przeprowadzonego w 2021 roku, tereny wiejskie odnotowują wzrost liczby ludności o 181 414 osób w porównaniu do 2011 roku, przy jednoczesnym znaczącym spadku liczby mieszkańców miast (o 657 120 osób). W 2021 roku ludność wiejska stanowiła 40,2% ogółu, zaś ludność miejska- 59,8%. W porównaniu do 2011 roku, udziały te odnotowały zmiany na poziomie 1%, na rzecz wzrostu udziału ludności wiejskiej. Mimo, iż w tym okresie nadano w Polsce prawa miejskie 52 miejscowościom wiejskim, liczba mieszkańców miast wciąż maleje. Główną przyczyną tej tendencji jest rozwój ośrodków podmiejskich, które przyciągają młodych ludzi, wcześniej zamieszkujących miasta. W latach 2011-2021 tempo wzrostu ludności na wsi wyniosło 1,2%, podczas gdy w miastach wskaźnik ubytku osiągnął 2,8%. Warto zauważyć, że dodatnie saldo migracji na rzecz wsi w porównaniu do miast, które utrzymywało się od 2002 do 2021 roku, stanowi odwrócenie wieloletniego trendu odpływu z obszarów wiejskich do miast, trwającego ponad pięćdziesiąt lat, aż do 2000 roku. Dynamiczny rozwój ludności na wsi jest również efektem wyższej dzietności w rodzinach zamieszkujących obszary wiejskie.

Kluczowym wskaźnikiem, branym pod uwagę w kwestii zaangażowania mieszkańców w życie społeczne i polityczne gminy jest frekwencja wyborcza. Wysoka aktywność w głosowaniu świadczy o dużej świadomości społecznej mieszkańców oraz chęci czynnego uczestnictwa w procesach decyzyjnych. Sprzyja ona zachowaniu demokratycznego charakteru władzy lokalnej, działającej na rzecz dobra całej społeczności. Niska frekwencja, z kolei, może być przejawem apatii społecznej oraz braku zaufania lokalnej społeczności do organów władzy, co może prowadzić do konfliktów pomiędzy władzą a mieszkańcami. W 2024 roku podczas wyborów samorządowych frekwencja w Gminie Leszno wyniosła 53,76%. Jest to wynik nieco niższy niż średnia Powiatu, która wyniosła 59,36%, jednocześnie będący najniższym wynikiem wśród wszystkich gmin Powiatu. Jednak, porównując do średniej wojewódzkiej wynoszącej 57,04%, stanowi jeszcze mniejszą różnicę niż w przypadku wyników powiatowych. (Rysunek 7.).

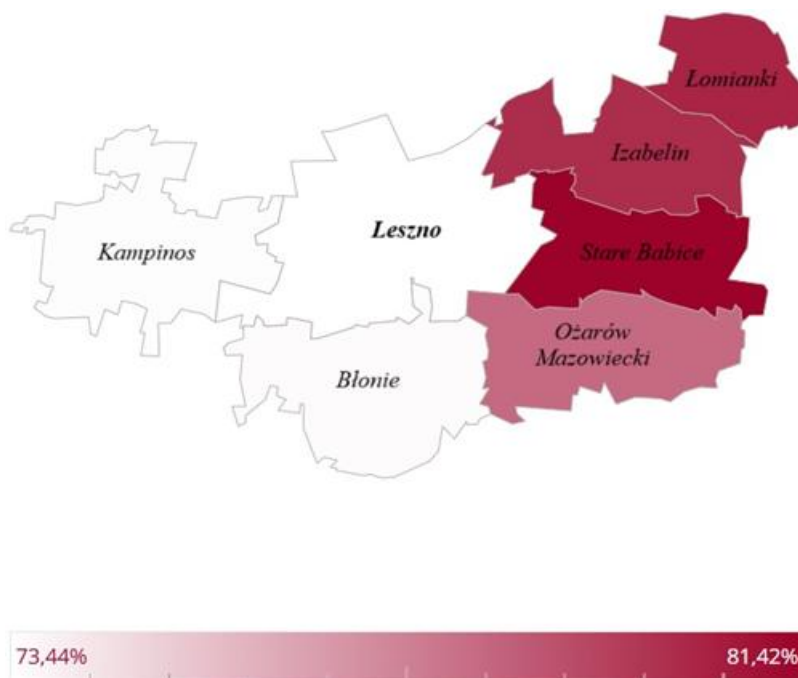
Rysunek 7. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2024r.

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza, wybory.gov.pl

W 2025 roku, podczas wyborów na stanowisko Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, frekwencja w Gminie Leszno wyniosła 76,98%. Wynik ten odbiega od średniej dla Powiatu, który wyniósł 81,44%, a także jest najniższym wynikiem na tle innych gmin w Powiecie. Równocześnie obserwuje się mniejszą różnicę zestawiając go z średnią wojewódzką, wynoszącą 78,03% (Rysunek 8.).

Rysunek 8. Frekwencja w pierwszym głosowaniu w wyborach na stanowisko Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2025r.

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza, wybory.gov.pl

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Gmina Leszno w latach 2018-2024 odnotowała wzrost liczby mieszkańców o 2,1%, na co znaczący wpływ miało wysokie, dodatnie saldo migracji.
- ⇒ W strukturze wiekowej mieszkańców Gminy, w analizowanych latach, widoczna jest stała dominacja osób w wieku produkcyjnym, natomiast zmiany dotyczą grup przedprodukcyjnej, w której odnotowano spadek o 1,4% oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym o 18,2%.
- ⇒ Przyrost naturalny w gminie pozostaje na poziomie ujemnym i nie wykazuje tendencji do systematycznej poprawy.
- ⇒ Wskaźnik urodzeń nie odzwierciedla rzeczywistej liczby nowonarodzonych dzieci w Gminie, ponieważ nie wlicza dzieci pochodzących z rodzin, które imigrują do Gminy z gmin ościennych.
- ⇒ Zarówno aktualna liczba ludności Gminy Leszno, jak i jej prognozowany przyrost w latach 2025-2035 utrzymują się na umiarkowanym poziomie względem pozostałych gmin Powiatu Warszawskiego Zachodniego.
- ⇒ Frekwencja wyborcza w Gminie Leszno kształtuje się na najniższym poziomie na tle całego Powiatu Warszawskiego Zachodniego, przy czym wyższym zainteresowaniem odznaczają się wybory ogólnokrajowe.
- ⇒ Mieszkańcy Gminy Leszno ocenili w ankietach poziom aktywności społecznej i obywatelskiej jako przeciętny (35%).

5.2.2. Opieka zdrowotna i społeczna

Do zadań gminy w zakresie ochrony zdrowia publicznego należy zapewnienie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej oraz stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Na terenie Gminy Leszno funkcjonują trzy punkty podstawowej opieki zdrowotnej- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDICOR Centrum Zdrowia, zlokalizowane w Lesznie, Zaborowie oraz Feliksowie.

Placówka w Lesznie prowadzi swoją działalność na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. W ofercie uwzględnione zostały następujące usługi:

- Poradnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej, zapewniająca kontakt lekarzem POZ,
- Punkty pobrań, oferujące pełny zakres badań analitycznych,
- Opieka zdrowotna lekarza specjalisty- ginekologa.

Placówka w Zaborowie różni się od tej w Lesznie zakresem działalności oraz dostępności usług refundowanych. W swojej ofercie posiada:

- Pracownię USG- działającą poza Narodowym Funduszem Zdrowia,
- Opiekę zdrowotną lekarzy- psychiatrów oraz specjalistów- psychologów, działających w ramach NFZ.

Ośrodek zdrowia zlokalizowany w Feliksowie oferuje zaś najszerszy zakres opieki zdrowotnej, jednak część z nich nie jest refundowana przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Wśród oferowanych przez ośrodek usług znajdują się:

- Poradnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej,
- Punkty pobrań,

- Medycyna Pracy, działająca poza Narodowym Funduszem Zdrowia
- Opieka lekarzy specjalistów- chirurga naczyniowego, dermatologa, dietetyka, endokrynologa, ginekologa, laryngologa, okulisty, ortopedy, urologa, neurologa, kardiologa- działających poza Narodowym Funduszem Zdrowia,
- Usługi stomatologiczne, świadczone poza Narodowym Funduszem Zdrowia.

Ośrodki działają od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-18.00, natomiast ośrodki w Feliksowie- w godzinach 8.00-20.00, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych.

W 2025 roku, Zakłady Opieki Zdrowotnej MEDICOR w Gminie Leszno zatrudniły następujący personel:

- lekarze Podstawowej Opieki Zdrowotnej,
- lekarze pediatrii,
- Pielęgniarki,
- Położne,
- lekarze specjaliści, tj. ginekolodzy, psychiatry, chirurg naczyniowy, dermatolog, dietetyk, endokrynolog, laryngolog, okulista, ortopeda, urolog, neurolog, kardiolog, stomatolog,
- Psycholog,
- Lekarz Medycyny Pracy.

Żaden z ośrodków nie dysponuje usługami rehabilitacyjnymi. Usługi te na terenie Gminy Leszno świadczone są jedynie przez prywatny gabinet rehabilitacyjny, zlokalizowany przy Ośrodku Zdrowia w Lesznie. Opieka stomatologiczna świadczona jest również przez dodatkowe prywatne gabinety stomatologiczne, nieposiadające umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia.

„Monopol jednej firmy na obszarze gminy doprowadził do obniżenia jakości usług medycznych - pacjent klientem bez alternatywy.”

„Brak dostępu do lekarzy specjalistów w gminie np. kardiologa, dermatologa, okulisty, chirurga.”

Źródło: opinie mieszkańców na podstawie badania ankietowego, 2025 r.

W przypadkach wymagających szpitalnej lub wyspecjalizowanej opieki medycznej, najbliższe szpitale i przychodnie znajdują się w Grodzisku Mazowieckim, Pruszkowie, Sochaczewie oraz Warszawie.

W przypadkach nagłego zagrożenia zdrowia lub życia pomocy udzielają stacje pogotowia ratunkowego, zwane również zespołami ratownictwa medycznego, które wchodzi w skład systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego. Ich zadaniem jest szybkie i skuteczne udzielanie pomocy medycznej na miejscu zdarzenia oraz bezpieczny transport poszkodowanych do szpitalnych oddziałów ratunkowych lub innych odpowiednich placówek medycznych. Na terenie gminy Leszno nie znajduje się jednak żadna stacjonarna baza zespołu ratownictwa medycznego. Najbliższa stacja ratownictwa medycznego Powiatu Warszawskiego Zachodniego zlokalizowana jest przy Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Błoniu.

Na terenie Gminy Leszno zlokalizowane są trzy apteki- dwie w Lesznie oraz jedna w Zaborowie. Usługi całodobowe przez siedem dni w tygodniu świadczy apteka w Błoniu.

W Gminie Leszno funkcjonuje Posterunek Policji Komendy Powiatowej Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego z siedzibą w Starych Babicach, odpowiedzialny za utrzymanie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz porządku. W skład kadry pracowniczej Posterunku wchodzi: kierownik Posterunku oraz dwóch dzielnicowych, działających w odrębnych obszarach gminy. Łącznie w Posterunku, w 2024 roku było 11 etatów- dwa etaty dzielnicowych i osiem etatów patrolowo-interwencyjnych, wśród których było sześć wakatów. Działania podejmowane przez funkcjonariuszy mają charakter zarówno prewencyjny, jak i interwencyjny. Wśród zadań priorytetowych wyróżnia się m. in. wyeliminowanie wykroczeń w postaci spożywania alkoholu oraz zakłócenia porządku publicznego. Jest ono realizowane we współpracy w władzami gminy w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii. Działaniami funkcjonariuszy w zakresie programów są akcje oraz kampanie społeczne, tj.:

- „Bezpieczna droga do szkoły”,
- Kampania „Bezpieczny powrót do szkoły- stop przemocy”,
- Kampania „Trzeźwy Kierowca”,
- Akcja „Bezpieczny powrót ze szkoły”.

Oprócz działań profilaktycznych, Policja prowadzi działania interwencyjne mające na celu zwalczanie przestępstw w Gminie. Corocznie, podsumowanie przestępstw stwierdzonych i najbardziej uciążliwych dla mieszkańców zawierane jest w ocenie stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Leszno w zakresie działania Komendy Powiatowej Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego z siedzibą w Starych Babicach (Tabela 6.).

Tabela 6. Przestępstwa stwierdzone i najbardziej uciążliwe dla mieszkańców Gminy Leszno w latach 2018-2024.

Przestępstwo	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica
Kradzież cudzej rzeczy	5	10	14	23	32	33	29	24
Kradzież z włamaniem	18	16	9	16	19	22	19	1
Uszkodzenie mienia	3	4	12	12	8	10	10	7
Kradzież pojazdów	1	2	3	3	9	5	6	5
Rozbój	2	5	0	0	0	2	2	0
Bójka, pobicie	2	0	0	1	0	0	1	-1
Uszkodzenie ciała	1	0	1	2	1	1	2	1
Pelen katalog przestępstw	151	120	120	163	133	207	139	-12
Ogółem przestępstw o charakterze kryminalnym	58	78	76	109	85	141	91	33
Wypadki drogowe	b.d.	6	11	3	5	5	2	-4
Kolizje drogowe	b.d.	114	92	100	69	64	95	-19
Kierowanie pojazdami w stanie nietrzeźwości	b.d.	16	22	25	19	15	11	-5
Nieletni sprawcy czynu karalnego	b.d.	b.d.	6	9	6	7	4	-2

*Różnica pomiędzy latami 2018 i 2024

Źródło: Ocena stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Leszno w zakresie działania Komendy Powiatowej Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego z siedzibą w Starych Babicach za lata 2020-2024.

W analizowanym okresie widoczny jest wzrost przestępstw na terenie Gminy Leszno. Największy wzrost dotyczy przestępstw o charakterze kryminalnym, zaś spadek obserwuje się jedynie w liczbie bójek, pobić oraz pełnym katalogu przestępstw. Duży udział wykazują również przestępstwa i wykroczenia drogowe, których ogólna liczba w okresie 2019-2024 zmniejszyła się. To właśnie wykroczenia związane z niezastosowaniem się do przepisów ruchu drogowego oraz z niestosowaniem się do przepisów o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazywane były w 2024 roku jako najczęstsze wykroczenia występujące na terenie Gminy Leszno. W latach 2020-2024 przestępstwa popełnione przez nieletnich stanowią niewielki udział w ogóle przestępstw. Dotyczyły one głównie kradzieży, nękania rówieśników w szkole, uszkodzenia lub przywłaszczenia mienia, udostępnianiu treści pornograficznych czy kierowaniu pojazdami mechanicznymi bez uprawnień. W roku 2020 oraz 2021 odnotowano przestępstwa narkotykowe.

Zadania związane z ograniczeniem przestępczości na terenie Gminy Leszno obejmowały w 2024 roku głównie działania prewencyjne oraz ściganie sprawców wywodzących się ze środowisk kryminogennych, z których wywodzili się sprawcy przestępstw, tzw. pospolitych, często spotykani w rejonach sklepów oraz miejscach publicznych, gdzie dopuszczali się wykroczeń przeciwko łaadowi i porządkowi publicznemu, m.in. spożywając alkohol czy zakłócając spokój innych mieszkańców. Zgodnie z obowiązującymi kierunkami pracy, policjanci z Posterunku Policji w Lesznie i Kampinosie pełnią służbę aktywną i starają się ujawniać jak najwięcej przestępstw i wykroczeń. Tabela 7. Poniżej przedstawia liczbę podjętych przez funkcjonariuszy czynności.

Tabela 7. Czynności podjęte w ramach działalności Posterunku Policji w Lesznie w latach 2020-2024.

Czynności	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica
Interwencje	1930	2198	3613	2909	2462	532
Zatrzymania osób podejrzanych o popełnienie różnych przestępstw	40	43	44	48	32	-8
Zatrzymania osób poszukiwanych	23	25	33	39	36	13
Wylegitymowanie	2155	2387	3890	3116	2831	676
Ukaranie sprawców wykroczeń w drodze postępowania mandatowego	354	342	939	281	502	148
Zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia	436	820	499	284	406	-30
Wypełnienie formularzy wszczynających procedurę „Niebieska Karta- A”	9	8	4	13	9	0
Wypełnienie formularza dotyczącego kolejnego przypadku przemocy w trakcie trwającej procedury	1	0	3	6	1	0
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wraz z zakazem zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	0	0	2	2	2	2
Areszt tymczasowy dla osoby stosującej przemoc domową	0	0	0	0	1	1
Umieszczenie dzieci w Rodzinnym Domu Dziecka	0	0	0	0	2	2

*Różnica pomiędzy latami 2020 i 2024

Źródło: Ocena stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Leszno w zakresie działania Komendy Powiatowej Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego z siedzibą w Starych Babicach za lata 2020-2024.

Najwięcej czynności zostało podjętych z zakresu wylegitymowania oraz interwencji. Stosunkowo duży przyrost obserwuje się również w liczbie ukaranych sprawców wykroczeń w drodze postępowania mandatowego. W analizowanym okresie malała, z kolei, liczba zatrzymanych osób podejrzanych o popełnienie różnych przestępstw oraz liczba zastosowanych środków oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia. Pozytywnym zjawiskiem jest również niewielki udział podejmowanych w zakresie zwalczania przemocy domowej, a także ich niewielki przyrost w okresie 2020-2024.

Na podstawie stwierdzonych przestępstw oraz podejmowanych działań, Policja z Gminy Leszno wytypowała obszary szczególnej koncentracji zdarzeń przestępczych. W latach 2020-2023 były nimi Leszno i Zaborów, a od 2024 roku zalicza się również do nich Marianów. Ze względu na charakterystykę terenu, zwartą zabudowę, anonimowość wśród zamożnych mieszkańców oraz sąsiedztwo terenów leśnych, a także dynamiczny rozwój całego Powiatu, spowodowany migracją zarobkową i dużą liczbą osób napływowych, miejscowości te były narażone na zdarzenia przestępcze, tj. kradzieże, kradzieże z włamaniem do domów oraz placówek handlowo-usługowych.

W corocznym rozliczeniu budżetu gminy, uwzględnia się również przekazanie środków pieniężnych na Fundusz Wsparcia Policji Komendy Stołecznej Policji z przeznaczeniem na rekompensatę pieniężną za czas służb ponadnormatywnych policjantów na terenie Gminy Leszno w rejonach i godzinach szczególnego zagrożenia. W 2024 roku na ten cel przekazano 15 300 zł, co stanowi kwotę niższą o ok. 37% względem roku 2023.

Podstawową jednostką realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Leszno jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Na podstawie zapisów ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej jest on instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Realizowana pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń z podziałem na świadczenia w ramach zadań własnych i zadań zleconych,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- pracy socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Pomoc społeczna może przyjmować różne formy świadczeń pieniężnych: stałych, okresowych lub zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego. Udzielana jest osobom i rodzinom, które w szczególności zostały dotknięte trudnymi sytuacjami życiowymi.

W 2024 roku w strukturę Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznie wchodziło 9 stanowisk. Siedzibą Ośrodka jest budynek Urzędu Gminy w Lesznie. Dodatkowo, w Łubcu znajduje się Środowiskowy Dom Samopomocy, przeznaczony dla 60 osób dorosłych, oferujący codzienne wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Jest on obecnie jednostką organizacyjną Powiatu Warszawskiego Zachodniego. W 2024 roku do Środowiskowego Domu Samopomocy uczęszczało 7 osób z terenu Gminy Leszno.

Na terenie Gminy Leszno zlokalizowany jest również Dom Seniora w Gawartowej Woli. Dom Opieki Św. Kosmy i Damiana, będący placówką prywatną, dostosowany jest do przyjęcia 26 pensjonariuszy, którzy mają zapewnione stałe wyżywienie oraz całodobową opiekę wykwalifikowanego zespołu pracowników, w którego skład wchodzi: personel medyczny, psycholog, rehabilitant fizjoterapeuta oraz opiekunowie. Na terenie Ośrodka znajdują się również dodatkowe udogodnienia, w postaci: terenu rekreacyjnego, kapliczki, biblioteki, a także dostępu do wi-fi.

W poniższej Tabeli 8. Zestawiono dane liczbowe, prezentujące liczbę osób w rodzinach, które otrzymały pomoc społeczną ze względu na trudną sytuację życiową w latach 2018-2024.

PROJEKT

Tabela 8. Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną ze względu na trudną sytuację życiową w Gminie Leszno w latach 2018-2024.

Lp.	Świadczenie	Uzasadnienie przyznania	Liczba osób w rodzinach, która w danym roku skorzystała ze świadczeń							
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica
1	Zasiłek stały	Całkowita niezdolność do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności	37	36	34	35	25	23	22	-15
2	Zasiłek okresowy	Bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność	24	21	21	26	28	29	30	6
3	Zasiłek celowy i w naturze	Zakup żywności, opał, koszty leczenia, koszty mieszkaniowe	113	102	82	104	104	94	49	-66
4	Zasiłek celowy w sytuacji klęsk i zdarzeń losowych	Straty poniesione w konsekwencji zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych lub ekologicznych	0	0	0	0	2*	1*	0	0
5	Specjalny zasiłek celowy	Na podstawie art. 41 ustawy o pomocy społecznej, przyznany osobie lub rodzinom o dochodach przekraczających kryterium ustawowe	9	19	10	28	34	40	18	9
6	Zasiłek celowy zwrotny (brak żądania zwrotu)	Przyznane w szczególnie określonych przypadkach, w których dochód przekracza kryterium ustawowe i podlega zwrotowi	7	10	5	20	20	20	5	-2
Suma			190	188	152	213	211+2*	206+1*	124	-66

* wartość odnosi się do liczby rodzin, a nie liczby osób w rodzinie

*Różnica pomiędzy latami 2018 i 2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznie za rok 2019, 2020, 2022; Raport o stanie Gminy Leszno za rok 2023, 2024

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną ze względu na trudną sytuację życiową wykazuje zmienną tendencję na przestrzeni lat 2018-2024. W latach 2018-2021 obserwowano regularny wzrost potrzebujących, szczególnie w zakresie zasiłków okresowych i specjalnych zasiłków celowych. Jednak po roku 2021 ogólna liczba osób pobierających świadczenia maleje, osiągając w 2024 roku, minimalną z całego okresu wartość 124 osób. Największy spadek świadczeniobiorców dotyczy zasiłków celowych i w naturze, który wynika z dysproporcji pomiędzy niskimi kryteriami dochodowymi oraz wzrastającymi płacami minimalnymi.

Tabela 9. Liczba rodzin objętych świadczeniami rodzinnymi w Gminie Leszno w latach 2018-2024.

Liczba rodzin, które skorzystały ze świadczeń rodzinnych									
świadczenie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica	
Zasiłki rodzinne	326	334	285	215	182	128	53	-273	
Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:	Urodzenia dziecka	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	11	7	5	b.d.
	urlopu wychowawczego	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	5	10	3	b.d.
	samotnego wychowania dziecka	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	8	11	7	b.d.
	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	21	17	13	b.d.
	rozpoczęcia roku szkolnego	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	80	65	47	b.d.
	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	25	21	19	b.d.
	wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	24	20	20	b.d.
Zasiłki pielęgnacyjne	205	215	b.d.	b.d.	222	338	228	23	
Świadczenia pielęgnacyjne	41	41	45	41	49	51	65	24	
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	55	56	42	44	32	22	14	-41	
Świadczenie rodzicielskie	39	30	18	17	25	28	17	-22	
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	b.d.	2	1	1	1	1	0	b.d.	
Specjalny zasiłek opiekuńczy	b.d.	0	0	0	1	1	-	b.d.	
Suma	-	678	-	-	686	720	491	-	

*Różnica pomiędzy latami 2018 i 2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznie za rok 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Raport o stanie Gminy Leszno za rok 2023, 2024

W latach 2018-2024 widoczny jest spadek liczby rodzin pobierających zasiłki rodzinne. Dużą zmianę obserwuje się w roku 2024, w którym spadła ona o 75 rodzin. Podobną tendencję w 2024 roku wykazują pozostałe świadczenia, poza świadczeniem pielęgnacyjnym, z którego skorzystało o 14 rodzin więcej niż w roku 2023. Tendencja wzrostowa przyznanych świadczeń pielęgnacyjnych charakteryzuje cały analizowany okres lat 2018-2024.

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym w latach 2018-2023 w województwie mazowieckim wynosiła średnio 2,47.

Tabela 10. Liczba osób objętych innymi świadczeniami w Gminie Leszno w latach 2018-2024

Liczba osób, które skorzystały ze świadczeń								
świadczenie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica
Fundusz alimentacyjny	50	85	85	83	17	13	22	-28
Dodatek osłonowy	-	-	-	-	657	657	192	-
Korpus wsparcia Seniora	-	-	-	-	19	15	15	-4
Dodatki mieszkaniowe	148	137	130	146	146	105	105	-43
Karta Rodziny 3+	611	641	601	568	563	627	575	-36
Karta Dużej Rodziny	58	163	64	94	125	136	72	14
Stypendia szkolne	-	-	-	-	3	3	3	0
Refundacja podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe	-	-	-	-	-	21	32	11
Bon energetyczny	-	-	-	-	-	-	304	304
Zakwaterowanie i wyżywienie dla obywateli Ukrainy	-	-	-	-	1402	319	319	-1083
Usługi opiekuńcze	11	18	14	13	15	11	11	0
Sprawianie pogrzebu	1	0	4	3	3	1	5	4
Program Gorący Posiłek	66	41	28	27	24	35	39	-27
Dom Pomocy Społecznej	7	9	9	10	10	11	14	7
Schronienie	3	4	4	4	2	1	1	-2
Suma	955	1098	939	948	2986	1955	1709	754

*Różnica pomiędzy latami 2018 i 2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznie za rok 2018, 2019, 2020, 2021, 2022; Raport o stanie Gminy Leszno za rok 2023, 2024

W latach 2018-2024, w Gminie Leszno widać wzrost liczby osób objętych innymi świadczeniami przyznawanymi w ramach pomocy społecznej. Wiąże się to jednak z wprowadzeniem nowych rodzajów pomocy, tj. refundacja podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe i dodatek osłonowy, wprowadzone w roku 2022 jako działania podejmowane w ramach rządowej tarczy antyinflacyjnej, bon energetyczny, obowiązujący od 2024 roku na podstawie ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz. U. 2026 poz. 21), zakwaterowanie i wyżywienie dla obywateli Ukrainy, powstałe w wyniku wybuchu wojny na Ukrainie w 2022 r, a także Korpus wsparcia Seniora obowiązujący w Polsce od 2021 roku. Pozostałe świadczenia, obowiązujące w całym analizowanym okresie uległy w większości zmniejszeniu, co jest pozytywną zmianą pod względem tworzenia społeczeństwa samodzielnego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Leszno prowadzi swoją działalność w ramach programów skierowanych do sprecyzowanych grup odbiorców. Wśród nich można wyróżnić:

Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”

Głównym celem programu jest zapewnienie dostępności do usług asystencji osobistej, tj. wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób z niepełnosprawnościami. Jest to bezpłatny program kierowany do:

- dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze

znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,

- osób niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub traktowanych na równi z orzeczeniami zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2025 poz. 913).

W 2023 roku z Programu skorzystało 2, po czym został on kontynuowany w 2024 roku z 4 uczestnikami.

Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wychowawcza”

Program ma na celu pomoc rodzinom w sprawowaniu opieki bezpośredniej nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności i osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi (zgodnie z art. 5 i art. 62 ww. ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych). W ramach programu oferowany jest całonocny, bezpłatny pobyt w ośrodku/ placówce wpisanej do rejestru właściwego wojewody, dysponującą całonocną opieką nad osobami z niepełnosprawnościami. Ograniczony jest on czasowo do maksymalnie 14 dni pobytu całonocnego.

Tylko w 2022 roku, z programu skorzystała 1 osoba. W kolejnych latach program nie był realizowany ze względu na brak funduszy. Obecnie Ośrodek stara się pozyskać środki finansowe, aby móc zapewnić odpowiednie wsparcie dla mieszkańców.

Pomoc dla Ukrainy

W latach 2022-2024 Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie realizował również zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2022 roku o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Działania te przyjmowały trzy podstawowe formy:

- świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł, przeznaczone na utrzymanie, a w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe,
- świadczenia pieniężne w wysokości 40 zł, przeznaczone dla podmiotów, w szczególności osób fizycznych prowadzących gospodarstwo domowe, którzy zapewnią zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy,
- świadczenie rodzinne dla obywateli Ukrainy, ich małżonków lub dzieci, którzy przybyli legalnie do Polski po 24 lutego 2022 roku, zadeklarowali zamiar pozostania w kraju, są zarejestrowani na pobyt i wpisani do rejestru oraz posiadają numer PESEL,
- dożywianie, w postaci zapewnienia uczniom z Ukrainy wyżywienia w szkole, finansowanych z budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej.

Świadczenia rodzinne oraz finansowanie wyżywienia w Gminie Leszno były realizowane w latach 2023, 2024, zaś pozostałe dwa świadczenia zostały wprowadzone wraz z wejściem w życie ustawy.

Największe nakłady finansowe na cel pomocy Ukrainie przeznaczono w 2022 roku. Wynosiły one wtedy 1 958 222,45 zł. W kolejnych latach następowało stopniowe zmniejszanie wydatków- w 2023 roku zmniejszono go do 376 751 zł, a w 2024 przeznaczono 170 524,94 zł.

Tabela poniżej (Tabela 11.) przedstawia łączne wydatki roczne Gminy Leszno na pomoc społeczną w latach 2018-2024.

Tabela 11. Łączne wydatki roczne Gminy Leszno na pomoc społeczną w latach 2018-2024.

Rok	Wydatki Gminy
2018	11 327 778,26 zł
2019	14 356 495,58 zł
2020	17 807 186,66 zł
2021	17 452 226,85 zł
2022	13 188 091,41 zł
2023	6 664 821,00 zł
2024	7 365 263,63 zł
Różnica	-3 962 514,63 zł

*Różnica pomiędzy latami 2018 i 2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznie za rok 2018, 2019, 2020, 2021; Raport o stanie Gminy Leszno za rok 2023, 2024

Spadek wydatków przeznaczanych na pomoc społeczną w 2023 roku wynika ze zmian ogólnopolskich dotyczących zmian źródeł finansowania programów realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej. Jednym z takich programów było świadczenie 500+, za które od 2023 roku jest odpowiedzialny Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Można więc wnioskować, że po tych zmianach wydatki roczne Gminy na pomoc społeczną odzwierciedlają faktyczne nakłady w tym zakresie z budżetu Gminy.

Ponadto, Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie współpracuje z Urzędem Gminy w zakresie realizacji innych programów pomocowych, tj. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2024 roku

Celem głównym Programu było zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkotykowych, minimalizowanie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują, oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi.

W ramach realizacji programu podjęto następujące działania:

- profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna, w tym: zajęcia profilaktyczno-wychowawcze dla dzieci, szkolenia dla nauczycieli, członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), spotkania dzielnicowe z dziećmi, kalendarze oraz materiały profilaktyczne,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami pożytku publicznego w obszarze profilaktyki i rehabilitacji uzależnień,
- ograniczenie dostępu do alkoholu poprzez zobowiązanie właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, ubiegających się o koncesję lub jej przedłużenie, do odbycia rozmowy profilaktycznej z członkami Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- działalność świetlicy opiekuńczo-wychowawczej „Promyk”, której celem jest wyeliminowanie nierówności społecznych dzieci z trudnościami oraz rozwijanie ich zainteresowań i talentów,

- prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach którego udzielane są konsultacje z zakresu przemocy i uzależnień, oraz porady psychologiczne.

W 2024 roku, na realizację Programu wydano 374 067,03 zł (plan: 419 311,28 zł), natomiast na zwalczanie narkomanii wydano 9 025 zł (plan 14 000 zł), co stanowiło ok. 5% ogólnych wydatków bieżących przeznaczonych na pomoc społeczną i rodzinę.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Na terenie Gminy Leszno działają trzy punkty Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej MEDICOR Centrum Zdrowia, świadczące usługi podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej.
- ⇒ Usługi rehabilitacyjne świadczone są przez prywatne gabinety.
- ⇒ Najbliższa stacja ratownictwa medycznego Powiatu Warszawskiego Zachodniego znajduje się w Błoniu.
- ⇒ W Gminie funkcjonują trzy apteki, przy czym żadna z nich nie działa całodobowo. Najbliższa apteka całodobowa zlokalizowana jest w Błoniu.
- ⇒ W miejscowości Leszno zlokalizowany jest Posterunek Policji.
- ⇒ Najczęstsze wykroczenia w Gminie Leszno w 2024 roku dotyczą niezastosowania się do przepisów ruchu drogowego oraz niestosowania się do przepisów o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- ⇒ Policja w 2024 roku wskazała miejscowości Leszno, Zaborów i Marianów jako obszary szczególnej koncentracji zdarzeń przestępczych.
- ⇒ Na terenie Gminy działa Dom Opieki w Gawartowej Woli oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Łubcu.
- ⇒ W okresie 2018-2024 widoczna jest ogólna tendencja spadkowa wśród liczby rodzin oraz osób w rodzinach otrzymujących świadczenia w ramach pomocy społecznej.
- ⇒ Wzrosła liczba osób korzystających z pozostałych świadczeń pieniężnych, realizowanych w większości w ramach programów rządowych.
- ⇒ Działa Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, którego celem jest zmniejszenie problemu alkoholizmu wśród mieszkańców.
- ⇒ Dostępność usług opieki zdrowotnej podczas ankietyzacji oceniana była najczęściej na poziomie przeciętnym (31%).
- ⇒ Poziom bezpieczeństwa publicznego, w tym działania służb porządkowych, według większości mieszkańców realizowane są na poziomie przeciętnym (28%) oraz złym (24%).
- ⇒ Według opinii mieszkańców, funkcjonujący na terenie Gminy Posterunek Policji nie zapewnia wystarczającego poziomu bezpieczeństwa ze względu na ograniczoną dostępność czasową Posterunku dla mieszkańców.
- ⇒ W kwestiach dotyczących opieki społecznej, tj. dostępność informacji o możliwych formach wsparcia z pomocy społecznej, skuteczność działań Ośrodka Pomocy Społecznej oraz dostępność pomocy społecznej w gminie, większość mieszkańców nie wyraziła swojej opinii.

- ⇒ Grupami wskazywanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej, z których pochodzi najwięcej osób wymagających wsparcia są w szczególności seniorzy, rodziny niskosprawne oraz bezrobotni, przy czym sytuacja ta często wynika z uzależnień (alkoholizm, uzależnienia behawioralne) oraz przejmowania negatywnych nawyków z pokolenia na pokolenie.

5.2.3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Organizacje pozarządowe oraz stowarzyszenia mają znaczący wpływ na życie społeczne, gospodarcze i kulturalne regionu. W 2025 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) zarejestrowano 28 organizacji. Poprzez różnorodne profile swojej działalności, zapewniają zbilansowany rozwój gminy i wzbogacają ofertę kulturalną gminy.

Kluczowy wpływ na funkcjonowanie Gminy Leszno, nie tylko w sferze rozwoju i kultury, mają działające na jej terenie Ochotnicze Straże Pożarne, które w głównej mierze wpływają na społeczność lokalną poprzez zapewnienie bezpieczeństwa. W obrębie gminy działa pięć jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

- OSP Leszno (REGON: 015180803), Szkolna 10, 05-084 Leszno,
- OSP Zaborów (REGON: 015018706), Stołeczna 180, 05-083 Leszno,
- OSP Czarnów (REGON: 015083230), Czarnów 7, 05-083 Leszno,
- OSP Gawartowa Wola (REGON: 015186645), Gawartowa Wola 33, 05-085 Leszno,
- OSP Łubiec (REGON: 015646704), Łubiec 19B, 05-084 Leszno.

Dwie z w. w. Ochotniczych Straży Pożarnych- OSP Zaborów i OSP Leszno- zarejestrowane są w Krajowym Systemie Ratowniczo- Gaśniczym. Tym samym, na podstawie Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 września 2014 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, zostały one uznane za jednostki, których siły i środki są przewidziane do użycia w powiatowym lub wojewódzkim planie ratowniczym, lub wyposażenie i poziom wyszkolenia członków pozwala na realizację specjalistycznych czynności ratowniczych, jeżeli działalność jednostki ma zastosowanie w warunkach przewidzianych w planie ratowniczym.

W 2024 roku, jednostki OSP z terenu Gminy Leszno zrzeszały 127 strażaków, którzy w ciągu roku wzięli udział w 247 akcjach ratunkowo- gaśniczych. W porównaniu do 2023 roku, zarówno liczba strażaków, jak i podjętych akcji zmalała odpowiednio o 3 strażaków i 13 akcji ratunkowo-gaśniczych. Trzy jednostki OSP z Gminy, tj. Leszno, Zaborów i Czarnów, prowadzą również drużyny młodzieżowe OSP.

W celu poprawy efektywności działania Ochotniczych Straży Pożarnych z tereny Gminy Leszno podejmowane są regularnie działania doskonalące kwalifikacje strażaków ochotników, a także poprawiające infrastrukturę techniczną jednostek, w tym wyposażenie sprzętowe oraz stan techniczny siedzib OSP. W 2024 roku sfinansowano ze środków własnych oraz dotacji zewnętrznych, pochodzących z Urzędu Marszałkowskiego oraz Funduszy Sołeckich, zakup wyposażenia jednostek OSP za łączną kwotę 93 171 zł. W tym samym roku, wyremontowano również budynek strażnicy OSP Czarnów, na który przekazano 199 942 zł, a także zakupiono i zamontowano system selektywnego powiadamiania strażaków w jednostce OSP Gawartowa

Wola o wartości 16 500 zł. W latach 2018, 2021 oraz 2022 zakupione zostały samochody ratowniczo-gaśnicze dla:

- OSP Leszno w 2018 r.- ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy KAMAZ 43118 (6x6) GCBA,
- OSP Czarnów w 2018 r.- średni samochód specjalny pożarniczy Mercedes Benz 1824,
- OSP Zaborów w 2021r.- ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy MAN L2007,
- OSP Leszno w 2022 r.- fabrycznie nowy średni samochód specjalny pożarniczy (4x4) Volvo,
- OSP Zaborów w 2022 r.- używany samochód pożarniczy autodrabina MAN L75.

Zakupy zostały dokonane ze środków własnych jednostek oraz przy wsparciu funduszy: Gminy Leszno, Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, Samorządu Województwa Mazowieckiego, Funduszu Sołeckiego, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Fundacji Banku Gospodarstwa Krajowego.

Ważnym elementem budowania tożsamości lokalnej są Koła Gospodyń Wiejskich (KGW). Przyczyniają się one do rozwoju życia społecznego wsi poprzez uczestnictwo w lokalnych wydarzeniach, takich jak dożynki, festyny, czy uroczystości gminne, promując lokalną kulturę i tradycję. Gmina Leszno posiada duży potencjał w swojej społeczności, chętnie tworzącej własne inicjatywy, czego przykładem jest 6 aktywnie działających Kół Gospodyń Wiejskich:

- KGW Kapela ze wsi Powązki (REGON: 382050016), Powązki 33, 05-083 Powązki
- KGW w Zaborowie (REGON: 382066129), Stołeczna 173, 05-083 Zaborów
- KGW „Darcie Pierza” (REGON: 382925667), Sochaczewska 66, 05-084 Leszno
- KGW „Wyględne dziewczyny plus” (REGON: 385354076), Kwiatowa 26, 05-083 Wyględy
- KGW „Korfowe” (REGON: 523641300), Korfowe 6A, 05-085 Korfowe
- KGW w Czarnowie „Czarnowianki” (REGON: 527022485), Czarnów 8, 05-084 Czarnów

Koła Gospodyń Wiejskich z terenu Gminy Leszno mają na celu integrację społeczności, w tym zaangażowanie mieszkańców w życie publiczne, a także współpracę z innymi organizacjami. Realizują je poprzez uczestnictwo oraz organizację różnych wydarzeń lokalnych, warsztatów rękodzielniczych czy spotkań towarzyskich. W 2025 roku KGW włączyły się w organizację m.in. Nocy Kupały w Parku Karpinek, będącej inicjatywą świetlicy wiejskiej w Lesznie, a w 2024 zorganizowane były m.in. plenery malarskie czy warsztaty ceramiczne. Swoją aktywność Koła Gospodyń Wiejskich wykazują również w projektach charytatywnych, np. Projekt „Serce od Serca”, czy współdziałale w projektach fundacji, m.in. Projekt „Równać szanse” Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz Projekt „Danie wspólnych chwil” Fundacji Biedronki. Swoją działalność opierają na środkach własnych lub dofinansowaniach zewnętrznych. W 2025 roku, dwa Koła, „Darcie Pierza” i „Wyględne dziewczyny plus”, otrzymały dofinansowanie z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, wspierające ich działalność. Dodatkowo, w 2024 roku KGW „Wyględne dziewczyny plus” uzyskało wsparcie finansowe w wysokości 4 400 zł z Samorządu Województwa Mazowieckiego na „Wspieranie rozwoju gospodyń aktywnych społecznie”. Wszystkie aktywnie działające KGW posiadają własną siedzibę, przyznaną ze strony Urzędu Gminy, w budynkach świetlic wiejskich lub w lokalach gminnych.

Od 2004 roku współpraca samorządu z organizacjami odbywa się na podstawie podejmowanego corocznie „Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”, wydanego w oparciu o Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2025 r., poz. 1338).

Program przyjęty na 2025 rok, na podstawie Uchwały Rady Gminy Leszno Nr IX/58/2024 z dnia 27 listopada 2024 r. w sprawie uchwalenia „Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2025 rok”, określa główny cel współpracy Gminy z organizacjami i innymi podmiotami jako poprawę jakości życia oraz pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców Gminy poprzez stwarzanie im możliwości i warunków do uczestnictwa w życiu publicznym oraz poprzez efektywną współpracę samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych. Do celów szczegółowych współpracy należą:

- stwarzanie warunków do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców Gminy;
- włączenie zainteresowanych organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego do realizacji programów służących rozwojowi gminy;
- umożliwienie wczesnej identyfikacji potrzeb społecznych, w celu pełniejszego ich zaspokojenia;
- wzmocnienie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za swoje otoczenie i lokalną wspólnotę;
- zwiększenie zaangażowania mieszkańców gminy w rozwiązywanie lokalnych problemów;
- otwarcie na innowacyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych;
- budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi oraz wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji istotnych celów społecznych;
- wzmocnienie wsparcia dla inicjatyw podejmowanych w celu eliminowania negatywnych zjawisk dotyczących lokalną społeczność;
- zapewnienie efektywnego wykonywania działań podejmowanych w sferze zadań publicznych gminy.

W Programie wskazano priorytetowe zadania publiczne:

- wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym;
- porządek i bezpieczeństwo publiczne;
- nauka, edukacja, oświata i wychowanie;
- działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu;
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- promocja i organizacja wolontariatu;

- ochrona i promocja zdrowia , w tym działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej;
- działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych oraz dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwoju;
- działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości.

W 2025 roku na realizację programu przeznaczono 660 000 zł, co oznacza wzrost o 110 000 zł w stosunku do funduszy przeznaczonych w 2024 roku.

Gmina Leszno corocznie podejmuje również współpracę z organizacjami pozarządowymi w drodze otwartego konkursu na realizację zadań publicznych. W okresie 2018-2024 regularnie rozwijane było zadanie w zakresie upowszechniania kultury fizycznej pod nazwą „Piłka nożna jako dyscyplina dla dzieci, młodzieży i dorosłych”. W jego ramach dofinansowanie otrzymały: Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Zaborowianka” oraz Klub Sportowy „Partyzant” Leszno. W 2024 roku, wsparcie finansowe wynosiło odpowiednio 160 000 zł oraz 260 000 zł. Dodatkowo, Klub Sportowy otrzymał również, w tym samym roku, dotację w wysokości 70 000 zł na realizację zadania upowszechniania kultury fizycznej pod nazwą „Lekkoatletyka jako dyscyplina dla dzieci, młodzieży i dorosłych”. Obie organizacje mają na celu popularyzację kultury fizycznej i sportu oraz aktywowanie mieszkańców Gminy do zdrowego życia.

W 2023 oraz 2024 roku dotacje z Urzędu Gminy otrzymała również Fundacja Memento Mori na realizację zadania publicznego z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, w ramach którego opublikowano w 2024 roku folder „Piękno metalowych krzyży nagrobnych”, zaś w 2023 roku- zrealizowano zadanie o „Przywrócenie wartości historycznych dwóm nagrobkom powstańców z 1863 r. – w 160. rocznicę Powstania styczniowego – w trosce o ochronę nielicznych symboli przeszłości na terenie Gminy Leszno”. Celem Fundacji, działającej na rzecz wspólnoty parafialnej zgromadzonej wokół kościoła Narodzenia Świętego Jana Chrzciciela w Lesznie, jest renowacja nielicznych już nagrobków z XIX w., znajdujących się na cmentarzu rzymskokatolickim w Lesznie.

W Gminie Leszno działa Rada Seniorów Gminy Leszno I kadencji na lata 2024-2029 powołana na podstawie zarządzenia Wójta z dnia 23 sierpnia 2024 r. Jej działalność określa statut przyjęty uchwałą nr LXXXI/538/2024 Rady Gminy Leszno z dnia 31 stycznia 2024 r. w sprawie utworzenia Rady Seniorów w Gminie Leszno i nadania jej statutu, wraz ze zmianami wprowadzonymi na podstawie uchwały nr LXXXII/551/2024 Rady Gminy Leszno z dnia 20 marca 2024 r. Pełni ona funkcję organu o charakterze doradczym, inicjatywnym i konsultacyjnym dla organów Gminy Leszno. Zakres działalności Rady obejmuje inicjatywy mające na celu integrację środowiska osób starszych oraz wzmacniania i wspierania udziału osób starszych w życiu społeczności lokalnej Gminy Leszno. W skład Rady, według ww. statutu, wchodzi przedstawiciele osób starszych- mieszkańców Gminy, w tym podmiotów działających na rzecz osób starszych, tj. organizacje pozarządowe oraz instytucje prowadzące uniwersytety trzeciego wieku. W 2024 roku, Rada Seniorów liczyła 15 radnych, którzy odbyli w ciągu roku 3 protokołowane posiedzenia Rady. W czasie tych posiedzeń zostały podjęte trzy uchwały dotyczące wyboru Sekretarza, Wiceprzewodniczącego oraz Przewodniczącego Rady Seniorów Gminy Leszno.

Inicjatywą na rzecz seniorów Gminy Leszno są również zajęcia organizowane od 2018 r. przez świetlicę wiejską w Lesznie pod nazwą „Gminny Uniwersytet III wieku”. W jego ramach organizowane są:

- wykłady,
- zajęcia komputerowe,
- zajęcia malarskie,
- zajęcia gimnastyczne,
- wyjazdy do kina i teatru,
- imprezy integracyjne.

W ramach planowanych działań, podejmowana jest współpraca z organizacjami zewnętrznymi, które wzbogacają ofertę o możliwość pozyskania wiedzy specjalistycznej. Przykładem takich działań jest np. przewidziany na rok 2025 kurs obsługi smartfona dla osób powyżej 60. roku życia, który poprowadzi Fundacja Zaczyn. Uczestnicy mogą skorzystać także z dodatkowych usług tj. darmowy transport na wykłady oraz na pływalnię w Centrum Sportu w Błoniu. Jednostką organizacyjną inicjatywy jest świetlica wiejska w Lesznie. Za wsparcie działalności merytorycznej oraz opiniowanie i współtworzenie programu zajęć edukacyjnych i kulturalnych Gminnego Uniwersytetu III Wieku odpowiada Rada Programowa, składająca się z 5 członków, wybieranych spośród słuchaczy Uniwersytetu, raz na 3 lata.

Organizacją wspierającą integrację społeczną, szczególnie wśród młodych mieszkańców Gminy Leszno, są działające na jej terenie grupy 63 Środowiska Drużyn Harcerskich i Gromad Zuchowych ZHR, w tym 63 Kampinowska Gromada Zuchów „Wojowie z Zamczyska” oraz 63 Kampinowska Drużyna Harcerzy Husaria im. bł. ks. J. Stanka SAC

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Na terenie Gminy Leszno działa 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, które stale prowadzą działalność w zakresie doskonalenia kwalifikacji oraz poprawy jakości sprzętu.
- ⇒ Tożsamość lokalną Gminy Leszno kształtuje 6 Kół Gospodyń Wiejskich.
- ⇒ Jednostki lokalne pozyskują środki finansowe z programów zewnętrznych oraz z Funduszu Sołeckiego.
- ⇒ Współpraca organizacji z Gminą Leszno oparta jest o program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w którym jako główny cel wyznacza się poprawę jakości życia oraz pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców Gminy.
- ⇒ Gmina Leszno corocznie prowadzi konkurs na realizację zadań publicznych, dzięki któremu organizacje pozarządowe uzyskują wsparcie finansowe.
- ⇒ Rozwój kultury fizycznej w Gminie Leszno zapewnia Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Zaborowianka” oraz Klub Sportowy „Partyzant” Leszno.
- ⇒ Od 2018 roku organizowane są zajęcia dla seniorów pod nazwą „Gminny Uniwersytet III Wieku”, a od 2024 roku działa również Rada Seniorów Gminy Leszno.
- ⇒ Na terenie Gminy Leszno działają grupy 63 Środowiska Drużyn Harcerskich i Gromad Zuchowych ZHR, który integruje w szczególności młodych mieszkańców Gminy, podczas wspólnych działań harcerskich.

5.2.4. Kultura i sport

Rozwój kulturalny gminy rozpatrywany jest jako czynnik poprawiający jakość życia mieszkańców, ich integrację oraz zapobiegający patologiom społecznym. Na terenie Gminy Leszno zlokalizowane jest pięć instytucji realizujących te cele:

- Biblioteka Publiczna Gminy Leszno,
- Świetlica w Lesznie,
- Świetlica w Łubcu,
- Świetlica w Czarnowie,
- Świetlica w Zaborowie.

Biblioteka Publiczna Gminy Leszno działa w trzech lokalizacjach- główna siedziba znajduje się w Lesznie, zaś w Czarnowie oraz w Zaborowie działają jej filie. Łącznie instytucja zatrudnia 4 pracowników:

- Dyrektor Biblioteki,
- 2 kustoszy bibliotecznych,
- Bibliotekarz.

Gminy z grupy analizy porównawczej poddano analizie liczbę oddziałów bibliotek do liczby ludności (Tabela 12.), która pozwala na ocenę dostępności usług bibliotecznych w kontekście liczby mieszkańców oraz może stanowić podstawę do dalszych rozważań na temat potrzeby rozwoju infrastruktury kulturalnej w tych obszarach. Z analizy danych wynika, że liczba bibliotek w gminach nie jest bezpośrednio proporcjonalna do liczby ludności, mimo to, Gmina Leszno wykazuje największy poziom dostępności usług czytelniczych na tle wybranych gmin.

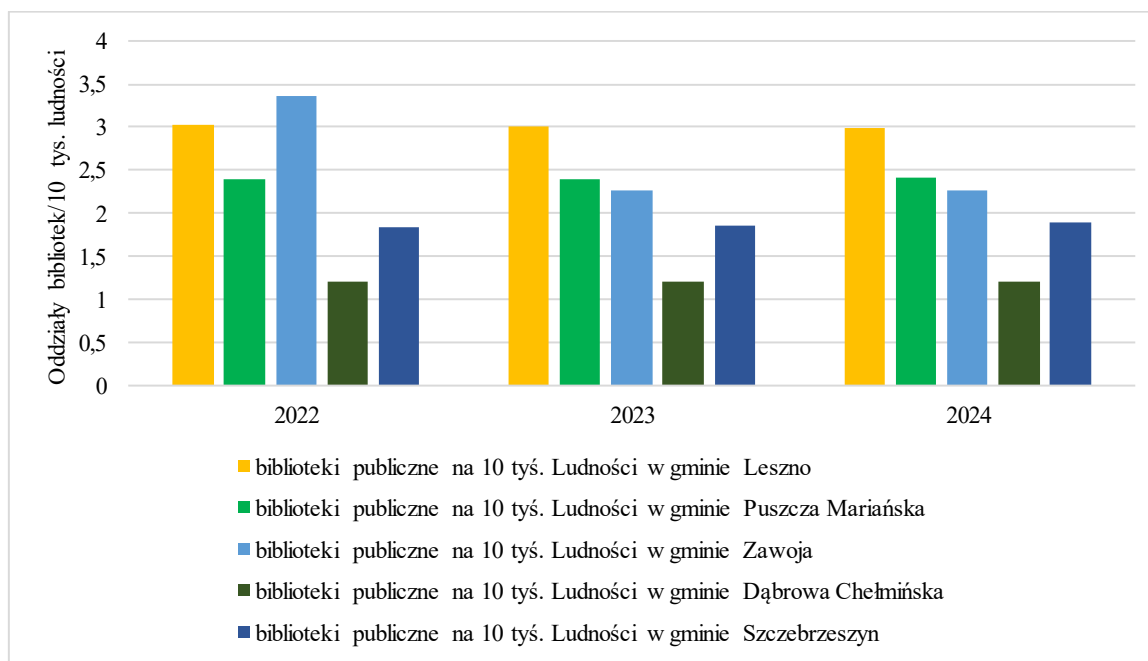
Tabela 12. Liczba oddziałów bibliotek w gminach z grupy analizy porównawczej w 2024 roku.

Nazwa gminy	Liczba oddziałów bibliotek	Liczba ludności
Leszno	3	10029
Puszcza Mariańska	2	8262
Zawoja	2	8822
Dąbrowa Chelmińska	1	8311
Szczebrzeszyn	2	10577

Źródło: Raporty o stanie poszczególnych gmin za rok 2024, USC Gminy Leszno

Rozpatrując dostępność bibliotek publicznych rozważano również ich liczbę na 10 tys. ludności, na tle gmin z analizy porównawczej (Wykres 5.). Gmina Leszno charakteryzuje się stabilnym poziomem, której średnia wartość dla analizowanych lat wynosi 3,06. Pozostałe gminy cechują się podobną dynamiką zmian w dostępności bibliotek publicznych w analizowanym okresie czasowym, poza Gminą Zawoja, w której od 2023 roku jedna z filii Biblioteki Gminnej znajduje się w stanie likwidacji.

Wykres 5. Oddziały bibliotek publicznych na 10 tys. ludności w Gminie Leszno na tle gmin z analizy porównawczej w latach 2022-2024.

Źródło: Raporty o stanie poszczególnych gmin za lata 2022-2024, USC Gminy Leszno

Celem funkcjonowania Biblioteki Publicznej Gminy Leszno jest zaspokojenie i rozwijanie potrzeb czytelniczych mieszkańców gminy. Realizuje ona zadania gromadzenia i udostępniania materiałów bibliotecznych, udzielanie zainteresowanym wszechstronnej informacji i fachowego poradnictwa w doborze literatury. Wyposażona jest również w czytelnię internetową z pięcioma stanowiskami komputerowymi w oddziale w Lesznie, jednym stanowiskiem komputerowym w Filii w Czarnowie oraz dwoma stanowiskami w Filii w Zaborowie. Umożliwia również kserowanie i dokonywanie wydruków komputerowych. Księgozbiory zgromadzone we wszystkich placówkach mają charakter uniwersalny, który ogólnie można podzielić na:

- literaturę piękną dla dorosłych (powieści obyczajowe, historyczne, sensacyjno-kryminalne, fantastyka),
- literaturę piękną dla dzieci i młodzieży,
- literaturę popularnonaukową,
- lektury szkolne,
- wydawnictwa o charakterze informacyjnym, słowniki, encyklopedie,
- materiały regionalne na temat Gminy Leszno i okolic.

W latach 2022–2024 większość gmin objętych analizą porównawczą wykazywała coroczny wzrost księgozbioru bibliotek (Tabela 13.). Spadek liczby wolumenów odnotowano jedynie

w Gminie Szczebrzeszyn. Na tle pozostałych gmin, Gmina Leszno wykazuje najniższy przyrost zasobów bibliotecznych, zwiększając swój zbiór w analizowanym okresie jedynie o 118 wolumenów. Jednocześnie, na przestrzeni lat 2022-2024, wykazuje ona największy zasób wolumenów przypadający na 1000 osób spośród wszystkich gmin.

Tabela 13. Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w Gminie Leszno na tle gmin z analizy porównawczej w latach 2022-2024.

Nazwa gminy	Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności			Różnica
	2022	2023	2024	
	[wolumeny]	[wolumeny]	[wolumeny]	[wolumeny]
Leszno	4172	4217	4290	118
Puszcza Mariańska	3341	3494	3700	359
Zawoja	3747	3931	4194	447
Dąbrowa Chelmińska	2529	2490	2659	130
Szczebrzeszyn	1614	1419	1 587	-27

*Różnica pomiędzy latami 2022 i 2024

Źródło: Raporty o stanie poszczególnych gmin za lata 2022-2024, USC Gminy Leszno, GUS

Biblioteka Publiczna Gminy Leszno wykazuje również szeroki zakres usług dostosowanych do potrzeb użytkowników. W związku z tym, placówka oferuje:

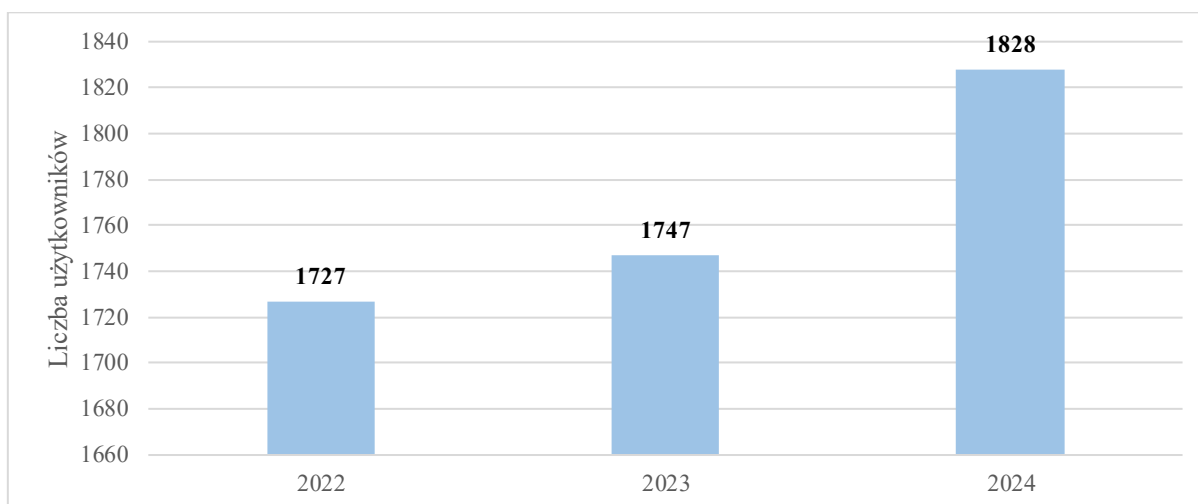
- książki z dużym drukiem,
- czytaki, umożliwiające słuchanie książek wcześniej wybranych z oferty katalogowej i wgranych do urządzenia,
- książki na telefon dla osób z niepełnosprawnościami,
- dostęp do czytelni internetowej Legimi.

Oprócz realizowania swojej podstawowej funkcji, Biblioteka jest również organizatorem wielu wydarzeń kulturalnych, tj.:

- spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki,
- spotkania autorskie,
- lekcje biblioteczne,
- warsztaty,
- czytania dla dzieci w ferie, wakacje i Tygodnie Bibliotek,
- przedstawienia teatralne dla dzieci,
- wystawy,
- spotkania biblioterapeutyczne w ŚDS w Łubcu,
- kiermasze taniej książki,
- Narodowe Czytanie,
- Konkursy.

Szeroki zakres świadczonych przez Bibliotekę usług sprzyja odnotowywaniu tendencji wzrostowej liczby zainteresowanych (Wykres 6.). W 2024 roku, zarejestrowanych było 1828 użytkowników, z czego 1821 osób to byli czytelnicy. Jest to wzrost o 81 użytkowników względem roku 2023 oraz o 101 użytkowników, w porównaniu do 2022 roku.

Wykres 6. Liczba użytkowników Biblioteki Publicznej Gminy Leszno (wraz z filiami) w latach 2022-2024.

Źródło: Raporty o stanie Gminy Leszno za lata 2022, 2023, 2024.

Na terenie Gminy Leszno funkcjonują również cztery świetlice wiejskie, z czego dwie- w Lesznie oraz Łubcu- zlokalizowane są w budynkach współdzielonych z OSP, zaś dwie pozostałe- w Czarnowie i Zaborowie- w oddzielnych budynkach.

Świetlice pełnią istotną rolę integracyjną w lokalnych społecznościach. Są miejscem organizacji działań dla dzieci, seniorów oraz całej społeczności lokalnej. Pozyskane środki z własnych wpływów z wydarzeń oraz budżetu gminy, pozwalają na organizację warsztatów, wydarzeń, koncertów i spotkań cyklicznych. W 2024 roku, w świetlicach gminnych zorganizowano m.in.: koncert z okazji Dnia Dziecka, turniej siatkówki, koncerty dla seniorów, cotygodniowe spotkania dla seniorów „Pora na herbatę”, koncert kolędowo-noworoczny, warsztaty tematyczne, wykłady Uniwersytetu III wieku, czy kino letnie. Stałe wyposażenie placówek (np. stół do ping-ponga, bilard, piłkarzyki, gry planszowe, stanowiska komputerowe, siłownia) sprzyja gromadzeniu się w tych miejscach społeczności i aktywnemu spędzaniu czasu. Dodatkowo, świetlice stanowią miejsca odbywania się zajęć stałych, m.in. nauki gry na instrumentach klawiszowych, nauki tańca nowoczesnego dla dzieci oraz gimnastyki dla dorosłych w ramach programu Zdrowy Kręgosłup. Ponadto, dostępność miejsc integracji społecznej w Gminie ma zostać zwiększona o budynek wielofunkcyjny w Zaborowie. Projekt ten powstaje z dofinansowaniem ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w ramach Programu Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych. W obiekcie tym planowane jest utworzenie żłobka, a także świetlicy oraz sali widowiskowej, będących miejscem spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i seniorów.

W 2023 roku, na terenie Gminy Leszno otwarte zostało również Centrum Aktywności Lokalnej Pracownia Orange w ramach ogólnopolskiego programu społecznego Fundacji Orange. Celem inicjatywy jest zapewnienie mieszkańcom lepszego dostępu do technologii, wzmocnienie ich cyfrowych kompetencji i stworzenie przestrzeni wspólnych działań. Pracownia multimedialna, zlokalizowana przy ulicy Tuwima 16 w Lesznie, wyposażona jest w komputery, konsolę do gier, ekran LCD oraz bezpłatny internet. Jest to przestrzeń przeznaczona dla wszystkich grup wiekowych, w której uczestnicy zajęć poznają podstawy bezpieczeństwa w sieci, uczą się programowania, sztucznej inteligencji, druku 3D oraz realizują kreatywne pomysły z wykorzystaniem cyfrowych zasobów. W 2024 roku, w Pracowni odbywały się

cykliczne zajęcia: szachy dla dzieci i młodzieży, roboty LOFI, warsztaty rozwojowe dla dorosłych, Mała Akademia Sztuki dla dzieci, wolontariat dla młodzieży, spotkania dla seniorów, Pracownia wakacyjna dla dzieci, a także planszówek (we współpracy z Publiczną Biblioteką w Lesznie), turnieje szachowe, współpraca z KGW „Wygłędne dziewczyny” przy projekcie „Równać Szanse”, początki klubu brydżowego. Wszystkie zajęcia były bezpłatne.

Gmina Leszno dysponuje również Zespołem Sportowo- Rekreacyjnym, zlokalizowanym przy ulicy Szkolnej 10 w Lesznie, który stale współpracuje z wieloma instytucjami i organizacjami lokalnymi. W 2024 roku, partnerami działań były: wszystkie placówki oświatowe z terenu Gminy, instytucje kulturalne i organizacje społeczne Gminy Leszno, a także Kampinoski Park Narodowy, Stowarzyszenie Gmin Zachodniego Mazowsza „MAZOVIA”, Klub Kolarski Legia, 1928 – LEGIA MTB MARATON, Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego oraz Centrum Sportu w Błoniu.

Działania podejmowane na terenie Zespołu mają na celu popularyzację aktywności fizycznej, integrację lokalnej społeczności oraz promocję zdrowego stylu życia. Przyjmują one różnorodne formy:

- Rajdy rowerowe,
- Rajdy Nordic Walking,
- Zawody w Lekkiej Atletyce,
- Bezpłatne zajęcia cykliczne: pływanie, pilates, zumba, kettlebell, piłka siatkowa, piłka koszykowa, siłownia, zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci w wieku 1-3 lata oraz zajęcia ogólnorozwojowe dla dorosłych,
- Imprezy sportowe,
- Warsztaty rodzinne,
- Lekcje pokazowe,
- Turnieje piłkarskie,
- Olimpiady Sportowe.

Od 2024 roku, jako odpowiedź na głosy mieszkańców, została otwarta w weekendy hala sportowa, umożliwiając tym samym mieszkańcom szerszy dostęp do obiektów sportowych. Z kolei, w 2022 roku, wybudowano na terenie Zespołu bieżnię lekkoatletyczną, wyposażoną w nawierzchnię poliuretanową, rzutnię do pchnięcia kulą, skocznnię do skoku w dal i trójskoku, skocznnię do skoku wzwyż. Zainstalowano również nowe wiaty dla piłkarzy oraz piłkochwyty, nowe bramki główne, mobilne bramki treningowe oraz oświetlenie i infrastrukturę systemu nawadniającego pod płytą boiska. Inwestycja została dofinansowana z Rządowego Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład.

W 2022 roku, oddano do użytku również skatepark zlokalizowany w Lesznie. Zaprojektowany jest w klasycznej formie oraz składa się z sekcji dla początkujących oraz zaawansowanych. Powstał przy wsparciu finansowym Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz „Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Infrastruktury Sportowej MAZOWSZE 2021” z Urzędu Marszałkowskiego, które pokryło ok. 77% całkowitego kosztu inwestycji.

Na terenie Gminy zlokalizowana była również Baza Cyrkowa w Julinku, w której poza Państwową Szkołą Sztuki Cyrkowej funkcjonuje obecnie również Julinek Park, w którym dostępna jest oferta komercyjnych usług związanych z atrakcjami rodzinnymi., tj. park linowy,

wesołe miasteczko, dmuchańce, pole do mini golfa, ścianka wspinaczkowa, park wodny czy ekologiczny plac zabaw. Ponadto, w weekendy organizowane są na Dużej Arenie występy cyrkowe i teatralne, a w pozostałej ofercie usług parku znajduje się również organizacja wydarzeń artystycznych, koncertów, imprez rozrywkowych, spotkań firmowych czy konferencji i programów telewizyjnych. Infrastrukturę turystyczną w obrębie parku uzupełnia wypożyczalnia rowerów i sprzętu sportowego, obiekt noclegowy, a także restauracje.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Za rozwój kulturalny Gminy Leszno odpowiadają instytucje, tj. Gminna Biblioteka Publiczna oraz 4 świetlice wiejskie.
- ⇒ Gminna Biblioteka Publiczna działa w 3 placówkach, dzięki czemu potrzeby książkowe w Gminie Leszno zapewnione są na najwyższym poziomie na tle gmin z analizy porównawczej.
- ⇒ Oprócz uniwersalnego księgozbioru oraz udogodnień czytelniczych, Biblioteka oferuje również możliwość udziału w warsztatach, wydarzeniach, spotkaniach czy zajęciach dla grup mieszkańców w różnych przedziałach wiekowych.
- ⇒ Biblioteka gminna odnotowuje w latach 2022-2024 stały wzrost liczby czytelników.
- ⇒ Świetlice wiejskie w Gminie Leszno są miejscami integracji społeczności lokalnej, w których organizowane są różnego rodzaju wydarzenia oraz zajęcia.
- ⇒ W Zaborowie powstaje budynek wielofunkcyjny, w którym ma być zlokalizowany żłobek, świetlica oraz sala widowiskowa.
- ⇒ Od 2023 roku w Lesznie działa Centrum Aktywności Społecznej Pracownia Orange, w której mieszkańcy mogą doskonalić swoje umiejętności technologiczne.
- ⇒ Ośrodkiem rozwoju aktywności sportowej jest Zespół Sportowo-Rekreacyjny w Lesznie, w którym mieszkańcy mogą brać udział w wydarzeniach sportowych oraz bezpłatnych zajęciach sportowych.
- ⇒ Uzupełnieniem infrastruktury rekreacyjnej w Gminie jest, otwarty od 2022 roku, skatepark.
- ⇒ Na terenie Gminy zlokalizowany jest Julinek Park, będący atrakcją turystyczną oraz ośrodkiem rozrywki rodzinnej dla mieszkańców gminy oraz przyjezdnych turystów.
- ⇒ Mieszkańcy podczas ankietyzacji najczęściej oceniali dostępność instytucji kultury na poziomie przeciętnym lub złym, zaś zajęcia i wydarzenia organizowane przez instytucje kultury jako przeciętne lub dobre.
- ⇒ Księgozbiory Gminnej Biblioteki Publicznej zostały ocenione jako bardzo dobre, przy czym aż 34% respondentów nie wyraziło swojego zdania.
- ⇒ Możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu w Gminie Leszno została oceniona w większości jako przeciętna lub zła.
- ⇒ Dobrze została oceniona realizacja zadań z zakresu kultury fizycznej oraz różnorodność zajęć oferowanych przez Zespół Sportowo-Rekreacyjny.
- ⇒ Nieco niżej- na poziomie przeciętnym i dobrym- zostały ocenione: stopień rozwoju miejsc sportowo-rekreacyjnych oraz dostępność obiektów sportowych zewnętrznych i wewnętrznych.

5.2.5. Ochrona dziedzictwa narodowego

Rejestr zabytków to oficjalny, prawnie chroniony wykaz prowadzony przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Obiekty wpisane do rejestru objęte są ścisłą ochroną prawną, co wiąże się z koniecznością konsultacji oraz otrzymania pozwolenia konserwatorskiego przy prowadzeniu wszelkich prac budowlanych i remontowych. Gminy mają możliwość prowadzenia własnych wykazów- Gminnych Ewidencji Zabytków. Na podstawie Uchwał Rady Gminy wpisuje się do nich obiekty ważne dla lokalnej społeczności. Do rejestru i ewidencji zabytków prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie wpisane są obiekty przedstawione w Tabeli 14.

Tabela 14. Obiekty wpisane do rejestru i ewidencji zabytków w Gminie Leszno.

Obiekt	Okres powstania	Adres	Numer rejestru	Data wpisu
Kościół parafialny pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela (wraz z ogrodzeniem i terenem wokół)	1894-98	Leszno, Warszawska 1	1645	9.01.1998
Pałac	Połowa XVIII w.	Leszno, Fabryczna 1A	1054/495	26.03.1962
Park krajobrazowy przy d. pałacu Łuszczewskich (wraz z ogrodzeniem i bramą wjazd.)	XVIII w.	Leszno, Fabryczna 1	1525	17.07.1992
Park krajobrazowy	II połowa XIX w.	Rochale Wielkie	987	14.08.1979
Kościół parafialny pw. św. Anny (wraz z ogrodzeniem i otoczeniem w promieniu 50 m)	1791	Zaborów, Kościelna 1	1119/499	23.03.1962
Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki	1830	Zaborów	1465	20.02.1991
Pałac	1903-1905	Zaborów	1118/500	23.03.1962
Park z zespołu pałacowo-parkowego	Początek XX w.	Zaborów	1118/500 , 1600	23.03.1962
Oficyna pałacowa z zespołu pałacowo-parkowego	Połowa XIX w.	Zaborów, Kościelna 5	1600	29.11.1995
Dom jednorodzinny z zespołu pałacowo-parkowego	I połowa XIX w.	Zaborów, Kościelna (d. 45)	1600	29.11.1995
Obora z zespołu pałacowo-parkowego	Początek XIX w.	Zaborów	1600	29.11.1995
Spichlerz z zespołu pałacowo-parkowego	Połowa XIX w.	Zaborów	1600	29.11.1995
Stajnia i wozownia z zespołu pałacowo-parkowego	1903	Zaborów	1600	29.11.1995
Stodoła z zespołu pałacowo-parkowego	Początek XX w.	Zaborów	1600	29.11.1995
Budynek d. kuźni (nast. szkoła elementarna) z zespołu budynków szkolnych (wraz z terenem szkolnym, drzewostanem i ogrodzeniem)	Początek XIX w.	Zaborów	2	25.10.2000
Budynek szkolny z zespołu budynków szkolnych (wraz z terenem szkolnym, drzewostanem i ogrodzeniem)	1935	Zaborów	2	25.10.2000

Pałac	I połowa XIX w.	Zaborówek	1120/109 7	29.04.1975
Park krajobrazowy z zespołu pałacowo-parkowego	b.d.	Zaborówek	1120/109 7	29.04.1975
Park		Gawartowa Wola	Ew.	1956, 1976
Cmentarz Mariawicki	1922	Grądy	Ew.	1985
Obora	1910	Kępiaste 31	Ew.	1991
Dwór	I połowa XIX w.	Leszno, Fabryczna 3	Ew.	1990
Cukrownia "Michałów"- ambulatorium	k. XIX w.	Leszno, Fabryczna 5	Ew.	1990
Cukrownia "Michałów"- budynek "Wagi"	1919	Leszno, Fabryczna 5	Ew.	1990
Cukrownia "Michałów"- portiernia	1856	Leszno, Fabryczna 5	Ew.	1990
Dom mieszkalny d. klasztoru Mariawitów	1906	Leszno, Sochaczewska 67	Ew.	1988
Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela	1906	Leszno, Sochaczewska 67	Ew.	1988
Plebania d. klasztoru Mariawitów	1906	Leszno, Sochaczewska 67	Ew.	1988
Cmentarz parafialny przy koś. p.w. Narodzenia św. Jana Chrzciciela	1834	Leszno, Warszawska	Ew.	1985
Park		Wilkowa Wieś	Ew.	1956, 1976
Chałupa	k. XIX w.	Zaborów 36	Ew.	1991
Cmentarz z II wojny światowej	1945	Zaborów d. Wiktorów	Ew.	1990
Cmentarz wojenny żołnierzy AK	1944	Wiersze	Ew.	1998

Źródło: Wojewódzki Konserwator Zabytków Województwa Mazowieckiego

Obecnie większość zabytków z terenu Gminy Leszno stanowi własność prywatną, jednak ich stan utrzymania ocenia się pozytywnie. Część zespołów pałacowych zostało zmodernizowanych na obiekty usługowe. Jednym z nich jest pałac w Zaborówku, który w XIX w. stanowił część Folwarku Zaborówek i należał do majątku Zaborów. W skład posiadłości wchodziły również grunty orne, ogrody, łąki, pastwiska, las i nieużytki. Od 2018 roku, obiekt pełni rolę miejsca organizacji przyjęć, dysponując trzema salami, restauracją oraz hotelem. Podobną funkcję pełnił również Pałac Łuszczewskich w Lesznie, który po II wojnie światowej, podczas której stanowił bazę dla wojsk niemieckich, w 1968 roku został przejęty na własność przez Centralny Związek Spółdzielni Oszczędnościowo-Pożyczkowych, później przekształconych w BGŻ S.A. Mieściło się w nim centrum szkoleniowo-konferencyjne, z rozbudowaną bazą noclegową, jednak w październiku 2023 roku, obiekt został przejęty przez nowego właściciela, który nie ogłosił jeszcze swoich planów odnośnie zagospodarowania własności.

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leszno na lata 2020-2030 przewidziano zaś modernizację kompleksu parkowo-pałacowego w Zaborowie oraz dworu przy ulicy Fabrycznej 3 w Lesznie. Pierwszy z projektów zakłada rewaloryzację zabytkowego parku w Zaborowie wraz z konserwacją zabytkowego pałacu oraz zespołu budynków gospodarczych, w tym stajni i funkcjonującego ośrodka jeździeckiego. Dzięki przeprowadzonej rewitalizacji, obiekt będzie pełnił funkcje rekreacyjne, kulturalne, edukacyjne oraz turystyczne z jednoczesnym uwzględnieniem ochrony dziedzictwa kulturowego. Z kolei, remont dworu w Lesznie wpisuje się w zakres projektu pt. „Poprawa warunków mieszkaniowych na obszarze rewitalizacji” i obejmuje wymianę dachu oraz odwodnienie terenu wokół niego. W efekcie, planowana jest ogólna poprawa stanu budynku z uwzględnieniem zabytkowego charakteru budynku.

Miejscem służącym ogółowi społeczności gminnej ma stać się, po renowacji, budynek dawnej kuźni (tzw. Starej szkoły) w Zaborowie. Jego remont został zaplanowany w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leszno na lata 2020-2030 i dofinansowany jest z Programu Rządowego Funduszy Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych Rządowy Program Odbudowy Zabytków- edycja 2. Po ukończeniu projektu, obiekt ma być przeznaczony na organizację spotkań i wydarzeń lokalnych, a także utworzenie Izby Pamięci Powstańców Styczniowych.

Na terenie Gminy Leszno znajdują się również zabytki archeologiczne, których ochronę reguluje Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2024 poz. 1293) oraz Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2025 poz. 647). Zgodnie z pierwszą z wymienionych ustaw, ochronie i opiece podlegają (bez względu na stan zachowania) zabytki archeologiczne, w tym pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyska oraz relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej, a prowadzenie badań archeologicznych wymaga pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

W obrębie Gminy zlokalizowane są 2 stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków oraz 112 stanowisk archeologicznych włączonych do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Tabela 15. Stanowiska archeologiczne na terenie Gminy Leszno wpisane do rejestru zabytków.

Obszar/ nr stanowiska	Miejscowość	Określenie obiektu	Rejestr C	Decyzja
56-63/22	Zaborów	Osada (I-IV w. n.e.)	C-62	21/11/1969
55-62/11	Korfowe	Grodzisko (wczesne średniowiecze)	C-54	27/12/1965

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Leszno na lata 2019-2022

Stanowiska zawarte w Gminnej Ewidencji Zabytków ustanowione zostały ze względu na ślady osadnictwa oraz pozostałości w postaci osad i cmentarzysk. Najczęściej datowane są one na okres starożytności, średniowiecza oraz epoki brązu.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ W obrębie Gminy Leszno zlokalizowane są 33 obiekty zabytkowe wpisane do rejestru i ewidencji zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie.
- ⇒ Obecnie większość zabytków znajduje się pod opieką prywatnych właścicieli.
- ⇒ Dawna kuźnia w Zaborowie, będąca w posiadaniu Gminy Leszno przeznaczona jest na cele użyteczności publicznej, tj. stworzenie Izby Pamięci Powstańców Styczniowych oraz miejsca organizacji spotkań i wydarzeń lokalnych.

- ⇒ Plany dotyczące modernizacji i nowego sposobu wykorzystania obiektów zabytkowych zawiera także Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leszno na lata 2020-2030.
- ⇒ Na terenie Gminy zlokalizowane są również stanowiska archeologiczne.
- ⇒ Podczas ankietyzacji mieszkańcy ocenili promocję i upowszechnianie dziedzictwa kulturowego gminy jako złą (24%) oraz przeciętną (19%).

5.2.6. Szkolnictwo

Na system oświatowy w Gminie Leszno składają się placówki zarówno prywatne, jak i minne, w tym: żłobek, klub dziecięcy, przedszkola, szkoły podstawowe oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Płk. Jerzego Strzałkowskiego w Lesznie.

Gmina Leszno dysponuje dwoma prywatnymi instytucjami opieki nad dziećmi do lat 3:

- Żłobek „Mazanki”, ul. Aleja Wojska Polskiego 13, 05-084 Leszno
- Klub dziecięcy „Sosnowa Akademia Malucha”, Leśna 19, 05-084 Leszno.

Ponadto, w 2025 roku, w ramach programu „Aktywny Maluch” Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, pozyskano dofinansowanie w wysokości 3,4 mln zł na budowę żłobka w Zaborowie. Planowane jest utworzenie 48 miejsc opieki nad dziećmi. Placówka ma zostać uruchomiona we wrześniu 2026 roku. Mieścić się będzie w nowo powstałym budynku wielofunkcyjnym, opisanym szerzej w podrozdziale 5.2.4. „Kultura i sport”.

Na terenie Gminy funkcjonują 4 przedszkola, z czego dwa z nich są placówkami publicznymi:

- Publiczne Przedszkole nr 1 im. „Leśnych Skrzatów”, Polna 22, 05-084 Leszno,
- Publiczne Przedszkole Przyjaciół Puszczy Kampinoskiej, Szkolna 6, 05-083 Zaborów, Szkoły Podstawowe na terenie Gminy to:
 - Szkoła Podstawowa im. Króla Stefana Batorego, Leśna 13, 05-084 Leszno,
 - Szkoła Podstawowa im. Powstańców 1863 Roku, Stołeczna 182, 05-083 Zaborów.

Zarówno żłobek, jak i klub dziecięcy działają od 2024 roku na podstawie wpisu do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, ustanowionego Uchwałą Nr XLIII/248/2018 Rady Gminy Leszno z dnia 31 stycznia 2018 r. w sprawie ustalenia opłaty za wpis do rejestru żłobków i klubów dziecięcych (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2018 r. poz. 1356). Oba obiekty oferują odpłatną opiekę nad dziećmi do lat 3, od poniedziałku do piątku w godzinach 7.00-17.30 (w przypadku żłobka) oraz 7.00-17.00 (w przypadku klubu dziecięcego). Łącznie, mogą one przyjąć 54 podopiecznych, z czego 43 miejsca znajdują się w żłobku, a 11 miejsc w klubie dziecięcym. Według stanu na rok 2024, do żłobka uczęszczało 30 dzieci, zaś w klubie dziecięcym zajęte były wszystkie miejsca.

W roku szkolnym 2024/2025 w Przedszkolu Publicznym nr 1 w Lesznie funkcjonuje 9 oddziałów przedszkolnych:

- 1 grupa trzylatków,
- 2 grupy trzylatków i czterolatek,
- 1 grupa czterolatek,
- 1 grupa czterolatek i pięciolatek,
- 1 grupa pięciolatek,
- 3 grupy sześciolatek.

Ogółem placówka obejmowała opieką 210 dzieci z obszaru Gminy. Przedszkole od wielu lat realizuje program nauczania przedszkolnego „Nasze Przedszkole” autorstwa Wiesławy Żaby-Żabińskiej, Wioletty Majewskiej i Renaty Paździo, który jest zgodny z wymaganiami Podstawy programowej wychowania przedszkolnego dla przedszkoli oraz innych form przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego. Umożliwia on pełne przygotowanie dziecka do podjęcia nauki w szkole podstawowej, opierając się na rozwoju ośmiu kompetencji kluczowych, określonych i opisanych przez Radę Unii Europejskiej. Struktura programu jest oparta na pięciu formach aktywności dziecięcej: społecznej, językowej, poznawczej, artystycznej oraz ruchowej. Rozwijaniu ich sprzyja również ogród przy przedszkolu wyposażony w plac zabaw. Poza realizacją podstawy programowej, Przedszkole oferuje zajęcia dodatkowe tj.: zajęcia taneczne, koło teatralne oraz zajęcia sportowe z piłką, a także uczestnictwo podopiecznych w konkursach zarówno przedszkolnych, jak i między przedszkolnych. Społeczność przedszkolna angażuje się regularnie również w akcje:

- Góra Grosza organizowanej przez Towarzystwo Nasz Dom,
- Pomagamy Bezdomniaczkom przetrwać zimę na rzecz schroniska dla bezdomnych zwierząt „Azyl dla bezdomniaczków” w Budkach Żelazowskich, działającego w ramach Fundacji „Psia niedola”,
- „Pomagamy Ukrainie”, na rzecz osób przybywających z Ukrainy do Gminy Leszno,
- „Nakrętka” organizowanych przez Żoliborskie Stowarzyszenie „Dom- Rodzina- Człowiek” na rzecz osób niepełnosprawnych,
- „Mała książka- wielki człowiek”- ogólnopolska kampania, zachęcająca rodziców do odwiedzenia z dzieckiem biblioteki,
- „Cała Polska czyta dzieciom”- kampania propagująca czytelnictwo wśród dzieci,
- „Wielka zbiórka książek” zorganizowana przez fundację Zaczytani.org.

Przedszkole Publiczne Przyjaciół Puszczy Kampinoskiej dysponuje, z kolei, sześcioma oddziałami, przeznaczonymi dla dzieci od 2,5 do 6 lat. W 2024 roku do tej placówki uczęszczało 150 dzieci. Zatrudnia ono wykwalifikowaną kadrę pracowniczą- nauczyciele, psycholog, logopeda oraz pedagog terapeuta. Obiekt wyposażony jest w plac zabaw oraz podjazd dla osób niepełnosprawnych przy wejściu głównym. W roku szkolnym 2024/2025 realizowana była podstawa programowa wychowania przedszkolnego w oparciu o program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci. Uzupełniana jest również o dodatkowe projekty edukacyjne:

- Projekt edukacyjny „Umiem współdziałać w zespole”,
- Innowacja pedagogiczna „W świecie emocji”,
- Akcja „Zdrowo i sportowo”,
- Projekt „Polska malowana folklorem”,
- Ogólnopolski projekt edukacyjny „Nie lada to gradka, poznajmy misia uszatka”.

Poza obowiązkową podstawą programową, Przedszkole zapewnia podopiecznym szeroką ofertę zajęć dodatkowych: gimnastyka ogólnorozwojowa, zajęcia plastyczne, język angielski oraz zajęcia muzyczno-ruchowe. Innymi atrakcjami w placówce są m.in.: teatrzyki, koncerty, konkursy, zabawy, bale, spotkania z ciekawymi ludźmi oraz wycieczki.

Na terenie Leszna funkcjonuje Szkoła Podstawowa im. Króla Stefana Batorego, do której uczęszczało w 2024 roku łącznie 512 dzieci, do klas 1-8. Dla uczniów zapewniony jest transport autobusem szkolnym, wyżywienie na stołówce szkolnej, a także opieka na świetlicy szkolnej. Uczniowie mają również możliwość uczestniczenia w konkursach i zawodach sportowych oraz zajęciach dodatkowych. Szkoła regularnie bierze udział w akcjach charytatywnych i edukacyjnych, np.:

- Dzień Bezpiecznego Internetu,
- Ogólnopolska kampania „Przytul się do drzewa”,
- Ogólnopolska kampania „Rowerowy Maj”.

Obiekt wyposażony jest w plac zabaw oraz salę sportową. Ponadto, dzięki sąsiadującemu położeniu względem Zespołu Sportowo-Rekreacyjnego, uczniowie w ramach zajęć wychowania fizycznego mogą korzystać ze stadionu sportowego.

Do Szkoły Podstawowej im. Powstańców 1863 Roku w Zaborowie w 2024 roku uczęszczało 374 uczniów, do klas 1-8. Mogą oni skorzystać z transportu, zapewnianego dwoma autobusami szkolnymi, kursującymi w dwóch kierunkach- do Wólki oraz do Wąsy Wieś. Ponadto, szkoła zapewnia również wyżywienie na stołówce szkolnej oraz opiekę na świetlicy po obowiązkowych zajęciach lekcyjnych. Obiekt dysponuje placem zabaw, halą sportową oraz boiskiem. W październiku 2024 roku oddano do użytku również nowe skrzydło szkoły, które było realizacją projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leszno na lata 2020-2030 przy pomocy dofinansowań z rządowego funduszu Inwestycji Lokalnych oraz Instrumentu wsparcia zadań ważnych dla równomiernego rozwoju województwa mazowieckiego. Łącznie suma dofinansowań wyniosła 6 000 000 zł. Uczniowie mogą również realizować swoje zainteresowania poprzez uczestnictwo w wydarzeniach szkolnych oraz międzyszkolnych. W roku szkolnym 2024/2025 były to m.in.:

- Międzyszkolne rozgrywki siatkarskie,
- Szkolny Dzień Dziecka na sportowo,
- Konkurs szkolny „Piękne Czytanie”,
- Powiatowy konkurs „Wydajemy Własną Książkę”,
- Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Słoneczna Zakładka”.

W placówce działa również Szkolny Zespół Wokalny „Zaborówki”, który wykazuje swoją aktywność poprzez uczestnictwo oraz organizację wydarzeń kulturalnych. W 2025 roku, zorganizowany został koncert Zespołu „Opole. Przeboje Krajowego Festiwalu Piosenki Polskiej”. W tym samym roku, uczestniczyli także w wydarzeniu „Cross z historią w tle” oraz „X Bieg Pamięci Żołnierzy Grupy Kampinos AK”.

W Lesznie działa, będący placówką szkolnictwa specjalnego dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego oraz powiatów ościennych, Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy im. Płk. Jerzego Strzałkowskiego. Jest on przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim oraz z niepełnosprawnościami sprzężonymi. Głównym celem Ośrodka jest rewalidacja podopiecznych, prowadząca do najpełniejszego rozwoju psychofizycznego. Realizowany jest on poprzez nabywanie przez wychowanków wiedzy z zakresu szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły zawodowej, oraz wykształcenie praktycznych umiejętności umożliwiających aktywne i godne współuczestniczenie w życiu społecznym. Placówka zapewnia ciągłą, całodobową

opiekę wychowawczą, w ramach której organizowana jest nauka szkolna, nauka własna wychowanków, zajęcia rewalidacyjne i profilaktyczno- resocjalizacyjne, wypoczynek, rekreacja i rozrywka, udział wychowanków w życiu społecznym i kulturalnym środowiska, a także zajęcia przygotowujące wychowanków do samodzielnego życia. W ramach rewalidacji indywidualnej prowadzone są zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, logopedia, reedukacja, hipoterapia, gimnastyka korekcyjna, zajęcia w tzw. sali doświadczania świata oraz zajęcia biofeedbacku. Obiekty Ośrodka rozlokowane są w Lesznie oraz Julinku. Wśród nich są: przedszkole specjalne, szkoła podstawowa specjalna, branżowa szkoła specjalna pierwszego stopnia, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

Poniżej przedstawiono zestawienie tabelaryczne dotyczące liczby dzieci uczęszczających do gminnych placówek oświatowych (Tabela 16.).

Tabela 16. Liczba uczniów gminnych placówek oświatowych w latach 2019-2024.

Nazwa Placówki Oświatowej	Liczba uczniów placówek oświatowych						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica
Publiczne Przedszkole w Lesznie	216	241	207	219	213	210	-6
Publiczne Przedszkole w Zaborowie	144	145	147	150	151	150	6
Szkoła Podstawowa w Lesznie	552	554	552	512	501	512	-40
Szkoła Podstawowa w Zaborowie	288	293	310	315	329	374	86
Łączna liczba uczniów w Gminie	1200	1233	1216	1196	1194	1246	46

*Różnica pomiędzy latami 2019 i 2024

Źródło: Raport o stanie Gminy Leszno za rok 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024

W latach 2019-2024 widoczny jest wzrost łącznej liczby uczniów w szkołach i przedszkolach z terenu Gminy. Szczególnie dotyczy on placówek zlokalizowanych w miejscowości Zaborów, w których przyrost liczby uczniów może wynikać z korzystnej lokalizacji miejscowości na obszarze gminy (w pobliżu gmin sąsiednich i Warszawy). Spadek liczby uczniów w placówkach oświatowych jest charakterystycznym zjawiskiem dla miejscowości Leszno. Mimo tendencji spadkowej, corocznie placówki w Lesznie kształcą niemal dwukrotnie większą liczbę dzieci i młodzieży niż placówki w Zaborowie.

Tabela 17. Liczba nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświatowych Gminy Leszno w latach 2019-2024 oraz wskaźnik liczby uczniów przypadających na jednego nauczyciela.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Różnica
Liczba nauczycieli	138	138	141	143	135	146	8
Liczba uczniów przypadających na jednego nauczyciela	9	9	9	8	9	9	0

*Różnica pomiędzy latami 2019 i 2024

Źródło: Raport o stanie Gminy Leszno za rok 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024

Lata 2019-2024 charakteryzują się przyrostem liczby nauczycieli w placówkach oświatowych Gminy Leszno. Są to corocznie niewielkie zmiany, jednak pozwalają one na utrzymanie odpowiedniego poziomu kształcenia poprzez odpowiednią liczbę uczniów przypadających na jednego nauczyciela. W analizowanym okresie wskaźnik ten wynosił stałą wartość 9 uczniów na jednego nauczyciela, poza rokiem 2022, w którym wskaźnik spadł o jeden.

W celu przedstawienia jakości edukacji w szkołach, dokonano analizy wyników egzaminów ósmoklasisty, korzystając z danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie (Tabela 18.).

Tabela 18. Średnie wyniki egzaminów ósmoklasisty w szkołach podstawowych Gminie Leszno oraz Powiecie Warszawskim Zachodnim w latach 2022-2025.

Rok	Szkoła/ jednostka	Liczba zdających	Średnie wyniki					
			j- polski	Relacja rok do roku	matematyka	Relacja rok do roku	j- angielski	Relacja rok do roku
2025	Szkoła Podstawowa im. Króla Stefana Batorego w Lesznie	48	63%	5%	61%	0%	73%	10%
	Szkoła Podstawowa im. Powstańców 1863 Roku w Zaborowie	35	63%	-2%	60%	4%	72%	-2%
	Powiat Warszawski Zachodni	1236	67%	-1%	59%	-4%	79%	1%
2024	Szkoła Podstawowa im. Króla Stefana Batorego w Lesznie	37	58%	-10%	61%	2%	63%	-4%
	Szkoła Podstawowa im. Powstańców 1863 Roku w Zaborowie	16	65%	-6%	56%	5%	74%	9%
	Powiat Warszawski Zachodni	809	68%	-2%	63%	0%	78%	1%
2023	Szkoła Podstawowa im. Króla Stefana Batorego w Lesznie	93	68%	8%	59%	3%	67%	8%
	Szkoła Podstawowa im. Powstańców 1863 Roku w Zaborowie	51	71%	0%	51%	-18%	65%	-13%
	Powiat Warszawski Zachodni	1923	70%	6%	63%	-2%	77%	0%
2022	Szkoła Podstawowa im. Króla Stefana Batorego w Lesznie	90	60%	-8%	56%	1%	59%	-21%
	Szkoła Podstawowa im. Powstańców 1863 Roku w Zaborowie	47	71%	5%	69%	12%	78%	3%
	Powiat Warszawski Zachodni	1767	64%	0%	65%	8%	77%	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE z lat 2022-2025

Wyniki egzaminów ósmoklasisty w Gminie Leszno ukazują zróżnicowanie poziomu osiągnięć uczniów na przestrzeni analizowanego okresu, bez zaznaczenia jednoznacznej tendencji wzrostowej lub spadkowej. Żadna ze szkół nie odbiega jednak znacząco od wyników powiatowych. Analizując cały okres, można wnioskować, że w przypadku obu szkół poziom kształcenia jest na zbliżonym poziomie. Jedynym wyjątkiem jest rok 2022, w którym notowano wyższy poziom wyników w Szkole Podstawowej w Zaborowie. Jednocześnie, zarówno na poziomie gminy, jak i powiatu, największe trudności uczniowie wykazują z przedmiotu

matematyka. Mimo to, częściej notowane są wzrosty wyników z matematyki niż z pozostałych przedmiotów.

Gmina Leszno nie dysponuje placówkami kształcenia ponadpodstawowego, w związku z czym uczniowie po zakończeniu edukacji w szkołach podstawowych rozpoczynają naukę w szkołach z gmin sąsiednich. Na terenie Powiatu Warszawskiego Zachodniego, m.in. w gminie Łomianki, Błonie, Ożarów Mazowiecki, zlokalizowane są szkoły ponadpodstawowe – zarówno licea ogólnokształcące, jak i technika.

Na terenie Gminy Leszno, zlokalizowana jest jedyna w Polsce szkoła kształcąca w zawodzie aktora cyrkowego- Państwowa Szkoła Sztuki Cyrkowej w Julinku. Została ona utworzona na podstawie Zarządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 28 czerwca 1999 roku i kontynuuje tradycje Państwowej Szkoły Cyrkowej, działającej w latach 1967-1971 oraz Państwowego Studium Cyrkowego z lat 1971-1999. Program nauczania przewidziany jest na 3 lata, podczas których uczniowie zyskują przygotowanie ogólne oraz wykształcenie w wybranej specjalizacji.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ System oświatowy Gminy Leszno składa się zarówno z placówek prywatnych (żłobka, klubu dziecięcego, dwóch przedszkoli) oraz placówek publicznych (dwóch przedszkoli i szkół podstawowych).
- ⇒ Gmina nie posiada publicznych placówek żłobków.
- ⇒ Zarówno przedszkola, jak i szkoły podstawowe regularnie angażują się w wewnętrzne oraz ogólnopolskie projekty edukacyjne.
- ⇒ Szkoła Podstawowa im. Powstańców 1863 Roku w Zaborowie została rozbudowana w ramach projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leszno na lata 2020-2030.
- ⇒ W Lesznie zlokalizowana jest również placówka powiatowa- Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy im. Płk. Jerzego Strzałkowskiego, zapewniający opiekę edukacyjno-wychowawczą dzieciom z niepełnosprawnościami.
- ⇒ W latach 2019-2024 widoczny jest wzrost uczniów placówek przedszkolnych i szkolnych z terenu Gminy, przy czym placówki w Lesznie odnotowują spadek zaś w przedszkolu oraz w szkole w Zaborowie przybywa uczniów.
- ⇒ Liczba nauczycieli mierzona proporcjonalnie do liczby uczniów utrzymuje się w całym okresie 2019-2024 na stałym poziomie.
- ⇒ W perspektywie najbliższych 10 lat może wystąpić problem niewystarczającej kadry pracowniczej ze względu na podeszły wiek obecnych nauczycieli oraz ogólnokrajowy spadek liczby kwalifikowanych nauczycieli.
- ⇒ Wyniki egzaminów ósmoklasisty z lat 2022-2025 dowodzą zbliżonego poziomu kształcenia w obu szkołach podstawowych na terenie Gminy.
- ⇒ System edukacyjny Gminy Leszno nie dysponuje placówkami kształcenia ponadpodstawowego.
- ⇒ Charakterystycznym obiektem w strukturze edukacyjnej Gminy jest Państwowa Szkoła Sztuki Cyrkowej w Julinku.
- ⇒ Aż 34% respondentów oceniło bardzo źle dostępność żłobków w Gminie.
- ⇒ Dostępność przedszkoli w Gminie została oceniona w większości na poziomie dobrym i bardzo dobrym.

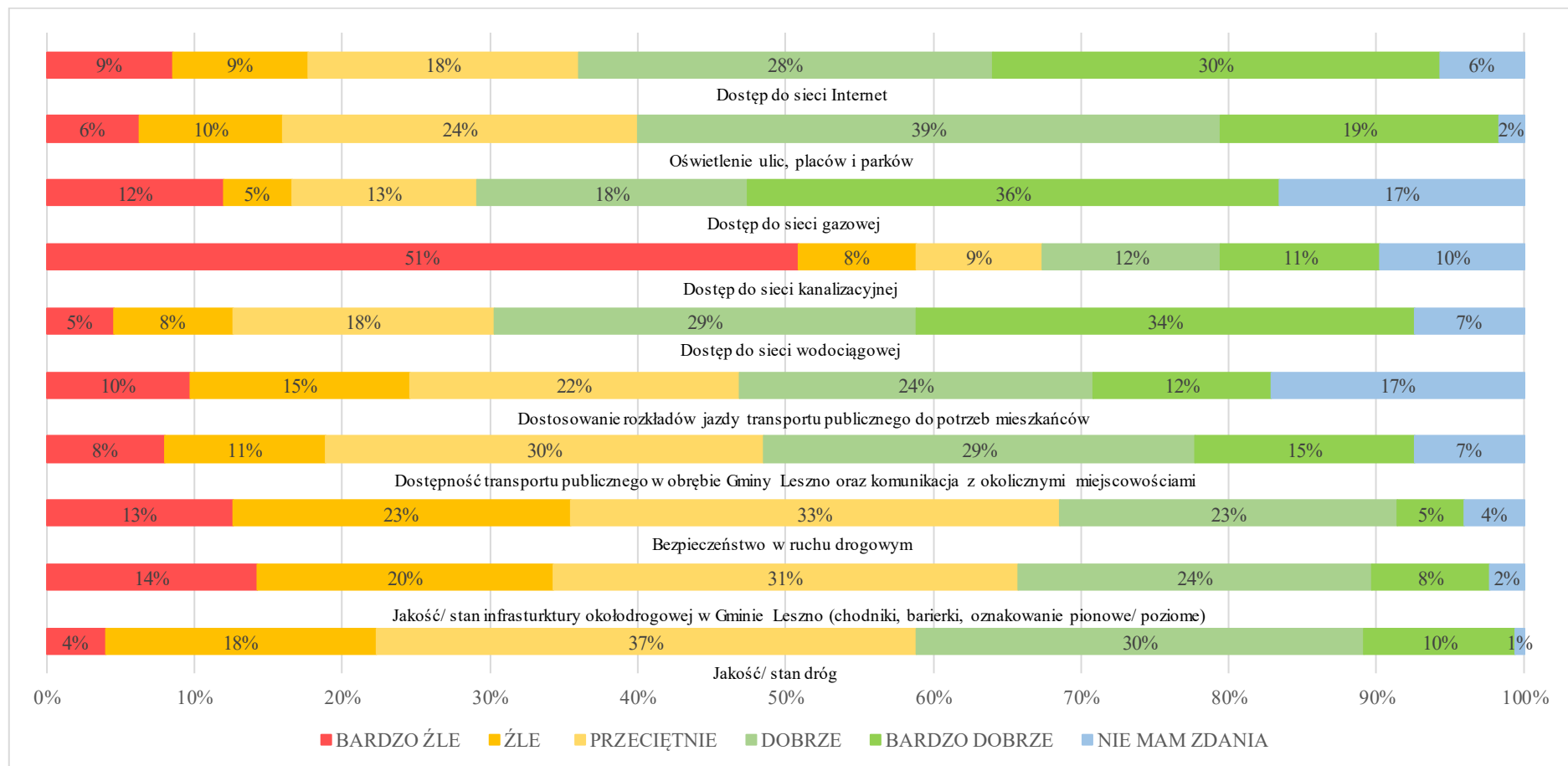
- ⇒ Jakość nauczania w szkołach oraz dostęp do zajęć dodatkowych/ pozalekcyjnych najczęściej były oceniane na przeciętnym poziomie.
- ⇒ Podobna liczba respondentów oceniła stan obiektów szkolnych jako przeciętne i dobre (odpowiednio 27% i 26%).
- ⇒ Na przeciętnym poziomie były również najczęściej oceniane: jakość wyposażenia placówek naukowych oraz poziom bezpieczeństwa w szkołach i na terenach wokół budynku.

PROJEKT

5.3. Transport oraz infrastruktura sieciowa

Wyniki badań ankietowych

Wykres 7. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu "Transport oraz infrastruktura sieciowa".

Źródło: Badania ankietowe, 2025

5.3.1. Komunikacja

Jednym z kluczowych zadań samorządu gminnego, mających na celu zaspokajanie potrzeb wspólnoty mieszkańców, jest utrzymanie dróg gminnych, ulic i mostów, organizacja ruchu drogowego oraz lokalnego transportu. Gmina charakteryzuje się nierównomiernie rozwiniętą siecią komunikacyjną, wynikającą z ograniczeń powodowanych występowaniem Kampinoskiego Parku Narodowego. Z tego względu głównym obszarem występowania znaczących powiązań komunikacyjnych jest południowa część Gminy. Przez Leszno przebiegają drogi wojewódzkie nr 580, nr 579 oraz nr 888.

Drogi gminne wyprowadzają ruch na drogi wyższych kategorii i uzupełniają powiązania o znaczeniu lokalnym. Obecnie w granicach administracyjnych Gminy Leszno istnieje w przybliżeniu 137 km dróg zarządzanych przez Gminę, 25 km dróg powiatowych oraz 25 km dróg wojewódzkich.

Rysunek 9. Sieć dróg na terenie Gminy Leszno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Najbliższy węzeł Warszawa Bemowo, łączący drogę wojewódzką nr 580 z drogą krajową S8 znajduje się w odległości ok. 20 km od Leszna.

Przez teren Gminy przebiegają trzy drogi wojewódzkie:

- Nr 580 Warszawa- Sochaczew,
- Nr 579 Kazuń- Błonie,
- Nr 888 Zaborów- Świącice.
- Oraz dziewięć dróg powiatowych:
- Nr 4109W- Wąsy- Białutki,
- Nr 4110W- Zaborówek- Wąsy- Kopytów,
- Nr 4111W- Zaborów- Wólka,
- Nr 4112W- Wyględy- Wólka,
- Nr 4113W- od drogi nr 579- Wawrzyszew- do drogi nr 4115W- Walentów- Podrochale,
- Nr 4114W- Gawartowa Wola- Trzciniec- Krubice,
- Nr 4115W- Bramki Ludne- Nowy Łuszczewek- Czarnów- Grądy,
- Nr 4116W- Wilkowa Wieś- Czarnów,
- Nr 4120W- Wąsy- Pilaszków.

Sieć komunikacyjną uzupełniają drogi gminne sklasyfikowane na podstawie Uchwały Rady Gminy Leszno. Wynika ona, z kolei, z Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2026 poz. 662) oraz z Ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. 2025 po. 889).

Szczegółowe informacje o długościach i parametrach dróg gminnych przedstawiono w Tabeli 19. poniżej.

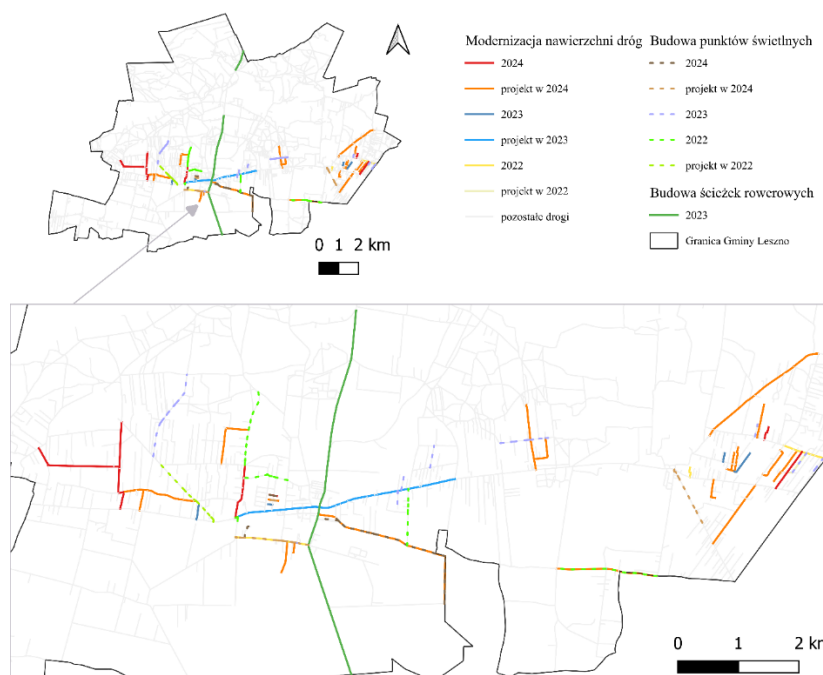
Tabela 19. Nawierzchnie dróg gminnych w granicach administracyjnych Gminy Leszno w 2024 roku.

Długość ogółem [km]	Jezdnia o nawierzchni bitumicznej [km]	Jezdnia o nawierzchni z kostki prefabrykowanej [km]	Jezdnia o nawierzchni z kruszywa drogowego [km]	Drogi gruntowe [km]
137,0	28,7	15,3	14,3	78,7

Źródło: Formularz danych o sieci dróg publicznych poza granicami administracyjnymi miast za rok 2024

Corocznie Gmina Leszno podejmuje inwestycje mające na celu poprawę stanu dróg gminnych. Ich zakres obejmuje modernizację istniejących nawierzchni dróg, wyposażenie ich w oświetlenie, a także budowę nowych połączeń komunikacyjnych.

Rysunek 10. Inwestycje drogowe na terenie Gminy Leszno w latach 2022-2024.

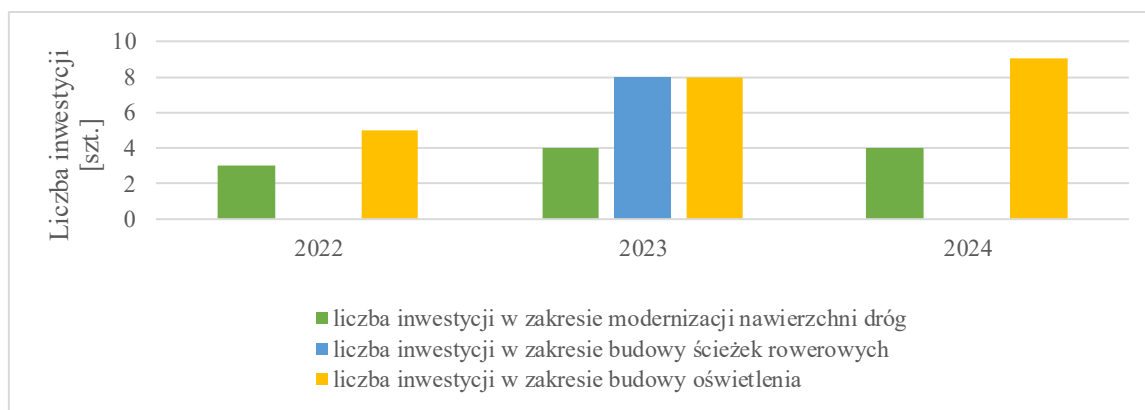

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k, Raportów o stanie Gminy Leszno z lat 2022-2024 oraz Sprawozdań opisowych z wykonania budżetu Gminy Leszno za lata 2022-2024

Duża liczba inwestycji drogowych w roku 2024 wynika z uwzględnienia także inwestycji rozpoczętych, które na koniec roku były w fazie projektowej lub rozpoczęto ich realizację, ale nie zakończono. Łącznie w 2024 roku było zaplanowanych 26 projektów, z czego 4 zostały w całości zrealizowane. Pozostałe są kontynuowane w kolejnym roku.

Rozpatrując cały okres 2022-2024 widać duże zróżnicowanie podejmowanych działań. Za regularne można uznać działania w zakresie modernizacji nawierzchni dróg, zaś rzadziej podejmowane są działania poprawiające stan oświetlenia dróg czy wyposażenia ich w rowerowe ciągi komunikacyjne.

Wykres 8. Liczba przeprowadzonych inwestycji drogowych na terenie Gminy Leszno w latach 2022-2024.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Gminy Leszno z lat 2022-2024 oraz Sprawozdań opisowych z wykonania budżetu Gminy Leszno za lata 2022-2024.

Wzrost realizacji projektów związanych z budową dróg rowerowych w latach 2022- 2023 wynika z pozyskania dofinansowania z Funduszy Europejskich w ramach projektu pt. „Promowanie zrównoważonej mobilności miejskiej poprzez rozwój sieci dróg rowerowych na terenie gmin Ożarów Mazowiecki, Leszno i Stare Babice”. Celem projektu jest redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza na obszarze Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez wzrost wykorzystania zeroemisyjnych form transportu w ramach wzmocnienia zrównoważonej mobilności miejskiej.

Dzięki realizacji projektu, w Gminie Leszno przybyło 9 km nowych dróg rowerowych. W porównaniu do gmin z analizy porównawczej jest to jedyna gmina odnotowująca rozwój sieci połączeń komunikacyjnych w latach 2022-2023. Jednakże, Gmina Leszno posiada wciąż najkrótszą sieć tych dróg. Najdłuższą siecią ścieżek wyróżnia się gmina Dąbrowa Chełmińska. Dla gmin Puszcza Mariańska oraz Zawoja nie są dostępne dane dotyczące długości dróg rowerowych w Głównym Urzędzie Statystycznym- Bank Danych Lokalnych.

Tabela 20. Długość dróg rowerowych w Gminie Leszno na tle gmin z analizy porównawczej w latach 2022-2023.

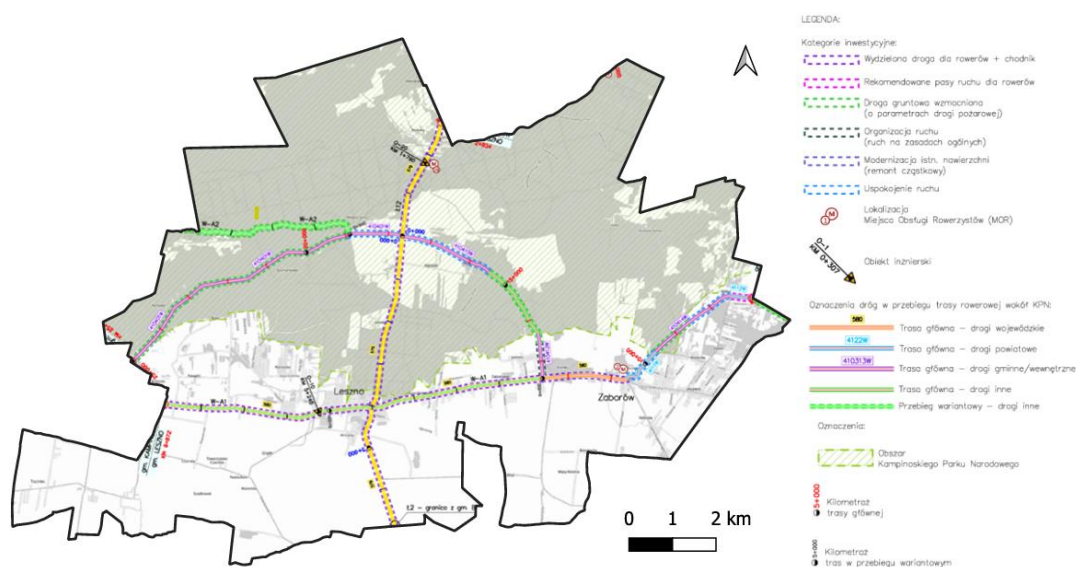
Nazwa gminy	2022	2023	Różnica
Leszno	0,4 km	9,4 km	9,0 km
Dąbrowa Chełmińska	31,0 km	31,0 km	0 km
Szczebrzeszyn	11,7 km	11,7 km	0 km

*Różnica pomiędzy latami 2022 i 2023

Źródło: GUS

Inwestycje w zakresie rozbudowy tras rowerowych na terenie Gminy Leszno zaplanowane są również na poziomie powiatowym. Według koncepcji przebiegu trasy rowerowej wokół Kampinoskiego Parku Narodowego wraz z trasami łącznikowymi, fragment tej trasy ma przebiegać przez obszar Gminy Leszno (Rysunek 13.).

Rysunek 11. Koncepcja trasy rowerowej wokół Kampinoskiego Parku Narodowego wraz z trasami łącznikowymi.

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji pozyskanych ze Starostwa Powiatowego w Ożarowie Mazowieckim

W związku z tym, przewidziane jest zrealizowanie następujących działań:

- budowa wydzielonej drogi dla rowerów i chodnika wzdłuż dróg wojewódzkich nr 580 i 579,
- budowa drogi gruntowej wzmocnionej o parametrach drogi pożarowej (na odcinku drogi gminnej pomiędzy miejscowością Łubiec a granicą gminy Leszno i Kampinos oraz na fragmencie Kampinoskiego Szlaku Rowerowego pomiędzy Janówkiem a Kępiastym),
- budowa drogi wariantowej- gruntowej wzmocnionej o parametrach drogi pożarowej, między miejscowością Łubiec a granicą Gminy Leszno i Leoncin,
- przeprowadzenie prac mających na celu uspokojenie ruchu na drodze gminnej przebiegającej przez Kępiaste i Łubiec,
- działania w zakresie organizacji ruchu w rejonie skrzyżowania ulicy Zacisze z ulicą Stołeczną w Zaborówku.

Projekt zakłada również zlokalizowanie, w rejonie Roztoki i Zaborowa, dwóch Miejsc Obsługi Rowerzystów oraz dwóch obiektów inżynierskich (w Lesznie i Roztoce).

Zadanie w zakresie transportu publicznego w Gminie Leszno realizowała do 2024 roku firma Sanimax Transport. W ostatnim roku działalności, funkcjonowały trzy trasy komunikacji zbiorowej:

- Błonie- Roztoka przez Białuty,
- Błonie- Roztoka przez Leszno,
- Leszno- Trzcinec.

Wyżej wymieniony operator odpowiadał także za regularne przewozy linii autobusów szkolnych. W 2024 roku przeznaczono na ten cel 8 pojazdów, w tym 6 autobusów na obsługę regularną oraz 2 autobusy na przypadki awaryjne. W skali dnia pokonywały one dystans około 800 km na 6 trasach dowożących dzieci do szkoły i 5 trasach odwożących.

Połączenie z Warszawą zapewniane było przez linie ZTM Miasta Stołecznego Warszawa nr 719 oraz 729, które regularnie finansowane były z budżetu Gminy.

Od 2025 roku, transport publiczny w Gminie Leszno zapewniany jest w ramach związku powiatowo- gminnego „Grodziskie Przewozy Autobusowe”, do którego Powiat Warszawski Zachodni dołączył w 2024 roku. Pozwoliło to na uruchomienie czterech nowych linii autobusowych:

- Nr 41- Leszno – (> Marianów > Grądy) – Leszno – Błońska – Fabryczna – Grądky – Towarzystwo Czarnów – Czarnów – Gawartowa Wola – Podkampinos,
- Nr 42- Błonie PKP – Okrzei – Lesznowska – Białuty – Leszno – Wilkowa Wieś – Wiejca – Kampinos – Komorów – Łazy – Wola Pasikońska – Strzyżew II - Sochaczew
- Nr 43- Błonie PKP (>Okrzei > Nowakowskiego > Sochaczewska / Wyszyńskiego <) – Pass – Wawrzyszew – Rochale – Towarzystwo Czarnów – Czarnów – Wilkowa Wieś – Leszno – Julinek – Kępiaste – Łubiec – Roztoka,
- Nr 44- Kampinos – Wiejca – Wilkowa Wieś – Leszno – Julinek – Kępiaste – Łubiec – Roztoka.

Gmina Leszno zawarła również porozumienie z gminą Ożarów Mazowiecki w sprawie utworzenia nowej linii łączącej Zaborów z Płochocinem i Ożarowem Mazowieckim. Od marca 2025 roku, uruchomiono kursy autobusowe na linii Zaborów- PKP Płochocin oraz cztery dodatkowe kursy poranne na linii Zaborów- Świącice- Ożarów Mazowiecki, dojeżdżające do Starostwa Powiatowego.

Ponadto, nieprzerwanie realizowane są połączenia z Warszawą przez Warszawski Transport Publiczny. Bilety miesięczne ZTM obsługiwane są również przez GPA. Mieszkańcy Gminy Leszno mogą korzystać również z Biletu Metropolitalnego zapewniającego niższe opłaty za bilety 30-dniowe lub 90-dniowe.

Środki finansowe przeznaczone na transport i komunikację na terenie Gminy Leszno przyjmują dwie formy: wydatków bieżących, przeznaczanych na utrzymanie istniejącej infrastruktury drogowej oraz sieci komunikacji zbiorowej oraz wydatków majątkowych związanych z rozbudową sieci komunikacyjnej. W analizowanych latach 2022-2024 obserwowany jest wzrost wydatków bieżących oraz nieporównywalne zmniejszenie wydatków majątkowych. Niemniej, nakłady inwestycyjne corocznie stanowią zdecydowanie większą kwotę niż wydatki bieżące. Z kolei, wysokość wydatków bieżących w sektorze transportu i komunikacji w dużej mierze kształtowana jest przez wydatki na lokalny transport zbiorowy, które w analizowanym okresie stanowiły około 50%.

Tabela 21. Wydatki bieżące i majątkowe Gminy Leszno na transport i komunikację w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024	Różnica
Wydatki bieżące				
Kwota wydatków	4 258 908,2 zł	5 686 830 zł	7 561 251,28 zł	3 302 343,08 zł
Udział wydatków w łącznej sumie wydatków bieżących Gminy	6%	8%	9%	3%
Wydatki majątkowe				
Kwota wydatków	14 853 659 zł	8 970 113 zł	5 087 456,63 zł	-9 766 202,37
Udział wydatków w łącznej sumie wydatków majątkowych Gminy	53%	25%	24%	-29%
Łączna wysokość wydatków Gminy	19 112 567,20 zł	14 656 943 zł	12 648 707,91 zł	-6 463 859,29 zł

*Różnica pomiędzy latami 2022 i 2024

Źródło: Raporty o stanie Gminy Leszno z lat 2022-2024

W Studium Uwarunkowań i Kierunków zagospodarowania przestrzennego z roku 2015 przewidziano również przestrzeń do realizacji ciągu komunikacyjnego o znaczeniu ponadlokalnym. Pomysł połączenia transportowego Sochaczewa z planowaną stacją metra Chrzanów w Warszawie, przebiegającego przez gminy: Kampinos, Błonie, Leszno, Ożarów Mazowiecki oraz Stare Babice, powstał w 2010 roku podczas opracowywania planu zagospodarowania przestrzennego rejonu Chrzanowa na warszawskim Bemowie. Głównym założeniem koncepcji jest połączenie kluczowych obszarów, a także zwiększenie dostępności komunikacyjnej, co wpłynie na odciążenie głównych dróg. Podczas wieloletniego

opracowywania projektu rozpatrywano różne warianty transportowe, w tym linie kolejowe, czy ekspresowe linie autobusowe kursujące po wydzielonych jezdniach (bus rapid transit, BRT). W 2025 roku, przedstawiciele samorządów Powiatu Warszawskiego Zachodniego i sochaczewskiego wystąpili do Ministerstwa Infrastruktury z prośbą o wsparcie działań na rzecz budowy linii kolejowej. Planowana inwestycja ma objąć budowę jednotorowej linii kolejowej, będącą elementem uzupełniającym infrastruktury wokół CPK, wraz z budową nowej drogi wojewódzkiej tzw. „Warszawska BIS” (DW 580 BIS). Na podstawie informacji zawartych w Studium, na terenie Gminy Leszno zaplanowano lokalizację dwóch przystanków w Lesznie oraz w Zaborowie wraz z infrastrukturą parkingową. Dodatkowo, w Lesznie postulowane jest stworzenie centrum usługowego MOP.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Podstawę komunikacji drogowej Gminy stanowią drogi wojewódzkie nr 580, 579 oraz 888.
- ⇒ Sieć drogowa w obrębie zurbanizowanym jest dobrze rozwinięta, dzięki równomiernemu rozmieszczeniu dróg wojewódzkich, powiatowych, gminnych oraz wewnętrznych.
- ⇒ Większość dróg gminnych jest utwardzona.
- ⇒ Regularnie podejmowane są inwestycje w zakresie modernizacji lub rozbudowy sieci komunikacyjnej.
- ⇒ Na terenie Gminy funkcjonuje również transport publiczny, zapewniający połączenia z Warszawą, gminami sąsiednimi oraz najbliższymi dworcami kolejowymi.
- ⇒ Mieszkańcy Gminy Leszno mogą korzystać z biletu metropolitalnego, zapewniającego niższe ceny biletów na komunikację miejską w Warszawie.
- ⇒ Planowana jest rozbudowa sieci powiązań komunikacyjnych poprzez stworzenie jednotorowej linii kolejowej oraz drogi wojewódzkiej DW580 BIS, łączących Sochaczew z Warszawą, których dwa przystanki mają być zlokalizowane na terenie Gminy Leszno.
- ⇒ Mieszkańcy najczęściej w ankietach oceniali stan dróg oraz infrastruktury okołodrogowej jako przeciętną lub dobrą.
- ⇒ Dostępność transportu publicznego w obrębie Gminy oraz komunikacja z okolicznymi miejscowościami, a także dostosowanie rozkładów jazdy transportu publicznego do potrzeb mieszkańców oceniono na poziomie przeciętnym lub dobrym.

5.3.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Infrastruktura sieciowa jest kluczowym elementem rozwoju jednostek samorządu terytorialnego i stanowi fundament poprawy jakości życia ich mieszkańców. Ważne jest, aby mieć świadomość, że rozwój tej infrastruktury wymaga znacznych nakładów finansowych. Budowa, utrzymanie oraz efektywne zarządzanie infrastrukturą sieciową zajmują istotną część lokalnych budżetów samorządowych. To władze lokalne odpowiadają za decyzje dotyczące alokacji środków na nowe projekty, modernizacje oraz utrzymanie istniejących struktur. Obsługą sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej na terenie Gminy Leszno zajmuje się właściwy referat Urzędu Gminy.

5.3.2.1. Wodociągi

Gmina Leszno charakteryzuje się wysokim stopniem zwodociągowania. W latach 2018- 2024 z instalacji wodociągowej korzystało ponad 86% mieszkańców (Tabela 22.). Oprócz zorganizowanych sieci wodociągowych, system uzupełniany jest przez indywidualne studnie gospodarskie, w których woda czerpana jest z płytkiego poziomu wodonośnego, w przeciwieństwie do wodociągów systemowych pobierających wodę z poziomu czwartorzędowego lub trzeciorzędowego. Według ewidencji przeprowadzonej przez Urząd Gminy Leszno, na terenie Gminy znajduje się 51 studni gospodarskich. Biorąc pod uwagę przeciętną liczbę osób w gospodarstwie domowym w województwie mazowieckim w 2024 roku, wynoszącą 2,38 osób, można szacować, że odsetek ludności korzystającej ze studni gospodarskich wyniósł około 1,2%. Ewidencja ta powstała jednak w oparciu o wypełnione ankiety mieszkańców, przez co liczba zewidencjonowanych studni gospodarskich może być mniejsza od rzeczywistej liczby tych urządzeń.

Tabela 22. Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności w Gminie Leszno w latach 2018-2024.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Odsetek ludności korzystających z instalacji wodociągowej	86,98%	87,09%	94,30%	94,11%	95,39%	96,24%	95,83%

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Leszno na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032, dane z Urzędu Gminy Leszno

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców Gminy Leszno odbywa się z 3 ujęć wody wraz ze stacjami uzdatniania:

- SUW Feliksów z trzema studniami o średniej wydajności eksploatacyjnej 77 m³/h,
- SUW Gawartowa Wola z dwoma studniami o średniej wydajności eksploatacyjnej 25 m³/h,
- SUW Czarnów z dwoma studniami o średniej wydajności eksploatacyjnej 56 m³/h.

Stacje w Gawartowej Woli oraz w Czarnowie zostały poddane przebudowie odpowiednio w latach 2024 oraz 2025, mając na celu poprawę infrastruktury wodociągowej. Ponadto, jakość wody pitnej we wszystkich stacjach jest regularnie poddawana kontrolom Państwowej Stacji Sanitarnej- Epidemiologicznej w Powiecie Warszawskim Zachodnim, działającej w tym zakresie na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. 2024 poz. 416), ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. 2024 poz. 757) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 poz. 2294). Zgodnie z badaniami przeprowadzonymi w 2024 roku stwierdzono:

- SUW Feliksów- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Powiecie Warszawskim Zachodnim stwierdza przydatność wody do spożycia w zakresie oznaczonych parametrów z wodociągu publicznego w Feliksowie,
- SUW Gawartowa Wola- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Powiecie Warszawskim Zachodnim stwierdza przydatność wody do spożycia w zakresie oznaczonych parametrów z wodociągu publicznego w Gawartowej Woli,

- SUW Czarnów- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Powiecie Warszawskim Zachodnim stwierdza warunkową przydatność wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z wodociągu publicznego w Czarnowie ze względu na ponadnormatywny poziom chlorków.

Ujęcia w Feliksowie i Czarnowie stanowią połączony system wodociągowy i obsługują cały obszar Gminy, z wyjątkiem Gawartowej Woli, obsługiwanej z własnego ujęcia. Ujęcie w Feliksowie zaopatruje także wieś Pilaszków, Myszczyń, Pogroszew oraz Umiastów w gminie Ożarów Mazowiecki, a także miejscowości Białutki, Łązniewek oraz Witki w gminie Błonie. Na terenie Gminy Leszno znajduje się jedna miejscowość pozbawiona dostępu do systemu wodociągowego- wieś Roztoka.

Długość sieci wodociągowej w gminach z grupy analizy porównawczej została przedstawiona w Tabeli 23. Najdłuższą eksploatowaną siecią wodociągową, z niewielką nadwyżką nad gminą Dąbrowa Chełmińska, charakteryzuje się gmina Puszcza Mariańska. Najkrótszą siecią wodociągową dysponuje zaś gmina Zawoja. Gmina Leszno nie wykazuje żadnych skrajnych wartości, jednak na przestrzeni całego okresu, wyróżnia się znacznym przyrostem długości sieci wodociągowej. Dane z gmin Dąbrowa Chełmińska oraz Szczebrzeszyn z lat 2022-2024 nie są dostępne.

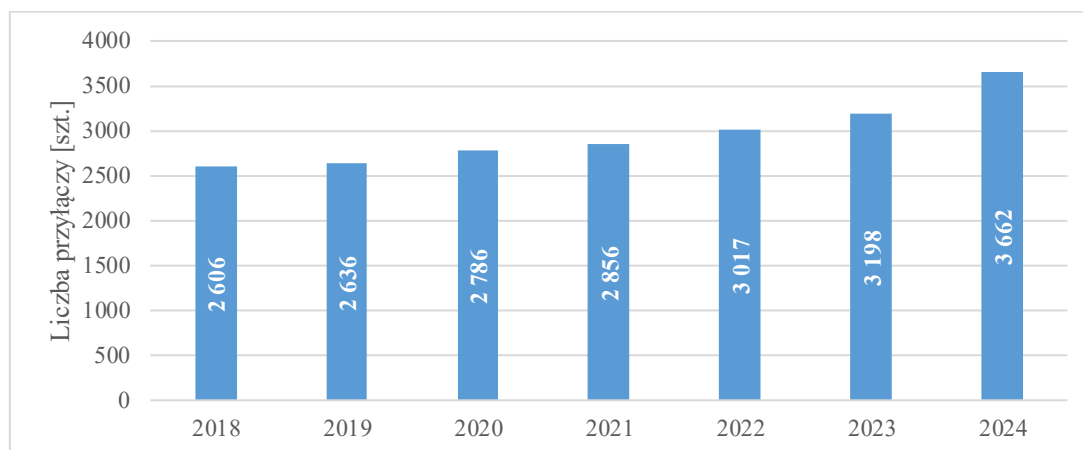
Tabela 23. Długość sieci wodociągowej w km w Gminie Leszno na tle gmin z analizy porównawczej w latach 2018-2024.

Gmina	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Leszno	129,5	135,5	135,5	138,5	b.d.	b.d.	143,8
Puszcza Mariańska	188,3	189,0	189,0	193,5	193,5	196,7	199,2
Zawoja	19,72	22,1	22,1	22,9	20,48	20,48	21,06
Dąbrowa Chełmińska	180,0	182,0	182,9	184,8	b.d.	b.d.	b.d.
Szczebrzeszyn	106,7	107,0	107,0	107,2	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Leszno na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032, dane z Urzędu Gminy Leszno, Raporty o stanie gmin z lat 2018-2024 oraz dane GUS

Liczba przyłączy do sieci wodociągowej w Gminie Leszno stale wzrasta (Wykres 9.). Największy przyrost obserwowany jest w 2024 roku, co może wynikać z dużej liczby inwestycji w zakresie rozbudowy sieci wodociągowej. Według Raportu o stanie Gminy za rok 2024, zwiększyła się ona o ok. 2856 mb.

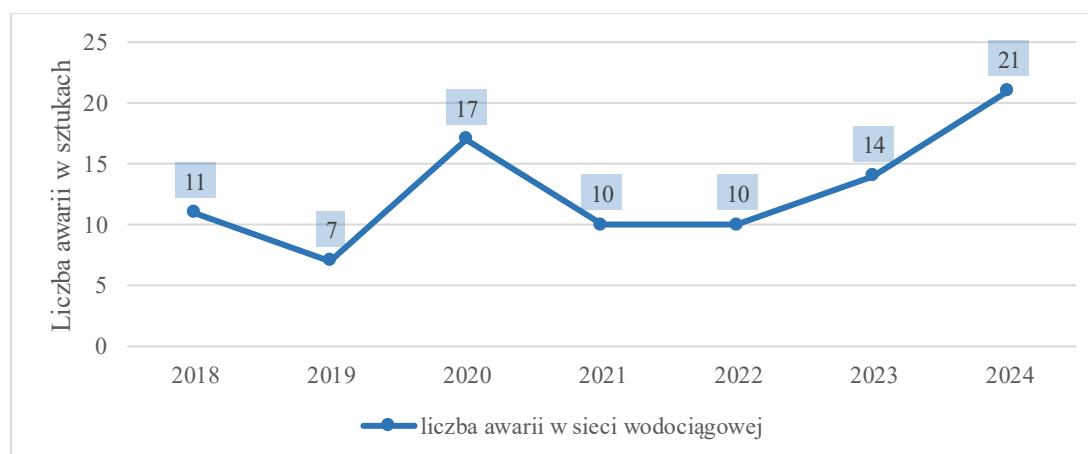
Wykres 9. Liczba przyłączy budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania do sieci wodociągowej w Gminie Leszno w latach 2018-2024.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Leszno na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032, dane z Urzędu Gminy Leszno

W latach 2018-2024 liczba awarii sieci wodociągowej wykazywała ogólną tendencję wzrostową. Widoczna jest jednak nagła zmiana w 2020 roku, w którym liczba awarii wzrosła aż o 10, a następnie, w 2021 roku, spadła o 7.

Wykres 10. Liczba awarii sieci wodociągowej w Gminie Leszno w latach 2018-2024.

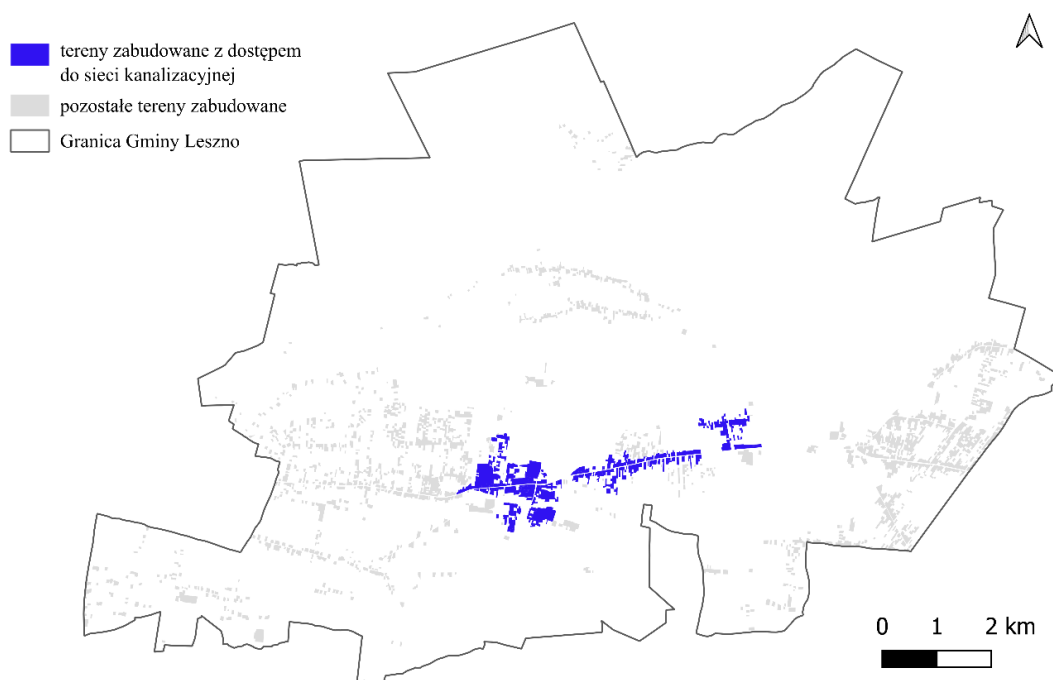

Źródło: BDL, GUS

5.3.2.2. Kanalizacja

Według stanu na rok 2025, Gmina Leszno nie dysponowała własną oczyszczalnią ścieków, lecz w latach 2020-2024 prowadzone były prace nad stworzeniem koncepcji budowy oczyszczalni ścieków w Lesznie, a jej realizację przewidziano na lata 2025-2028. Ma ona powstać w miejscu głównej pompowni ścieków zlokalizowanej przy ul. Fabrycznej, do której odprowadzane są obecnie ścieki sanitarne z rejonu Leszna poprzez system grawitacyjno-pompowy oraz skąd są transportowane dwoma kolektorami tłocznymi 2x1600 mm do oczyszczalni ścieków w Błoniu. Według stanu na koniec 2024 roku, w sieć kanalizacyjną w Gminie Leszno wyposażone były jedynie dwie miejscowości- Zaborówek oraz Leszno (Rysunek 15.).

Rysunek 12. Zasięg sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Leszno (stan na 2025 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k oraz usługi WMS Uzbrojenia terenu pobranych z geoportal.gov.pl

Ścieki bytowo- gospodarcze z pozostałej części Gminy gromadzone w zbiornikach bezodpływowych dowożone są do punktu zlewnego zlokalizowanego przy pompowni głównej i stamtąd również odprowadzane do oczyszczalni w Błoniu. Według danych Urzędu Gminy Leszno, w okresie 2018-2024, 8711 osób było zameldowanych w gospodarstwach wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe oraz 113 osób posiadało własne oczyszczalnie przydomowe. Łącznie odsetek osób korzystających z innych instalacji niż sieć kanalizacyjna kształtował się, w badanym okresie, na poziomie około 88%. Wtedy też ogólny odsetek osób korzystających z instalacji kanalizacyjnej wahał się w granicach 32-36% (Tabela 24.). Nieścisłości pomiędzy udziałem osób korzystających z poszczególnych instalacji w ogóle ludności mogą wynikać z różnych stopni szczegółowości dostępnych danych, dlatego należy traktować je szacunkowo, służących głównie do wykazania różnic i tendencji zmian.

Tabela 24. Korzystający z instalacji kanalizacyjnej oraz z indywidualnych zbiorników bezodpływowych w % ogółu ludności w Gminie Leszno w latach 2018-2024.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Odsetek ludności korzystających z instalacji kanalizacyjnej	33,01%	33,00%	35,55%	35,49%	35,88%	36,07%	32,19%

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Leszno na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032, dane z Urzędu Gminy Leszno

W dniu 9 listopada 2021 r. Gmina Leszno przystąpiła do porozumienia międzygminnego nr 1 Burmistrza Błonia dotyczącego współdziałania Gmin w celu wyznaczenia aglomeracji Błonie. W ramach porozumienia opracowany został Plan Aglomeracji Błonie 2020, który uwzględnia m.in. ww. budowę oczyszczalni ścieków w Lesznie oraz rozbudowę sieci

kanalizacji sanitarnej o wskaźniku długości sieci nie mniejszym niż 120 osób na kilometr sieci na terenie Gminy Leszno w miejscowościach Grądy, Marianów, Grądkki, Leszno oraz Zaborówek. Łącznie planowana jest budowa 21,7 km sieci kanalizacyjnej, która będzie obsługiwała 2700 mieszkańców i turystów, co daje wskaźnik na poziomie 124 os/km.

Gmina Leszno w porównaniu do gmin porównawczych wykazywała się małą dynamiką zmian pod względem długości czynnej sieci kanalizacyjnej (Tabela 25.). Największą dynamiką charakteryzowała się gmina Zawoja, której długość sieci, w analizowanym okresie, wzrosła aż czterokrotnie. W 2024 roku, wyróżniała się także najdłuższą infrastrukturą spośród wszystkich gmin porównawczych.

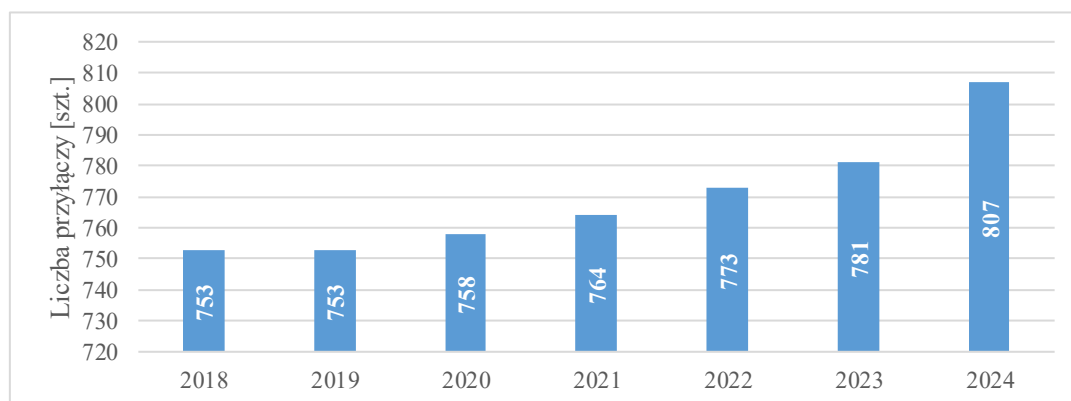
Tabela 25. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km w Gminie Leszno na tle gmin z analizy porównawczej.

Gmina	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Leszno	26,5	26,5	28,1	28,1	29,0	30,0	30,0
Puszcza Mariańska	46,2	55,5	55,8	61,8	61,8	62,0	64,1
Zawoja	23,2	23,2	74,3	76,9	77,2	78,6	81,1
Dąbrowa Chełmińska	40,2	42,8	43,1	43,3	44,9	46,8	46,8
Szczebrzeszyn	17,3	28,3	28,3	28,3	28,3	28,3	28,3

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Leszno na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032, dane z Urzędu Gminy Leszno, Raporty o stanie gmin z lat 2018-2024 oraz dane GUS

Od 2019 roku obserwowany jest stały wzrost liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej w Gminie Leszno. Zmiany do 2024 roku nie wykazywały dużej dynamiki. W 2024 roku odnotowano gwałtowny wzrost liczby przyłączy. Tendencja ta może się utrzymać dzięki planowanej dużej liczbie inwestycji w zakresie rozbudowy sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy.

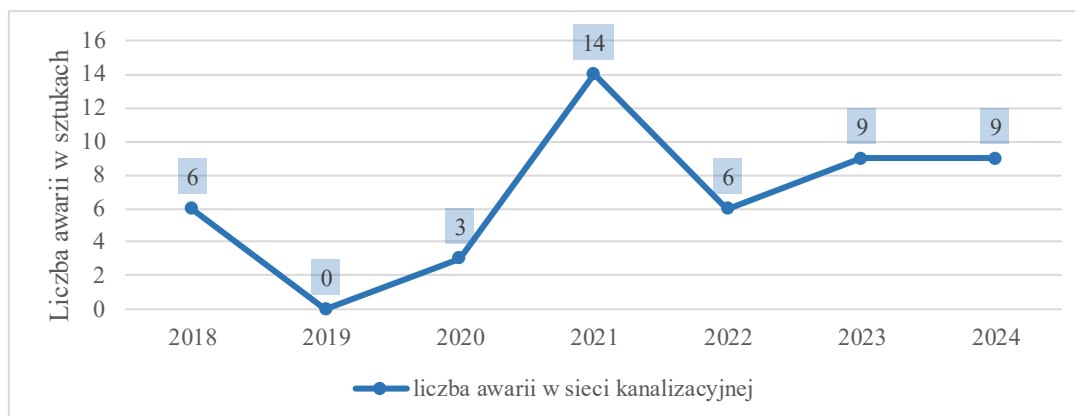
Wykres 11. Liczba przyłączy budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania do sieci kanalizacyjnej w Gminie Leszno w latach 2018-2024.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Leszno na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2032, dane z Urzędu Gminy Leszno

W latach 2018-2024 w Gminie Leszno nastąpił nierównomierny przyrost liczby awarii sieci wodociągowej (Wykres 12.). Szczególnie dużą liczbą awarii wyróżnia się rok 2021, w którym było ich aż 14.

Wykres 12. Liczba awarii sieci kanalizacyjnej w Gminie Leszno w latach 2018-2024.

Źródło: BDL, GUS

Na terenie Gminy Leszno za wywóz nieczystości ciekłych z terenów nieskanalizowanych odpowiadają przedsiębiorstwa prywatne oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Błoniu. W 2025 roku, działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych prowadziło 13 przedsiębiorstw prywatnych i MPWiK w Błoniu. Dodatkowo, 4 inne firmy oferowały usługi w zakresie opróżniania przydomowych oczyszczalni ścieków.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Gmina Leszno charakteryzuje się stosunkowo wysokim stopniem zwodociągowania, osiągając w 2024 roku poziom niemal 96% liczby mieszkańców korzystających z instalacji.
- ⇒ Zaopatrzenie w wodę zapewniane jest z trzech lokalnych ujęć- SUW Gawartowa Wola, SUW Feliksów, SUW Czarnów.
- ⇒ Liczba przyłączy do sieci wodociągowej stale wzrasta, wraz ze wzrostem długości sieci wodociągowej.
- ⇒ Poziom skanalizowania Gminy jest niski- sieć obejmuje dwie miejscowości Zaborówek i Leszno.
- ⇒ Zdecydowanie większa liczba mieszkańców Gminy korzysta ze zbiorników bezodpływowych.
- ⇒ Liczba przyłączy budynków do sieci kanalizacyjnej stale wzrasta.
- ⇒ Zarówno sieć wodociągowa, jak i kanalizacyjna wykazują tendencję wzrostową liczby awarii w latach 2018-2024.
- ⇒ Obecnie Gmina nie posiada oczyszczalni ścieków, jednak jej budowę zaplanowano na lata 2025-2028 w Lesznie.
- ⇒ Za wywóz nieczystości ciekłych z terenów nieskanalizowanych w Gminie odpowiadają przedsiębiorstwa prywatne oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Błoniu.
- ⇒ Dostęp do sieci wodociągowej w Gminie Leszno został oceniony jako bardzo dobry lub dobry.

- ⇒ Podczas ankietyzacji mieszkańcy zwracali często uwagę na brak sieci kanalizacyjnej w Gminie, a co za tym idzie- ponad połowa respondentów oceniła dostępność sieci kanalizacyjnej na najniższym poziomie.

5.2.3. Sieć gazowa i ciepłownictwo

Potrzeby ciepłe mieszkańców Gminy Leszno pokrywane są jedynie ze źródeł energetyki indywidualnej, co oznacza, że na terenie Gminy nie funkcjonuje żaden scentralizowany system zaopatrzenia w ciepło. Do kotłowni lokalnych wliczane są kotłownie wytwarzające ciepło dla potrzeb własnych obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych. Najczęściej wykorzystywanymi w nich surowcami są węgiel kamienny oraz gaz. Zakłady przemysłowe z terenu Gminy, wykorzystujące energię cieplną w procesach technologicznych, posiadają własne kotłownie.

W Tabeli 26. przedstawiono strukturę budynków na terenie Gminy Leszno w podziale na źródła ciepła jakim są ogrzewane. Przeważają budynki wyłącznie ze źródłami ciepła niskoemisyjnymi, z czego 75% to kotły gazowe.

Tabela 26. Struktura budynków w podziale na źródła ciepła z paliw stałych i niskoemisyjnych na terenie Gminy Leszno (stan na dzień: 16.07.2025).

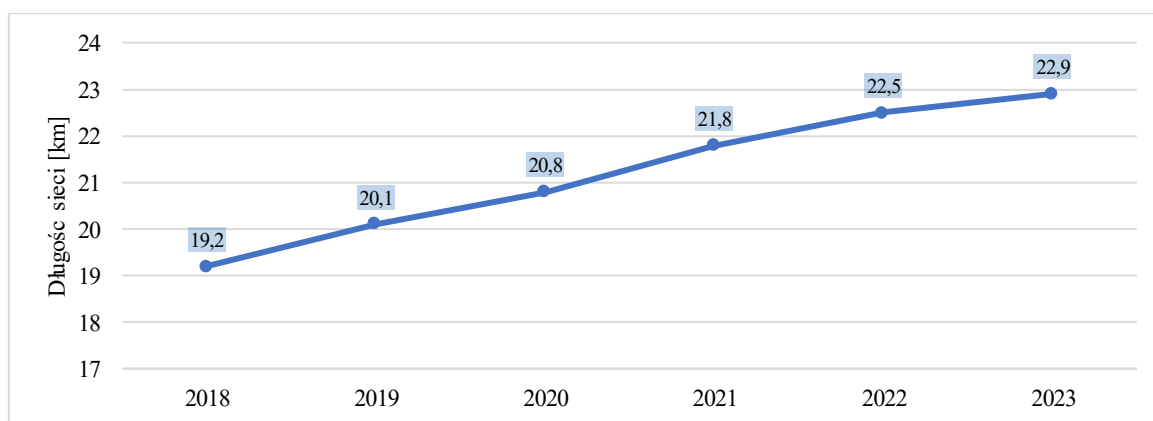
Rodzaj źródła	Liczba budynków
budynki wyłącznie ze źródłami ciepła na paliwo stałe	978
kocioł automatyczny kl. 5 lub ekoprojekt	148
kocioł zasypowy kl. 5 lub ekoprojekt	21
kocioł kl. 3 lub kl. 4	301
kocioł pozaklasowy	345
kominek, koza, ogrzewacz na paliwo stałe	79
pieco-kuchnia lub piec kaflowy	49
mix źródeł na paliwo stałe	35
budynki wyłącznie ze źródłami ciepła niskoemisyjnymi	1492
kocioł gazowy	1125
pompa ciepła	239
kocioł olejowy	44
ogrzewanie elektryczne	49
miejska sieć ciepłownicza	2
mix źródeł niskoemisyjnych	33
budynki zarówno ze źródłami ciepła na paliwo stałe jak i niskoemisyjnymi	431
źródła C.O niskoemisyjne + kocioł kl. 5 lub ekoprojekt	9
źródła C.O niskoemisyjne + kocioł poniżej kl. 5	86
źródła C.O. niskoemisyjne + ogrzewacz na paliwo stałe (kominek, koza, pieco-kuchnia, piec kaflowy)	336
deklaracje do weryfikacji	117
SUMA	2901

Źródło: Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków

Gmina Leszno wyposażona jest w sieć gazową, zaopatrywaną przez gazociąg wysokiego ciśnienia DN400 mm Mory- Błonie- Piotrków, od którego gaz doprowadzany jest gazociągiem wysokiego ciśnienia DN80 mm PN6,3 MPa do stacji redukcyjno- pomiarowej I° „Leszno” przy ul. Lipowej. Ze stacji w kierunku gminy prowadzi gazociąg średniego ciśnienia DN150 mm, który stanowi podstawę sieci rozdzielczej.

Według Mapy Dystrybucji Polskiej Spółki Gazownictwa stopień gazyfikacji gminy dotyczący gospodarstw domowych wynosi 48,06%. Składa się na niego 22,94 km sieci (dane z roku 2023), obejmując zasięgiem miejscowości: Feliksów, Grądky, Grądy, Julinek, Leszno, Marianów, Plewniak, Powązki, Szymanówek, Wiktorów, Wilków, Wólka, Wyględy, Zaborów, Zaborówek. Jest to wynik obserwowanego na przestrzeni lat sukcesywnego zwiększania długości infrastruktury gazowej, co ukazuje Wykres 13.

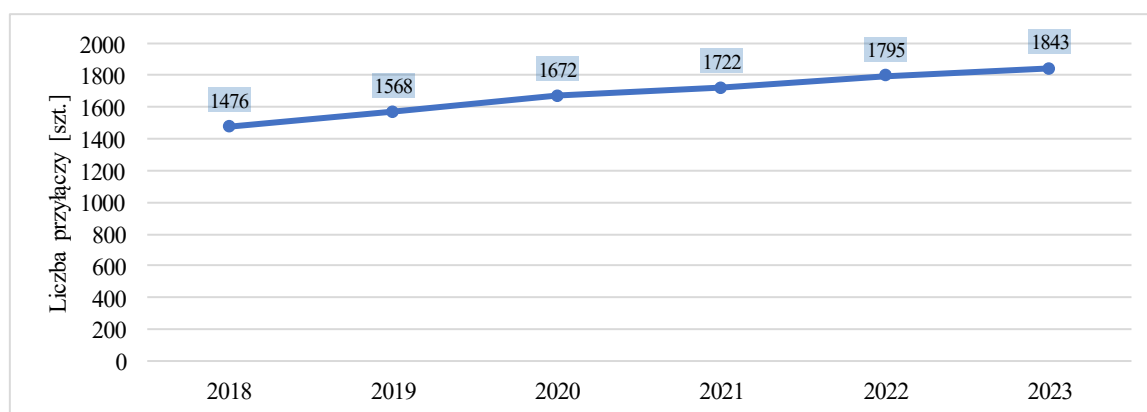
Wykres 13. Długość czynnej sieci gazowej w km na terenie Gminy Leszno w latach 2018-2023.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Leszno na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 roku na podstawie danych PSG Sp. z o.o.

W związku ze zwiększaniem się zasięgu sieci gazowej, zwiększa się również liczba przyłączy do budynków mieszkalnych (Wykres 14.)

Wykres 14. Liczba przyłączy sieci gazowej (w sztukach) do budynków mieszkalnych w latach 2018-2023.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Leszno na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 roku na podstawie danych PSG Sp. z o.o.

Na terenie Gminy Leszno planowane są następujące inwestycje związane z rozbudową systemu dystrybucyjnego:

- spięcie gazociągów w miejscowości Zaborów ul. Kujawskiego,
- spięcie gazociągów w miejscowości Zaborówek ul. Stołeczna,
- rozbudowa sieci gazowej w miejscowości Powązki, Kępiaste, Łubiec.

Nie przewiduje się prowadzenia prac modernizacyjnych istniejącej infrastruktury gazowej w najbliższych latach.

Na terenie miejscowości Gawartowa Wola zlokalizowana jest również infrastruktura gazowa średniego ciśnienia, której właścicielem i zarządcą jest Entri Polska. W 2023 roku liczba przyłączy do gospodarstw domowych wynosiła 19 oraz jedno przyłącze do fabryki styropianu Styrmann.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Na terenie Gminy Leszno nie funkcjonuje żaden scentralizowany system zaopatrzenia w ciepło.
- ⇒ Gmina posiada dostęp do sieci gazowej, która kształtuje stopień gazyfikacji Gminy na poziomie 48%.
- ⇒ W strukturze źródeł ciepła Gminy Leszno dominują kotły gazowe, stanowiąc około 39% wszystkich źródeł ciepła.
- ⇒ Tylko 6% budynków korzysta z nowoczesnych kotłów automatycznych lub zasypowych o wysokiej klasie efektywności (klasa 5 lub ekoprojekt).
- ⇒ Na terenie Gminy planowane są inwestycje związane z rozbudową systemu dystrybucyjnego gazu.
- ⇒ Mieszkańcy ocenili dostęp do sieci gazowej bardzo dobrze lub dobrze.

5.3.4. Energia elektryczna

Za dystrybucję energii elektrycznej na terenie Gminy Leszno odpowiada PGE Dystrybucja S.A. Oddział w Warszawie. Zaopatrzenie w energię elektryczną pokrywane jest w całości z sieci elektroenergetycznej średniego i niskiego napięcia, powiązanej z Krajowym Systemem Elektroenergetycznym. Obiekty odbiorców energii elektrycznej z terenu Gminy zasilane są za pomocą kablowo- napowietrznej sieci zasilająco-rozdziałowej średniego napięcia 15 kV ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV Błonie, znajdującej się w odległości 7,5 km. Rezerwowymi stacjami dla Gminy Leszno są stacja 110/15 kV Ożarów Mazowiecki (w odległości 15 km) oraz Sochaczew (w odległości 20 km). Istniejąca sieć średniego napięcia 15 kV składa się ze stacji transformatorowych słupowych i wieżowych 15/0,4 kV zasilanych liniami napowietrznymi w układzie promieniowym.

Jak wynika z odpowiedzi ankietowanych, na terenie Gminy widoczny jest problem braku wydajności sieci elektroenergetycznej. Jest to jednak tendencja ogólnokrajowa, wynikająca z przestarzałej infrastruktury technicznej. Jak podaje raport Polskiego Towarzystwa Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej (PTPiREE), w 2024 roku aż 56% linii napowietrznych średniego napięcia na terenie Polski miało powyżej 40 lat. Tylko 13% tych linii zostało wybudowanych w ciągu ostatnich 20 lat. Ponadto, 23% transformatorów 110/15 kV oraz 22% transformatorów 15/0,4 kV pochodziło sprzed 40 lat. W połączeniu z rozwijającą się energetyką

z odnawialnych źródeł energii, funkcjonująca infrastruktura elektroenergetyczna nie wykazuje wystarczającej przepustowości i prowadzi do występowania częstszych awarii. Mimo zwiększającego się obciążenia sieci, łączna dostępna moc przyłączeniowa dla źródeł przyłączanych do sieci o napięciu znamionowym (średnim i wysokim) wyższym niż 1 kV, tj. farma fotowoltaiczna, biogazownia przemysłowa, ciepłownię, elektrownię, dla grupy Ołtarzew, do której należy stacja transformatorowa Błonie, wynosiła w II kwartale 2025 roku 20 MW.

W związku z realizowaną transformacją energetyczną, podejmowane są działania mające na celu poprawę jakości dystrybucji energii. Określone zostały one w Polityce energetycznej Polski do 2040 roku, która jako główny cel przyjmuje bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Z kolei, w ramach jednego z celów szczegółowych przewidziano rozbudowę infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej. PGE Dystrybucja S.A. jako dystrybutor energii na terenie Gminy Leszno, również podejmuje działania modernizacyjne w ramach strategicznego programu kablowania sieci średniego napięcia. Dzięki niemu do 2028 roku, minimum 30% posiadanych przez PGE Dystrybucja linii elektroenergetycznych średniego napięcia ma zostać przebudowanych z napowietrznych na kablowe. Efektem podjętych działań ma być dwukrotne zmniejszenie wskaźnika SAIDI względem podstawowego planu inwestycyjnego oraz spadek kosztów strat i eksploatacji sieci. Już w 2024 roku odnotowano spadek wskaźnika SAIDI, czyli wskaźnika średniego czasu trwania przerwy w dostawach energii elektrycznej, wyznaczonego w minutach na odbiorcę. W 2024 roku wyniósł on 303,26 min./od., podczas gdy w 2023 roku wynosił 312,51 min./od. W ramach powyższego programu, w Gminie Leszno zaplanowano realizację kablowania sieci średniego napięcia na trasie Mariew-Zaborów-Feliksów oraz Łubiec-Korfowe-Marianów, a także przebudowę 52 stacji transformatorowych napowietrznych na wewnątrzowe.

W latach 2023- 2025 prowadzone były na terenie Gminy pomiary pól elektromagnetycznych. Skupiały się one głównie w rejonie miejscowości: Leszno, Feliksów oraz Wilków, w których zlokalizowane są stacje bazowe telefonii komórkowej. Każdorazowo, wyniki przeprowadzonych pomiarów nie przekraczały 7 V/m.

Na obszarze Gminy Leszno Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (PSE S.A.) nie posiadają stacji elektroenergetycznych. Przebiegają przez nią natomiast jednotorowe linie elektroenergetyczne należące do PSE S.A.:

- 400 kV Ołtarzew- Płock,
- 220 kV Mory- Podolszyce,
- 220 kV Ołtarzew- Sochaczew.

Plan rozwoju w zakresie zaspokajania obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2025-2034 przewiduje modernizację linii 400 kV Płock- Ołtarzew. Czas przewidywany na realizację zadania obejmuje lata 2022-2033.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Przez obszar Gminy przebiegają linie najwyższego i wysokiego napięcia, co może mieć wpływ na planowanie przestrzenne.
- ⇒ Gmina jest zasilana energią elektryczną ze stacji Błonie, a dystrybucja odbywa się za pomocą sieci średniego i niskiego napięcia.

- ⇒ Stacje w Ożarowie Mazowieckim oraz w Sochaczewie stanowią rezerwę energetyczną dla Gminy.
- ⇒ Przeprowadzone w latach 2023-2025 pomiary pól elektromagnetycznych nie przekroczyły granicy 7 V/m.

5.3.5. Energia pochodząca z odnawialnych źródeł energii

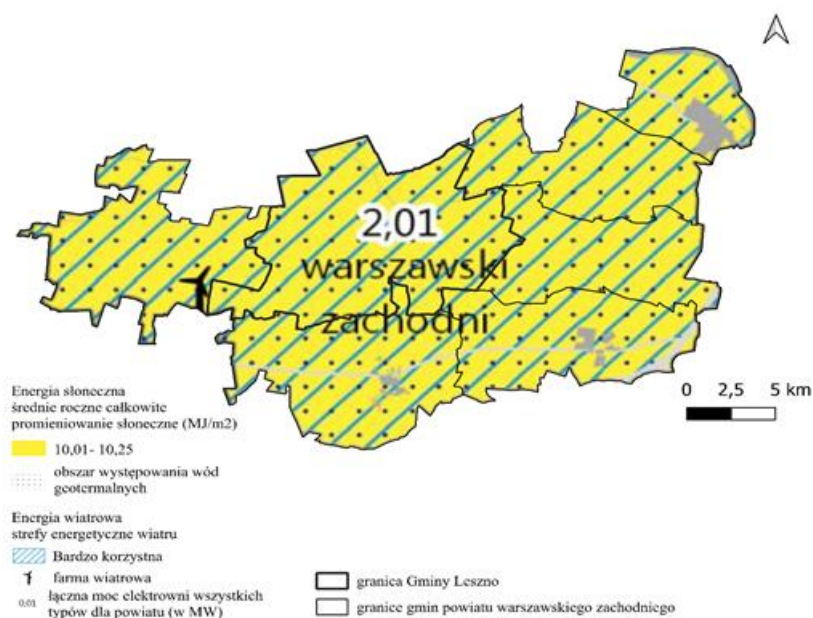
W obliczu globalnych wyzwań związanych ze zmianami klimatycznymi, rosnącymi kosztami energii oraz koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, inwestowanie w odnawialne źródła energii (OZE) staje się nie tylko ekologicznym, ale również ekonomicznym priorytetem dla samorządów oraz mieszkańców. W wyniku wykorzystania dostępnych technologii oraz uwarunkowań środowiskowo-prawnych najłatwiejsze jest uzyskiwanie dwóch rodzajów: energii elektrycznej (panele fotowoltaiczne) oraz energii cieplnej (kolektory słoneczne). Pozostałe typy energii – wiatrowa, wodna, geotermalna, biomasy ma swoje specyficzne zastosowania oraz różne możliwości wykorzystania.

Gmina Leszno realizuje projekty mające na celu wdrażanie odnawialnych źródeł energii, szczególnie w zakresie wykorzystania energii słonecznej. W 2022 roku, Gmina pozyskała dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości 1 858 766,52 zł na realizację zadania pn. „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Leszno”. Jego celem było zwiększenie efektywności energetycznej oraz ograniczenie strat ciepła w budynkach użyteczności publicznej w Gminie Leszno- Urzędzie Gminy Leszno oraz Szkole Podstawowej im Stefana Batorego w Lesznie, dzięki ich głębokiej termomodernizacji, wymianie czynników grzewczych i zastosowaniu OZE. Ostatecznie, projekt zakończono w 2023 r. kwotą 4 406 768,92 zł oraz osiągniętą zakładaną poprawą efektywności energetycznej obu budynków.

Ponadto, Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leszno na lata 2020-2030 zakłada realizację projektu „Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz wzmacnianie efektywności energetycznej i bezpieczeństwa w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej na obszarze rewitalizacji Gawartowa Wola”. W jego ramach planowane są modernizacje komunalnych budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, w tym termomodernizację budynków oraz zastosowanie ekologicznych źródeł energii, a także wyeliminowanie wyrobów zawierających azbest. Jednym z przewidzianych w projekcie obiektów jest Szkoła Podstawowa im. Powstańców 1863 Roku w Zaborowie. Czas realizacji projektu przewiduje się na lata 2022-2027, z szacowaną wartością ok. 800 000 zł.

Plan Zagospodarowania Województwa Mazowieckiego przyjęty uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, wskazuje obszar Gminy Leszno jako część Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Warszawy (MOFW), na terenie którego wyznacza się odrębne uwarunkowania dotyczące rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii. Obszar MOFW, w tym Powiat Warszawski Zachodni, posiada potencjał do rozwoju OZE w zakresie pozyskiwania energii z wód geotermalnych, energii wiatrowej i słonecznej (Rysunek 16.), zwłaszcza na potrzeby podgrzewania wody użytkowej i lokalnej produkcji energii elektrycznej w ogniach fotowoltaicznych. Takie rozwiązanie zostało zastosowane w niektórych gminach Mazowsza, w których stworzono ciepłownie pozyskujące ciepło z wód geotermalnych.

Rysunek 13. Potencjał energetyki odnawialnej Powiatu Warszawskiego Zachodniego (stan na 31.12.2017 r.)

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Wykorzystanie energii geotermalnej determinowane jest odpowiednim położeniem na obszarze tzw. Niżu Polskiego – zbiornika kredy dolnej i jury dolnej. To na jego obszarze występują najkorzystniejsze warunki do eksploatacji wód geotermalnych. Jednak, aby gmina rozpoczęła aplikacje do etapu badawczego powinna spełnić trzy podstawowe warunki. Jednostka samorządu musi posiadać odpowiednie przesłanki występowania zasobów wód. Według Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2023 r. oraz Wieloletniego Programu Rozwoju Wykorzystania Zasobów Geotermalnych w Polsce Ministra Klimatu i Środowiska cały obszar Gminy Leszno znajduje się w zasięgu zbiornika geotermalnego kredy dolnej i jury dolnej, jednak bezpośrednio na jej terenie nie stwierdzono występowania wód geotermalnych. Gmina musi również koniecznie posiadać sieć ciepłowniczą oraz podmiot, który byłby zdolny do odbioru bardzo dużej ilości wody geotermalnej, np. na cele przemysłowe lub wydobywcze.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Gmina aktywnie realizuje projekt termomodernizacji budynków użyteczności publicznej przy wsparciu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.
- ⇒ Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leszno na lata 2020-2030 zawiera projekt wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz wzmacnianie efektywności energetycznej i bezpieczeństwa w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej na obszarze rewitalizacji Gawartowa Wola.
- ⇒ Plan Zagospodarowania Województwa Mazowieckiego przewiduje wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.
- ⇒ Gmina Leszno nie posiada potencjału do rozwoju OZE z wód geotermalnych.

5.3.6. Sieć telekomunikacyjna

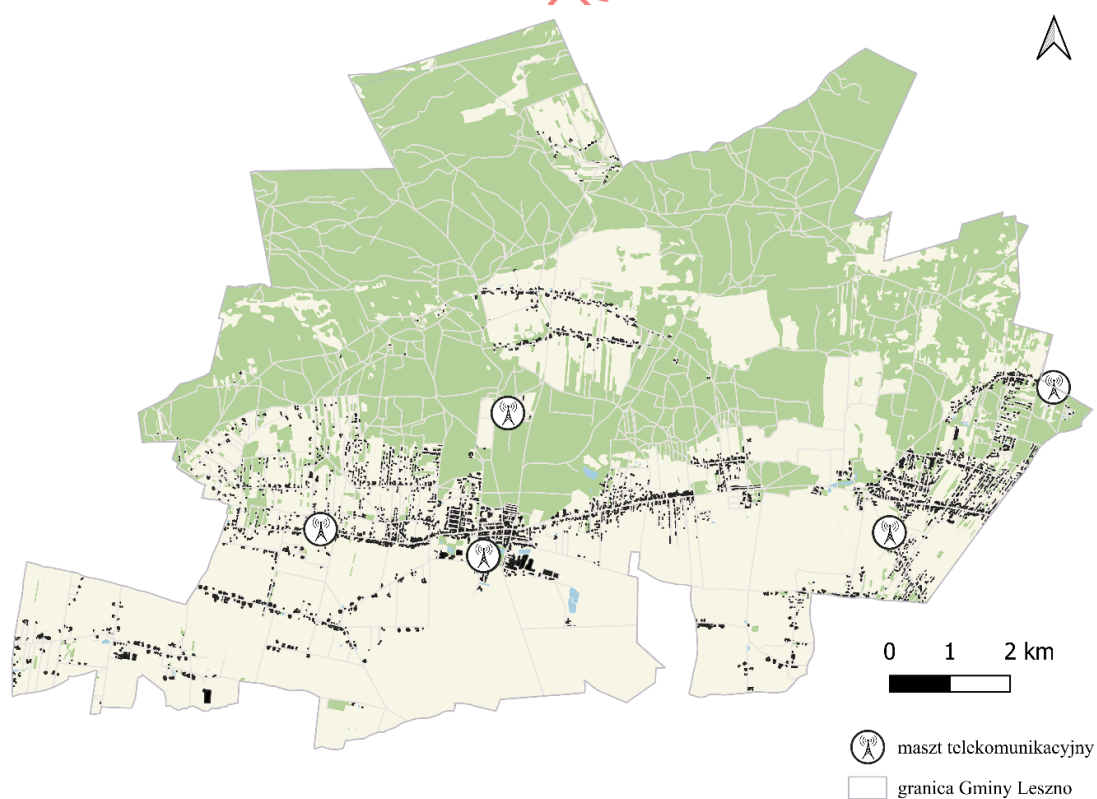
Na terenie Gminy Leszno panuje ograniczony dostęp do usług telekomunikacyjnych. Znajdują się tu stacje bazowe wszystkich głównych operatorów działających na obszarze województwa mazowieckiego, tj.: T-Mobile Polska S.A., Orange Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. (operator sieci Plus), P4 Sp. z o.o. (operator sieci Play). Zgodnie z raportem Państwowego Instytutu Badawczego (PEM) dla województwa mazowieckiego, wszyscy operatorzy wykazują zbliżone wartości natężenia pola elektromagnetycznego, mieszczące się w obowiązujących normach. Najwyższy wynik pomiarowy odnotowano dla operatora P4 SP. z o.o., osiągający wartość 27,5 V/m.

W obrębie Gminy znajduje się 10 stacji bazowych telefonii komórkowej (Rysunek 17.):

- 3 stacje bazowe w Lesznie,
- 1 stacja bazowa w Wilkowej Wsi,
- 2 stacje w Julinku,
- 3 stacje w Feliksowie,
- 1 stacja w Wólce.

Ze względu na ograniczenia związane z występowaniem prawnych form ochrony przyrody, na terenie miejscowości Kępiaste, Łubiec oraz Roztoka występuje słaby zasięg telefonii komórkowej.

Rysunek 14. Rozmieszczenie bazowych stacji telefonii komórkowej w Gminie Leszno.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k i SI2PEM

Zdecydowana większość mieszkańców Gminy korzysta z oferty internetowej operatorów stacjonarnych. Na koniec czerwca 2025 roku aż 83% wszystkich punktów adresowych z terenu Gminy znajdowało się w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych, czyli miało zapewniony lub zadeklarowano możliwość świadczenia dla nich usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do Internetu. Odnotowano również 1061 białe plamy NGA oznaczające lokalizacje z brakiem dostępu do infrastruktury internetowej oraz brakiem planów do jej stworzenia. Wszystkie szkoły i obiekty użyteczności publicznej posiadają stały dostęp do Internetu. W Tabeli 27. przedstawiono podział na rodzaje usług dostępu do Internetu.

Tabela 27. Podział na rodzaje usług i zasięgów adresów na terenie Gminy Leszno.

	Liczba adresów	Udział %
Rzeczywisty	3898	80,94%
Hurtowy (wyłącznie)	67	1,39%
Teoretyczny (wyłącznie)	29	0,60%
Brak zasięgu	822	17,07%
SUMA	4816	100%

Źródło: Polska W Zasięgu Stacjonarnego Dostępu Do Internetu, II Kwartał 2025, Województwo Mazowieckie, Ministerstwo Cyfryzacji

W Gminie dostępne są również usługi światłowodowe świadczone przez operatorów: SKYNET Sp. z o.o., P4 Sp. z o.o., Orange Polska S.A., RFC Internet Sp. z o.o., VECTRA S.A., INEA Sp. z o.o., Polkomtel Sp. z o.o., Światłowód Inwestycje Sp. z o.o., NETIA Spółka Akcyjna, T-Mobile Polska S.A. W drugim kwartale 2025 roku, światłowód był najczęściej wykorzystywanym medium w przekazie dostępu do Internetu (Tabela 28.)

Tabela 28. Liczba zasięgów w Gminie Leszno w zależności od rodzaju medium.

Medium	Liczba zasięgów	Udział %
Światłowodowe	18 620	81,21%
Kablowe współosiowe miedziane	0	0,00%
Kablowe parowe miedziane	2815	12,28%
Radiowe (FWA)	1493	6,51%
SUMA	22 928	100%

Źródło: Polska W Zasięgu Stacjonarnego Dostępu Do Internetu, II Kwartał 2025, Województwo Mazowieckie, Ministerstwo Cyfryzacji

Według danych z opracowania Ministerstwa Cyfryzacji „Polska w Zasięgu” dla województwa mazowieckiego na terenie Gminy Leszno zgłoszone zostały plany inwestycyjne obejmujące 765 punkty adresowe. Zgłoszone plany inwestycyjne przewidują objęcie w kolejnych 3 latach zasięgiem stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych:

- 376 punktów adresowych znajdujących się już w zasięgu rzeczywistym;
- 6 punktów adresowych znajdujących się już w zasięgu wyłącznie hurtowym;
- 1 punkt adresowy znajdujący się już w zasięgu teoretycznym;
- 497 punktów adresowych znajdujących się w planie inwestycyjnym ze środków publicznych;
- 2 punkty adresowe znajdujące się w innym planie inwestycyjnym ze środków prywatnych;

- 380 punktów adresowych będących białymi plamami (bez zasięgu).

Aby przeciwdziałać wykluczeniu komunikacyjnemu na terenie Gminy Leszno, w tym m.in. w miejscowościach Kępiaste, Łubiec oraz Roztoka, jeden z operatorów usług światłowodowych realizuje projekt budowy nowoczesnej infrastruktury światłowodowej w ramach dofinansowania z programu Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy. Celem projektu jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do infrastruktury telekomunikacyjnej oraz stacjonarnych usług łączności elektronicznej, co wpisuje się również w założenia Narodowego Planu Szerokopasmowego, dążącego do zapewnienia równych szans cyfrowych dla wszystkich obywateli. Oznacza to nie tylko dostęp do dobrej jakości Internetu, ale również możliwość zapewnienia zasięgu telefonicznego.

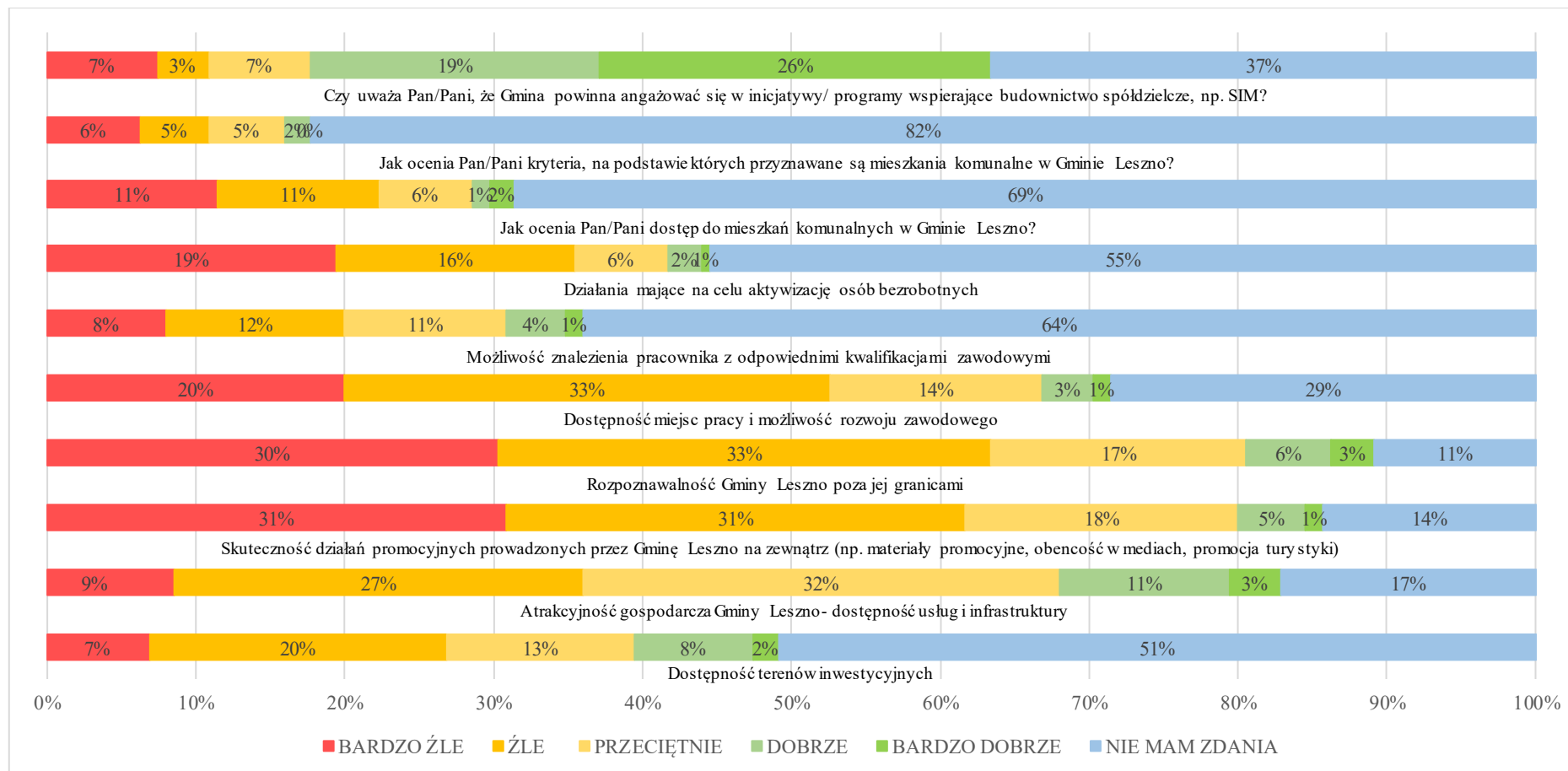
WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Na terenie Gminy Leszno zlokalizowanych jest 11 stacji bazowych telefonii komórkowych wszystkich głównych operatorów działających na obszarze województwa mazowieckiego.
- ⇒ Głównymi obszarami wykluczonymi telekomunikacyjnie na terenie Gminy są miejscowości Kępiaste, Łubiec oraz Roztoka. W celu zapewnienia dostępu do usług światłowodowych, a przez to również zasięgu telefonicznego, realizowany jest projekt budowy nowoczesnej infrastruktury światłowodowej w ramach dofinansowania z Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy.
- ⇒ Zdecydowana większość gospodarstw domowych posiada dostęp do Internetu.
- ⇒ Najczęściej wykorzystywanym medium przesyłu jest światłowód.
- ⇒ Wszystkie szkoły i obiekty użyteczności publicznej posiadają dostęp do Internetu.
- ⇒ Na terenie Gminy Leszno zaplanowane zostały inwestycje w zakresie objęcia zasięgiem stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych.

5.4. Gospodarka i rynek pracy

Wyniki badań ankietowych

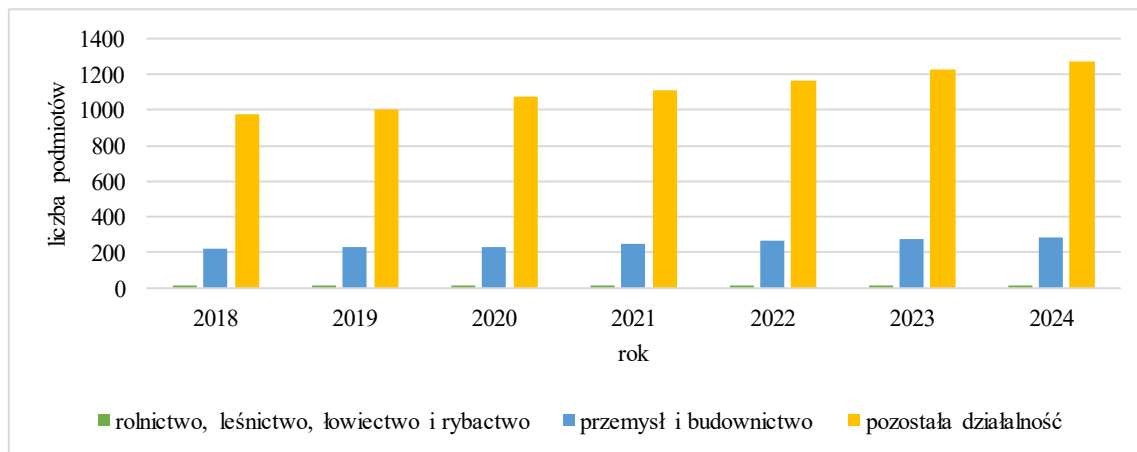
Wykres 15. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu "Gospodarka i rynek pracy".

Źródło: Badania ankietowe, 2025

Rozwój gospodarczy Gminy Leszno w dużym stopniu jest stymulowany przez bliskie położenie względem stolicy. Gmina jest mocno powiązana ze stołecznym systemem usług oraz rynku pracy, ze względu na dużą grupę mieszkańców dojeżdżających do pracy do Warszawy lub prowadzących działalność usługowo-produkcyjną, której odbiorcą jest miasto. W związku z tym Gmina Leszno nie wykazuje typowego dla gminy wiejskiej charakteru rolniczego, a wśród grup rodzajów działalności PKD znacząco dominują przedsięwzięcia z dziedzin innych niż rolnicze i przemysłowe (Wykres 16.).

Wykres 16. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON według grup rodzajów działalności PKD w latach 2018-2024.

Źródło: BDL, GUS

Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie Gminy to przede wszystkim jedno lub kilkusobowe przedsiębiorstwa, kwalifikowane jako mikroprzedsiębiorstwa (Tabela 29.). Do wiodących branż należą te świadczące usługi podstawowe, tj.: handel, gastronomia, usługi pogrzebowe, usługi fryzjerskie, usługi transportowe oraz usługi okołobudowlane. Rozwój większych firm na terenie Gminy Leszno jest utrudniony ze względu na położenie w obrębie Kampinoskiego Parku Narodowego i jego otuliny. Niemniej jednak, zlokalizowane są również, szczególnie w południowej części Gminy, większe przedsiębiorstwa, m.in.:

- HELIO S.A.- producent bakalii, owoców suszonych, orzechów, mas do ciast,
- Dawtona Sp. z o.o.- przetwórstwo owoców i warzyw,
- Goldfoam Sp. z o.o.- producent folii bąbelkowej i pianki polietylenowej,
- Styrmann Sp. z o.o.- producent styropianu, pianki polietylenowej i płyt technicznych.
- Bio-planet S.A. - produkcja i dystrybucja żywności ekologicznej

Obecnie dostępne są również informacje o planowanej budowie Krajowego Centrum Przetwarzania Danych w ramach komponentu „cyberbezpieczeństwo- CyberPL, infrastruktura przetwarzania danych oraz optymalizacja infrastruktury służb państwowych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo” Ministerstwa Cyfryzacji we współpracy z Naukową i Akademicką Siecią Komputerową Państwowym Instytutem Badawczym oraz Centralnym Ośrodkiem Informatyki. Planowany obiekt ma powstać do czerwca 2026 r. na miejscu Instytutu Cukrownictwa w Lesznie. Jest to inwestycja strategiczna, która istotnie wpłynie na zapewnienie ciągłości działania systemów o krytycznym znaczeniu dla Państwa, np. działanie rejestrów państwowych i chmury rządowej, będące bazą do świadczenia e-usług. Dla Gminy oznacza to również możliwość promocji jednostki na szczeblu ponadlokalnym.

Ponadto, zgodnie z „Diagnozą sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego”, opracowaną na potrzeby „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze”, Gmina Leszno znajduje się w obrębie, jednego z sześciu wyznaczonych w granicach województwa mazowieckiego, strategicznego obszaru żywicielskiego. Obszary te zostały wyznaczone ze względu na wysoki potencjał przyrodniczy, wykształcone specjalizacje oraz ponadprzeciętną towarowość produkcji rolniczej. Sochaczewsko-grójecki strategiczny obszar żywicielski, do którego włączona jest również Gmina Leszno, wyróżnia się produkcją rolniczą w kierunku owocowo-warzywnym, przy czym sama Gmina Leszno cechuje się umiarkowanym udziałem podmiotów działających w sektorze rolno-spożywczym na tle pozostałych gmin tego obszaru. W obszarach tych powinno dążyć się zatem do wzmacniania czynników kulturowych, tj. wykształconych kierunków produkcji rolniczej oraz towarowości gospodarstw rolnych w celu utrzymania wysokiego poziomu cech produkcji rolniczej.

Tabela 29. Podmioty gospodarcze według wielkości zatrudnienia w Gminie Leszno w latach 2016-2023.

Wielkość przedsiębiorstwa	Liczba osób zatrudnionych	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Różnica
Mikro	1-9 os.	1096	1133	1180	1225	1288	1344	1413	1480	384
Małe	10-49 os.	33	31	29	29	31	30	33	31	-2
Średnie	50-249 os.	3	2	2	2	3	3	3	3	0
Duże	Powyżej 250 os.	0	0	0	0	0	0	0	0	0

*Różnica pomiędzy latami 2016 i 2023

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego- Analizy

Dominacja mikroprzedsiębiorstw jest zjawiskiem charakterystycznym dla całego Powiatu Warszawskiego Zachodniego, o czym świadczy liczba aktywnych płatników składek opłacających samych siebie (Tabela 30.). Przewyższa ona prawie dwukrotnie liczbę aktywnych płatników składek emerytalnych i rentowych oraz prawie trzykrotnie liczbę aktywnych płatników składek zdrowotnych opłacających siebie oraz innych, co jest równoznaczne z prowadzeniem przedsiębiorstwa zatrudniającego większą liczbę pracowników.

Tabela 30. Liczba aktywnych płatników składek ZUS w Powiecie Warszawskim Zachodnim- stan na 31.12.2024r.

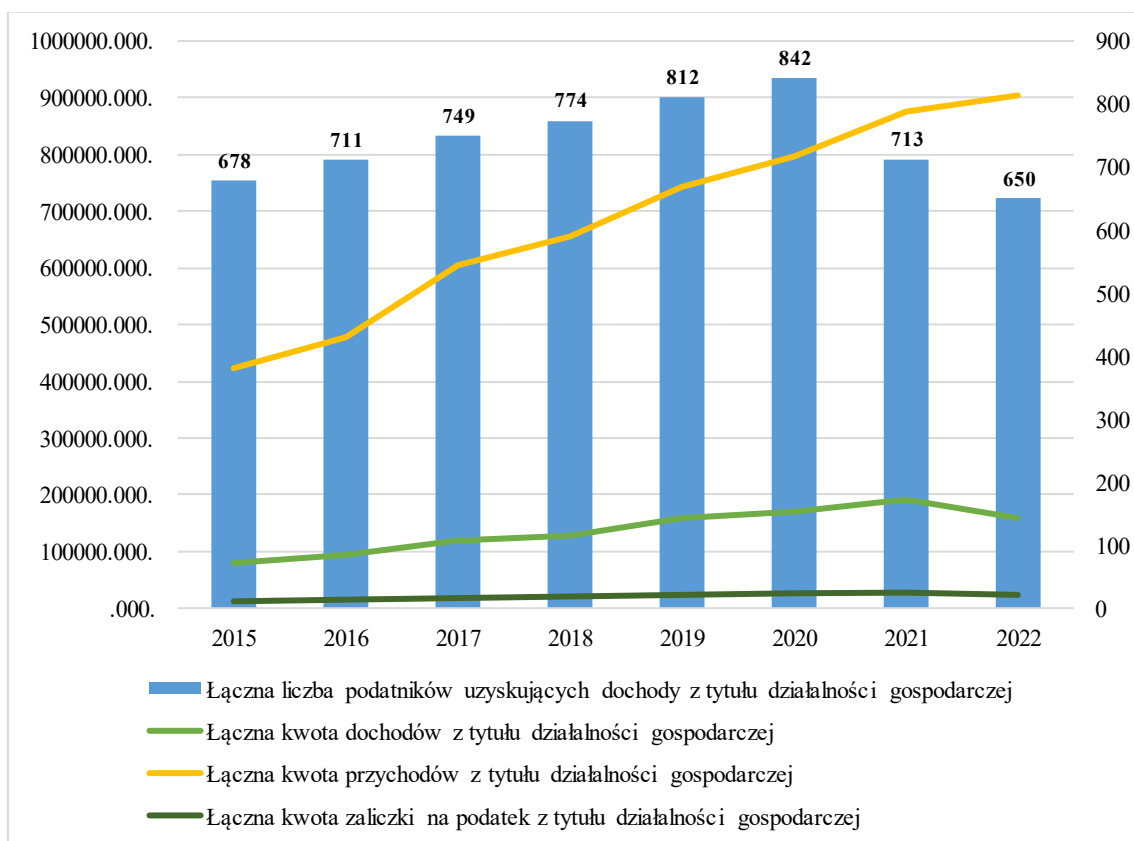
	Liczba aktywnych płatników składek ogółem	Liczba aktywnych płatników składek - osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	Liczba aktywnych płatników składek - osoba fizyczna płacąca sama za siebie
Ubezpieczenie emerytalne i rentowe	11782	3367	6498
Ubezpieczenie zdrowotne	15387	3866	9387

Źródło: Departament Statystyki i Prognoz Aktuarialnych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Firmy z obszaru Gminy zatrudniają głównie mieszkańców, jednakże wciąż zauważalny jest znaczny odsetek, głównie młodych osób, podejmujących prace poza Gminą. W celu zobrazowania potencjału ekonomicznego Gminy Leszno przeanalizowano aktywność

ekonomiczną mieszkańców gminy. Dane te zobrazowano na Wykresie 17 na podstawie analizy danych dostępnych w Monitorze Rozwoju Lokalnego z lat 2015-2022, które pozwalają na kompleksowe zrozumienie dynamicznych zmian w rozwoju gminy.

Wykres 17. Aktywność ekonomiczna Gminy Leszno.

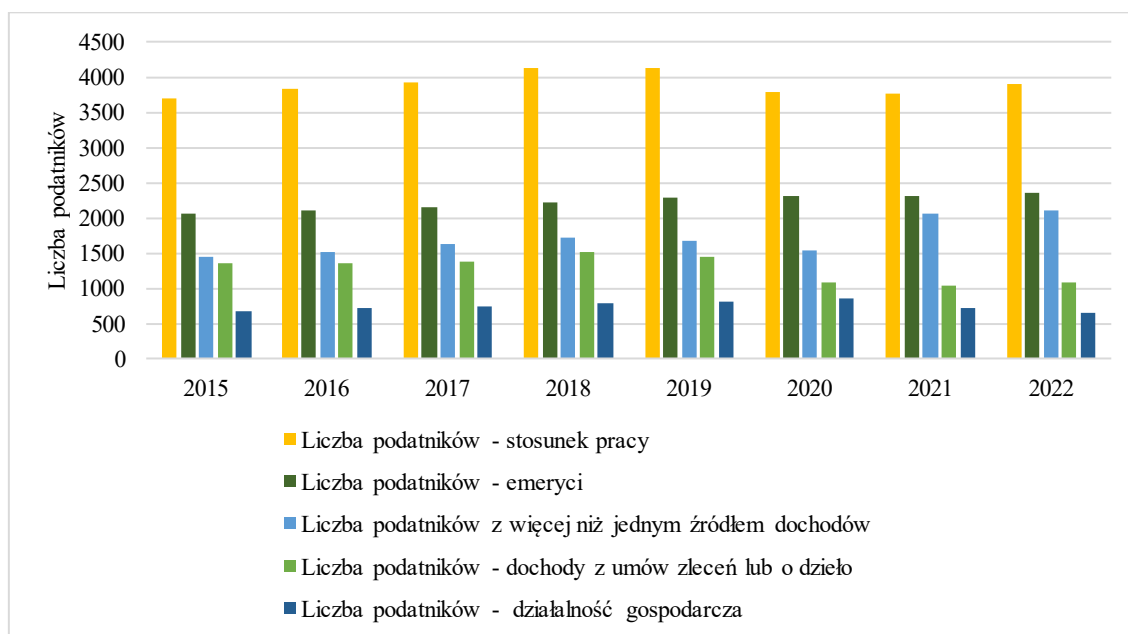

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego- Przedsiębiorczość

W początkowych latach analizowanego okresu zauważalna jest tendencja rozwojowa w zakresie działalności gospodarczej. Od 2021 roku widoczne jest zahamowanie tendencji, a nawet odwrócenie jej. Wpływ na to zjawisko miała pandemia COVID-19, która doprowadziła do wielu lockdownów oraz ograniczeń, wpływających również na wiele sektorów gospodarki. Skutkiem tego było zmniejszenie liczby osób zatrudnionych, a w konsekwencji także liczby podatników. Jednakże, mimo niekorzystnej sytuacji, łączna kwota dochodów w latach 2021- 2022 charakteryzowała się większą wartością od lat przed pandemią.

Wykres 18. poniżej przedstawia podział liczby podatników ze względu na źródło dochodu. Mieszkańcy Gminy Leszno osiągający dochody ze stosunku pracy oraz emeryci stanowią największą grupę podatników. Od 2018 roku obserwowana jest tendencja spadkowa liczby podatników pracujących, która utrzymuje się do roku 2022. Spośród analizowanych źródeł dochodu jedynie liczba podatników, którzy są emerytami uległa wzrostowi. Pozostałe grupy odznaczają się tendencją spadkową.

Wykres 18. Podatnicy według źródeł dochodu w latach 2015-2022 w Gminie Leszno.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego- Przedsiębiorczość

Tabela 31. przedstawia dochody podatników według źródła z wyszczególnieniem kwot. Dynamika jest wzrostowa dla wszystkich rodzajów przychodów. Największe przychody generują podatnicy z działalności gospodarczej, mimo, że ich liczebność jest najmniejsza spośród wszystkich grup podatników. W tej kategorii należy wziąć również osoby pracujące na podstawie umowy B2B (Business to Business), zyskująca coraz większą popularność na ogólnokrajowym rynku pracy. W odróżnieniu od umowy o pracę, kontrakt ten zawierany przez dwa podmioty gospodarcze, zakłada niezależność i swobodę współpracy między stronami, ale jednocześnie znosi również obowiązek opłacania urlopu czy składek ZUS przez pracodawcę. Najmniejsze przychody, z kolei, generowane są od grupy podatników z tytułu praw autorskich., które charakteryzują się również najmniejszą dynamiką. Wraz z przychodami podatników z tytułu umów zleceń i o dzieło, jako jedyne, wyróżniają się okresowymi wahaniami. Największą dynamiką zmian charakteryzują się przychody podatników z innych źródeł oraz przychody podatników z tytułu najmu i dzierżawy. Duży wzrost przychodów z tytułu innych źródeł wynika z szerokiego zakresu kwalifikacji źródeł przychodów w tej kategorii. Zawiera ona m.in. : przychody z działalności nierejestrowanej, zasiłki pieniężne z ubezpieczenia społecznego, alimenty, stypendia, dopłaty i nagrody, kwoty wypłacone po śmierci członka otwartego funduszu emerytalnego, oraz przychody niezajdujące pokrycia w ujawnionych źródłach lub pochodzące ze źródeł nieujawnionych. W konsekwencji, naturalnym zjawiskiem jest, że wraz ze wzrostem liczby mieszkańców będą wzrastały kwoty tej kategorii. Z kolei, wzrost przychodów z tytułu najmu i dzierżawy może wynikać z przekazywania w dzierżawę coraz większej ilości gruntów rolnych przez mieszkańców Gminy, którzy osobiście nie zajmują się już produkcją rolną, a przekazują to zadanie większym producentom lokalnym, a także z faktu posiadania przez mieszkańców Gminy Leszno mieszkań w różnych lokalizacjach, w tym w Warszawie, stanowiących przedmiot najmu.

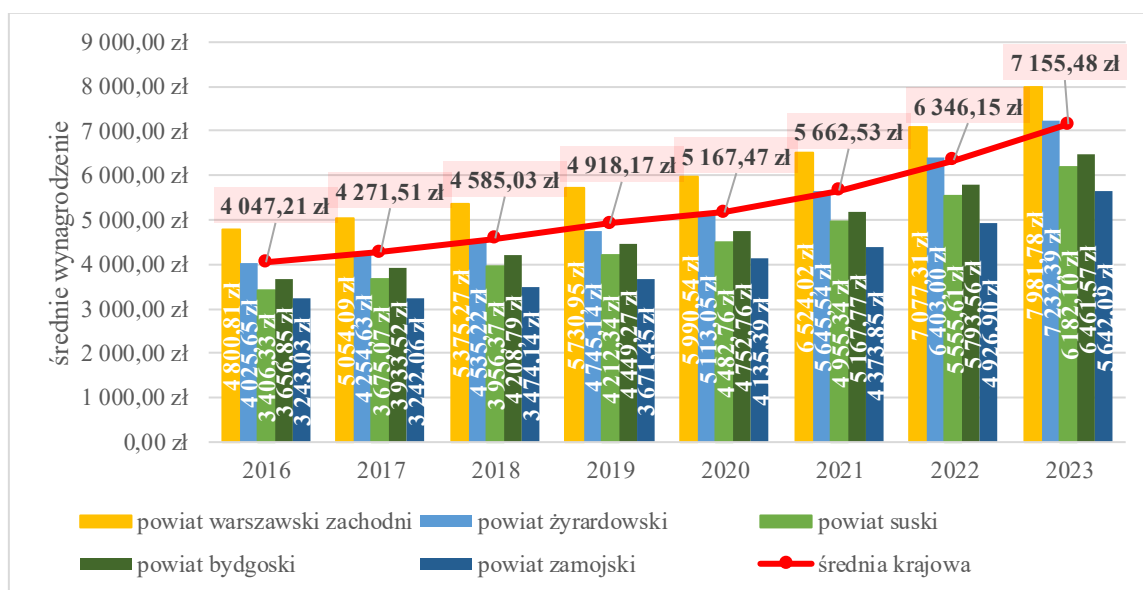
Tabela 31. Przychody podatników Gminy Leszno w latach 2015-2022 według źródeł dochodów.

Źródło przychodów	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Dynamika
Łączna kwota przychodów podatników z tytułu stosunku pracy	190 429 437,04 zł	204 282 041,23 zł	219 770 078,49 zł	240 269 007,20 zł	249 277 273,57 zł	256 253 068,70 zł	273 900 065,81 zł	309 061 726,00 zł	62,3%
Łączna kwota przychodów podatników z tytułu emerytur i rent	42 763 705,54 zł	45 301 988,79 zł	47 255 158,64 zł	52 823 488,75 zł	60 304 311,85 zł	65 445 425,84 zł	72 888 295,31 zł	76 680 610,48 zł	79,31%
Łączna kwota przychodów podatników z działalności gospodarczej	423 115 270,54 zł	478 891 031,75 zł	605 316 284,45 zł	654 261 389,67 zł	744 147 878,72 zł	797 814 213,06 zł	876 755 800,85 zł	904 094 560,67 zł	113,68%
Łączna kwota przychodów podatników z tytułu umów zleceń i o dzieło	16 633 906,91 zł	18 537 190,26 zł	19 264 960,00 zł	23 428 654,67 zł	20 086 414,99 zł	18 404 891,53 zł	23 609 220,94 zł	25 502 515,64 zł	53,32%
Łączna kwota przychodów podatników z tytułu praw autorskich	2 609 624,09 zł	2 663 902,87 zł	2 635 114,56 zł	1 914 732,86 zł	1 990 450,98 zł	1 770 910,68 zł	2 767 400,51 zł	2 831 543,51 zł	8,5%
Łączna kwota przychodów podatników z tytułu najmu i dzierżawy	3 538 488,45 zł	4 078 763,19 zł	4 501 964,59 zł	7 448 275,68 zł	8 524 792,38 zł	7 711 034,02 zł	8 640 522,34 zł	11 026 390,78 zł	211,61%
Łączna kwota przychodów podatników z innych źródeł	2 566 744,32 zł	2 994 462,85 zł	3 827 706,43 zł	3 675 846,63 zł	8 539 013,54 zł	10 994 570,59 zł	11 895 930,38 zł	8 898 395,94 zł	246,68%

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego- Przedsiębiorczość

Poziom rozwoju przedsiębiorczości Gminy odzwierciedla także przeciętne wynagrodzenie brutto w Powiecie (Wykres 19.). Jak wynika z analizy, wszystkie powiaty, w których zlokalizowane są gminy z analizy porównawczej wraz z Powiatem Warszawskim Zachodnim odnotowują stałą, rosnącą tendencję zmiany przeciętnego wynagrodzenia. Fakt ten wynika m.in. ze zwiększania minimalnej płacy. Jednakże, Powiat Warszawski Zachodni wyróżnia się na tle innych powiatów najwyższym poziomem przeciętnego wynagrodzenia, co świadczy o dużym poziomie przedsiębiorczości mieszkańców, w tym mieszkańców Gminy Leszno. Ponadto, jako jedyny co roku przekracza przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej. Wpływ na te zmiany ma położenie w pobliżu Warszawy oraz oddziaływanie metropolii warszawskiej na okoliczne gminy. Dopiero w latach 2022 oraz 2023, przeciętne wynagrodzenie w Powiecie Żyrardowskim przewyższyło średnią krajową. Najniższe wartości wynagrodzeń odnotowuje Powiat Zamojski, w którym zlokalizowana jest gmina Szczebrzeszyn.

Wykres 19. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Powiecie Warszawskim Zachodnim oraz powiatach pozostałych gmin z analizy porównawczej w latach 2018-2023.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego- Analizy

W 2024 roku, w Gminie Leszno zarejestrowane były 1255 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007 (Tabela 32.). Najwięcej z nich działa w sekcji G- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle oraz M- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, która kwalifikuje m.in. działalność prawniczą, rachunkowo-księgową czy doradztwo podatkowe. W tym samym roku, na terenie Gminy, zarejestrowane było 285 działalności mających osobowość prawną oraz jednostki niemające osobowości prawnej, z czego 259 z nich należało do sektora prywatnego, a 26 do sektora publicznego. Podobnie, jak w przypadku działalności osób fizycznych, grupa ta również odznacza się największym udziałem w sektorze G. Najbardziej licznym sektorem wśród sektora publicznego jest z kolei edukacja (sektor P).

Tabela 32. Podmioty Gospodarki Narodowej wpisane do rejestru REGON- Gmina Leszno (2024 r.)

Nazwa sekcji wg PKD	Osoby fizyczne	Osoby prawne i jednostki bez osobowości prawnej (sektor prywatny)	Osoby prawne i jednostki bez osobowości prawnej (sektor publiczny)
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	8	6	0
B. Górnictwo i wydobywanie	0	0	0
C. Przetwórstwo przemysłowe	67	37	0
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	2	0
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0	0
F. Budownictwo	146	25	0
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	235	63	0
H. Transport, gospodarka magazynowa	109	8	0
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	27	4	1
J. Informacja i komunikacja	117	7	0
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	30	3	0
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	28	21	0
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	223	15	0
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	48	7	1
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	5	2
P. Edukacja	65	4	12
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	69	1	3
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	27	13	7
S. Pozostała działalność usługowa	52	37	0
T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby			
U. Organizacje i zespoły eksterytorialne			
SUMA	1255	259	26

Źródło: BDL, GUS

W Tabeli 33. zaprezentowano strukturę nowo zarejestrowanych podmiotów w stosunku do podmiotów wyrejestrowanych w Gminie Leszno oraz gmin porównawczych. Branżami, w których zachodzą największe zmiany, zarówno w przypadku nowo zarejestrowanych podmiotów, jak i wyrejestrowanych są te prowadzące działalność w zakresie handlu hurtowego oraz detalicznego, a także naprawy pojazdów. W całym analizowanym okresie, w Gminie Leszno, widoczny jest znaczny spadek liczby nowych podmiotów, a także tych wyrejestrowanych. Odnotowywane są, jednak, okresowe wzrosty i spadki, a bilans nowo zarejestrowanych podmiotów do tych wyrejestrowanych utrzymuje się stale na poziomie

dotatnim. Podobna tendencja zaznacza się we wszystkich gminach z analizy porównawczej, z wyjątkiem gminy Dąbrowa Chełmińska, w której obserwuje się nieznaczny wzrost nowo zarejestrowanych podmiotów oraz gmina Zawoja, w której wzrasta liczba wyrejestrowanych podmiotów.

Różnice liczby podmiotów gospodarczych w gminach o podobnym profilu mogą wynikać z kilku czynników, przede wszystkim z dostępności infrastruktury, w tym dróg, sieci energetycznych, wodociągowych czy internetowych. Może ona zarówno przyciągać, jak i ograniczać rozwój inwestycji na terenie gmin.

Tabela 33. Nowo zarejestrowane podmioty w Gminie Leszno w porównaniu do wyrejestrowanych w latach 2018-2024 na tle gmin z analizy porównawczej.

Nowo zarejestrowane podmioty							
Nazwa Gminy	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Leszno	112	88	82	81	92	91	84
Puszcza Mariańska	76	63	66	62	45	82	64
Zawoja	78	79	47	78	65	68	66
Dąbrowa Chełmińska	86	39	76	81	70	71	91
Szczebrzeszyn	60	63	59	61	68	70	57
Wyrejestrowane podmioty							
Leszno	76	66	32	43	53	53	56
Puszcza Mariańska	53	31	30	28	31	41	32
Zawoja	43	36	41	27	27	50	48
Dąbrowa Chełmińska	59	38	27	41	49	28	45
Szczebrzeszyn	47	39	27	30	37	28	41
Bilans							
Leszno	36	22	50	38	39	38	28
Puszcza Mariańska	23	32	36	34	14	41	32
Zawoja	35	43	6	51	38	18	18
Dąbrowa Chełmińska	27	1	49	40	21	43	46
Szczebrzeszyn	13	24	32	31	31	42	16

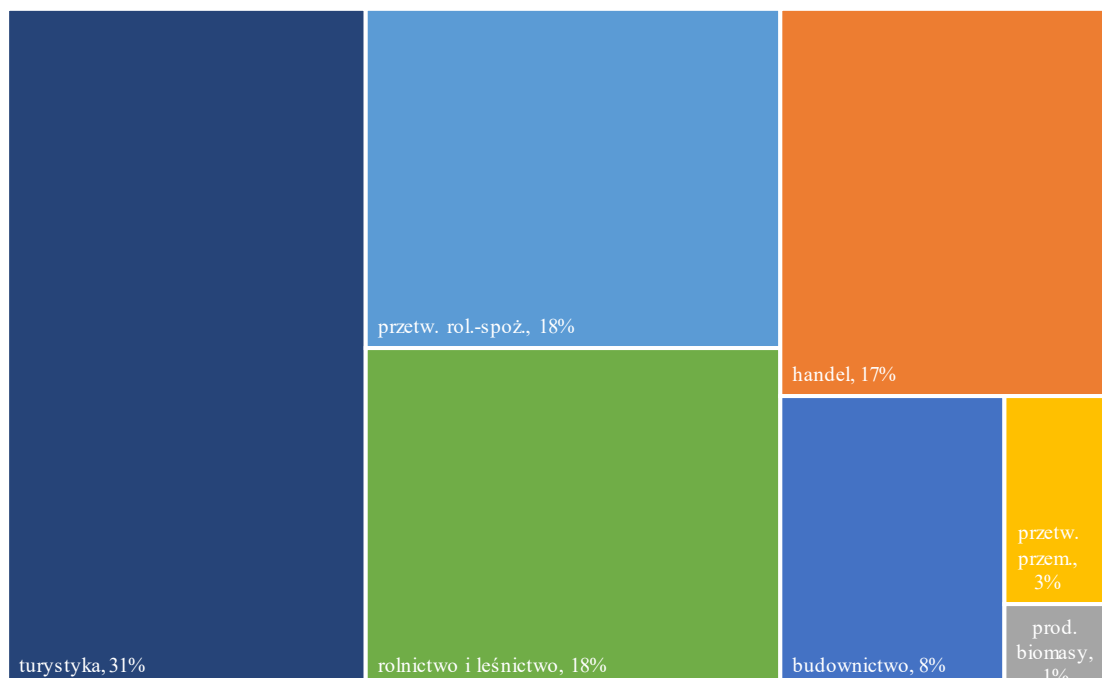
Źródło: BDL, GUS

Dostęp do podstawowych usług finansowych w bezpośrednim otoczeniu miejsca zamieszkania ma duże znaczenie dla komfortu codziennego życia mieszkańców, zwłaszcza osób starszych, rodzin czy lokalnych przedsiębiorców. Możliwość realizacji takich potrzeb jak założenie konta, dokonanie przelewu czy zaciągnięcie kredytu bez konieczności wyjazdu do większego miasta to istotne udogodnienie. W 2024 roku, w Lesznie funkcjonowały 3 placówki bankowe, zapewniające mieszkańcom dostęp do pełnej oferty usług bankowych na miejscu:

- Punkt Obsługi Klienta Banku Spółdzielczego w Sochaczewie (Sochaczewska 22, 05- 084 Leszno),
- Polski Bank Spółdzielczy w Wyszku, Filia w Lesznie (Wojska Polskiego 7, 05- 084 Leszno),
- Placówka Partnerska Banku Pekao S.A. w Lesznie (Wojska Polskiego 11, 05- 084 Leszno).

W ramach badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Leszno, którego celem było poznanie opinii na temat różnych obszarów funkcjonowania gminy, mieszkańcy ocenili do rozwoju jakich branż gospodarczych Gmina Leszno posiada potencjał. Zestawienie zebranych wyników przedstawiono na Wykresie 20. Zdaniem mieszkańców największy potencjał rozwojowy Gminy posiada branża turystyczna.

Wykres 20. Ocena potencjału rozwojowego branż gospodarczych w Gminie Leszno według opinii społeczeństwa.

Źródło: Badania ankietowe, 2025

Istotnym zagadnieniem, kształtowanym przez rynek pracy, jest także bezrobocie, które wywiera duży wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą Gminy Leszno. Powoduje ono negatywne zjawiska, tj. patologie społeczne czy destabilizacja sytuacji gospodarczej jednostki. Przez to przeciwdziałanie rozwojowi bezrobocia należy do kluczowych zadań gminy. W Gminie Leszno, w tym celu, działa Punkt Powiatowego Urzędu Pracy, mieszczący się przy ulicy Sochaczewskiej 66 w Lesznie.

Zgodnie z danymi na koniec roku 2024, całkowita liczba bezrobotnych w Gminie Leszno wyniosła 111 osób (Tabela 34.). Przy zestawieniu tej liczby do liczby osób w wieku produkcyjnym (wiek zdolności do pracy, tj. dla mężczyzn grupa wieku 18-64 lata, dla kobiet-18-59 lat), odsetek wyniósł 1,85%, podczas gdy wskaźnik dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego wynosi 1,6%. Wynika z tego, że poziom bezrobocia w Gminie Leszno jest na porównywalnym poziomie, jak w gminach sąsiednich.

Tabela 34. Zestawienie zbiorcze bezrobocia w poszczególnych gminach w Powiecie Warszawskim Zachodnim.

Nazwa Gminy	Liczba osób bezrobotnych stan na 31.12.2022 r.	Liczba osób bezrobotnych stan na 31.12.2023 r.	Liczba osób bezrobotnych stan na 31.12.2024 r.
Powiat Warszawski Zachodni	1063	1037	1064
Leszno	119	103	111
Błonie	131	123	153
Izabelin	125	105	105
Kampinos	56	52	49
Łomianki	341	331	303
Ożarów Mazowiecki	167	178	202
Stare Babice	124	145	141

Źródło: BDL, GUS

W Tabeli 35. przedstawiono liczbę zarejestrowanych bezrobotnych w Powiecie Warszawskim Zachodnim w podziale na gminy. Średni odsetek bezrobotnych w Powiecie wynosi 1,48%. Gmina Leszno jest drugą w Powiecie gminą z najwyższym odsetkiem bezrobotnych. Przeważa nad nią o 0,01% Gmina Kampinos.

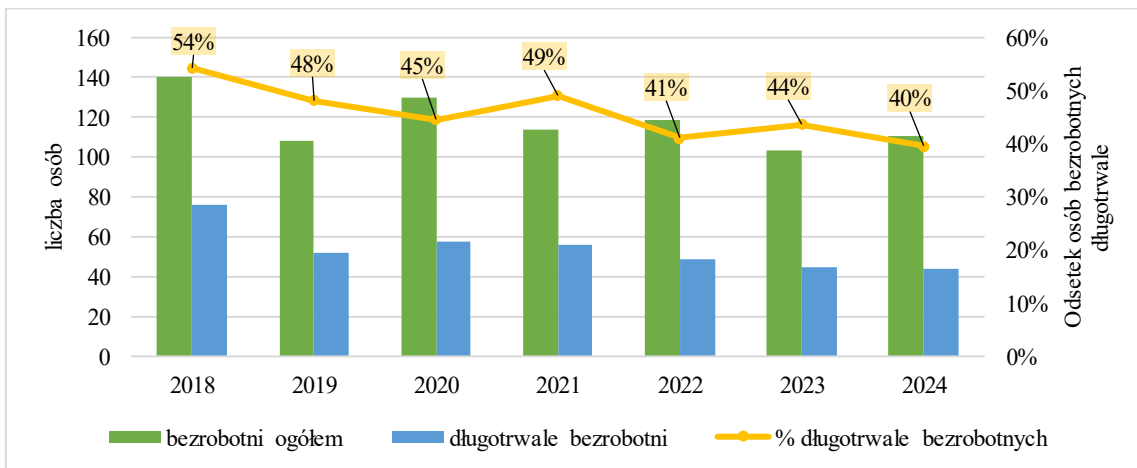
Tabela 35. Bezrobotni według gmin Powiatu Warszawskiego Zachodniego- stan na koniec 2024 roku.

Nazwa Gminy	Liczba osób w wieku produkcyjnym-tzw. wiek zdolności do pracy	Zarejestrowani bezrobotni					
		Liczba osób bezrobotnych (razem)	Odsetek bezrobotnych (%)	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Do 30. Roku życia	Powyżej 50. Roku życia	Kobiety
Leszno	5992	111	1,85	44	25	37	60
Błonie	12804	153	1,19	58	21	51	75
Izabelin	6101	105	1,72	63	11	51	42
Kampinos	2631	49	1,86	27	12	15	22
Łomianki	18706	303	1,62	169	43	113	129
Ożarów Mazowiecki	18687	202	1,08	65	52	50	107
Stare Babice	13443	141	1,05	56	22	53	68

Źródło: BDL, GUS

W Gminie Leszno, w latach 2018-2024, odnotowuje się okresowe wahania liczby osób bezrobotnych oraz długotrwale bezrobotnych. Pozytywnym zjawiskiem jest jednak tendencja spadkowa obu wskaźników. Największy wzrost liczby bezrobotnych obserwowany jest w roku 2020, który mógł być spowodowany wybuchem pandemii COVID-19. W 2022 roku, nastąpił największy z całego analizowanego okresu spadek udziału osób długotrwale bezrobotnych, wynoszący 8%.

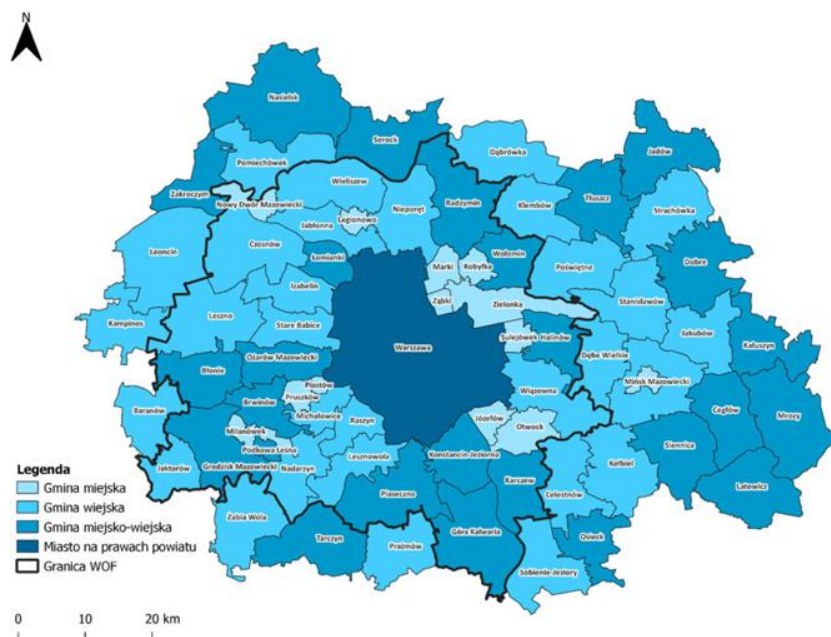
Wykres 21. Stan bezrobocia w Gminie Leszno w latach 2018-2024.

Źródło: BDL, GUS

Od 2014 roku, na podstawie uchwały Nr XLV/303/2014 Rady Gminy Leszno z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Gminy Leszno do współpracy w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) w Warszawskim Obszarze Funkcyjnym i zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Leszno a pozostałymi gminami Warszawskiego Obszaru Funkcyjnego, Gmina Leszno współpracowała z gminami należącymi do Warszawskiego Obszaru Funkcyjnego, w ramach „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Warszawskiego Obszaru Funkcyjnego 2014-2020+”. W 2021 roku przyjęto nowy instrument ZIT - „Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+”, w którym zasięg oddziaływania powiększono do granic regionu warszawskiego stołecznego, obejmującego 79 jednostek samorządu terytorialnego (Rysunek 15.)

Rysunek 15. Gminy wchodzące w skład regionu warszawskiego stołecznego.

Źródło: Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+, działająca zgodnie z zapisami programu „Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027”, zakłada m.in.:

- poprawę dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury;
- wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia dla różnych grup i na różnych poziomach edukacji.

Ponadto, cele w zakresie kształtowania wydajnej gospodarki i atrakcyjnego rynku pracy wyznacza „Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku”. Wśród nich jest m.in. cel „konkurencyjna otwartość”, który wskazuje następujące kierunki działań:

- kompetencje przyszłości – wskazujący gotowość do adaptacji systemu edukacyjnego do dynamicznie zmieniającego się rynku pracy, w tym poprzez współpracę różnych podmiotów biznesowych i instytucji edukacyjnych, a także przyciąganie, na teren metropolii, nowych kompetentnych i utalentowanych mieszkańców.
- Miejsce dla biznesu – kierunkujące dalszy rozwój metropolii jako ośrodka, w którym przedsiębiorcy chętnie lokalizują swoje biznesy, zwiększając standard usług otoczenia biznesu oraz zróżnicowanie działających branż.

Efektom podejmowanych działań, wskazywanym w wizji „Strategii Rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku” oraz przywoływanej w „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+”, ma być stworzenie perspektywicznego i konkurencyjnego obszaru dynamicznego rozwoju wśród najlepszych ośrodków rozwoju w Europie, a także zwiększenie różnorodności potencjałów poszczególnych jednostek samorządów terytorialnych metropolii poprzez rozwój różnych branż, w szczególności opartych na najnowszych technologiach.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Bliskie położenie względem stolicy stymuluje rynek pracy Gminy Leszno.
- ⇒ Rozwój przedsiębiorstw na terenie Gminy ograniczony jest przez położenie Gminy w Kampinoskim Parku Narodowym oraz jego otulinie.
- ⇒ Największa liczba przedsiębiorstw to działalności jedno lub kilkuosobowe, świadczące usługi podstawowe. Fakt ten potwierdza również duża liczba aktywnych płatników składek ZUS płacących sam za siebie.
- ⇒ W południowej części Gminy zlokalizowane są również duże przedsiębiorstwa, zajmujące się głównie przetwórstwem spożywczym oraz produkcją przemysłową.
- ⇒ W Gminie planowana jest realizacja projektu budowy Krajowego Centrum Przetwarzania Danych.
- ⇒ Zgodnie ze „Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze”, Gmina Leszno zaliczana jest do sochaczewsko-grójeckiego strategicznego obszaru żywielskiego o wysokim potencjale produkcji rolniczej w kierunku owocowo-warzywniczym.
- ⇒ Gmina wyróżnia się dużą aktywnością ekonomiczną ze względu na uzyskiwane przychody podatników, liczbę podatników oraz liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów.

- ⇒ Mniejsza liczba działalności gospodarczych wraz ze zwiększającymi się przychodami z ich tytułu świadczą o zwiększającej się świadomości przedsiębiorczej wśród inwestorów oraz coraz większym potencjale rozwojowym.
- ⇒ Największą dynamiką wzrostu dochodów charakteryzuje się grupa osób w wieku emerytalnym, co wraz z rosnącą liczbą podatników w tym wieku świadczy o starzeniu się społeczeństwa.
- ⇒ W 2024 roku, w obrębie Gminy znajdowały się 3 placówki bankowe.
- ⇒ Podczas ankietyzacji, najczęściej wybieraną branżą rozwojową Gminy Leszno była turystyka.
- ⇒ Gmina charakteryzuje się niskim poziomem bezrobocia, ze szczególnym uwzględnieniem małego odsetka osób długotrwale bezrobotnych oraz stałą tendencją spadkową liczby bezrobotnych.
- ⇒ Gmina znajduje się w zasięgu metropolii warszawskiej, na której terenie wdrażany jest instrument Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych 2021-2027. W poprzedniej perspektywie finansowej ZIT - 2014-2020 należało również do Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego. W związku z tym, Gmina ma możliwość rozwoju oraz kształtowania wzrostu konkurencyjności wśród najlepszych ośrodków w Europie.
- ⇒ Mieszkańcy ocenili atrakcyjność gospodarczą Gminy Leszno jako złą lub przeciętną, zaś dostępność miejsc pracy oraz możliwość rozwoju zawodowego źle.
- ⇒ W kwestii dostępności terenów inwestycyjnych, możliwości znalezienia pracownika z odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi oraz działań mających na celu aktywizację osób bezrobotnych, większość ankietowanych nie wyraziła swojej opinii.

5.4.1. Mieszkalnictwo

GMINNY ZASÓB MIESZKANIOWY

Rozwój gminy nieodłącznie wiąże się z kwestią mieszkalnictwa. Odpowiednie zasoby mieszkaniowe są niezbędne do utrzymania lub zwiększenia potencjału ludnościowego danego obszaru. Tworzenie tych zasobów opiera się na studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, uchwalanych przez gminę. Jednym z fundamentalnych zadań samorządu jest skuteczne zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych lokalnej społeczności, zwłaszcza osób o niskich dochodach. Decyzje dotyczące alokacji zasobów mieszkaniowych powinny koncentrować się na zapewnieniu dostępu do godnego i bezpiecznego mieszkania dla wszystkich grup społecznych. Wprowadzanie odpowiednich programów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury powinny zapewniać eliminację problemów związanych z niedostatecznym dostępem do mieszkań dla osób z niższymi dochodami. Gospodarowanie zasobem mieszkaniowym Gminy Leszno realizowane jest na podstawie Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy na lata 2025- 2030, wprowadzonego uchwałą nr XIII/118/2025 Rady Gminy Leszno z dnia 17 września 2025 roku w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Leszno na lata 2025- 2030.

Według stanu na 31 grudnia 2024 roku, Gmina Leszno dysponowała 42 lokalami mieszkalnymi, rozmieszczonymi w 14 budynkach będących w całości własnością Gminy oraz 7 lokalami mieszkalnymi w 7 budynkach stanowiących współwłasność Gminy i wspólnot

mieszkaniowych. Wszystkie budynki rozmieszczone są w miejscowościach: Gawartowa Wola, Leszno, Zaborówek oraz Zaborów, przy czym 6 lokali w Lesznie przeznaczonych jest na najem socjalny. Znaczna część budynków, ze względu na ich wiek, utrzymanie i przeprowadzone remonty, wymaga obecnie modernizacji ze względu na ogólny stan techniczny i konieczność dostosowania do aktualnie obowiązujących przepisów budowlanych. Priorytetowy cel podejmowanych działań to zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom, realizowany poprzez usuwanie stanów awaryjnych oraz naprawa konstrukcji technicznej budynków. W dalszej kolejności, przewiduje się działania poprawiające standard zamieszkania.

Tabela 36. przedstawia prognozę stanu technicznego budynków gminnego zasobu mieszkaniowego w latach 2025-2030. Widać w niej tendencję do corocznego podnoszenia stanu technicznego budynków mieszkalnych.

Tabela 36. Prognoza stanu technicznego budynków gminnego zasobu mieszkaniowego w latach 2025-2030.

Lata	Stan techniczny budynków mieszkalnych	
	Zadawalający (szt.)	Niezadawalający (szt.)
2025	9	5
2026	10	4
2027	11	3
2028	12	2
2029	13	1
2030	14	0

Źródło: Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Leszno na lata 2025-2030

Za główny problem mieszkalnictwa Gminy Leszno wyróżnia się niedostateczną liczbę najmu lokali socjalnych, niezbędnej do płynnego dostarczania takich mieszkań z tytułu niezaspokojonych potrzeb mieszkaniowych osobom posiadającym bardzo niskie dochody, osobom uprawnionym do przydziału takiego lokalu na mocy orzeczonych wyroków eksmisyjnych oraz osobom opuszczającym zakład karny. Gmina podejmuje działania zwalczające deficyt najmu lokali socjalnych, w tym przekazywanie lokali mieszkalnych na cele najmu lokali socjalnych oraz pozyskiwanie nowych lokali socjalnych. Tabela 37. przedstawia prognozę wielkości zasobu mieszkaniowego w latach 2025-2030 z podziałem na lokale wynajmowane jako najem lokali socjalnych i pozostałe lokale mieszkalne.

Tabela 37. Prognoza wielkości zasobu mieszkaniowego w latach 2025-2030 z podziałem na lokale wynajmowane jako najem lokali socjalnych i pozostałe lokale mieszkalne.

Rodzaj lokalu	Lata					
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
	Szt.	Szt.	Szt.	Szt.	Szt.	Szt.
Najem lokali socjalnych	6	7	8	9	10	11
Lokale mieszkalne	43	43	42	40	38	36
Lokale ogółem	49	50	50	49	48	47

Źródło: Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Leszno na lata 2025-2030

Prognozowane wielkości mają charakter szacunkowy i mogą odbiegać od zaistniałych w rzeczywistości. Przyrost najmu lokali socjalnych wynika jednak z planowanego przeznaczenia 4 lokali mieszkalnych w miejscowości Leszno na cele socjalne, a także pozyskania lokalu w 2026 roku na podstawie wniosku o nabycie spadku. Zmniejszenie liczby lokali mieszkalnych wynika z kolei, ze sprzedaży lokali we wspólnotach mieszkaniowych. Nastąpi ona na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, z uwzględnieniem przysługującego najemcy pierwszeństwa do wykupu zajmowanego lokalu. Na lata 2028-2030 przewiduje się coroczną sprzedaż jednego lokalu.

Na koniec 2024 roku, Gmina Leszno zarządzała również nieruchomościami o powierzchni 114,71 ha, w tym:

- 1 ha- grunty oddane w dzierżawę,
- 18,38 ha- grunty stanowiące własność Gminy, oddane w użytkowanie wieczyste.

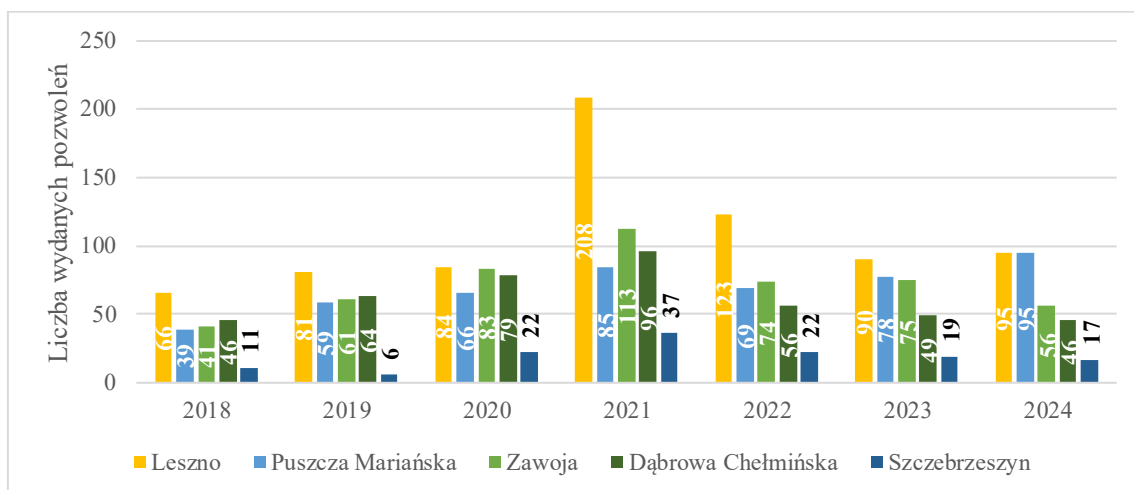
Gmina nie posiada żadnych gruntów przekazanych w trwały zarząd. Gmina Leszno regularnie zwiększa powierzchnię posiadanych gruntów. W latach 2018-2024 odnotowano wzrost o 11,31 ha, z czego tylko w 2019 roku powierzchnia gruntów gminnych zmniejszyła się o 0,84 ha względem 2018 roku. W pozostałych latach wielkość zasobu gminnego stale wzrastała średnio o 2,43 ha rocznie.

INDYWIDUALNY ZASÓB MIESZKANIOWY

Zabudowa mieszkaniowa Gminy Leszno w większości składa się z zabudowy jednorodzinnej, szczególnie domów wolnostojących. W mniejszej liczbie wyróżnia się zabudowę wielorodzinną, rozmieszczoną głównie w Lesznie, Zaborówku oraz Zaborowie. Duży wpływ na kształtowanie się zabudowy mieszkaniowej miała lokalizacja dróg wojewódzkich jako szkieletu sieci komunikacyjnej Gminy oraz usług podstawowych. Dlatego też obecnie za najbardziej rozwinięte ośrodki osadnicze na terenie Gminy Leszno uznaje się miejscowości Leszno oraz Zaborów. Pierwsza z wymienionych miejscowości stanowi centrum administracyjno- usługowe Gminy, co zostało szerzej opisane w rozdziale 6.6. „Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne”. Z kolei, wpływ na rozwój Zaborowa, który jest szczególnie widoczny w ostatniej dekadzie, miała bliska lokalizacja względem gmin sąsiednich, a także samej Warszawy.

O dynamicznej rozbudowie Gminy Leszno pod względem mieszkaniowym świadczy największa liczba wydawanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym na tle gmin z analizy porównawczej (Wykres 22.). Charakterystycznym zaś zjawiskiem, nie tylko dla Gminy Leszno, był gwałtowny wzrost w 2021 roku. Mógł on wynikać z przestoju spowodowanego pandemią COVID-19 oraz potrzebą ludzi do zapewnienia sobie większej przestrzeni.

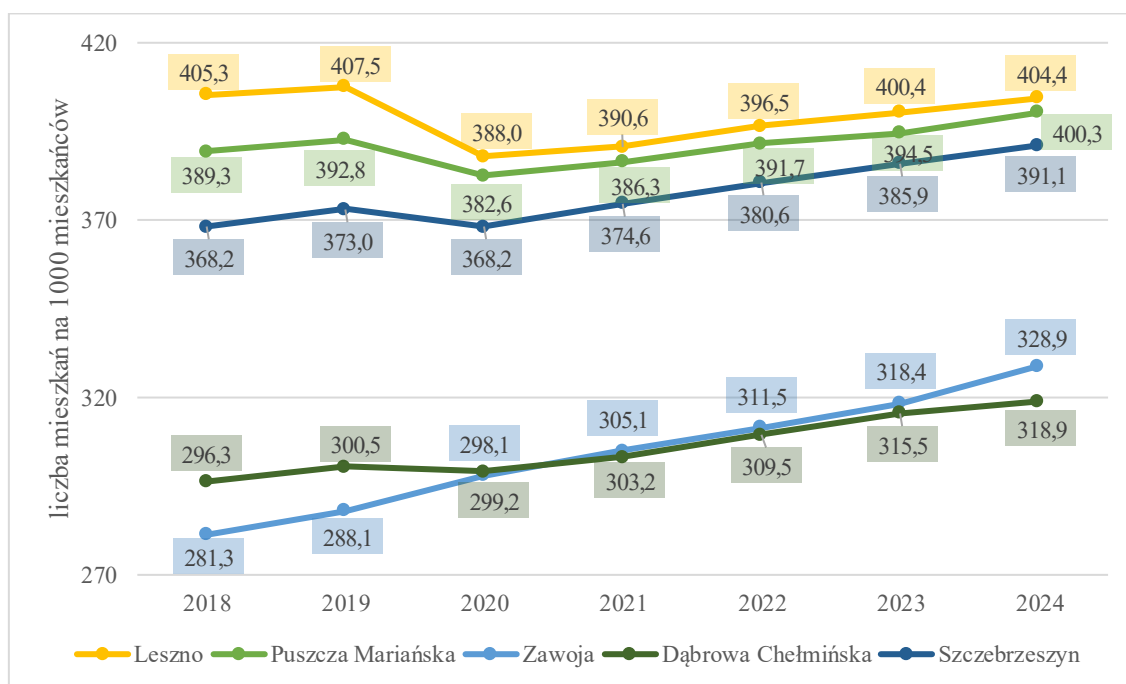
Wykres 22. Liczba wydanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym w Gminie Leszno oraz w gminach analizy porównawczej w latach 2018-2024.

Źródło: BDL, GUS

W latach 2018-2024, w każdej z gmin przyjętych do analizy porównawczej, zauważalny jest wzrost liczby mieszkań na 1000 mieszkańców (Wykres 23.). Gmina Leszno jest jedyną gminą w której odnotowuje się niewielki spadek tego wskaźnika, który wyniósł 0,9. Niemniej, w całym analizowanym okresie, wyróżnia się najwyższą liczbą mieszkań przypadającą na 1000 mieszkańców. We wszystkich gminach, poza gminą Zawoja, wyróżnia się rok 2020, w którym notowany był największy spadek liczby mieszkań na 1000 osób, spowodowany zahamowaniem rozwoju sfery mieszkalnictwa. Po tym okresie widoczny jest jednak regularny wzrost wskaźnika.

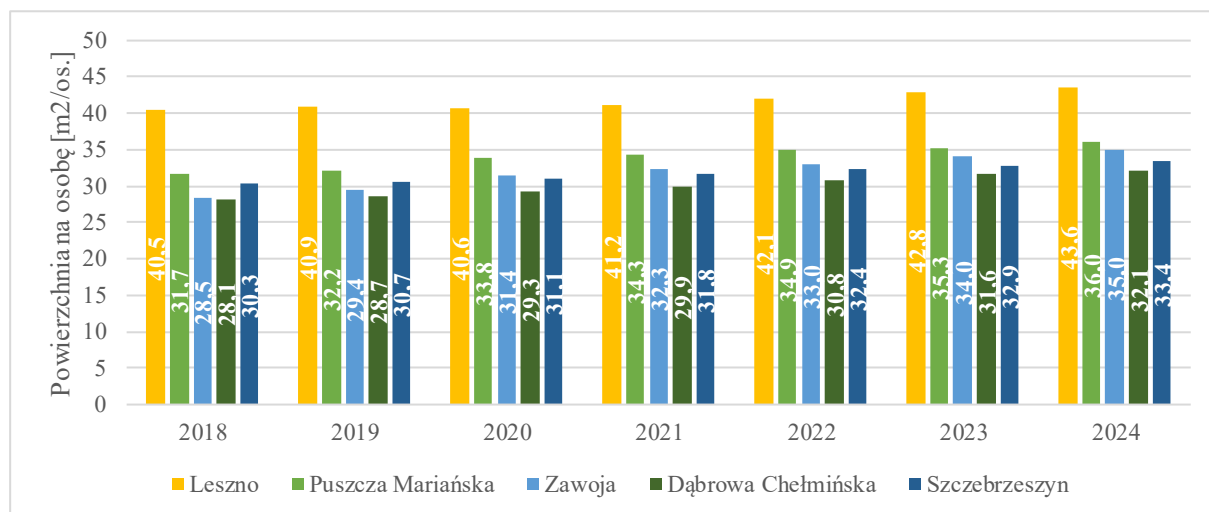
Wykres 23. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w Gminie Leszno w latach 2018-2024 na tle gmin z analizy porównawczej.

Źródło: BDL, GUS

Analizując przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania na 1 osobę w latach 2018-2024 (Wykres 24.) zauważono stały wzrost powierzchni we wszystkich gminach z analizy. Gmina Leszno odnotowywała najwyższe wartości, przewyższając w całym okresie o średnio 7,6 m²/os. Gminę Puszcza Mariańska, która ma drugie najwyższe wartości w zestawieniu. Najniższe wartości, wynoszące od 28,1 do 32,1 m², należały do gminy Dąbrowa Chełmińska. Zwiększająca się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę świadczy o ogólnym trendzie poprawy standardu życia mieszkańców.

Wykres 24. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w latach 2018-2024 na tle gmin z analizy porównawczej.

Źródło: BDL, GUS

Rozpatrując liczbę mieszkań, wzięto również pod uwagę liczbę izb w 1 mieszkaniu (Tabela 38.). W latach 2018-2024, największą liczbą izb przypadającą na mieszkanie wyróżniała się gmina Zawoja, a najmniejszą- gmina Szczebrzeszyn. Gmina Leszno nie wyróżniała się skrajnymi wartościami w żadnym roku, odnotowując wartość wskaźnika w 2024 roku na poziomie 4,6 izb.

Tabela 38. Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu w Gminie Leszno na tle gmin z analizy porównawczej w latach 2018-2024.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Leszno	4,3	4,3	4,5	4,5	4,5	4,5	4,6
Puszcza Mariańska	3,9	3,9	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Zawoja	5,0	5,0	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1
Dąbrowa Chełmińska	4,4	4,4	4,5	4,6	4,6	4,6	4,6
Szczebrzeszyn	3,8	3,8	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0

Źródło: BDL, GUS

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ W skład gminnego zasobu mieszkaniowego wchodzi łącznie 49 lokali, z czego 6 to lokale socjalne.
- ⇒ Gmina planuje w okresie 2025-2030 przeprowadzenie niezbędnych remontów i modernizacji w posiadanych budynkach.
- ⇒ Ze względu na występujący problem niedostatecznej liczby lokali socjalnych, rozpatrywane i planowane są różne możliwości powiększenia zasobu.
- ⇒ Według stanu na koniec 2024 roku, gmina posiadała również 114,71 ha nieruchomości gruntowych.
- ⇒ Wśród indywidualnej zabudowy mieszkaniowej Gminy dominują domy jednorodzinne wolnostojące. Mniejszy udział mają inne typy zabudowy jednorodzinnej oraz zabudowa wielorodzinna.
- ⇒ Wśród gmin z analizy porównawczej, Gmina Leszno wyróżnia się największymi wartościami wskaźników: liczby wydanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy, liczby mieszkań na 1000 mieszkańców, przeciętnej powierzchni użytkowej na 1 mieszkańca oraz przeciętnej liczby izb na 1 mieszkańca.
- ⇒ Respondenci ankiet w pytaniach dotyczących mieszkalnictwa, tj. kryteriów przyznawania mieszkań komunalnych oraz ich dostępności nie wyrazili w większości opinii.
- ⇒ Mieszkańcy poparli pomysł podejmowania przez samorząd inicjatyw i programów wspierających budownictwo spółdzielcze.

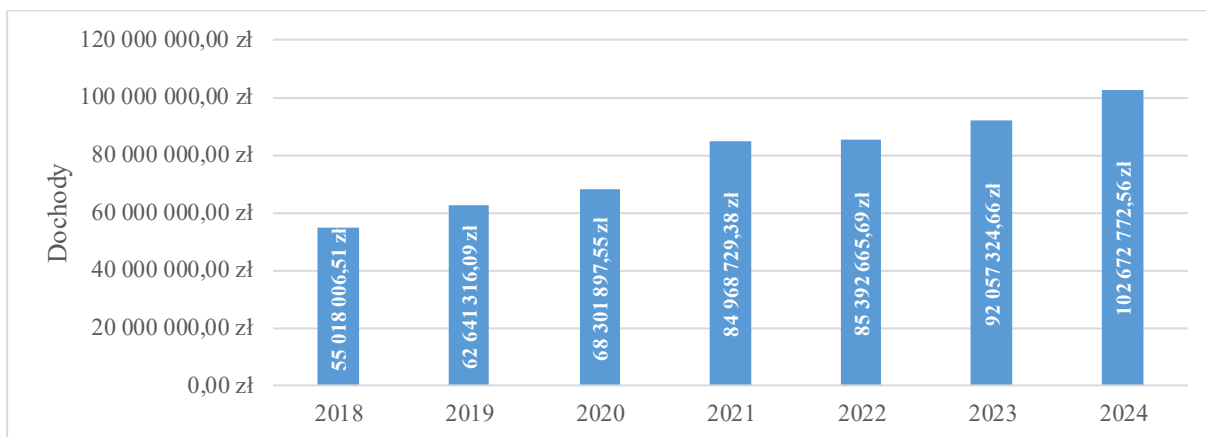
5.4.2. Finanse Gminy

Głównym zadaniem samorządu gminnego jest tworzenie optymalnych warunków dla życia i rozwoju lokalnej społeczności. Aby to osiągnąć, konieczne jest zapewnienie stabilnych źródeł finansowania, które umożliwią dostarczanie wysokiej jakości dóbr i usług publicznych, a także realizację inicjatyw sprzyjających rozwojowi gminy. Kluczowym aspektem, w planowaniu rozwoju jednostki administracyjnej, jest budżet gminy, który stanowi podstawowe źródło finansowania zadań publicznych oraz inwestycji związanych z infrastrukturą i realizacją działań strategicznych.

DOCHODY

W latach 2018-2024, zmiany wysokości dochodów Gminy Leszno wykazują tendencję rosnącą, z poziomu 55,02 mln zł w 2018 roku do 102,67 mln zł w 2024 roku, co oznacza wzrost o 87% (Wykres 25.). Największy przyrost dochodów, o 16,67 mln zł, odnotowano w 2021 roku.

Wykres 25. Dochody ogółem Gminy Leszno w latach 2018-2024.

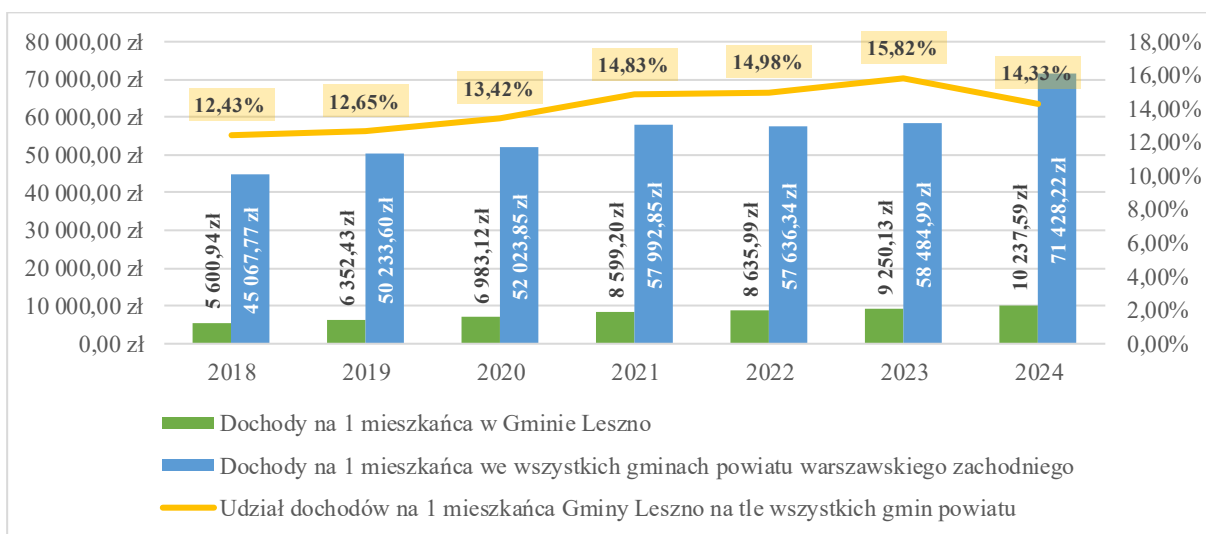

Źródło: Sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych Gminy Leszno z lat 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

Na podstawie obserwowanych wieloletnich wyników finansowych można prognozować, że roczny dochód ogółem w kolejnych latach będzie wzrastać. Należy zwrócić jednak uwagę, iż przedstawione zostały wartości pieniężne nominalne. Nabywcza wartość pieniądza w perspektywie wieloletniej podlega wielu czynnikom gospodarczym, w tym zjawisku inflacji.

Wzrost dochodów Gminy przekłada się na zwiększenie wskaźnika dochodów w przeliczeniu na jednego mieszkańca- od 5600,94 zł w 2018 roku do 9 250,13 zł w 2023 roku. Zmiany w wysokości dochodów na jednego mieszkańca Gminy Leszno odzwierciedlają ogólną tendencję Powiatu Warszawskiego Zachodniego, którego dochody na jednego mieszkańca w latach 2018-2024 stale rosły. Jednocześnie, udział dochodów na jednego mieszkańca Gminy Leszno również odnotowuje stały wzrost na tle Powiatu, osiągając najwyższą wartość w 2023 roku.

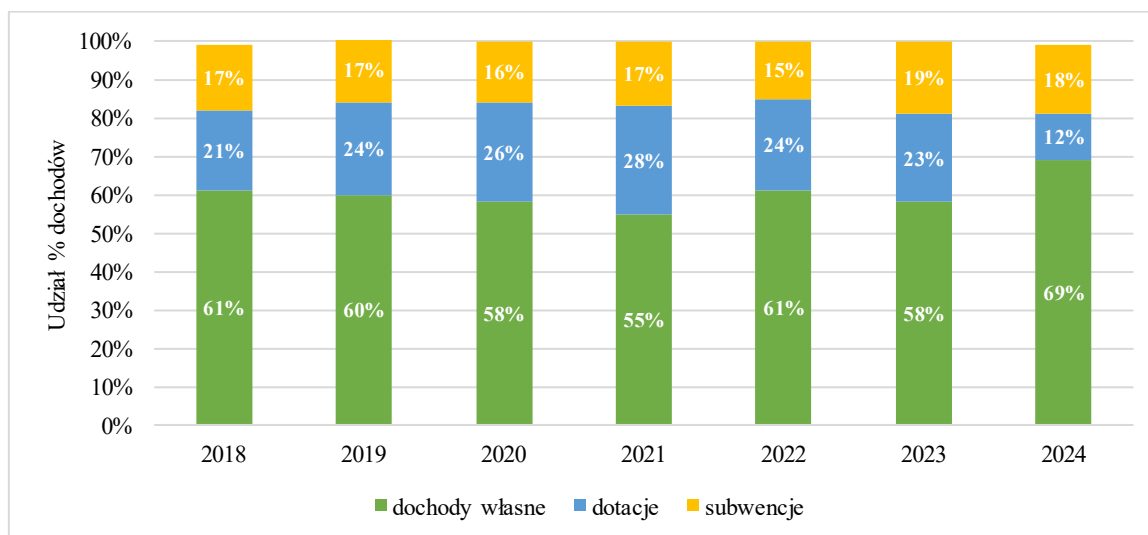
Wykres 26. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Leszno na tle dochodów ogółem wszystkich gmin Powiatu Warszawskiego Zachodniego w latach 2018-2023.

Źródło: Sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych Gminy Leszno z lat 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, USC Gminy Leszno, GUS.

Strukturę dochodów Gminy Leszno tworzą dochody własne, subwencje ogólne oraz dotacje. W latach 2018-2021 zdecydowanie dominował udział dochodów własnych, przekraczając corocznie połowę dochodów Gminy. W latach 2018-2021 odnotowywano regularny spadek udziału dochodów własnych, na rzecz wzrostu udziału dotacji. W 2022 roku ta tendencja została wstrzymana, a od 2023 roku obserwowany jest powtórny wzrost udziałów dochodów własnych. Największą dynamiką zmian względem roku poprzedniego charakteryzuje się rok 2024, w którym udział dochodów własnych wzrósł o 11%, co wygenerowało spadek udziałów dotacji o tą samą wartość. Najmniejszą dynamikę zmian w analizowanym okresie wykazuje udział subwencji (Wykres 27.).

Wykres 27. Struktura dochodów w Gminie Leszno w latach 2018-2024.

Źródło: Sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych Gminy Leszno z lat 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024

Dochody własne gmin pochodzą ze źródeł finansowania, tj.:

- podatek od osób fizycznych (PIT),
- podatek dochodowy od osób prawnych (CIT),
- podatek rolny,
- podatek leśny,
- podatek od nieruchomości,
- podatek od spadków i darowizn,
- podatek od środków transportowych,
- zezwolenie na sprzedaż alkoholu,
- wpływy z części opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym,
- podatek od czynności cywilnoprawnych,
- wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw,
- opłata skarbową,
- dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
- wpływy z usług.

Największe znaczenie w budżecie Gminy Leszno mają wpływy pochodzące z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych. Ich wysokość zależy od zmian wprowadzanych w prawie podatkowym, np. w ramach reformy podatkowej Polskiego Ładu z 1 lipca 2022 roku (podwyższenie kwoty wolnej od podatku do 30 000 zł, obniżenie pierwszego progu podatkowego z 17% do 12%, przesunięcie drugiego progu podatkowego z 85 528 zł do 120 000 zł) oraz tendencji ogólnopolskich, np. poprawy sytuacji fiskalno-gospodarczej, nieznacznego wzrostu udziału gmin w podatku PIT oraz brak wyjątkowo wysokich zwrotów (w porównaniu do 2023 roku).

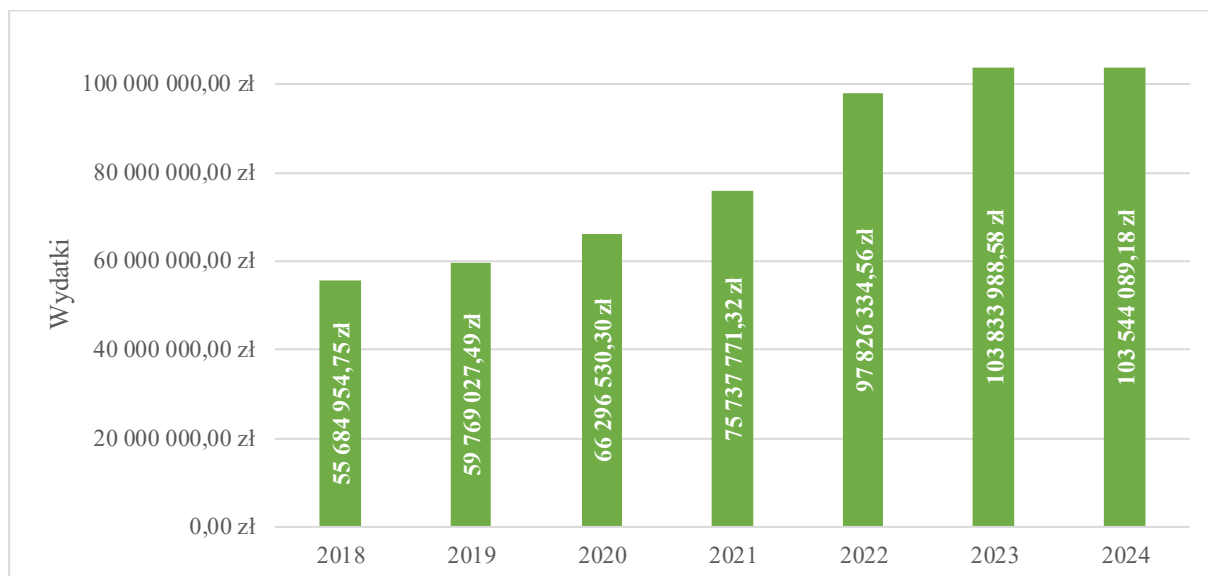
Dużą dynamikę zmian odnotowuje się w kwestii dochodów z tytułu podatku od środków transportowych. Jego stawka ustalana jest na podstawie uchwał Rady Gminy Leszno. Na podstawie uchwał nr XXXIX/231/2017 Rady Gminy Leszno z dnia 8 listopada 2017 roku w sprawie określenia stawek podatku od środków transportowych oraz uchwały nr LXIII/398/2022 Rady Gminy Leszno z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie określenia stawek podatku od środków transportowych stwierdzono spadek stawek o wartość w granicach 3,7%-10,8%. Zwiększający się dochód z tego tytułu może więc wynikać z rejestracji większej liczby pojazdów.

Inaczej wygląda sytuacja dochodów z tytułu podatków od nieruchomości. Ich przyrost w analizowanym okresie spowodowany jest zmianami sposobu użytkowania terenów rolnych na cele mieszkaniowe oraz regularnym wzrostem stawek podatku, określanych zgodnie z górnymi stawkami kwotowymi na dany rok ogłoszonymi przez Ministra Finansów. Na podstawie uchwały nr XXXIX/230/2017 Rady Gminy Leszno z dnia 8 listopada 2017 r. w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości oraz jej odpowiednika-uchwały nr LXXVIII/520/2023 Rady Gminy Leszno z dnia 29 listopada 2023 r., stwierdzono wzrost stawek o wartość około 23,6%-25,7%. Jest on odpowiedzią na coroczne prognozy Rządu w kwestii zmian średniorocznego poziomu inflacji.

WYDATKI

Na przestrzeni analizowanych lat wzrosły także wydatki Gminy, z poziomu około 55,68 mln zł w 2018 roku do ok. 103,83 mln zł w 2023 roku, po którym nastąpił nieznaczny spadek w 2024 roku, o około 290 tys. zł. Największy wzrost wydatków odnotowano w 2022 roku, kiedy różnica względem roku poprzedniego wyniosła ponad 22 mln zł (Wykres 28.).

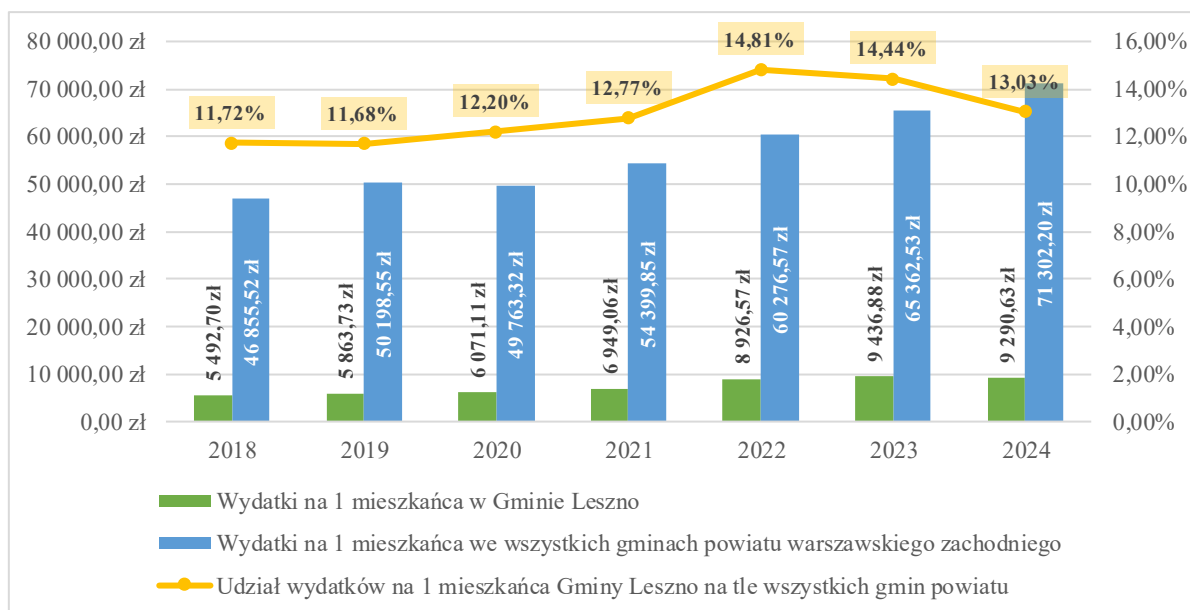
Wykres 28. Wydatki ogółem Gminy Leszno w latach 2018-2024.

Źródło: Sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych Gminy Leszno z lat 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024; Raport o stanie Gminy Leszno za rok 2018.

Tendencję wzrostową wydatków Gminy Leszno dobrze obrazuje przeliczenie ich na jednego mieszkańca (Wykres 29.). W analizowanym okresie wydatki te wzrosły prawie dwukrotnie, co świadczy o intensyfikacji działań prorozwojowych i inwestycyjnych podejmowanych przez samorząd. Udział wydatków na jednego mieszkańca w Gminie Leszno w łącznej wartości wydatków wszystkich gmin Powiatu Warszawskiego Zachodniego waha się w przedziale 11,68%-14,81%, co stanowi umiarkowany poziom, biorąc pod uwagę fakt, że jest to gmina z jedną z mniejszych liczebności mieszkańców.

Wykres 29. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Leszno na tle wydatków ogółem wszystkich gmin Powiatu Warszawskiego Zachodniego w latach 2018-2024.

Źródło: Sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych Gminy Leszno z lat 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, USC Gminy Leszno, GUS

Struktura wydatków budżetowych Gminy dzieli się na dwie podstawowe kategorie – wydatki bieżące (związane z codziennym funkcjonowaniem i świadczeniem usług publicznych) oraz wydatki majątkowe (związane z rozwojem i modernizacją infrastruktury, tzw. inwestycyjne). Poniższa Tabela 40. przedstawia udział tych kategorii w analizowanych latach. Widać w niej znaczną przewagę wydatków bieżących nad wydatkami majątkowymi.

Tabela 39. Udział wydatków bieżących i majątkowych Gminy Leszno w latach 2018-2024.

Rok	Wydatki bieżące ogółem	% wydatków ogółem	Wydatki majątkowe ogółem	% wydatków ogółem
2018	46 211 239,33 zł	83%	9 473 715,42 zł	17%
2019	53 324 250,17 zł	89%	6 444 777,32 zł	11%
2020	60 585 971,67 zł	91%	5 710 558,63 zł	9%
2021	64 032 499,04 zł	85%	11 705 272,28 zł	15%
2022	69 706 225,41 zł	71%	28 120 109,15 zł	29%
2023	68 071 513,58 zł	66%	35 762 475,00 zł	34%
2024	82 255 130,79 zł	79%	21 288 958,39 zł	21%

Źródło: Raport o stanie Gminy Leszno za lata 2021, 2022, 2023, 2024

Mogą być one rozpatrywane według Klasyfikacji Budżetowej, wyodrębniającej sektory, na które są przeznaczane środki finansowe Gminy. Wysokości nakładów na poszczególne sektory dostosowywane są do aktualnych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, np.: ogólnoświatowej pandemii koronawirusa, rozpoczęcia działań zbrojnych na terenie Ukrainy, zmian przepisów prawnych, w tym np. wprowadzenia ustawy z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw. W wyniku nowelizacji ustawy przeniesiona została obsługa programu „Rodzina 500+” z jednostek samorządu terytorialnego do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, co zmniejszyło wydatki budżetowe gminy w sektorze dotyczącym rodzin.

Największym udziałem w wydatkach w 2024 roku (38,83%) oraz największym wzrostem wydatków pomiędzy rokiem 2018 a 2024 (o ponad 22,43 mln zł) charakteryzuje się dział 801 – Oświata i wychowanie. Wydatki te związane są przede wszystkim z:

- Utrzymaniem szkół podstawowych,
- Utrzymaniem przedszkoli,
- Utrzymaniem świetlic szkolnych,
- Transportem uczniów do szkół,
- Doksztalcaniem i doskonaleniem nauczycieli,
- Utrzymaniem stołówek szkolnych i przedszkolnych.

Należy nadmienić, że otrzymane środki w postaci subwencji oświatowej nie pokrywają w pełni niezbędnych wydatków. Duża część jest pokrywana z budżetu jednostki. W 2024 roku wydatki Gminy na oświatę i wychowanie wyniosły 32 069 237,79 zł, co stanowi około 80% łącznej kwoty przeznaczanej na ten cel.

Drugim sektorem, pod względem wielkości przyrostu wydatków w latach 2018-2024 jest sektor 600- Transport i łączność. W analizowanym okresie wyniósł on ponad 6,06 mln zł, jednak największy przyrost wydatków w tym dziale przypadł na rok 2022. Wynika on z dużych wydatków majątkowych, przeznaczonych na modernizację i rozwój sieci drogowej i infrastruktury okołodrogowej. Przyczyną wzrostu wydatków w tym dziale w badanym okresie jest także zwiększenie wydatków bieżących przeznaczanych na transport zbiorowy, w tym:

- dotacje celowe dla Miasta stołecznego Warszawy na realizację połączenia komunikacyjnego pomiędzy Lesznom a Warszawą (linie 719 i 729),
- dopłata do cen biletów ze zniżką na przejazdy środkami lokalnego transportu zbiorowego na trasie Leszno-Warszawa i Warszawa-Leszno dla osób zamieszkałych na terenie gminy, rozliczających podatek dochodowy od osób fizycznych w Urzędzie Skarbowym właściwym miejscowo dla Gminy Leszno oraz dla dzieci tych osób,
- lokalny transport zbiorowy na trasach Błonie-Leszno-Roztoka, Leszno-Trzciniec przez Marianów.

W 2024 roku, dział ten był także drugim pod względem wielkości udziału w ogólnych wydatkach Gminy. Zaraz po nim, z udziałem 11,32% znajdował się dział 900- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, który również odnotowuje stopniowy wzrost wydatków związany głównie ze zwiększającymi się opłatami za utrzymanie gospodarki ściekowej i ochrony wód, gospodarki odpadami oraz utrzymania porządku w przestrzeni publicznej. Najwyższa odnotowana w analizowanym okresie kwota wydatków w tym sektorze przypadająca na rok 2023 wynika ze zwiększonych nakładów inwestycyjnych na termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz wykonanie oświetlenia ulic, placów i dróg.

W pozostałych sektorach również zauważalne są krótkookresowe wzmożone wydatki, które mogą wynikać m.in. z przeprowadzanych inwestycji. Przykładem jest zdecydowanie wyższa kwota wydatków w sektorze handlu w 2018 r., która wynikała z realizacji projektu przebudowy targowiska gminnego „Mój rynek” w Lesznie. W kolejnych latach wydatki w tym sektorze stabilizują się, gdyż przeznaczane są jedynie na utrzymanie tego obiektu. Podobnie, sytuacja kształtuje się w dziale 926- Kultura fizyczna w roku 2022, w którym gwałtowny przyrost wydatków wynikał z przeprowadzonych inwestycji w zakresie: modernizacji oświetlenia boiska sportowego w Zaborowie, wykonania nawodnienia boiska sportowego w Lesznie, budowy bieżni w Zespole Sportowo-Rekreacyjnym w Lesznie, budowy skateparku w Lesznie. Dwuletnie wydatki w dziale 720- Informatyka wynikają z montażu 13 publicznych punktów dostępu do Internetu na terenie placu zabaw w Zaborowie, Zespołu Sportowo-Rekreacyjnego oraz Szkoły Podstawowej w Lesznie w 2021 r., a także wykonania przyłącza światłowodu do świetlicy w Czarnowie w 2022 r.

Gmina Leszno dysponuje również wyodrębnionym funduszem sołeckim, z którego regularnie finansowane są inwestycje zlokalizowane w obrębie 25 sołectw z terenu Gminy. Na przestrzeni lat 2018-2024, obserwuje się stopniowy wzrost wydatków w ramach Funduszu Sołeckiego, z niewielkim zahamowaniem tej tendencji w roku 2024. Corocznie nakłady na ten

cel wahają się w granicach jednego procenta względem całkowitych wydatków Gminy (Tabela 41.).

Tabela 40. Wydatki Gminy Leszno na Fundusz Sołecki wraz z ich udziałem procentowym w ogólnych wydatkach Gminy w latach 2018-2024.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Wydatki na Fundusz Sołecki [zł]	480 146,16	486 797,92	619 510,50	744 338,48	791 641,60	987 940,24	924 287,71
% wydatków ogólnych	0,86%	0,81%	0,93%	0,98%	0,81%	0,95%	0,89%

Źródło: Sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych Gminy Leszno z lat 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

Fundusz Sołecki ma na celu finansowanie przedsięwzięć służących poprawie warunków życia mieszkańców danego sołectwa. W jego ramach realizowane są takie inwestycje jak:

- Wyposażenie lokalnych OSP,
- Modernizacja infrastruktury drogowej,
- Wyposażenie placówek oświaty i kultury,
- Remonty świetlic wiejskich,
- Organizacja wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych,
- Organizacja zajęć sportowych.

Na podstawie ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. 2025 poz. 1436), Gmina ma możliwość uzyskania refinansowania z budżetu państwa wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego. Wysokość zwrotu zależy od kwoty bazowej w kraju obliczanej dla gmin wiejskich i miejsko-wiejskich jako wyznacznik ich stopnia zamożności i może wynosić od 20% do 40% wykonanych wydatków.

Gmina Leszno dysponuje również Budżetem Obywatelskim, zwanym partycypacyjnym, który jest demokratycznym procesem, w ramach którego mieszkańcy współdecydują o wydatkach publicznych w gminie w perspektywie kolejnego roku budżetowego, w drodze zgłaszania i wyboru projektów. Środki przeznaczane na ten cel pochodzą w całości z budżetu Gminy. Wysokość Budżetu Obywatelskiego z lat 2022-2024 wynosiła 80 000,00 zł. Wzrost nastąpił w roku 2025, w którym na cel Budżetu Obywatelskiego przeznaczono 110 000,00 zł.

W ramach Budżetu Obywatelskiego mogą być realizowane projekty o charakterze inwestycyjnym, tj, remonty, modernizacje, adaptacje, budowa nowego obiektu, lub nie inwestycyjnym, w szczególności wydarzenia i działania o charakterze prospołecznym, kulturalnym, oświatowym, edukacyjnym oraz sportowo-rekreacyjnym, które dotyczą mieszkańców na szczeblu lokalnym. Do zgłaszania propozycji projektu uprawniony jest każdy mieszkaniec Gminy Leszno. W 2025 roku, do Budżetu Obywatelskiego zgłoszono 8 projektów, z czego 6 zostało zaopiniowanych pozytywnie i przekazanych do powszechnego głosowania. Projekty dotyczyły m.in.: zajęć relaksacyjnych, warsztatów rozwojowych, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży, a także budowy boiska do siatkówki plażowej oraz

konserwacji i doposażenia placu zabaw. W poprzednich edycjach, w latach 2022-2024, projekty wybrane do realizacji dotyczyły modernizacji boisk w Zaborowie i Lesznie.

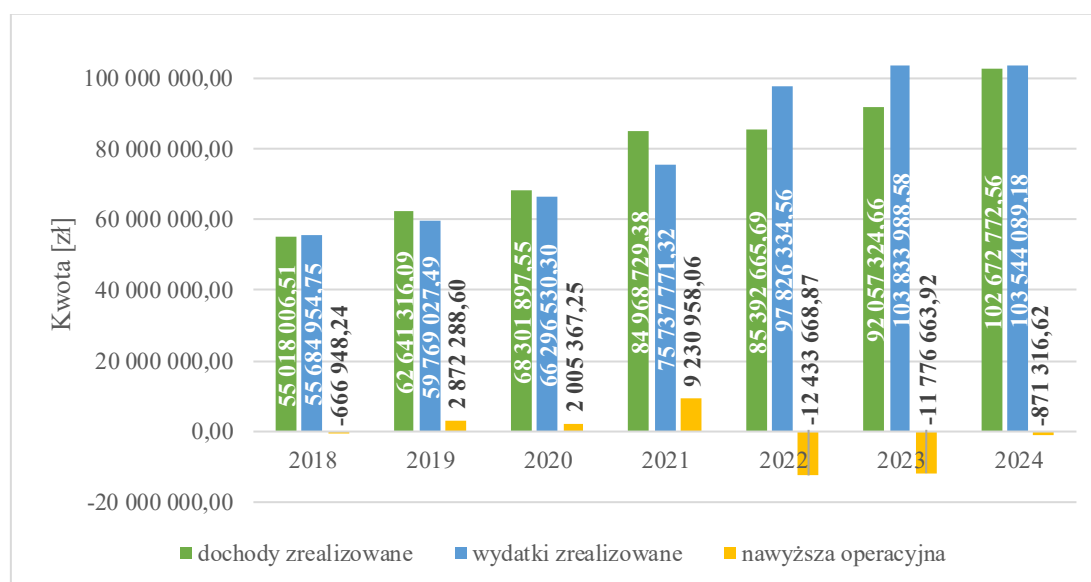
ZDOLNOŚĆ INWESTYCYJNA

Potencjał rozwojowy, według raportu o stanie finansów jednostek samorządu terytorialnego, kształtowany jest przez trzy podstawowe czynniki:

- potencjał własny (nadwyżka operacyjna),
- wsparcie zewnętrzne (dotacje, zwłaszcza z funduszy Unii Europejskiej),
- finansowanie zwrotne, uzależnione od zdolności kredytowej i od możliwości obsługi długu.

Występowanie nadwyżki operacyjnej w Gminie Leszno w latach 2018-2024 przedstawia Wykres 30. Jest ona wynikiową zmian wysokości dochodów i wydatków własnych. Lata 2018-2021 charakteryzują się względnie pozytywną sytuacją finansową, poprzez dodatnią wartość nadwyżki. W roku 2022 odnotowany został jednak gwałtowny spadek, po którym nie występuje nadwyżka przez kolejne lata. Pozytywną zmianą jest, zauważalne w 2024 roku, zmniejszenie dysproporcji pomiędzy nadwyżką wydatków nad dochodami, co może w kolejnych latach prowadzić do poprawy sytuacji finansowej Gminy.

Wykres 30. Wykonanie budżetu Gminy Leszno w latach 2018-2024 oraz występowanie nadwyżki operacyjnej.

Źródło: Sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych Gminy Leszno z lat 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

Budżet Gminy uzupełniany był regularnie ze środków pozyskiwanych w ramach funduszy regionalnych, tj. Polski Ład, Przeciwdziałania COVID-19, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Funduszu Pomocy Społecznej (w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy), Funduszu Pracy, środków Województwa Mazowieckiego.

Stan zadłużenia Gminy Leszno wykazuje zmienną sytuację, kształtując okresowe wzrosty lub spadki poziomu zadłużenia. W latach 2018-2021, obserwowany był spadek kwoty zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek, osiągając w 2021 roku poziom 9,79% wykonanych dochodów, który był o prawie 17 punktów procentowych niższy niż w 2018 roku. W kolejnych latach odnotowano jednak znaczny wzrost kwoty długu, wynoszący w 2024 roku 35,90 mln zł,

co stanowiło wartość wyższą względem tej z 2021 roku o 25 punktów procentowych dochodów zrealizowanych.

Tabela 41. Stan zadłużenia Gminy Leszno w latach 2018-2024.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
% wykonanych dochodów	26,55%	17,51%	13,22%	9,79%	22,28%	33,32%	34,97%
Kwota długu [zł]	14 606 376,49	10 969 905,49	9 032 442,00	8 322 442,00	19 024 000,00	30 674 000,00	35 900 000,00

Źródło: Sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych Gminy Leszno z lat 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

Miernikiem tendencji rozwojowych gminy jest również udział wydatków inwestycyjnych w ogóle wydatków jednostki samorządu terytorialnego. Wskaźnik wyznacza stopień zaangażowania władz samorządowych w kwestię rozwoju infrastruktury i poprawy jakości życia mieszkańców. Wartości z Tabeli 45. można ogólnie sklasyfikować według następujących grup:

- Wysoki udział (np. powyżej 20%) – świadczy o dynamicznym rozwoju gminy, dużym zaangażowaniu w modernizację infrastruktury (np. drogi, sieci wodociągowe, oświatę, ochronę środowiska).
- Średni udział (np. 10-20%) – wskazuje na zrównoważoną politykę finansową, gdzie część budżetu jest przeznaczana na inwestycje, ale istotne są także wydatki bieżące.
- Niski udział (poniżej 10%) – może oznaczać trudności finansowe, priorytetowe traktowanie wydatków bieżących lub fazę stagnacji w rozwoju inwestycyjnym.

Tabela 42. Udział wydatków inwestycyjnych w ogóle wydatków Gminy Leszno w latach 2018-2024.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Udział	17,01%	10,78%	8,61%	15,45%	28,74%	34,44%	20,56%

Źródło: Sprawozdania z wykonania planu dochodów budżetowych Gminy Leszno z lat 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

Wskaźnik dla Gminy Leszno z lat 2018-2024 wskazuje na zrównoważony sposób gospodarowania zasobami finansowymi, szczególnie do roku 2021. Od 2022 roku obserwowany jest wzrost wydatków inwestycyjnych co może wskazywać na wzmożenie działań rozwojowych Gminy. W 2024 roku, ponownie jest jednak widoczny znaczny spadek udziału tych wydatków, co może również wpłynąć na wstrzymanie nowych inwestycji.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Gmina w analizowanym okresie 2018-2024 odnotowuje stały wzrost dochodów i wydatków w budżecie, także w przeliczeniu na 1 mieszkańca.
- ⇒ W strukturze dochodów Gminy dominują dochody własne.
- ⇒ Największy udział wśród źródeł finansowania dochodów Gminy mają: podatki od osób fizycznych i prawnych oraz wpływy z usług.

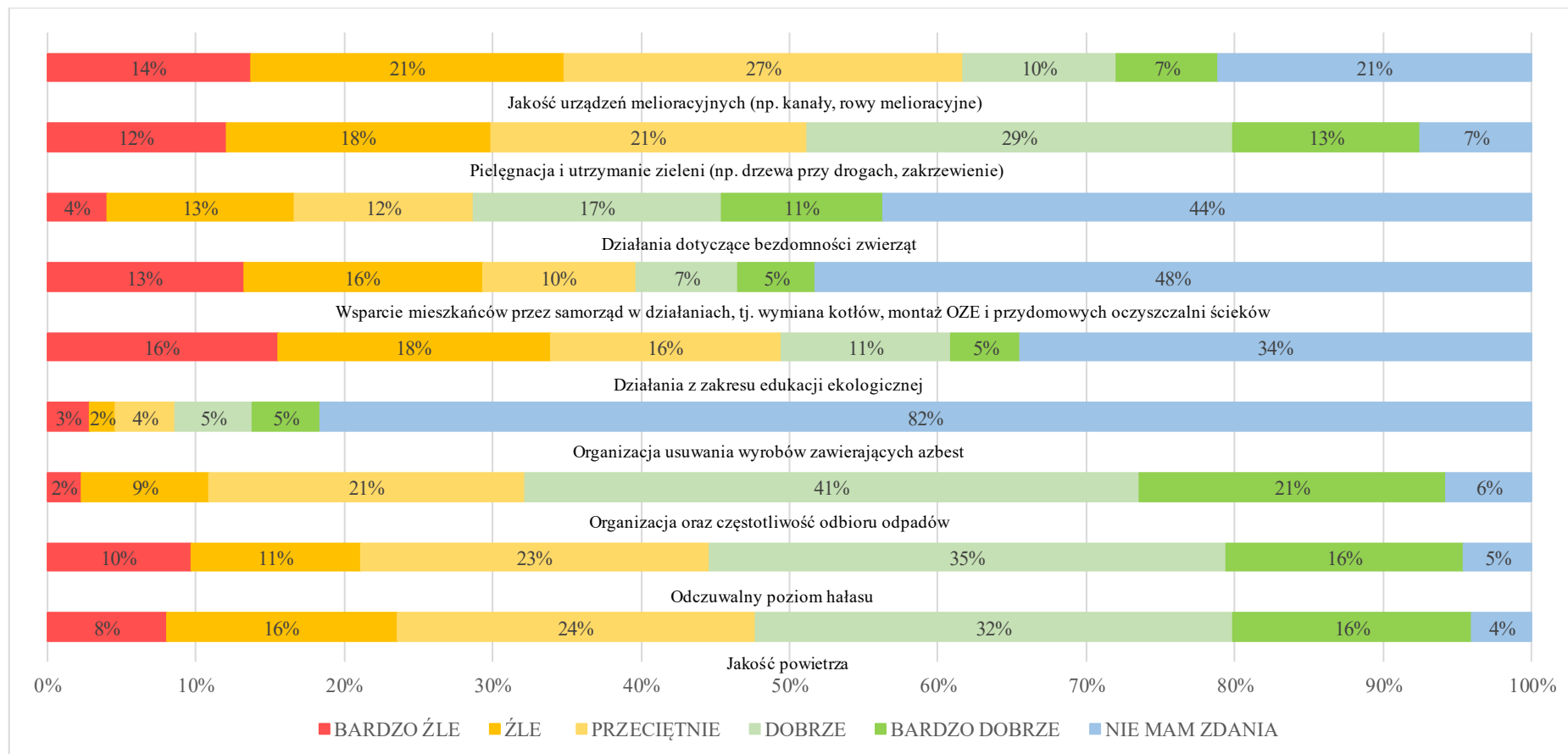
- ⇒ Największe nakłady finansowe z budżetu Gminy przeznaczane są na oświatę i wychowanie.
- ⇒ Gmina co roku przeznaczająca około 1% wydatków ogólnych na Fundusz Sołecki.
- ⇒ W budżecie Gminy wyodrębniony jest również Budżet Obywatelski.
- ⇒ Gmina w latach 2018-2024 odnotowywała zmienne wartości nadwyżki operacyjnej.
- ⇒ Stan zadłużenia Gminy charakteryzuje się okresowymi zmianami.
- ⇒ Wskaźnik udziału wydatków inwestycyjnych na tle całkowitych wydatków Gminy wskazuje na zrównoważony sposób gospodarowania zasobami finansowymi.

PROJEKT

5.5. Środowisko

Wyniki badań ankietowych

Wykres 31. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu "środowisko".

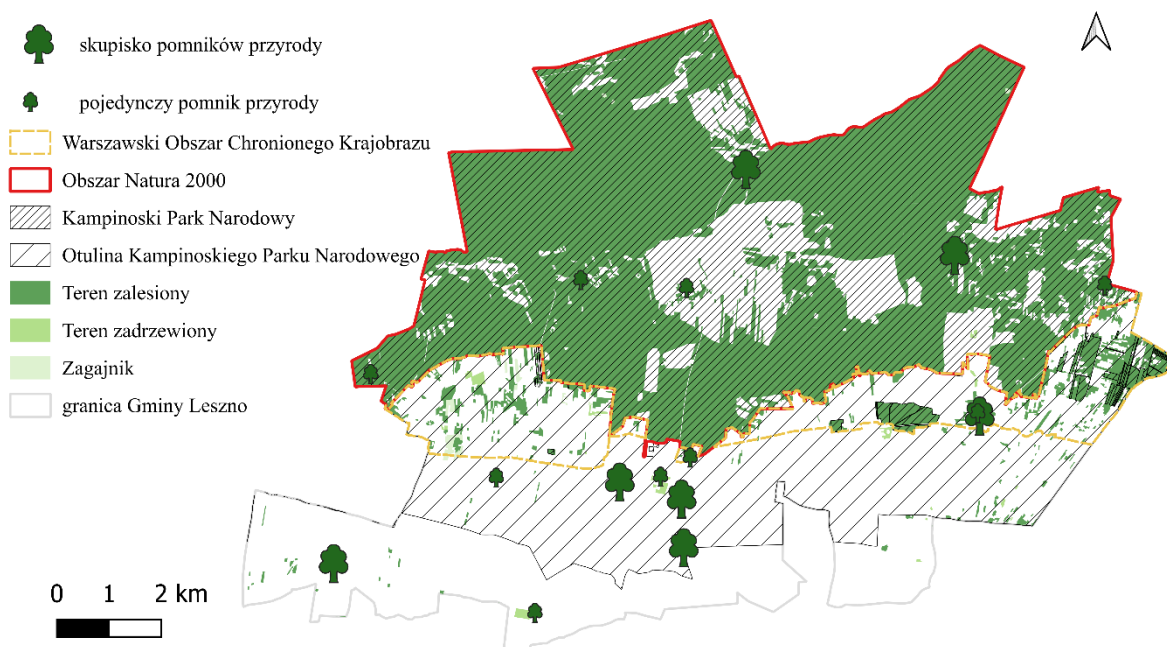
Źródło: Badanie ankietowe, 2025

5.5.1. Środowisko przyrodnicze

Cechą charakterystyczną Gminy Leszno jest duża różnorodność występowania w jej obrębie form ochrony przyrody. Według Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody ustanowiono tam:

- Kampinoski Park Narodowy,
- Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Obszar Natura 2000,
- Pomniki przyrody.

Rysunek 16. Formy ochrony przyrody wraz z terenami zalesionymi i zadrzewionymi w Gminie Leszno.

Źródło: BDOT10K, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

Najważniejszą formę ochrony przyrody na terenie Gminy Leszno, ze względu na walory krajobrazowe oraz stopień pokrycia przestrzennego terenu Gminy, stanowi Kampinoski Park Narodowy. Został on powołany uchwałą Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1959 r. i obejmuje teren Puszczy Kampinoskiej w pradolinie Wisły, w zachodniej części Kotliny Warszawskiej. Łączna powierzchnia Parku wynosi 38 544,33 ha, z czego 6973,3 ha, czyli 18% całkowitej powierzchni Parku, zlokalizowane jest w granicach Gminy Leszno. Zajmuje on więc 56% powierzchni Gminy, a dodatkowe 30% stanowi otulina Parku, będąca strefą ochronną Parku, ustanowioną w 1977 r. Obszar ten charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu wraz z mozaiką siedlisk- od bagiennych po skrajnie suche wydmy. Czynniki te decydują o dużym bogactwie organizmów żywych, wśród których zarejestrowano występowanie 150 zbiorowisk roślinnych oraz 4299 gatunków fauny.

Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu zajmuje na terenie Gminy Leszno powierzchnię 1731 ha, co stanowi w przybliżeniu 14% całej Gminy. Jego najważniejszą funkcją jest stanowienie korytarza ekologicznego umożliwiającego migrację roślin, zwierząt i grzybów.

Obszar ten obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz, duże zróżnicowanie siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt.

Obszar Natura 2000- Puszcza Kampinowska (PLC 140001) obejmuje na terenie Gminy obszar Kampinoskiego Parku Narodowego. Wyróżnia się ze względu na duże zróżnicowanie morfologiczne – naprzemianległe obszary wydmowe i bagienne. Warunkuje ona również charakterystyczne rozmieszczenie gatunkowe roślin, które kształtuje dwa główne, naprzemiennie ułożone elementy porośnięte w dużej mierze borami sosnowymi i mieszanymi na wydmach oraz bezleśne pasy bagienne z roślinnością szuwarową i łąkową. Lasy na tym obszarze zajmują ponad 70% powierzchni, w których przeważają: sosna zwyczajna, olsza czarna, dąb szypułkowy, brzoza brodawkowata i omszona. Obszar Natura 2000 ma również duże znaczenie w kwestii utrzymania bioróżnorodności w centralnej Polsce ze względu na rolę siedliska dla ok. 16 000 gatunków fauny. Stanowi on ostoję ptasią o randze europejskiej E 45 oraz wchodzi w skład Rezerwatu Biosfery „Puszcza Kampinowska”.

Obszar Natura 2000 pokrywa się również z obszarem Korytarza ekologicznego GKPN-11 Puszcza Kampinowska. Pełni rolę szlaku komunikacyjnego dla wielu gatunków roślin i zwierząt, a jego najważniejszymi funkcjami są:

- zmniejszenie stopnia izolacji poszczególnych płatów siedlisk i ułatwienie przemieszczania się organizmów pomiędzy nimi,
- zwiększenie przepływu genów pomiędzy płatami siedlisk zapobiegające utracie różnorodności genetycznej oraz przeciwdziałające depresji wsobnej,
- obniżenie śmiertelności, szczególnie wśród osobników młodych, wypartych z płatów dogodnych siedlisk, wskutek zachowań terytorialnych.

W granicach Gminy Leszno zarejestrowanych jest 17 pomników przyrody, z czego wyróżnia się 6 grup drzew, 2 aleje drzew oraz 9 pojedynczych drzew. Tworzą je głównie gatunki tj.:

- Dęby szypułkowe,
- Jesion wyniosły,
- Jałowiec pospolity,
- Lipa drobnolistna,
- Topola biała,
- Kasztanowiec pospolity,
- Wiąz szypułkowy,
- Modrzew polski,
- Olsza czarna,
- Grab pospolity.

Ich rozmieszczenie na terenie Gminy jest nierównomierne, ze szczególnym nagromadzeniem w okolicy miejscowości Leszno.

Występujące bogactwo środowiska naturalnego Gminy wpływa na kształtowanie walorów krajobrazowych. W dokumencie Audytu Krajobrazowego dla województwa mazowieckiego wyróżniono 26 krajobrazów w obrębie Gminy Leszno, charakteryzujące się dużą różnorodnością, z czego aż 18 jest kwalifikowane jako krajobrazy priorytetowe, ze względu na ich szczególnie cenne wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe. Ponadto, krajobrazy priorytetowe

muszą spełniać przynajmniej jedno z kryteriów: unikatowości występowania, reprezentatywności, dotychczasowej ochrony prawnej, ważności krajobrazu. Większość zidentyfikowanych krajobrazów wynika z ochrony naturalnych środowisk Kampinoskiego Parku Narodowego i to one należą do krajobrazów priorytetowych. Poza obszarami naturalnymi, wyróżniono cenne krajobrazu na obszarach zurbanizowanych, m.in. w rejonie miejscowości Julinek, Leszno oraz Zaborów.

Tabela 43. Typy i podtypy krajobrazów w Gminie Leszno.

Lp.	Oznaczenie zidentyfikowanego krajobrazu	Typ krajobrazu	Podtyp krajobrazu
1.	14-318.72-002	Wielkomiejskie	Tereny sportowo-rekreacyjne
2.	14-318.72-016	Bagiennie- łąkowe - głównie bezleśne	Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk
3.	14-318.72-037	Wiejskie	Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola
4.	14-318.72-038	Wiejskie	Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola
5.	14-318.72-047	Wiejskie	Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości
5.	14-318.72-058	Wiejskie	Z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim
6.	14-318.72-067	Podmiejskie i osadnicze	Miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim
6.	14-318.72-071	Podmiejskie i osadnicze	Zróżnicowana typologicznie i przestrzennie zabudowa nierolnicza na terenach wcześniej rolniczych
7.	14-318.72-072	Podmiejskie i osadnicze	Zróżnicowana typologicznie i przestrzennie zabudowa nierolnicza na terenach wcześniej rolniczych
8.	14-318.72-096	Leśne	Z przewagą siedlisk lasowych
9.	14-318.72-110	Leśne	Z przewagą siedlisk borowych
10.	14-318.72-111	Leśne	Z przewagą siedlisk borowych
11.	14-318.73-034	Bagiennie- łąkowe - głównie bezleśne	Z dominacją szuwarów i turzycowisk
12.	14-318.73-035	Bagiennie- łąkowe - głównie bezleśne	Z dominacją szuwarów i turzycowisk

13.	14-318.73-047	Wiejskie	Z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk
14.	14-318.73-053	Wiejskie	Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola
15.	14-318.73-084	Wiejskie	Z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim
16.	14-318.73-138	Leśne	Z przewagą siedlisk lasowych
17.	14-318.73-142	Leśne	Z przewagą siedlisk lasowych
18.	14-318.73-149	Leśne	Z przewagą siedlisk lasowych
19.	14-318.73-168	Leśne	Z przewagą siedlisk borowych
20.	14-318.73-179	Leśne	Z przewagą siedlisk borowych
21.	14-318.73-214	Leśne	Z przewagą siedlisk łągowych, bagiennych i olsowych
22.	14-318.73-215	Leśne	Z przewagą siedlisk łągowych, bagiennych i olsowych
23.	14-318.73-216	Leśne	Z przewagą siedlisk łągowych, bagiennych i olsowych
24.	14-318.73-217	Leśne	Z przewagą siedlisk łągowych, bagiennych i olsowych

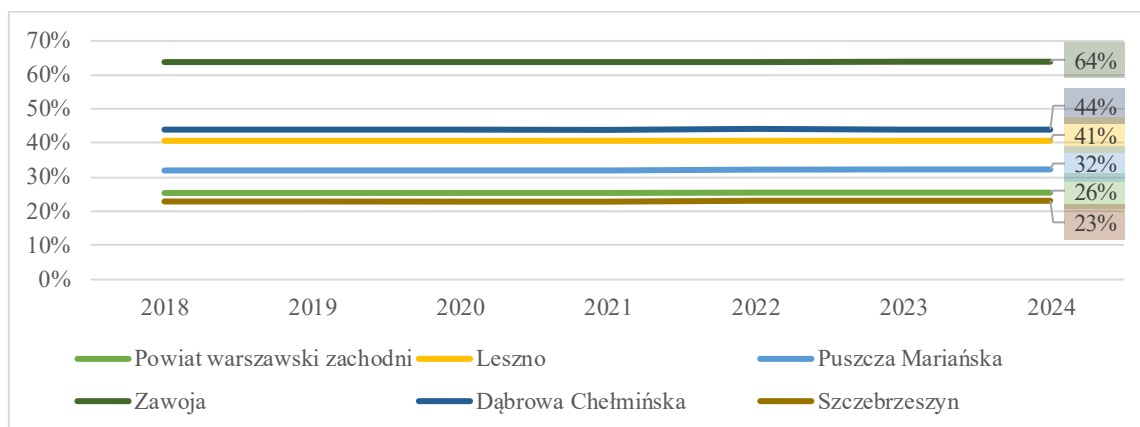
Źródło: Audyt Krajobrazowy województwa mazowieckiego

Duża różnorodność form ochrony przyrody ustanowiona na terenie Gminy Leszno wynika z dużej powierzchni terenów leśnych. Stanowią one najbardziej naturalną formację przyrodniczą, nierozzerwalnie związaną z polskim krajobrazem. Na obszarze Gminy, w 2024 roku lasy zajmowały powierzchnię 5 089,89 ha, co stanowi 41% ogółu powierzchni Gminy. Wśród tych lasów wyróżniano następujące formy własności:

- Lasy publiczne Skarbu Państwa (4 886,58 ha), należące do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie, Nadleśnictwa Chojnów, Leśnictwa Podkowa Leśna,
- Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych (0,59 ha),
- Lasy prywatne (174,17 ha).

Wszystkie jednostki administracyjne z poniższej analizy porównawczej cechują się stałym poziomem lesistości (Wykres 32.). W Gminie Leszno znacznie przewyższa on poziom dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego, osiągając w 2024 roku różnicę 15 punktów procentowych. W zestawieniu jednak z gminami z analizy porównawczej, Gmina Leszno utrzymuje się na średnim poziomie (41%), zbliżonym do Gminy Dąbrowa Chełmińska (44%). Największą lesistością wyróżnia się Gmina Zawoja (64%), zaś najmniejszą – Gmina Szczebrzeszyn (23%).

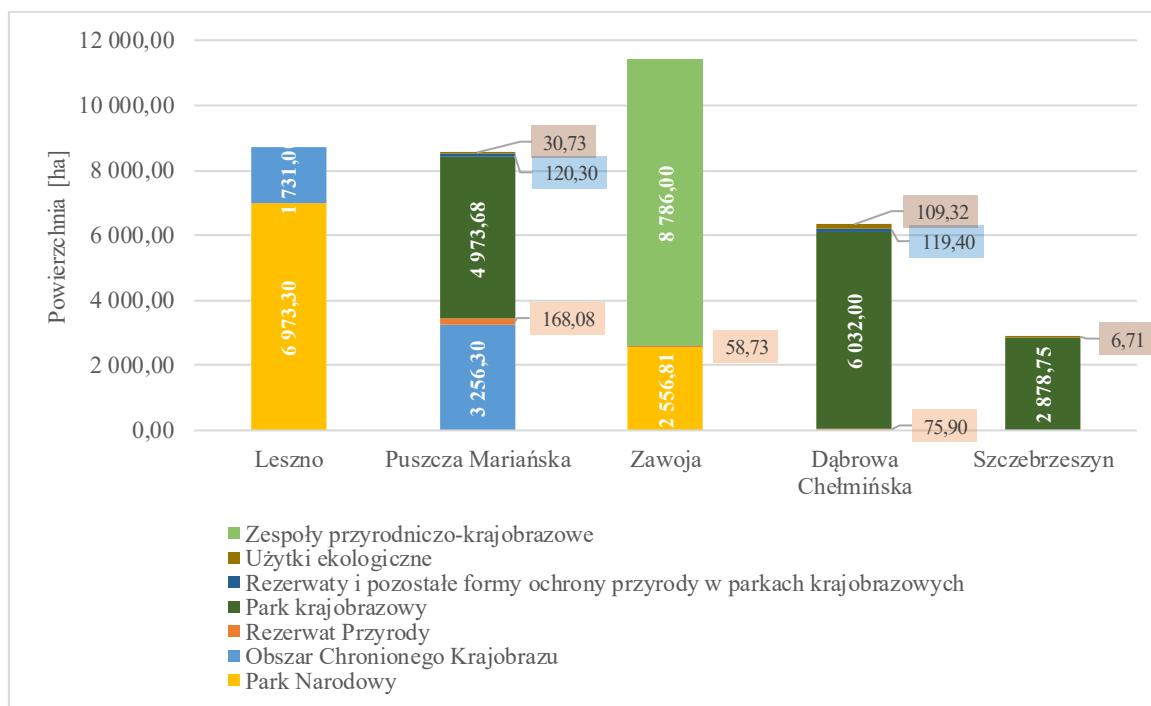
Wykres 32. Lesistość Gminy Leszno w % na tle Powiatu Warszawskiego Zachodniego oraz gmin z analizy porównawczej w latach 2018-2024.

Źródło: BDL, GUS

Wszystkie gminy z analizy porównawczej wyróżniają się występowaniem na ich terenie prawnych form ochrony przyrody (Wykres 33.). Największym pokryciem terenu tymi formami charakteryzuje się Gmina Zawoja, ze względu na dużą powierzchnię zespołów przyrodniczo-krajobrazowych ustanowionych ze względu na ochronę fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego wyróżniających się walorami widokowymi i estetycznymi. Gmina Leszno znajduje się na drugim miejscu pod względem stopnia pokrycia formami ochrony przyrody, jednak w strukturze dominuje powierzchnia Kampinoskiego Parku Narodowego, wynosząca 6973,30 ha. Najmniejszą powierzchnią form ochrony przyrody posiada Gmina Szczeczeszyn, w której ustanowiono jedynie Szczeczeszyński Park Krajobrazowy oraz użytki ekologiczne.

Wykres 33. Powierzchnia terenu w hektarach pokryta formami ochrony przyrody w Gminie Leszno oraz w gminach z analizy porównawczej.

Źródło: BDL, GUS

Na terenie Gminy Leszno dominują gleby III klasy bonitacyjnej, które wraz z glebami II klasy najczęściej występują w środkowej i południowej części Gminy. Ze względu na ich przydatność do uprawy polowej warzyw, determinowały charakter produkcji rolniczej. Mniejszy udział tworzą gleby klas średnich lub słabych na użytkach gruntowych sklasyfikowanych jako pastwiska trwałe, grunty orne, łąki trwałe lub grunty zadrzewione i zakrzewione. Ponadto, na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego występują gleby organiczne i murszowo- mineralne.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Większość Gminy Leszno objęta jest prawną ochroną przyrodniczą, co świadczy o jej wyjątkowych walorach krajobrazowych oraz bioróżnorodności.
- ⇒ Lesistość obszaru Gminy utrzymuje się na stałym poziomie 41%, przez co lasy i tereny zielone pełnią istotną rolę w kształtowaniu lokalnego krajobrazu.
- ⇒ Przeważają gleby o ograniczonym poziomie żyzności, przydatne najczęściej do uprawy warzyw.
- ⇒ W ankietyzacji mieszkańcy oceniali poziom pielęgnacji i utrzymania zieleni na terenie Gminy jako przeciętne lub dobre, zaś w kwestii działań dotyczących bezdomności zwierząt 44% respondentów wykazało brak zdania.

5.5.2. Zasoby wodne

5.5.2.1. Wody powierzchniowe

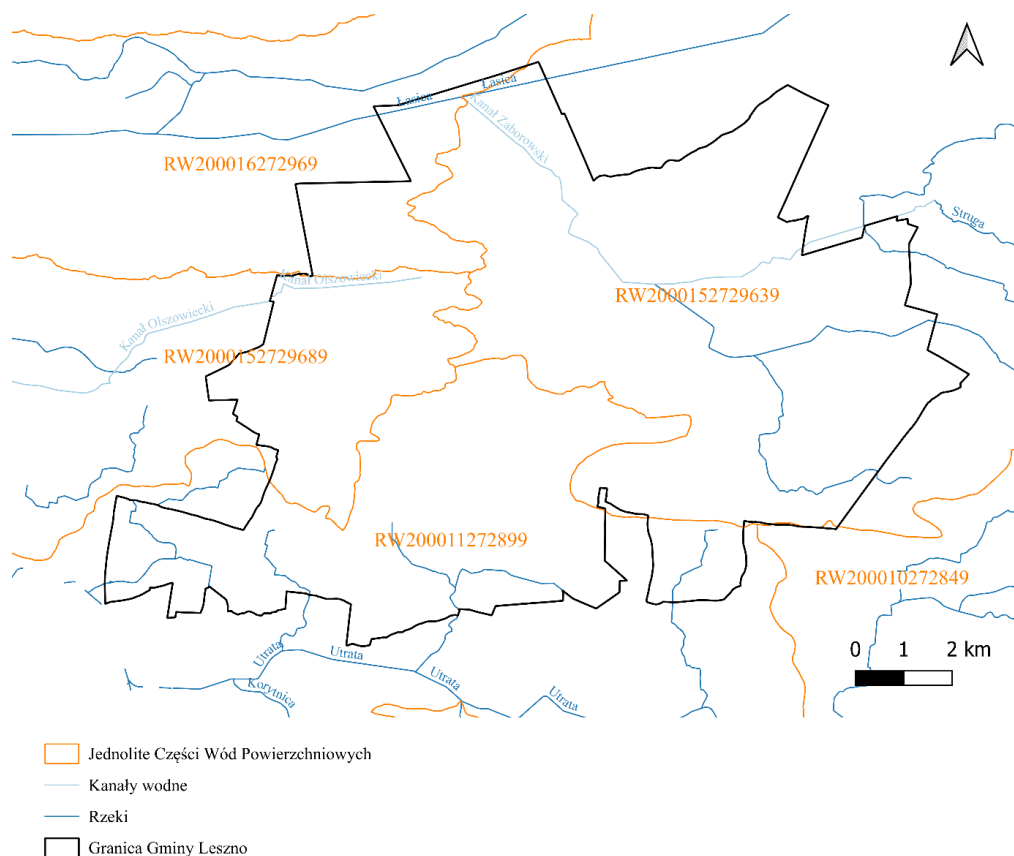
Na stan zasobów środowiska naturalnego, a co za tym idzie- na warunki życia ludzi, istotny wpływ mają stosunki wodne, ilość i jakość zbiorników oraz cieków wodnych. Zasoby wodne kształtowane są przez wiele czynników, tj. rzeźba terenu czy wielkość opadów, a także działalność człowieka. Gmina Leszno należy do zlewni I rzędu Wisły oraz do zlewni II rzędu Bzury. Na poziomie lokalnym, teren Gminy jest podzielony na dwie części- północną należącą do zlewni IV rzędu Kanału Zaborowskiego i zlewni III rzędu Łasicy, oraz południową wchodzącą w skład zlewni III rzędu Utraty. Granicę między tymi częściami umownie przyjęto wzdłuż drogi Myszczyń-Wąsy- Leszno.

Gmina znajduje się w obszarze 5 jednolitych części wód powierzchniowych (Rysunek 20.):

- RW200011272899 (Utrata od Żbikówki do ujścia),
- RW2000152729639 (Łasica do Kanału Zaborowskiego),
- RW200016272969 (Łasica do Kanału Zaborowskiego do ujścia),
- RW2000152729689 (Kanał Olszowiecki),
- RW200010272849 (Kanał Ożarowski).

Ze względu na brak występowania na obszarze Gminy Leszno cieków wodnych z obszaru Kanału Ożarowskiego, został on pominięty w dalszej analizie.

Rysunek 17. Zasięg JCWP względem obszaru Gminy Leszno.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://wody.isok.gov.pl>.

Tabela 45. Przedstawia ocenę ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla jednolitych części wód występujących na obszarze Gminy Leszno.

Tabela 44. Jednolite części wód powierzchniowych na obszarze Gminy Leszno.

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Status	Monitorowanie	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1	Utrata od Żbikówki do ujścia	RW200011272899	Naturalna	Tak	Zagrożona
2	Łasica do Kanału Zaborowskiego	RW2000152729639	Naturalna	Tak	Zagrożona
3	Łasica do Kanału Zaborowskiego do ujścia	RW200016272969	Naturalna	Tak	Zagrożona
4	Kanał Olszowiecki	RW2000152729689	Naturalna	Tak	Zagrożona

Źródło: Karta charakterystyki JCWP

Stan czystości wód powierzchniowych na terenie Gminy Leszno oceniany jest negatywnie. Wszystkie jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) z terenu Gminy posiadają status naturalnych wód, jednak zgodnie z raportem pt. „Ocena stanu jednolitych części wód rzek zbiorników zaporowych w latach 2016-2021” ich stan został oceniony jako zły, co wiąże się z zagrożeniem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Tabela 46. Przedstawia szczegółowe wyniki monitoringu.

Tabela 45. Ocena stanu monitorowanych JCWP na obszarze Gminy Leszno.

Aktualny kod JCWP	Aktualna nazwa JCWP	Kod JCWP w cyklu 2016-2021	Nazwa JCWP w cyklu 2016-2021	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
RW200011272899	Utrata od Żbikówki do ujścia	RW200017272836	Dopływ z Koł.Krosna	Brak monitoringu	Brak monitoringu	Brak monitoringu	Brak monitoringu	Brak monitoringu	Brak monitoringu
		RW200017272854	Dopływ w Radzikowie						
		RW2000172728729	Dopływ z Leszna						
		RW2000172728769	Dopływ z Witanowa						
		RW200017272892	Dopływ z Wiejcy	Bardzo dobry	Bardzo dobry	Umiarkowany	Umiarkowany	b.d.	Zły
		RW200017272896	Dopływ z Janaszówka						
		RW200019272859	Utrata od Żbikówki do Rokitnicy bez Rokitnicy						
RW200019272899	Utrata od Rokitnicy do ujścia	Umiarkowany	Dobry	Umiarkowany	Umiarkowany	b.d.	Zły		
RW2000152729639	Łasica do Kanału Zaborowskiego	RW2000232729649	Łasica od źródeł do Kanału Zaborowskiego, z Kanałem Zaborowskim	Umiarkowany	Bardzo dobry	Umiarkowany	Umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
RW200016272969	Łasica do Kanału Zaborowskiego do ujścia	-	-	Dobry	Bardzo dobry	Umiarkowany	Umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
RW2000152729689	Kanał Olszowiecki	-	-	Umiarkowany	Dobry	Umiarkowany	Umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu- tabela.

Gmina Leszno, w ramach działań wyznaczonych na podstawie II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, wprowadzonego na mocy Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. (Dz.U. 2023 poz. 300), zobowiązana jest do podejmowania działań mających na celu poprawę jakości wód powierzchniowych. Wyznaczone działania obejmują:

- Zapewnienie ciągłości biologicznej rzek i potoków,
- Adaptacja do zmian klimatu,
- Poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków.

Na terenie Gminy nie znajdują się żadne większe naturalne zbiorniki wodne. Największe sztuczne zbiorniki to stawy w Lesznie, Zaborowie, Białutach i Gawartowej Woli. Wśród głównych cieków wodnych w Gminie wyróżnia się:

- we wschodniej części znajdują- dwa kanały odbierające wody z rejonu Wiktorowa, Borzęcina i Wyględ, które następnie wpadają do Kanału Zaborowskiego w Puszczy Kampinoskiej,
- na południe od Zaborowa i Zaborówka- system cieków o prawie naturalnym charakterze, odprowadzających wody do stawów w Zaborowie i dalej do Kanału Zaborowskiego,
- w centralnej części terenu na południe od Leszna- znajduje się kanał o minimalnym spadku, który ma ujście zarówno do Kanału Zaborowskiego, jak i w okolicach wsi Rochaliki do Utraty. Na odcinku pomiędzy Leszmem, a Zaborowem, woda może płynąć w obu kierunkach,
- w południowo-wschodniej części- sieć kanałów odprowadzających wody z rejonów Wąsy Wieś i Wąsy Kolonia do Utraty. Ujście tego kanału znajduje się w okolicach Radzikowa,
- w południowo-zachodniej części- sieć kanałów odprowadzających wody z rejonów Gawartowej Woli i Czarnowa do Utraty w okolicach wsi Nowy Łuszczewek.

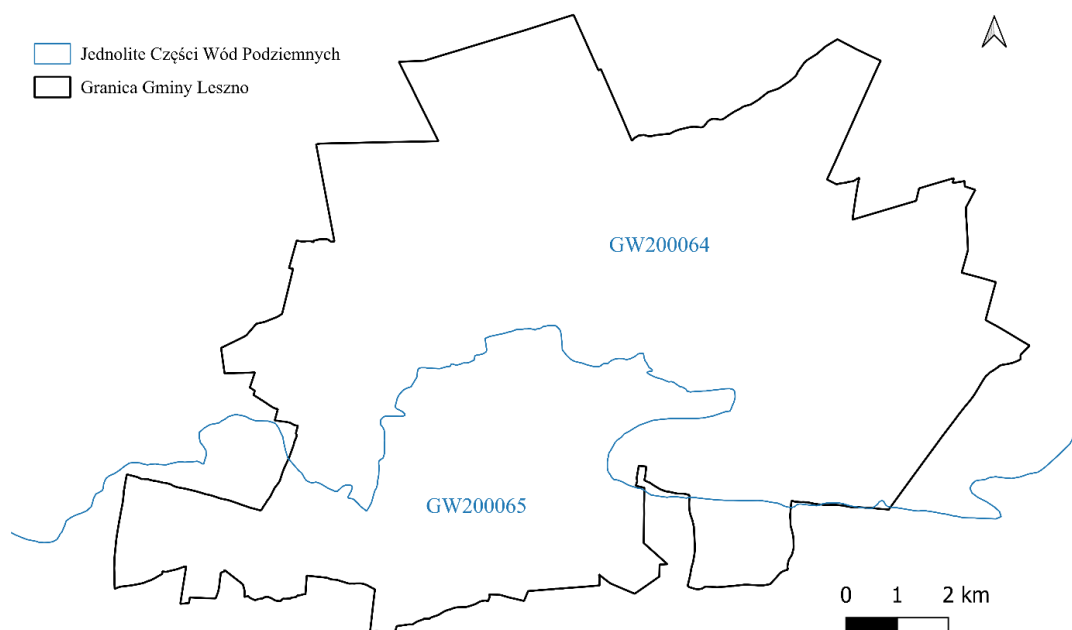
WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Gmina Leszno leży w obrębie 5 jednolitych części wód powierzchniowych, przy czym stan wód wszystkich części został oceniony jako zły, powodując zagrożenie niespełnieniem celów środowiskowych.
- ⇒ Wszystkie JCWP podlegają monitoringowi jakości wód.
- ⇒ Sieć hydrograficzna Gminy charakteryzuje się nierównomiernym rozłożeniem cieków wodnych.
- ⇒ Na terenie Gminy nie ma żadnych większych naturalnych zbiorników wodnych.

5.5.2.2. Wody podziemne

Zgodnie z podziałem Polski na 174 Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd), Gmina Leszno znajduje się w zasięgu dwóch zbiorników podziemnych znajdujących się w Regionie Wodnym Środkowej Wisły. Są to zbiorniki o numerach: JCWPd nr 64 oraz JCWPd nr 65 (Rysunek 21.).

Rysunek 18. Zasięg JCWPd względem obszaru Gminy Leszno.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://wody.isok.gov.pl>.

Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 64 i 65 obejmują dwa kompleksy wodonośne. W obu przypadkach, pierwszy kompleks tworzony jest przez porowate osady czwartorzędowe. W JCWPd nr 64 drugi kompleks zbudowany jest tylko z porowatych osadów pochodzących z okresu neogenu i paleogenu, podczas gdy w JCWPd nr 65 wraz z osadami z neogenu i paleogenu występują porowate osady z czwartorzędu. Ogólna charakterystyka jednolitych części wód podziemnych występujących na terenie Gminy Leszno została przedstawiona w Tabeli 47.

Tabela 46. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 64 i 65.

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)	Identyfikator UE:	PLGW200064	PLGW200065
	Numer JCWPd:	64	65
Lokalizacja	Dorzecze:	Wisły	Wisły
	Region wodny:	Środkowej Wisły	Środkowej Wisły
	RZGW:	Warszawa	Warszawa
Powierzchnia [km ²]		741,54	3188,91
Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna	Stratygrafia:	czwartorzęd, neogen-paleogen	czwartorzęd, neogen-paleogen
	Litologia:	piaski, żwiry	piaski, piaski z domieszką żwirów
	Liczba pięter wodonośnych:	2	2
	Charakterystyka nadkładu warstwy wodonośnej:	głównie utwory przepuszczalne	głównie utwory przepuszczalne
	Główne utwory przepuszczalne:	porowe	porowe
	Rodzaj utworów budujących warstwę wodonośną:	porowe	porowe
	Średnia miąższość utworów wodonośnych:	12- 58 m	5- 47 m
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [tys. m ³ /rok]		11342,38	142589,44

Źródło: Karta informacyjna i karta charakterystyki JCWPd nr 64 i 65

Ocenę stanu JCWPd nr 64 i 65 przedstawiono w Tabeli 48. poniżej. Ze względu na sześciolatekni cykl przeprowadzania oceny JCWPd, zawarta poniżej ocena pochodzi z roku 2019, a więc aktualny stan wód może odbiegać od ówczesnej diagnozy.

W przypadku JCWPd nr 65 ryzyko niespełnienia celów środowiskowych zostało ocenione jako niezagrażone, co oznacza brak istotnych presji wpływających negatywnie na jakość i ilość wód podziemnych. Jednakże stosunkowo intensywna eksploatacja zasobów, szacowana dla JCWPd nr 65 na poziomie 35%, może wpływać na pogorszenie stanu ilościowego i jakościowego wód. Zjawisko to zaczyna być obserwowane w JCWPd nr 64, dla którego stopień wykorzystania zasobów wód podziemnych wynosi 44%, a ryzyko niespełnienia celów środowiskowych zostało ocenione jako zagrożone, ze względu na słaby stan chemiczny wód podziemnych, powodowany m.in. dekompozycją zanieczyszczeń z atmosfery metropolii warszawskiej oraz dopływem zanieczyszczeń ze źródeł rozproszonych z JCWPd nr 65. Ocenia się jednak, że zagrożenie zanieczyszczeniem chemicznym nie dotyczy całej jednostki. Jako znaczącą presję, oprócz wcześniej wspomnianego zanieczyszczenia chemicznego JCWPd nr 64, wymienia się presję obszarową rozproszoną związaną z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem.

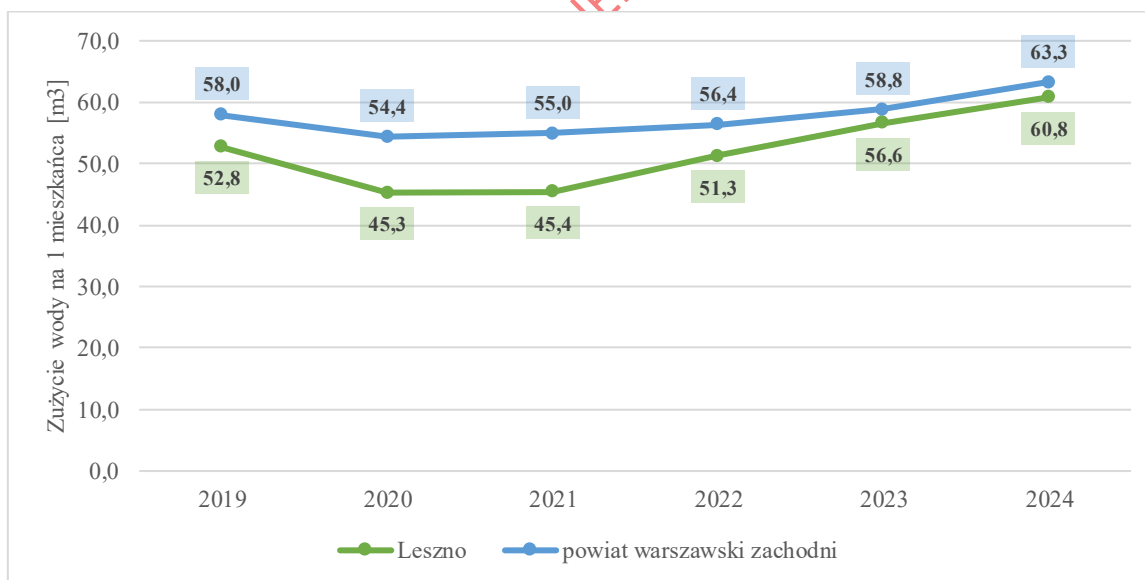
Tabela 47. Stan i ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla poszczególnych JCWPd na obszarze Gminy Leszno.

Nazwa JCWPd	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ogólna ocena stanu JCWPd	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych
PLGW200064	dobry	słaby	słaby	Zagrożona chemicznie
PLGW200065	dobry	dobry	dobry	Niezagrożona

Źródło: Karta charakterystyki JCWPd nr 64 i 65

Średnie zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku na jednego mieszkańca Gminy Leszno i Powiatu Warszawskiego Zachodniego w latach 2018-2024 przedstawia Wykres 34. Gmina Leszno utrzymuje, przez cały analizowany okres, nieznacznie niższą wartość wskaźnika od Powiatu Warszawskiego Zachodniego. W obu przypadkach jednak, od 2021 roku obserwuje się wzrost zużycia wody przez jednego mieszkańca, szczególnie w Gminie Leszno, przez co różnica pomiędzy wskaźnikami dla Gminy Leszno i Powiatu Warszawskiego Zachodniego zmniejsza się.

Wykres 34. Średnie zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku na jednego mieszkańca w Gminie Leszno i w Powiecie Warszawskim Zachodnim w latach 2018-2024.

Źródło: BDL, GUS

WNIOSKI Z DIAGNOZY

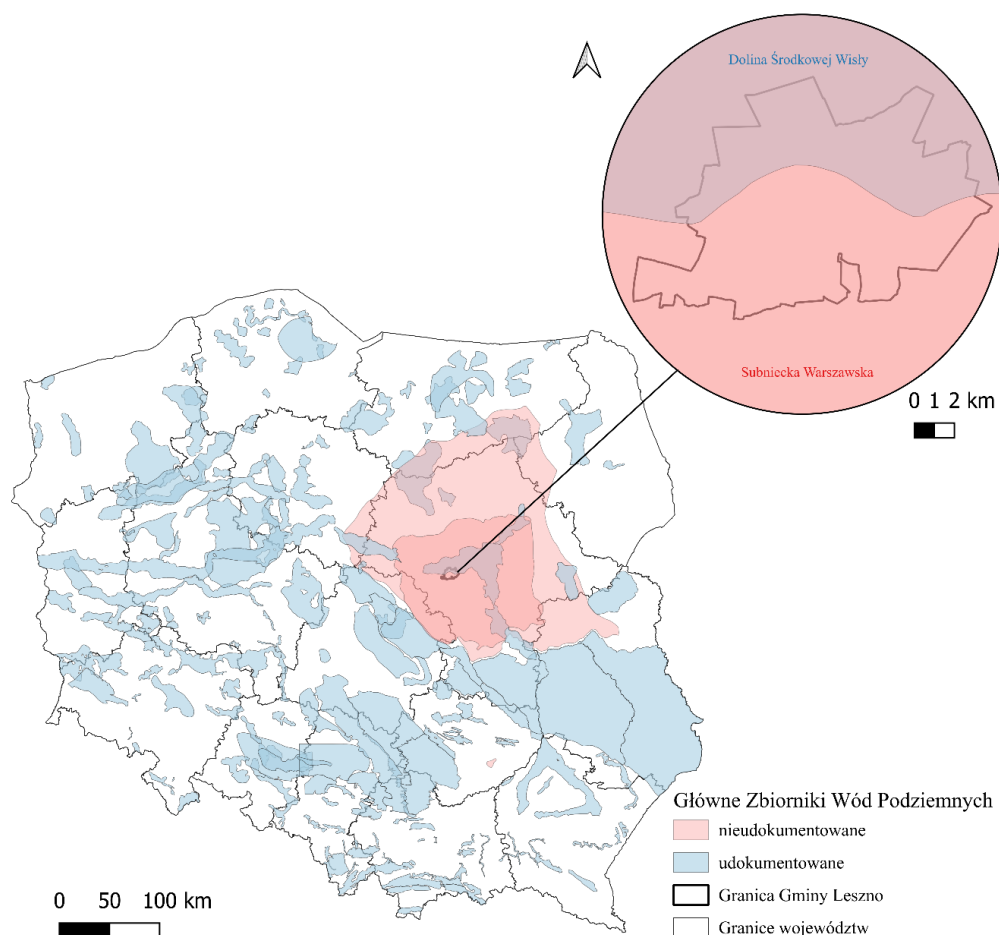
- ⇒ Gmina Leszno leży w zasięgu 2 jednolitych części wód podziemnych, których stan jest zróżnicowany.
- ⇒ JCWPd nr 64 charakteryzuje się słabym stanem chemicznym wód, co powoduje ryzyko niespełnienia celów środowiskowych.
- ⇒ Poziom wykorzystania zasobów wodnych wskazuje na stosunkowo intensywną eksploatację, co zwiększa ryzyko dalszej degradacji jakościowej i ilościowej.

- ⇒ Zanieczyszczenie wód wynika głównie z działalności rolniczej, gospodarki komunalnej, przemysłowej oraz oddziaływania metropolii warszawskiej.
- ⇒ Na przestrzeni lat odnotowuje się wzrost zużycia wody, przy czym nie jego poziom dla Gminy Leszno nie przekracza poziomu dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego.

5.2.2.3. Główne zbiorniki wód podziemnych

Najcenniejszym fragmentem jednostek hydrostrukturalnych i systemów wodonośnych są Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP), których priorytetem jest zaopatrzenie w wodę do spożycia i zaspokojenia niezbędnych potrzeb gospodarczych. Z tego względu, wymagają one szczególnej ochrony stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych oraz kontroli zarządzania zasobami. Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Państwowy Instytut Geologiczny, Gmina Leszno znajduje się w całości na obszarze nieudokumentowanego zbiornika Subniecki Warszawskiej (nr 215), w tym- w wyodrębnionej części centralnej zbiornika Subniecki Warszawskiej (nr 2151), oraz we fragmencie- na obszarze zbiornika udokumentowanego Doliny Środkowej Wisły (nr 222) (Rysunek 22.)

Rysunek 19. Zasięg GZWP względem Gminy Leszno.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego, <https://dm.pgi.gov.pl>.

Wszystkie główne zbiorniki wód podziemnych zlokalizowane w obrębie Gminy Leszno należą do dorzecza Wisły. Zbiorniki nr 215 i 2151 datowane są na okres paleogenu i neogenu,

zaś zbiornik nr 222 pochodzi z czwartorzędu. Ze względu na wyłączenie z prac dokumentacyjnych zbiorników Subniecki Warszawskiej, jedynie zbiornik Doliny Środkowej Wisły (Warszawa-Puławy) posiada pełną dokumentację hydrogeologiczną. Na jej podstawie uznaje się jakość wód tego zbiornika za dobrą, dzięki czemu po prostym uzdatnianiu jej ze względu na zawartość żelaza i manganu, stanowi podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę miast i miejscowości w jego obrębie. Zasila on również zbiorniki nr 215, 2151, położone niżej. Ogólną charakterystykę GZWP nr 2015, 2151, 222 zawiera Tabela 49.

Tabela 48. Ogólna charakterystyka GZWP nr 215, 2151, 222.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP)	Numer zbiornika:	215	2151	222
		Nazwa zbiornika:	Subniecka Warszawska	Subniecka Warszawska-część centralna
Lokalizacja	Dorzecze:	Wisły	Wisły	Wisły
	RZGW:	Gdańsk, Warszawa	Warszawa	Warszawa
Powierzchnia [km ²]		b.d.	b.d.	2803,2
Parametry hydrogeologiczne warstw wodonośnych	Typ zbiornika:	porowy	porowy	porowy
	Stratygrafia:	Paleogen-neogen	Paleogen-neogen	czwartorzęd
	Klasa jakości wody:	Brak dokumentacji	Brak dokumentacji	II (na przeważającym obszarze)
	Wodoprzewodność [m ² /d]:			240-960
	Moduł jednostkowy zasobów dyspozycyjnych [m ³ /d x km ²]:			230
	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m ³ /d]:			616 676
	Podatność zbiornika na antropopresję:			Bardzo podatny

Źródło: Informator PSH: Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, Państwowy Instytut Geologiczny

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Gmina Leszno zlokalizowana jest na obszarze dwóch głównych zbiorników wód podziemnych, przy czym z obrębu Subniecki Warszawskiej wyodrębnia się dodatkowo jej część centralną.
- ⇒ Zbiorniki Subniecki Warszawskiej nie posiadają pełnej dokumentacji, co ogranicza wiedzę o ich parametrach i potencjalnych zagrożeniach.
- ⇒ Udokumentowany zbiornik Doliny Środkowej Wisły (nr 222) charakteryzuje się dobrą jakością wód, wysokimi zasobami dyspozycyjnymi oraz dużym znaczeniem dla zaopatrzenia w wodę.

⇒ Głównym priorytetem GZWP jest zaopatrzenie mieszkańców w wodę do spożycia oraz niezbędnych potrzeb gospodarczych.

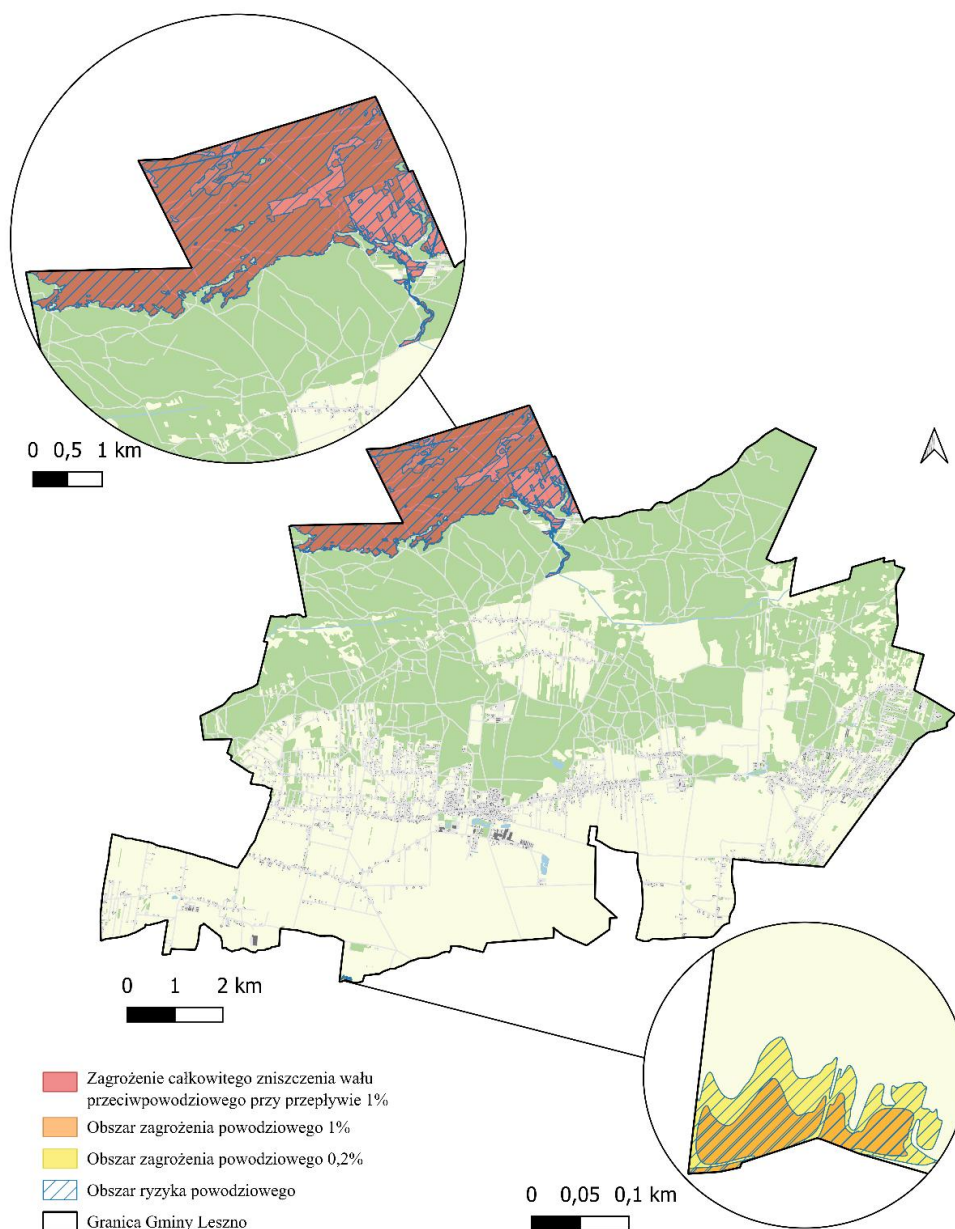
5.5.3. Zagrożenie powodziami i suszami

Kwestię zagrożenia powodziami reguluje Ustawa Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (Dz.U. 2025 poz. 960). Zgodnie z nią wyróżnia się obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Za pierwszy typ obszarów uznaje się, według art. 16 pkt. 33, obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wymienione w art. 16 pkt. 34, klasyfikują:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat),
- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny.

W obrębie Gminy Leszno wyznaczono zarówno obszary ryzyka powodziowego, jak i obszary szczególnego zagrożenia powodzią, ze względu na prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 100 lat oraz zagrożenie przerwania wału powodziowego z prawdopodobieństwem 1%. Obszary te zlokalizowane są w dwóch fragmentach Gminy, w których nie ma zlokalizowanych żadnych nieruchomości. Dodatkowo, w południowej części Gminy zdiagnozowano prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynoszące 0,2%, co oznacza potencjalną częstotliwość wystąpienia powodzi raz na 200 lat (Rysunek 23.).

Rysunek 20. Obszary zagrożone powodzią i Obszary ryzyka powodziowego na terenie Gminy Leszno.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych hydroportal ISOK.

Tereny szczególnego zagrożenia powodzią podlegają regulacjom prawnym ww. ustawy, zawartym w art. 166 pkt. 10. W jego brzmieniu, planowanie zagospodarowania przestrzennego nie może m.in.:

- naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza oraz planu zarządzania ryzykiem powodziowym,
- stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi, środowiska i dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków,
- naruszać funkcjonowania infrastruktury krytycznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. 2026 po. 574),
- utrudniać zarządzania ryzykiem powodziowym.

Powyższe ograniczenia wynikają z dążenia do realizacji celu nadrzędnego zarządzania ryzykiem powodziowym, który wskazuje na ograniczenie negatywnych skutków powodzi dla

życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej. Uszczegółowienie tego celu znajduje się w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły. Zawiera ono 3 cele główne, których osiągnięcie jest możliwe poprzez 11 celów szczegółowych. Wśród głównych założeń wyróżnia się:

- Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego,
- Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego,
- Poprawę systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

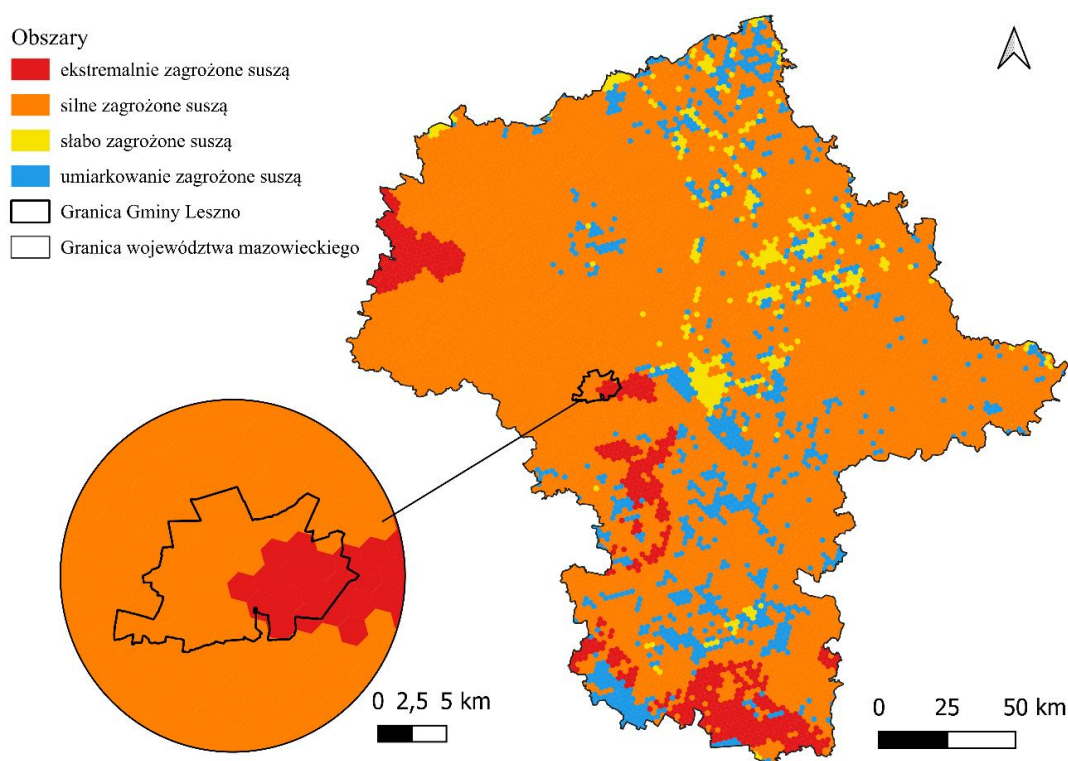
Odnoszą się one do wszystkich etapów zarządzania ryzykiem powodziowym, uwzględniając etap prewencji i ochrony, przygotowania oraz odbudowy i analiz.

Susza oznacza niedobór wody na danym terenie. Można wyróżnić jej cztery podstawowe fazy, które następują po sobie:

- susza atmosferyczna- oznacza brak lub znaczny niedobór opadów na danym terenie;
- susza glebowa (tzw. rolnicza)- jest konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej i występuje gdy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb roślin i prawidłowego prowadzenia gospodarki rolnej;
- susza hydrologiczna- oznacza niedobór zasobów wody w rzekach i jeziorach, co przejawia się niskimi stanami wód i przepływów;
- susza hydrogeologiczna- rozumiana jako niedobór wody w zasobach podziemnych.

Państwowy Instytut Badawczy zajmuje się regularnym monitorowaniem suszy, oceniając stopień zagrożenia wystąpienia jej na poszczególnych obszarach. W związku z tym, teren Gminy Leszno objęty jest w większości wysokim stopniem zagrożenia, a we fragmencie wschodnim- ekstremalnym stopniem łącznego zagrożenia suszą (Rysunek 24.). Według raportów Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowego Instytutu Badawczego (IUNG-PIB) w Puławach, dotyczącego monitoringu suszy, wynika, że niemal corocznie odnotowuje się gatunki roślin i kategorie glebowe dla których bilans wodny jest za niski względem zapotrzebowania do prawidłowego rozwoju upraw. W okresie 2009-2024, odnotowano jedynie 4 lata (2010, 2012, 2014, 2020), w których żaden grunt uprawny nie był zagrożony suszą.

Rysunek 21. Ocena zagrożenia suszą na terenie Gminy Leszno na tle województwa mazowieckiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Planu Przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS), <https://dane.gov.pl/pl/dataset/2784.plan-przeciwdzialania-skutkom-suszy-ppss>

W konsekwencji rosnącego zagrożenia suszą, w 2021 roku Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGWWP) opracowało Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS), w którym wyznaczyło szczegółowe cele:

- Skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- Zwiększenie retencji na obszarach dorzeczy,
- Edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- Formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Działania podejmowane w ramach realizacji ww. celów, powinny być przeprowadzane w sposób zaplanowany, ze szczególnym uwzględnieniem działań zwiększających odporność wrażliwych sektorów gospodarki, społeczeństwa i środowiska na podstawie strat w wyniku suszy, a także tych łagodzących skutki suszy w czasie jej wystąpienia. Dlatego też, Gmina Leszno corocznie, w okresie najsilniej narażonym na występowanie susz, podejmuje działania w zakresie promowania racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi. Wykorzystując media społecznościowe oraz stronę internetową Urzędu Gminy, władze apelują o odpowiedzialne wykorzystywanie przez mieszkańców wody, której często w okresie letnim odnotowuje się niedobór związany z nadmiernym wykorzystaniem do celów utrzymania zieleni przydomowej lub napełniania basenów ogrodowych.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Zagrożenie powodziowe w Gminie Leszno jest znikome i nie obejmuje obszarów zamieszkiwanych przez ludzi.

- ⇒ Susza stanowi kluczowe wyzwanie dla Gminy Leszno ze względu na utrzymywanie się wysokiego oraz ekstremalnego poziomu zagrożenia.
- ⇒ Niemal co roku odnotowywane są gatunki roślin oraz kategorie glebowe dla których bilans wodny jest za niski dla prawidłowego rozwoju upraw.
- ⇒ Gmina Leszno podejmuje działania mające na celu wzmocnienie retencji wody, szczególnie w okresach wzmożonego poboru wody poprzez promowanie racjonalnego sposobu gospodarowania zasobami wodnymi.

5.5.4. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami na terenie Gminy Leszno prowadzona jest zgodnie z zapisami ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2023 poz. 1587), ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2025 poz. 733) oraz ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2026 po. 662).

System zbierania, transportu i unieszkodliwiania odpadów funkcjonuje w sposób uporządkowany, zapewniający mieszkańcom wysoki standard świadczonych usług w zakresie odbioru odpadów. W ramach polityki gospodarki odpadami, działa Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), do którego mieszkańcy mogą oddać odpady problemowe, tj.: zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny, zużyte baterie i akumulatory, odpady budowlane i rozbiórkowe, przeterminowane leki i chemikalia, odpady ulegające biodegradacji, zużyte opony, meble i inne wielko gabaryty, zużyte świetlówki, popiół, papę, papier, tworzywa sztuczne, metal, szkło oraz opakowania wielomateriałowe. W 2023 roku, Gmina Leszno pozyskała dofinansowanie ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, w ramach Programu Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych-edycja 8, na budowę Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Gminie Leszno. Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2023-2026, przy czym do końca 2024 roku została wykonana dokumentacja projektowa niezbędna do złożenia wniosku o pozwolenie na budowę dla PSZOK bez dróg dojazdowych. Elementem dofinansowania są również drogi dojazdowe do PSZOK, które będą realizowane na podstawie dokumentacji wykonywanej w ramach kolejnego etapu. Nowy PSZOK, zlokalizowany przy Urzędzie Gminy w Lesznie, ma być wyposażony m.in.: w plac manewrowy, drogi dojazdowe, infrastrukturę techniczną, zieleń niską i wysoką, magazyn na odpady niebezpieczne, magazyn na odpady posiadające walory użytkowe dla mieszkańców, wiaty na kontenery do magazynowania odpadów. Na czas trwania budowy, stworzono tymczasowy PSZOK na terenie Rad-Mag Skup złomu i metali kolorowych przy ulicy Lipowej 11 w Lesznie. W okresie od 1 listopada do 31 marca jest on otwarty w dwie soboty miesiąca w godzinach 9.00-14.00, a w okresie od 1 kwietnia do 31 października- we wszystkie soboty miesiąca, w godzinach 9.00-14.00.

Poza głównym punktem PSZOK, na terenie Gminy, w 2024 roku, funkcjonowały 4 Punkty Selektywnej Zbiórki Przeterminowanych Leków oraz 5 Punktów Selektywnej Zbiórki Zużytych Baterii. Ich odbiór odbywa się po zgłoszeniu telefonicznym oraz raz w tygodniu z punktu PSZOK.

Za odbiór odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych w Gminie Leszno, w 2024 roku odpowiadało przedsiębiorstwo BYŚ Wojciech Byśkiniewicz. Poza nim, w obrębie Gminy działają również inne firmy wpisane do rejestru działalności regulowanej

w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Leszno:

- Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o.o., ul. Stefana Bryły 6, 05- 800 Pruszków,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m. st. Warszawie Sp. z o.o., ul. Obozowa 43, 01-161 Warszawa,
- REMONDIS Sp. z o.o., ul. Zawodzie 18, 02-981 Warszawa,
- Zakład Usług Komunalnych, ul. Poniatowskiego 12B, 05-870 Błonie,
- Przedsiębiorstwo Usługowe Hetman Sp. z o.o., Al. Krakowska 110/114, 02- 256 Warszawa,
- PreZero Bałtycka Energia Sp. z o.o., ul. Zawodzie 5, 02-981 Warszawa,
- EKO-BYŚ Sp. z o.o.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje żadne składowisko odpadów, w związku z czym corocznie zostają wskazane miejsca zagospodarowania odpadów. Wykaz miejsc zagospodarowania odpadów w 2024 roku liczył 28 obiektów, z czego większość należy do firm odpowiadających za odbiór odpadów w Gminie, w których odpady poddawane są procesom odzysku i unieszkodliwiania zgodnie z obowiązującymi przepisami. W przypadku frakcji nieulegającej biodegradacji, w 2024 roku dominował proces R12- wymiana odpadów w celu poddania ich jednemu z procesów odzysku oznaczonych kodami R1-R11.

Odbiór odpadów z nieruchomości zamieszkałych w 2024 roku odbywał się według wyznaczonego harmonogramu, w następującej częstotliwości:

- Zmieszane odpady komunalne- 2 razy w miesiącu (zabudowa jednorodzinna), nie rzadziej niż 1 raz w miesiącu (zabudowa wielorodzinna),
- Papier, tworzywa sztuczne, metal, szkło, opakowania wielomateriałowe- 1 raz w miesiącu ,
- Meble i inne odpady wielomateriałowe- 2 razy w roku,
- Odpady ulegające biodegradacji- w okresie od 1 maja do 31 listopada odbierane 1 raz w miesiącu, w okresie od 1 grudnia do 30 kwietnia przyjmowane w PSZOK.

Odpady komunalne wytwarzane w gospodarstwach domowych odbierane są bezpośrednio z nieruchomości bez ograniczenia ilościowego. Obowiązuje system segregacji „u źródła”, tj. w miejscu ich wytwarzania. Gwarantuje on odbiór i wywóz odpadów niesegregowanych oraz selektywnych, dzielonych systemem workowo-pojemnikowym na następujące kolory:

- Papier- worek niebieski lub odpowiednio opisany pojemnik,
- Szkło- worek zielony lub odpowiednio opisany pojemnik,
- Plastyki i metal- worek żółty lub odpowiednio opisany pojemnik,
- Odpady ulegające biodegradacji- worek brązowy lub odpowiednio opisany pojemnik,
- Odpady zmieszane- worek czarny lub odpowiednio opisany pojemnik.

Opłaty za odbiór odpadów komunalnych naliczane są z uwzględnieniem liczby domowników. Ich wysokość zależy również od deklaracji mieszkańców oraz możliwości częściowej zwolnienia z opłat, tj.:

- Zniżka dla każdej osoby za kompostowanie w wysokości 3 zł,
- Zniżka dla rodzin wielodzietnych w wysokości 20%,

- Zniżka w wysokości 13 zł dla osób, których dochód nie przekracza kwoty uprawniającej do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Podstawowa stawka za gospodarowanie odpadami komunalnymi w sposób selektywny w 2024 roku wynosiła 33 zł. W przypadku nie wypełniania przez właściciela nieruchomości obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny 66 zł za każdą osobę. Porównując ustalone stawki opłat za odbiór odpadów w Gminie Leszno do pozostałych Gmin z Powiatu, można stwierdzić, że są one racjonalnie proporcjonalne do częstotliwości odbioru odpadów.

W 2024 roku, liczba złożonych deklaracji wynosiła 4235, przez które systemem odbioru odpadów zostało objętych 10 510 osób. W porównaniu do roku 2023, liczba osób objętych systemem zwiększyła się o 241.

Na podstawie analiz stanu gospodarki odpadami na terenie Gminy Leszno stworzone zostało zestawienie ilości wytworzonych przez mieszkańców odpadów oraz osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczenia masy odpadów komunalnych poddawanych biodegradacji przekazywanych do składowania (Tabela 50.).

Tabela 49. Informacja o wytworzonych odpadach komunalnych z terenu Gminy Leszno w latach 2018-2024.

Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Łączna masa odpadów komunalnych	4548,6560	4002,1840	4002,1840	5235,9760	5568,5850	5649,1730	5964,8331
Masa niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych	2721,19	2615,50	2499,49	2790,94	2947,97	2867,83	2951,71
Osiągnięty poziom recyklingu	69,54%	62,75%	73,88%	37,40%	47,31%	42,97%	47,84%
Wymagany poziom recyklingu	30%	40%	50%	20%	25%	35%	45%
Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	4,50%	0,00%	b.d.	3,98%	0,00%	0,00%	4,19%
Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	40%	40%	35%	35%	25%	35%	45%

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Leszno za rok 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Leszno w latach 2018-2024 wykazuje zmienną sytuację w kwestii osiągnięcia wymaganych wskaźników. Dobra tendencja odznacza się osiągnięciem poziomu recyklingu, który corocznie przekracza wymagany poziom. W latach 2018-2021, odnotowywano szczególnie wysokie wartości nadwyżek. Oznacza to, że Gmina Leszno co roku osiąga wystarczający poziom przygotowania odpadów do ponownego użycia.

W zakresie poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, Gmina Leszno skutecznie ograniczyła ilość odpadów biodegradowalnych, osiągając limit znacznie niższy od dopuszczalnego. W latach 2018-2024 trzykrotnie osiągnięto poziom 0%, a najwyższy notowany w tym okresie wyniósł jedynie 4,5%.

Gmina realizuje „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Leszno”, przyjęty uchwałą nr XLIII/252/2018 Rady Gminy z dnia 31 stycznia 2018 r. W ramach przeprowadzonej inwentaryzacji stwierdzono łącznie 3251,23 ton wyrobów, w tym 1468,58 ton unieszkodliwionych oraz 1782,65 ton pozostałych do unieszkodliwienia. Program zapewnia sukcesywne usuwanie tych wyrobów, które negatywnie wpływają na zdrowie mieszkańców i stan środowiska. Postępy realizacji projektu przedstawia Tabela 51.

Tabela 50. Ilość ton usuniętych wyrobów azbestowych oraz nakłady finansowe związane z usuwaniem w Gminie Leszno w latach 2020-2024.

	2020	2021	2022	2023	2024
Ilość usuniętych wyrobów azbestowych [Mg]	120,10	106,34	80,37	67,7	47,09
Nakłady finansowe [zł]	48 995,01	42 536,00	34 016,46	39 535,00	22 428,14
Dofinansowanie [zł]	19 598,00	17 014,40	0,00	12 352,00	0,00

Źródło: Raporty o stanie Gminy za lata 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, Program Ochrony Środowiska dla Gminy Leszno na lata 2025-2028 z perspektywą do 2032 roku

Z analizy corocznych postępów realizacji Programu widać, że w okresie 2020-2024 usunięto 421,6 ton wyrobów azbestowych, co stanowi około 24% całości azbestu pozostałych do unieszkodliwienia. Na ten cel pozyskane zostało również dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Gmina Leszno dysponuje uporządkowanym i kompleksowym systemem gospodarowania odpadami, na który składają się: Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, 4 Punkty Selektywnej Zbiórki Przeteryminowanych Leków, 5 Punktów Selektywnej Zbiórki Zużytych Baterii oraz regularne odbiory odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych.
- ⇒ Na terenie Gminy realizowana jest budowa nowego PSZOK, który zwiększy możliwości selektywnej zbiórki i poprawi dostępność infrastruktury odpadowej, co przyczyni się do dalszej poprawy efektywności systemu.
- ⇒ Wskaźniki recyklingu corocznie są osiąganymi z nadwyżką co potwierdza skuteczność segregacji „u źródła” oraz całego systemu odbioru odpadów.
- ⇒ Odpady biodegradowalne są skutecznie ograniczane.

- ⇒ Gmina realizuje program usuwania wyrobów zawierających azbest, w ramach którego w latach 2020-2024 usunięto około 24% wszystkich wyrobów z terenu Gminy pozostałych do unieszkodliwienia.
- ⇒ Mieszkańcy podczas ankietyzacji oceniali częstotliwość odbioru odpadów na poziomie dobrym.

5.5.5. Powietrze atmosferyczne

Gmina Leszno zlokalizowana jest w strefie województwa mazowieckiego, dla której Sejmik Województwa Mazowieckiego przyjął uchwałę nr 204/23 z dnia 21 listopada 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu. W związku z opracowaniem dokumentu, w 2021 roku został przeprowadzony monitoring zanieczyszczeń powietrza, podczas którego zrealizowano pomiar stężenia pyłu zawieszonego PM10 na 11 stacjach zlokalizowanych w strefie mazowieckiej, a stężenia pyłu zawieszonego PM2,5 oraz benzo(a)pirenu- na 8 stacjach. Żadna ze stacji nie znajduje się w obrębie Gminy Leszno, a najbliższą zlokalizowaną jest stacja w Piastowie. Analiza danych z tej stacji z lat 2018-2024 wykazała, że w żadnym roku nie przekroczone dopuszczalnego średniorocznego stężenia pyłu zawieszonego PM10, a najwyższa liczba dni z przekroczeniem dobowej normy stężenia tego pyłu została odnotowana w roku 2018, wynosząc 62 dni w skali roku, podczas gdy w pozostałych latach wskaźnik ten wahał się w przedziale 4-22 dni.

Niepokojące wartości odnotowuje wskaźnik zawartości benzo(a)pirenu w PM10, który wśród analizowanych lat 2018-2024, tylko w 2023 roku mieścił się w normie. W pozostałych latach, średnia roczna zawartość zanieczyszczenia przekraczała dopuszczalną wartość około dwukrotnie. Za główne źródło emisji benzo(a)pirenu w Polsce uznaje się emisję zanieczyszczeń z domowych urządzeń grzewczych, gdzie spalanie węgla i drewna generuje emisję prawie 80% rakotwórczego benzo(a)pirenu. W Gminie Leszno również występuje ten problem, co można stwierdzić na podstawie Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, zawartej w podrozdziale 5.2.3. „Sieć gazowa i ciepłownictwo”. Zawiera ona wszystkie użytkowane źródła ciepła, wśród których stwierdzono obecność również tych niskosprawnych, m.in.:

- kotła kl. 3 lub kl. 4,
- kotła pozaklasowego,
- kominka, kozy, ogrzewaczy na paliwo stałe,
- pieco-kuchni lub pieców kaflowych,
- mix źródeł na paliwo stałe.

Łączny udział tych źródeł ciepła we wszystkich użytkowanych w Gminie Leszno stanowi w przybliżeniu 28%, co tworzy poważne zagrożenie dla jakości powietrza.

W związku z tym, Program ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego wyznaczył Gminę Leszno do realizacji działania naprawczego, mającego na celu ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, usługowych, handlowych oraz użyteczności publicznej. W ramach tego działania Gmina jest zobowiązana do wymiany 535 sztuk kotłów do 2026 roku. Ponadto, Gmina Leszno zobligowana jest, w latach 2024-2026,

do przeprowadzenia rocznie co najmniej 33 kontroli przestrzegania uchwały antyśmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych.

W dokumencie Rocznej Oceny Jakości Powietrza dla województwa mazowieckiego za rok 2023 zestawiono statystyki stężeń wybranych zanieczyszczeń w gminach województwa mazowieckiego na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB (Tabela 52.).

Tabela 51. Statystyki stężeń dla wybranych zanieczyszczeń w Gminie Leszno w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB.

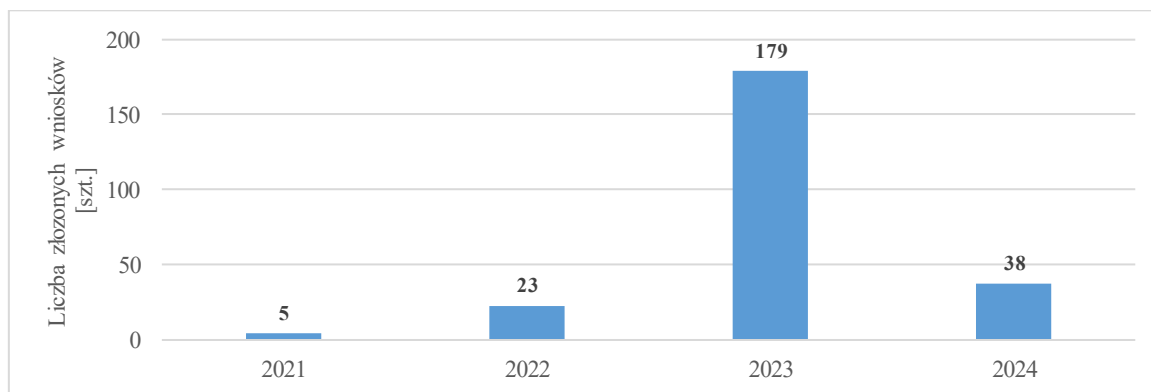
PM10 średnia roczna [µg/m ³]	Min	12,8
	Max	16,1
	Średnia	14,4
PM10 36 maksimum [µg/m ³]	Min	20,7
	Max	24,7
	Średnia	22,4
PM2,5 średnia roczna [µg/m ³]	Min	9,2
	Max	11,7
	Średnia	10,2
BaP średnia roczna [µg/m ³]	Min	0,20
	Max	0,80
	Średnia	0,36

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim

Według ww. dokumentu, Gmina Leszno przekroczyła wartość poziomu celu długotrwałego dla ozonu zarówno w celu ochrony zdrowia ludzi, jak i ochrony roślin. Warto jednak nadmienić, że jest to problem ogólnokrajowy, w którym Gmina Leszno wykazuje jedynie częściowy udział.

Gmina stale podejmuje działania mające na celu poprawę jakości powietrza. Od 2021 roku, na podstawie porozumienia z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, działa Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Programu Czyste Powietrze w Lesznie. Zapewnia on możliwość złożenia wniosku o dofinansowanie na termomodernizację budynku, wymianę źródeł ciepła czy instalację paneli fotowoltaicznych. W latach 2021-2024, liczba złożonych wniosków o dofinansowanie była zróżnicowana, jednak w 2023 roku widoczny jest znaczny wzrost zainteresowania programem (Wykres 35.). Przyczyną nagłego przyrostu mogą być zmiany zasad przyznawania dofinansowań, wśród których najbardziej znaczącą było podwyższenie progów dochodowych oraz podniesienie kwoty wsparcia finansowego.

Wykres 35. Liczba wniosków złożonych w ramach Programu Czyste Powietrze w latach 2021-2024.

Źródło: Raporty o stanie Gminy Leszno za lata 2021, 2022, 2023, 2024.

W Gminie Leszno działa również wewnętrzny program, finansowany z budżetu Gminy, mający na celu wsparcie inwestycji mieszkańców w zakresie wymiany źródeł ciepła starej generacji na nowe, niskoemisyjne źródła ciepła. W ramach programu, mieszkańcy mogą ubiegać się o dofinansowanie w wysokości 20% kosztów kwalifikowanych inwestycji, przy czym maksymalna kwota wynosi 2000 zł. Warunki otrzymania dotacji określa Uchwała nr XVIII/102/2019 Rady Gminy Leszno z dnia 27 listopada 2019 r. o dotacjach „Lepsze Powietrze”.

Inne działania podejmowane na rzecz poprawy jakości powietrza w latach 2018-2024 zostały zawarte w Tabeli 53.

Tabela 52. Działania Gminy Leszno na rzecz poprawy jakości powietrza w latach 2018-2024.

Działanie	Czas realizacji	Koszt
Termomodernizacja Przedszkola w Zaborowie	2023-2025	2 497 110,00 zł
Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej im. Powstańców 1863 roku w Zaborowie wraz z fotowoltaiką	2021-2023	11 894 588,27 zł
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Leszno	2021-2023	2 251 521,29 zł
Ograniczenie niskiej emisji, wymiana urządzeń grzewczych na terenie Gminy Leszno	2020-2023	806 865,72 zł
Budowa instalacji fotowoltaicznych dla budynku Szkoły Podstawowej w Lesznie	2022	131 425,50 zł

Źródło: Sprawozdania opisowe z wykonania budżetu Gminy Leszno za lata 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

Wyróżniającym się problemem w Gminie Leszno są uciążliwości zapachowe powodowane działalnością zakładów produkcyjnych. Obecnie, w polskim prawie nie obowiązują przepisy regulujące bezpośrednio tę kwestię. Niemniej, nie jest to równoznaczne z brakiem środków przeciwdziałania nieprzyjemnym zapachom wpływającym na jakość życia mieszkańców. W 2016 roku, Ministerstwo Środowiska wydało Kodeks Przeciwdziałania Uciążliwości Zapachowej, który stanowi zbiór praktyk i działań mających przyczynić się do ograniczenia tego typu utrudnień. W pierwszej kolejności, Kodeks wymienia Ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647) jako nadrzędny dokument wskazujący środki zwalczania działalności negatywnie oddziałującej na środowisko. Według art. 362 ust. 1,

odpowiedni organ ochrony środowiska może nałożyć w drodze decyzji obowiązek ograniczenia oddziaływania działalności na środowisko, a w przypadku jego pogorszenia- obowiązek przywrócenia środowiska do stanu właściwego. W związku z tym, podejmowane były próby zgłaszania konieczności interwencji do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, a także inne działania Wójta Gminy, tj. rozmowy z przedstawicielami zakładów produkcyjnych. Trudności w skutecznym zwalczaniu odoru wynikają jednak z braku możliwości jednoznacznego pomiaru substancji które go powodują. Mimo obowiązywania Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2010 r. Nr 16, poz. 87), w którym ustalono wartości odniesienia ze względu na ochronę zdrowia dla 167 substancji lub grup substancji, w tym substancji zapachowoczynnych, nie można stwierdzić uciążliwości zapachowej. Wynika to z faktu, że uciążliwości te powodowane są zbyt małymi stężeniami substancji, które w obecnie funkcjonujących urządzeniach pomiarowych nie są wykrywalne.

Hałas to kolejne zjawisko uciążliwe dla Gminy Leszno. Powodowany jest on głównie przez ruch drogowy oraz zakłady produkcyjne. Głównymi obszarami występowania hałasu drogowego w Gminie Leszno są drogi wojewódzkie. W 2022 roku, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie wykonał pomiary monitoringowe hałasu w ramach realizacji Strategicznego Programu Monitoringu Środowiska na lata 2021-2025 oraz Wykonawczego Programu Monitoringu Środowiska w zakresie oceny klimatu akustycznego środowiska na rok 2022. Na terenie Gminy zostało rozmieszczonych 5 punktów pomiarowych, z czego 2 punkty w Lesznie oraz po jednym punkcie w Julinku, Grądkach oraz Grądach. Z wyników pomiarów krótkookresowych wynika, że problem hałasu dotyczy głównie dróg wojewódzkich i powiatowych, gdzie dopuszczalny poziom został przekroczony w nocy przy ulicy Czarna Droga, a także w dzień i w nocy przy ulicy Chopina. W zasięgu przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu nie są zlokalizowane jednak budynki szkolne, przedszkolne, służb zdrowia, opieki społecznej oraz socjalnej. Hałas przemysłowy, z kolei, pochodzi z zakładów przemysłowych i stanowi uciążliwość głównie dla obszarów sąsiadujących z danymi przedsiębiorstwami. Na terenie Gminy Leszno w latach 2021-2023 przeprowadzono pomiary hałasu przemysłowego w 3 punktach pomiarowych, przy czym badany hałas pochodził z firmy FLORIMEX Spółka Jawna- producenta tworzyw sztucznych. W żadnym punkcie nie stwierdzono jednak przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu w środowisku. W 2021 roku, firma Dawtona Sp. z o.o. wykonała również pomiary hałasu wokół siedziby. Rozmieszczone zostały 4 punkty pomiarowe, z których wyniki nie wykazują wartości poza normami.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Gmina Leszno znajduje się w jednej ze stref wyznaczonych na potrzeby Programu ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego, w ramach którego w 2021 r. przeprowadzono również monitoring zanieczyszczeń powietrza.
- ⇒ Podczas prowadzonego monitoringu, najbliższa stacja pomiarowa zlokalizowana była w Piastowie.
- ⇒ W latach 2018-2024 nie przekroczono dopuszczalnego średniorocznego stężenia pyłu zawieszonego PM10, a najwyższa liczba dni z przekroczeniem dobowej normy stężenia tego pyłu została odnotowana w roku 2018, wynosząc 62 dni w skali roku.

- ⇒ Wskaźnik zawartości benzo(a)pirenu w PM10 w latach 2018-2022 oraz 2024 odnotowywał wartości spoza normy, co wynika z dużej emisji zanieczyszczeń pochodzących z nisko sprawnych źródeł ciepła.
- ⇒ Na podstawie Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków, w 2024 r. w Gminie Leszno 28% indywidualnych źródeł ciepła zaliczało się do źródeł nisko sprawnych.
- ⇒ Gmina zobligowana jest do przeprowadzenia 33 kontroli rocznie przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych, a także wymiany 535 sztuk kotłów.
- ⇒ Według Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim, Gmina Leszno w 2023 roku nie przekroczyła dopuszczalnych wartości stężeń zanieczyszczeń powietrza, z wyjątkiem wartości poziomu celu długotrwałego dla ozonu. Jest to jednak problem ogólnokrajowy, w którym Gmina nie zaznacza znaczącego udziału.
- ⇒ Gmina podejmuje działania w zakresie poprawy jakości powietrza, tj. udział w programie Czyste Powietrze, oferowanie mieszkańcom udziału w programie Lepsze Powietrze, przeprowadzanie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, a także wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.
- ⇒ Mieszkańcy Gminy najczęściej oceniali jakość powietrza na dobrym poziomie.
- ⇒ Mieszkańcy często wskazywali uciążliwości zapachowe jako główny problem występujący w Gminie Leszno dotyczący jakości powietrza. Mimo podejmowanych przez Urząd prób niwelowania go, władze są ograniczone w swoich działaniach przez brak przepisów prawnych jednoznacznie regulujących kwestię odorów.
- ⇒ Uwagi mieszkańców dotyczyły również hałasu pochodzącego zarówno z ruchu drogowego oraz działalności przemysłowej. Oba przypadki zostały zbadane na przestrzeni lat 2021-2023 zarówno z inicjatywy Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Urzędu Gminy oraz prywatnego przedsiębiorcy, a wyniki nie wykazały znaczących wykroczeń.

5.6. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Za strukturę funkcjonalno-przestrzenną uznaje się układ przestrzenny danego terenu, w którym elementy powiązane są przestrzennie i funkcjonalnie. Kształtowana jest przez elementy oddziałujące w różnym stopniu na przestrzeń, tj.: procesy naturalne, zmiany polityczne i administracyjne, rozwój społeczny związany z potrzebą nowych miejsc zamieszkania, wzrost gospodarczy oraz nowe miejsca pracy. Istotny wpływ mają również: rozwój infrastruktury komunikacyjnej, dostępność usług oraz oferta miejsc rekreacyjnych i możliwości spędzania wolnego czasu.

Jako podstawę analizy funkcjonalno-przestrzennej przyjęto opracowanie mapowe zawarte na Rysunku 26. oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Leszno, przyjętego uchwałą nr XII/70/2015 Rady Gminy Leszno dnia 29 lipca 2015 r., jako głównego dokumentu określającego politykę przestrzenną jednostki. Treść Studium wyznacza zasady gospodarowania przestrzenią zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju oraz ładu przestrzennego. Odwołuje się do zasad określonych w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustaleń strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Celem Studium jest przystosowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy do nowych zjawisk przestrzennych i potrzeb społeczności lokalnej, które pojawiły się w okresie analizy stanu gminy na potrzeby opracowania Studium.

W związku z przeprowadzaną reformą systemu planowania przestrzennego, dokument ten traci ważność najpóźniej 30 czerwca 2026 roku. Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2024 poz. 1130), plan ogólny jest nowym aktem planistycznym, który Gmina ma obowiązek uchwalić dla całego swojego terytorium. Gmina Leszno w 2024 roku przyjęła uchwałę nr LXXXI/540/2024 Rady Gminy Leszno z dnia 31 stycznia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania planu ogólnego Gminy Leszno.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Leszno wykazuje układ pasmowy w formie trzech stref w układzie równoleżnikowym, które charakteryzują się odmiennym sposobem zagospodarowania terenu (Rysunek 26.).

Pasmo północne obejmuje swoim zasięgiem głównie obszar Kampinoskiego Parku Narodowego, w którym przeważają tereny leśne, a tereny o odmiennym przeznaczeniu, w szczególności tereny przekształcone w wyniku działalności człowieka, stanowią stosunkowo niewielką powierzchnię. Tworzą one dwa zwarte rejony śródleśnych osad: dwu wieś Kępiaste i Łubiec oraz wieś Roztoka, powstałe w wyniku osiedlania się ludności ze względu na bogate zasoby surowca drzewnego. Wszystkie wymienione wsie położone są w granicach Kampinoskiego Parku Narodowego, a zarazem- Obszaru Natura 2000, a wsie Kępiaste oraz Łubiec objęte są dodatkowo strefą ochrony krajobrazowej.

Pasmo środkowe definiuje się na terenie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 580 Warszawa-Sochaczew, pomiędzy południowymi granicami Kampinoskiego Parku Narodowego a obszarami gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych. Dominującą formą zagospodarowania są w nim obszary zainwestowane lub wskazane do zainwestowania, w których lokalizuje się większość nowych inwestycji. Skupia ono największą liczbę

zabudowań mieszkalnych, szczególnie w okolicy miejscowości Leszno oraz przy wschodniej granicy Gminy, w rejonie miejscowości Zaborów. Teren pasma środkowego objęty jest ochroną prawną jako otulina Parku Narodowego oraz część Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, co determinuje obowiązywanie tam nakazów, zakazów i ograniczeń związanych z ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego. Ponadto, w Warszawskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, na terenie Gminy Leszno, utworzono strefę ochrony urbanistycznej w zakresie miejscowości: Wilkowa Wieś, Powązki, Wików, Grądy, Marianów, Leszno, Zaborówek, Zaborów, Wiktorów, Wólka oraz Wyględy. Jednocześnie, w tym paśmie zlokalizowane są najistotniejsze zabytki Gminy, znajdujące się w Zaborowie, Zaborówku oraz Lesznie.

Pasma południowe wyodrębniane jest jako rolnicza przestrzeń produkcyjna z zabudową koncentrowaną wzdłuż ulicówek o luźnej strukturze. Większe skupiska zabudowy, szczególnie w pobliżu gmin sąsiednich- Kampinos, Błonie, Ożarów Mazowiecki, Stare Babice, tworzą zwarte osiedla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na terenach wsi otoczonych polami uprawnymi. Ich rozwój warunkowany jest rozbudową tego typu osad na terenie ww. gmin. Największym udziałem zabudowy jednorodzinnej charakteryzują się miejscowości Wyględy i Feliksów wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 888, wsie Wąsy Wieś i Wąsy Kolonia przy drodze powiatowej w kierunku Gminy Błonie oraz Gawartowa Wola i Stelmachowo przy drodze powiatowej prowadzącej do Gminy Kampinos. Na gruntach ośrodka dawnej Spółdzielni Gawartowej Woli ulokowany został zakład produkcyjno-usługowy Styrmann Sp. z o.o.

Centrum usługowo-administracyjne w Gminie Leszno stanowi miejscowość Leszno położona w centralnym punkcie pasma środkowego. Jest ona również ważnym węzłem komunikacyjnym w połączeniach drogowych zarówno na szczeblu lokalnym, jak i ponadlokalnym, ze względu na skrzyżowanie dwóch dróg wojewódzkich nr 580 i nr 579. Przy nim zlokalizowany jest Kościół Parafii Rzymskokatolickiej Narodzenia Świętego Jana Chrzciciela, stanowiący dominantę krajobrazową wsi Leszno. Dalej, wzdłuż ulic Warszawskiej, Błońskiej i Partyzantów, występuje zabudowa usługowo-mieszkaniowa w formie pierzei. Pozostałą część miejscowości stanowi zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna, której maksymalna liczba kondygnacji wynosi 4. Leszno skupia również najważniejsze obiekty życia publicznego, tj.:

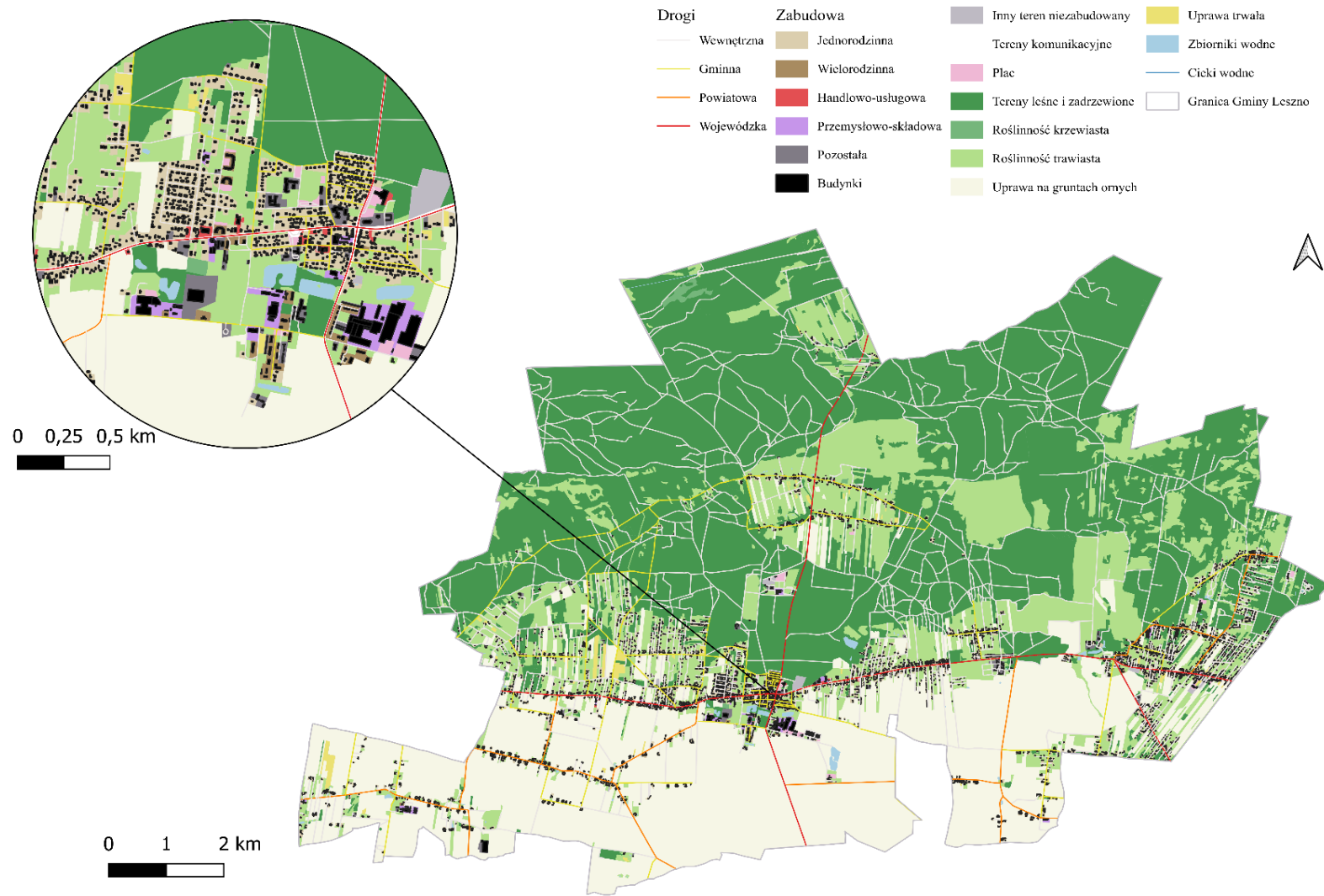
- Urząd Gminy Leszno,
- Szkołę Podstawową im. Stefana Batorego,
- Zespół Sportowo-Rekreacyjny,
- Posterunek Policji,
- Ochotniczą Straż Pożarną,
- Bibliotekę Publiczną.

Skrajnie południową część Leszna, przy ulicy Fabrycznej, tworzą m.in. zabytkowe obiekty, wśród których znajdują się:

- Park krajobrazowy z pałacem Łuszczewskich,
- Zespół zabudowy produkcyjnej dawnej „Cukrowni Michałów”,
- spichlerz.

Poza nimi, południową granicę pasma środkowego tworzą obiekty przemysłowe, w tym jednego z największych przedsiębiorców z terenu Gminy- Dawtona Sp. z o.o.

Rysunek 22. Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Leszno.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k pobranych z geoportal.gov.pl

Poniższa Tabela 54. Przedstawia strukturę użytkowania gruntów w Gminie Leszno. Widoczna jest w niej znaczna przewaga terenów leśnych i zadrzewionych, stanowiąca niemal połowę powierzchni Gminy. Wyraźnie zaznacza się również udział gruntów zabudowanych oraz infrastruktury drogowej, co odzwierciedla charakter Gminy podmiejskiej Warszawy.

Tabela 53. Struktura użytkowania gruntów w Gminie Leszno.

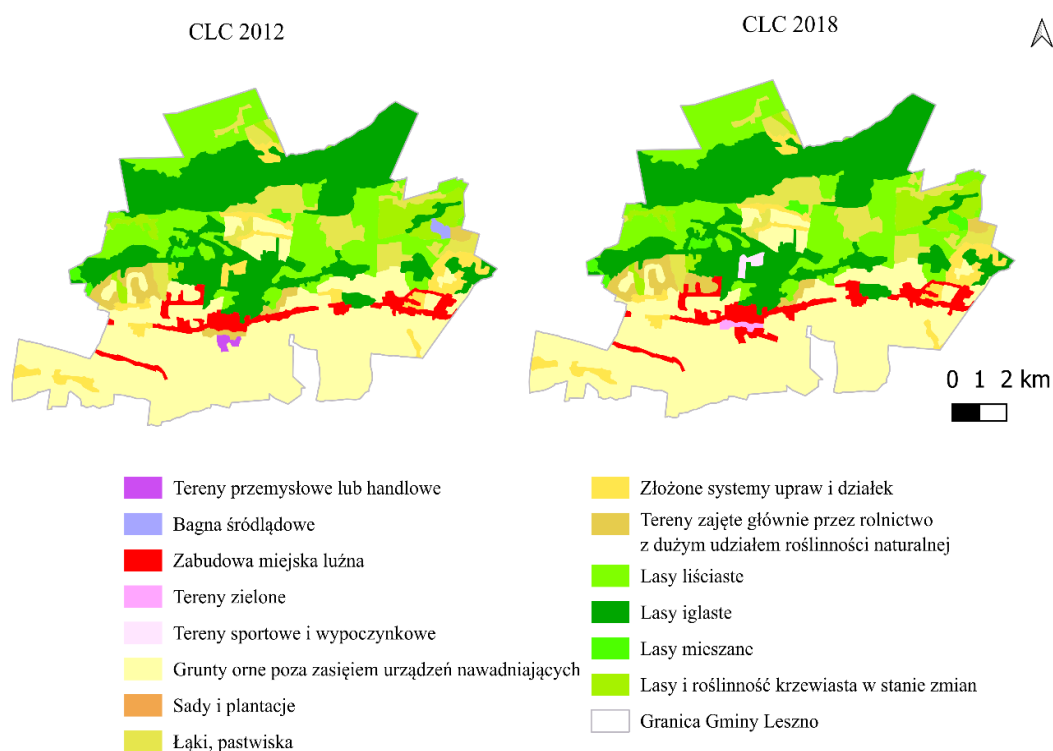
Rodzaj terenu	Powierzchnia [ha]
Powierzchnia ogólna	12503
Użytki rolne	2204
Roślinność trawiasta	3448
Uprawy trwale	46
Lasy i tereny zadrzewione	5992
Drogi	85
Wody stojące	27
Wody płynące	8
Rowy	9
Grunty zabudowane	658
Grunty niezabudowane	12
Nieużytki	0
Plac	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k

W obrębie Gminy Leszno, użytki rolne stanowią stosunkowo niewielki udział jak na gminę wiejską, wynoszący około 18%. Dominującymi gruntami są obszary pokryte roślinnością naturalną, w tym lasami, zadrzewieniami oraz roślinnością trawiastą, które łącznie zajmują obszar 9 440 ha, co stanowi 75% powierzchni Gminy. Obszar ten nie wyróżnia się również dużym udziałem zbiorników i cieków wodnych, których powierzchnia wynosi jedynie 44 ha, czyli w przybliżeniu 0,3%.

Rozpatrując zmiany w strukturze przestrzennej Gminy, przeanalizowano mapy pokrycia terenu zgodnie z danymi programu CORINE Land Cover (CLC). Istotą programu jest dostarczenie informacji dotyczącej pokrycia terenu/użytkowania ziemi na obszarze całej Europy w regularnym cyklu oraz wykazanie zmian zachodzących między kolejnymi cyklami (Rysunek 27.). W Gminie Leszno obserwuje się niewielkie zmiany w sposobie użytkowania terenu. Główną jest przeznaczenie terenu przemysłowego na teren zabudowy mieszkaniowej. Pomiędzy latami 2012-2018 widać również rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i terenów zielonych. Najbardziej negatywną zmianą jest jednak przekształcenie terenu bagien śródlądowych w teren lasów mieszanych, we wschodniej części Gminy. Może to świadczyć o obniżeniu poziomu wód gruntowych lub postępujących zmianach klimatycznych.

Rysunek 23. Mapa pokrycia terenu Gminy Leszno.

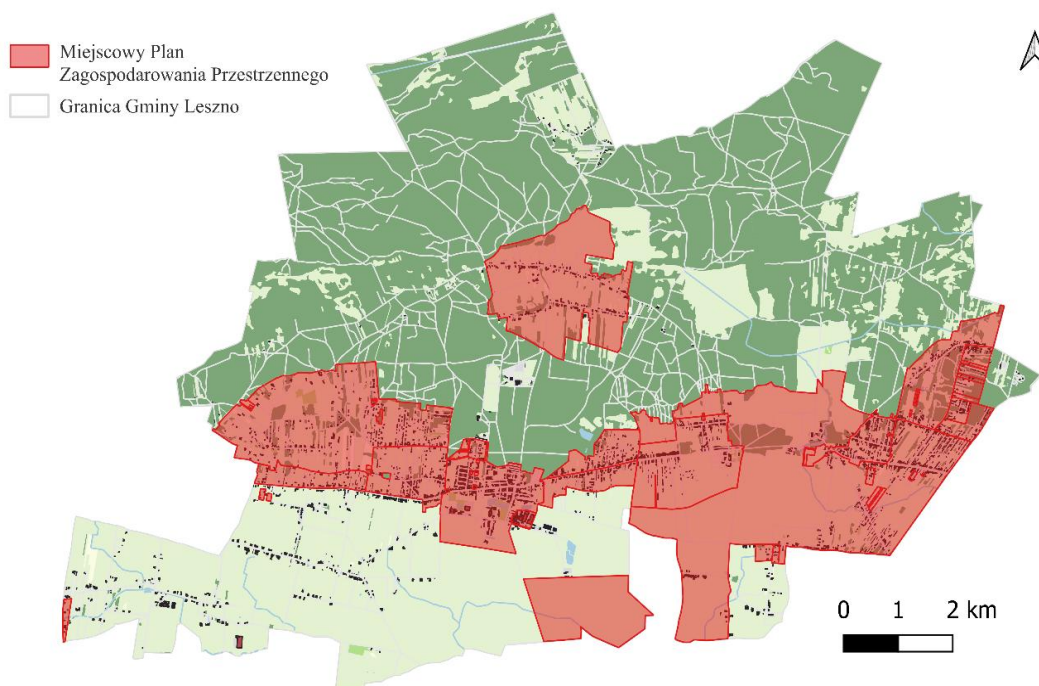

Źródło: Projekt Corine Land Cover 2012, 2018, clc.gios.gov.pl

Politykę przestrzenną Gminy Leszno uzupełniają Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego, stanowiące akt prawa miejscowego kształtujący ład przestrzenny. Stanowią one bezpośrednią podstawę do uzyskiwania decyzji administracyjnych, tj. pozwolenia na budowę czy podział nieruchomości. Na terenie Gminy Leszno regularnie opracowywane są plany miejscowe. Obecnie obowiązujące 40 Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego obejmuje główne ośrodki koncentracji stref mieszkalnictwa i działalności mieszkańców Gminy. Plany pokrywają większość terytorium pasma środowego, będącego główną strefą zamieszkania w Gminie, ze względu na położenie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 580. Duży obszar, którego sposób zagospodarowania wynika z ustaleń planów miejscowych, występuje również w rejonie wsi Łubiec i Kępiaste. Pozostałe plany, obejmujące zasięgiem pojedyncze lub kilka miejscowości, zostały sporządzone również w obrębie wsi: Stelmachowo, Wąsy Wieś, Feliksów, Wąsy Kolonia, Wiktorów, Wyględy, Zaborów, Zaborówek.

Największe zróżnicowanie przeznaczenia terenu według planów miejscowych wykazuje obszar wzdłuż drogi wojewódzkiej, w której dominują strefy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz strefy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z usługami, szczególnie w obrębie miejscowości Leszno. Wraz z oddalaniem się od drogi wojewódzkiej, przeznaczenie terenu zmienia się w związku z prowadzeniem działalności rolniczej - na tereny rolnicze z rozproszoną zabudową zagrodową w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych.

Rysunek 24. Pokrycie Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Leszno.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych pozyskanych ze strony internetowej Urzędu Gminy Leszno.

W ramach ustawowego obowiązku uruchomiono System Informacji Przestrzennej Gminy Leszno, umożliwiający przeglądanie miejscowych planów i studium zagospodarowania przestrzennego Gminy w formie rastrowej. Znajduje się on na portalu mapowym: <https://leszno.e-mapa.net/>, a także na geoportal.gov.pl. Włączona warstwa „Zagospodarowanie przestrzenne” pozwala użytkownikom przeglądać uchwały miejscowych planów wraz z załącznikami graficznymi, tekst i załącznik graficzny Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Leszno, a także obszary, na których opracowywany jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

W 2024 roku, przyjęto uchwałę nr VI/34/2024 Rady Gminy Leszno z dnia 28 sierpnia 2024 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu rewitalizacji Gminy Leszno do roku 2030. Gminny Program Rewitalizacji (GPR), na podstawie rozbudowanej diagnozy 5 sfer działalności jednostki terytorialnej, wyznaczył obszary problemowe, a także obszar zdegradowany. Są to fragmenty obszaru gminy, które cechują się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278), obszar rewitalizacji musi być zawarty w granicach obszaru zdegradowanego, ale nie może przekraczać 20% całkowitej powierzchni gminy, nie może być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy i może być podzielony na podobszary. W Gminie Leszno zostały spełnione te warunki wyznaczając obszar rewitalizacji tożsamy z obszarem zdegradowanym, składający się z 3 podobszarów w sołectwach: Gawartowa Wola, Leszno Południe oraz Zaborów, o łącznej powierzchni 4,93 km² i liczbie mieszkańców wynoszącej 2230 osób, co stanowi odpowiednio 3,96% powierzchni Gminy i 23,28% ludności Gminy. Wszystkie podobszary charakteryzują się zdiagnozowanym kryzysem w sferze społecznej, co przejawia się negatywnymi zjawiskami, tj. ubóstwo, bezrobocie, patologie społeczne, niski poziom uczestnictwa w życiu społecznym i

kulturalnym. Dodatkowo, w sołectwach Gawartowa Wola i Zaborów zaobserwowano degradację w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, natomiast w sołectwie Leszno Południe- problemy w sferze gospodarczej. Na podstawie zdiagnozowanych problemów, opracowane zostały działania rewitalizacyjne, odpowiadające na potrzeby każdego z podobszarów. Zostały one opisane w rozdziale 8 Gminnego Programu Rewitalizacji, jako projekty podstawowe i uzupełniające.

Gmina Leszno należy do obszaru Metropolii Warszawskiej, dla której w 2025 roku, na podstawie Uchwały Nr 8/2025 Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia Metropolia Warszawa z dnia 5 listopada 2025 roku, została przyjęta „Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku”. Dokument nadaje Gminie Leszno funkcje ośrodka lokalnego, który dostarcza w skali lokalnej podstawowe usługi i pełni funkcję lokalnych rynków pracy. W przestrzeni metropolitalnej ważne są w nim funkcje związane z infrastrukturą bezpieczeństwa publicznego oraz włączenie go do sieci transportu zbiorowego. Metropolitalny system społeczno-gospodarczy wskazuje, z kolei, predyspozycje Gminy Leszno do rozwoju usług, przemysłu, logistyki, turystyki i rekreacji, a także kultury i rozrywki. Pod względem aspektów przyrodniczych- Gmina Leszno wchodzi w skład gmin ze zidentyfikowanym potencjałem do utworzenia Zielonego Pierścienia Warszawy, który będzie obszarem objętym szczególnymi działaniami i interwencjami w celu zabezpieczenia i wspierania terenów Metropolitalnej sieci zielonej infrastruktury. Pełni ona funkcję zaplanowanej sieci obszarów naturalnych i półnaturalnych pokrytych roślinnością lub wodami, wraz z innymi elementami środowiska, zaprojektowaną i zarządzaną w sposób zapewniający szeroką gamę usług ekosystemowych, czyli korzyści, jakie człowiek może uzyskać z naturalnego i poprawnie funkcjonującego środowiska przyrodniczego.

Ponadto, „Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze” kwalifikuje Gminę Leszno w obrębie struktury funkcjonalno-przestrzennej Dolina Środkowej Wisły, dla której jako kluczowe zadania przyjmuje się zapewnienie równowagi pomiędzy potrzebą ochrony środowiska przyrodniczego, działaniami na rzecz przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu oraz wykorzystaniem gospodarczym Wisły zgodnie z ustawą Prawo Wodne.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Leszno wyróżnia się układem pasmowym, z podziałem na 3 strefy.
- ⇒ Za centrum usługowo-administracyjne Gminy uznaje się miejscowość Leszno.
- ⇒ W strukturze użytkowania największym udziałem cechują się tereny pokryte roślinnością naturalną, a najmniejszym - tereny rolne.
- ⇒ Na terenie Gminy nie wyróżnia się znaczących przekształceń terenów. Głównie dotyczą one powiększania terenów mieszkaniowych, sportowo-rekreacyjnych oraz zielonych.
- ⇒ Zagospodarowanie przestrzenne Gminy kształtowane jest w oparciu o 40 Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, przy czym większość z nich dotyczy obszaru pasma środkowego.
- ⇒ Największe zróżnicowanie przeznaczenia terenów widoczne jest w rejonie miejscowości Leszno. Wraz z oddalaniem się w kierunku południowym od drogi wojewódzkiej nr 580, wzrasta znaczenie terenów rolniczych.

- ⇒ W związku z reformą planowania przestrzennego, Gmina przystąpiła do sporządzania Planu Ogólnego.
- ⇒ W Gminie Leszno funkcjonuje System Informacji Przestrzennej na portalu mapowym <https://leszno.e-mapa.net/>.
- ⇒ W 2024 r. został przyjęty Gminny Program Rewitalizacji do roku 2030, który na podstawie diagnozy 5 sfer funkcjonowania Gminy wyznaczył obszar rewitalizacji obejmujący fragmenty 3 sołectw: Gawartowa Wola, Leszno Południe, Zaborów.
- ⇒ Gmina Leszno wchodzi w skład Metropolii Warszawskiej i jest objęta zapisami „Strategii rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku”, która klasyfikuje jednostkę jako ośrodek o znaczeniu lokalnym.
- ⇒ Spośród struktur funkcjonalno-przestrzennych, zawartych w „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze”, na terenie Gminy Leszno wyznacza się Dolinę Środkowej Wisły, koncentrującej działania na zachowaniu równowagi środowiska przyrodniczego i ochrony przed zagrożeniami naturalnymi.

6. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Obszar Strategicznej Interwencji (OSI), według Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, definiowany jest jako obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach społecznych, gospodarczych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne. OSI identyfikowane są na poziomie regionalnym i zawarte w strategii rozwoju województwa. Poniższa Strategia Rozwoju Gminy Leszno na lata 2026-2036 również wyznacza lokalne obszary strategicznej interwencji, opisane w rozdziale 10. „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej”.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ wyznacza dwa typy OSI:

- Problemowe- podregiony NUTS 3- obejmują one podregiony NUTS 3 województwa mazowieckiego, w których powinny zostać podjęte działania mające na celu zniwelowanie istniejących problemów i barier dla rozwoju nowych lub istniejących funkcji i poprawy warunków życia mieszkańców w podregionach województwa mazowieckiego. Interwencję w każdym OSI problemowym ograniczono do dwóch kluczowych obszarów tematycznych, których potencjał jest niedostatecznie wykorzystany bądź które negatywnie oddziałują na pozostałe sfery życia społeczno-gospodarczego z uwagi na kumulację niekorzystnych czynników, uniemożliwiając efektywne wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych podregionów.
- Bieguny wzrostu (istniejące i potencjalne)- miejskie obszary funkcjonalne- obejmują miasta wraz z obszarami funkcjonalnymi (MOF). Istniejącym biegunem wzrostu jest miejski obszar funkcjonalny Warszawy z Warszawą jako jego miastem centralnym i jednocześnie ośrodkiem metropolitalnym rangi europejskiej. Potencjalne bieguny wzrostu tworzą miasta średnie tracące funkcje społeczno- gospodarcze oraz pozostałe

miasta subregionalne wraz z obszarami funkcjonalnymi. OSI- bieguny wzrostu oparte są na potencjale miast jako centrów rozwoju społeczno-gospodarczego wraz z powiązaniem z nimi funkcjonalnie otoczeniem. Wsparcie dla tego typu OSI będzie obejmować głównie działania ukierunkowane na efektywną współpracę między miastem a obszarami otaczającymi w celu przezwyciężenia wspólnych problemów bądź wzmocnienia potencjałów w wymiarze ponadlokalnym.

Gmina Leszno przynależy do obu tych kategorii ze względu na położenie w granicach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Warszawy (MOFW). Jest ona kwalifikowana do MOFW-istniejącego biegunu wzrostu. Jednak, ze względu na występujące dysproporcje rozwojowe i zróżnicowanie warunków życia względem pozostałej części metropolii, udział Gminy w procesach rozwojowych może być ograniczony i wpływać negatywnie na współpracę z innymi jednostkami terytorialnymi. W związku z tym, Gmina Leszno wchodzi w skład również problemowego Warszawsko-zachodniego obszaru strategicznej interwencji, który wyznacza zarówno potencjały, jak i problemy oraz bariery rozwojowe, które powinny stać się przedmiotem interwencji w celu zapewnienia równomiernego rozwoju i poprawy jakości życia na całym obszarze metropolitalnym.

Istniejący biegun wzrostu MOF Warszawy obejmuje region NUTS 2 Warszawski stołeczny, w tym Gminę Leszno, pełni funkcję ośrodka metropolitalnego o znaczeniu europejskim. W ramach działań rozwojowych tego obszaru wyznacza się dalsze wzmocnienie współpracy ponadlokalnej dla podtrzymania i rozwoju funkcji obszaru w skali województwa i kraju. Zapewni ono wyższą efektywność, lepszą koordynację i skuteczność prowadzonych działań, zwłaszcza w obliczu wysokiej dynamiki procesów rozwojowych zachodzących w MOFW. W efekcie, może to przełożyć się pozytywnie na wzmocnienie powiązań MOFW z całym obszarem województwa mazowieckiego oraz rozwoju funkcji metropolitalnych i budowania konkurencyjnej pozycji na arenie europejskiej i światowej. Planowana współpraca koncentrować się będzie na:

- Działaniach wspólnych dla wszystkich MOF z obszaru województwa mazowieckiego, w tym w szczególności w zakresie uporządkowania gospodarki przestrzennej i przywrócenia ładu przestrzennego, rozwoju efektywnego systemu transportowego opartego na transporcie zbiorowym i niezmotoryzowanym, poprawie jakości powietrza oraz zwiększeniu efektywności i dostępności do usług publicznych;
- Budowaniu konkurencyjności na bazie innowacji, cyfryzacji, przemysłu przyszłości, wysoko wykwalifikowanych kadr oraz korzyści wynikających z koncentracji funkcji administracyjnych.

Celem interwencji w warszawsko-zachodnim obszarze strategicznej interwencji jest poprawa koordynacji rozwoju nowych funkcji, związanych z intensywnym procesem urbanizacji, prowadzącym do powstawania konfliktów przestrzennych i chaosu przestrzennego. Osiągnięcie tego celu ma być możliwe poprzez ukierunkowanie działań na:

- Wsparcie bardziej trwałego i zrównoważonego rozwoju poprzez:
 - ✓ Dbanie o cenne zasoby środowiska naturalnego oraz ochronę zasobów przyrodniczych i terenów rolnych przed presją antropogeniczną,
 - ✓ Rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej w miejscowościach o wysokiej atrakcyjności dla lokowania działalności gospodarczej, w sposób który nie

wywierałby negatywnego wpływu na jakość życia mieszkańców i środowisko przyrodnicze,

- ✓ Wdrażanie przyjaznych dla środowiska rozwiązań technologicznych w przedsiębiorstwach.
- Poprawie dostępności do infrastruktury komunalnej i usług społecznych poprzez:
 - ✓ Rozbudowę i modernizację infrastruktury komunalnej,
 - ✓ Poprawę dostępności do usług publicznych w zakresie edukacji, ochrony zdrowia i opieki senioralnej,
 - ✓ Modernizację systemu gospodarki odpadami- wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym,
 - ✓ Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych.

W przypadku realizacji ww. działań na terenie Gminy Leszno, ważnym aspektem jest występowanie form ochrony przyrody, w związku z czym Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ zastrzega konieczność rozpatrywania podejmowanych działań w kontekście wpływu na środowisko przyrodnicze.

Uwzględniając w sposób szczególny występujące na terenie Gminy Leszno formy ochrony przyrody, Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku uwzględnia tę jednostkę w obszarze strategicznej interwencji w zakresie Zielonego Pierścienia Warszawy. Zadania przewidziane w ramach tego OSI będą koncentrować się na wsparciu błękitno-zielonej infrastruktury oraz zwiększaniu bioróżnorodności, co w efekcie pozwoli na utworzenie zintegrowanego systemu zielonej infrastruktury na terenie metropolii. Szczególnie ważne w tym kontekście są trzy kierunki działań wspomnianej strategii: „Wysoka jakość środowiska”, „Zrównoważony system żywnościowy” oraz „Adaptacja i mitygacja zmiany klimatu”.

7. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem diagnozy strategicznej, służącym syntetycznej ocenie sytuacji rozwojowej. Umożliwia ona uporządkowanie wniosków z diagnozy w czterech, niewykluczających się wzajemnie kategoriach: mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

Mocne i słabe strony wynikają z uwarunkowań wewnętrznych jednostki samorządowej, tj. posiadane zasoby, kompetencje, ograniczenia oraz sposób funkcjonowania, i stanowią bezpośrednie odzwierciedlenie przeprowadzonej diagnozy.

Szanse i zagrożenia odnoszą się natomiast do uwarunkowań zewnętrznych, pozostających poza bezpośrednią kontrolą samorządu, w tym ogólnokrajowe i ogólnostanowe trendy społeczne, gospodarcze, środowiskowe i instytucjonalne. Ich identyfikacja jest częściowo również efektem analitycznego wnioskowania opartego na rozpoznanych mocnych i słabych stronach, które determinują zdolność jednostki do wykorzystania szans oraz poziom jej wrażliwości na zagrożenia.

Tabela 54. Analiza SWOT dla Gminy Leszno.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bliskie położenie względem Warszawy, w obszarze metropolii warszawskiej ✓ Dodatnie saldo migracji ✓ Faktyczny i prognozowany przyrost liczby ludności ✓ Stała i dominująca na tle pozostałych grup ekonomicznych liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym ✓ Trzy placówki Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej ✓ Rozbudowany system pomocy społecznej: Gminny Ośrodek Opieki, Dom Seniora oraz Środowiskowy Dom Samopomocy ✓ Zmniejszenie liczby osób korzystających ze świadczeń OPS ✓ Nowoczesne wyposażenie OSP, przeszkoleni strażacy, w tym 2 OSP w KSRG ✓ Liczne Koła Gospodyń Wiejskich działające na rzecz integracji społeczności lokalnej ✓ Stowarzyszenia sportowe popularyzujące aktywność fizyczną wśród mieszkańców ✓ Wsparcie finansowe organizacji pozarządowych ✓ Aktywizacja społeczna seniorów poprzez powołanie Rady Seniorów oraz organizację Gminnego Uniwersytetu III Wieku ✓ Szeroka działalność Gminnej Biblioteki Publicznej w Lesznie- 3 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Ujemny przyrost naturalny ✗ Niska aktywność obywatelska, skutkująca obniżeniem poziomu komunikacji między obywatelami i samorządem ✗ Ograniczona dostępność usług publicznej, specjalistycznej opieki zdrowotnej ✗ Nieprzestrzeganie przepisów drogowych oraz przepisów o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jako najczęstsze wykroczenia ✗ Leszno, Zaborów oraz Marianów wyznaczone jako obszary szczególnej koncentracji zdarzeń przestępczych ✗ Brak głównego ośrodka kultury ✗ Brak szkół ponadpodstawowych ✗ Prognozowany w okresie najbliższych 10 lat deficyt kadry nauczycielskiej ✗ Nadmierne natężenie ruchu drogowego na drogach wojewódzkich ✗ Słabo rozwinięta infrastruktura rowerowa ✗ Brak oczyszczalni ścieków

<p>oddziały, duży księgozbiór o charakterze uniwersalnym- sprzyjają rosnącej liczbie użytkowników</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Duża dostępność miejsc integracji społecznej, w tym świetlic wiejskich, Centrum Aktywności Społecznej Pracownia Orange wraz z pełnym wyposażeniem oraz atrakcyjną ofertą wydarzeń i zajęć ✓ Poszerzanie oferty kulturalnej o nowe miejsca, tj. budynek wielofunkcyjny oraz obiekt dawnej kuźni w Zaborowie ✓ Regularne modernizacje Zespołu Sportowo-Rekreacyjnego, organizującego różnorodne wydarzenia oraz bezpłatne zajęcia ✓ Funkcjonowanie obiektów rekreacyjno-turystycznych, tj. skatepark, Julinek Park ✓ Ochrona dziedzictwa kulturowego poprzez podejmowanie prac remontowych posiadanego obiektu zabytkowego (dawnej kuźni) ✓ Dostępność przedszkoli oraz szkół podstawowych w najbardziej zurbanizowanych obszarach Gminy ✓ Rozwój i utrzymanie wysokiego standardu systemu oświaty- modernizacja istniejących oraz budowa nowych placówek (tj. żłobek), dostępność zajęć dodatkowych i klubów zainteresowań w szkole, zbliżony poziom nauczania do wyników powiatowych, wystarczająca kadra nauczycielska względem liczby uczniów ✓ Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy na terenie Gminy ✓ Jedyna w Polsce Państwowa Szkoła Sztuki Cyrkowej w Julinku ✓ Dobrze rozwinięta sieć drogowa, oparta na drogach wojewódzkich nr 579, 580, 888, stale modernizowana ✓ Rozwój komunikacji publicznej, w tym przystąpienie do „Grodziskich Przewozów Autobusowych” ✓ Bilet metropolitalny dla mieszkańców Gminy Leszno zapewniający niższe ceny biletów komunikacyjnych w Warszawie ✓ Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa zaopatrywana przez 3 stacje uzdatniania wody ✓ Dostateczny stopień gazyfikacji Gminy dotyczący gospodarstw domowych, wynoszący 48,06% ✓ Liczne inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury sieciowej, w tym planowana budowa oczyszczalni ścieków ✓ Podejmowanie inwestycji w zakresie wprowadzania OZE, szczególnie 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Występowanie obszarów nieuzbrojonych w infrastrukturę wodociągową lub kanalizacyjną ✗ Powolna rozbudowa czynnej sieci kanalizacyjnej w porównaniu do innych gmin z analizy porównawczej ✗ Duży udział niskosprawnych źródeł ciepła ✗ Ograniczenia rozwoju OZE spowodowane dużym udziałem form ochrony przyrody w całkowitej powierzchni Gminy ✗ Wykluczenie telekomunikacyjne mieszkańców miejscowości Kępiaste i Łubiec ✗ Dominacja małych, kilkuosobowych przedsiębiorstw ✗ Zmniejszanie się liczby mieszkańców pracujących, spowodowane przejściem na emeryturę ✗ Deficyt lokali mieszkalnych i ich zły stan techniczny ✗ Niestabilna sytuacja finansowa Gminy, powodowana wysokim poziomem zadłużenia ✗ Ograniczenia w zagospodarowaniu terenu spowodowane dużym pokryciem Kampinoskim Parkiem Narodowym wraz z otuliną ✗ Ruch drogowy będący zagrożeniem dla zwierząt wolnożyjących ✗ Hałas drogowy przy drogach wojewódzkich ✗ Zły stan JCWP zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych- postępujące zanieczyszczenie wód ✗ Uboga, nierównomierna sieć hydrograficzna, brak naturalnych zbiorników wodnych ✗ Zagrożenie zanieczyszczeniami chemicznymi wód podziemnych ✗ Duże wykorzystanie zasobów wód podziemnych możliwych do zagospodarowania ✗ Wysokie lub ekstremalnie wysokie zagrożenie suszą ✗ Mała świadomość dotycząca szkodliwych właściwości wyrobów azbestowych ✗ Rosnąca ilość odpadów zmieszanych ✗ Przekroczenia stężeń substancji (benzo(a)pirenu) wpływające na złą
--	---

<p>na obiektach publicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Potencjał ekonomiczny Gminy stymulowany przez chłonny rynek Warszawy ✓ Dominacja działalności usługowo-produkcyjnej w strukturze gospodarczej Gminy ✓ Atrakcyjność Gminy pod względem lokowania nowych przedsiębiorstw o dużym potencjale rozwojowym ✓ Niski poziom bezrobocia z utrzymującą się tendencją spadkową liczby bezrobotnych ✓ Rozwój gospodarczy Gminy w ramach obszaru Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych metropolii warszawskiej ✓ Planowanie i podejmowanie działań w zakresie zwiększenia i poprawy standardu gminnego zasobu mieszkaniowego ✓ Rozwój budownictwa mieszkaniowego, w tym również dysponowanie formami zabudowy wielorodzinnej ✓ Finanse Gminy zorientowane na potrzeby mieszkańców, m.in. poprzez Fundusz Sołecki oraz Budżet Obywatelski ✓ Występowanie form ochrony przyrody na terenie Gminy (Kampinoski Park Narodowy, Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Natura 2000- Puszcza Kampinoska, pomniki przyrody) ✓ Przewaga gleb żyznych- głównie klasa III ✓ Położenie w obszarze GZWP ✓ Brak zagrożenia powodziowego na obszarach zurbanizowanych ✓ Racjonalne gospodarowanie wodą ✓ Wystarczające zasoby wody zaspokajające potrzeby mieszkańców ✓ Budowa nowego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych ✓ Działanie Punktów Selektywnej Zbiórki Przetworzonych Leków oraz Punktów Selektywnej Zbiórki Zużytych Baterii ✓ Regularne wypełnianie zadań w ramach programu usuwania azbestu ✓ Realizacja programów własnych oraz zewnętrznych, a także zadań zleconych i inwestycji w zakresie poprawy jakości powietrza ✓ Kontrolowanie sposobu gospodarowania przestrzenią poprzez tworzenie MPZP oraz Planu Ogólnego ✓ Pasmowy układ zagospodarowania przestrzennego Gminy 	<p>jakość powietrza</p> <ul style="list-style-type: none"> ✗ Uciążliwości zapachowe pochodzące z zakładów przemysłowych przy jednoczesnym braku regulacji prawnych w zakresie ich zwalczania ✗ Zanikanie pierwotnych elementów środowiska spowodowane działalnością antropogeniczną ✗ Zdiagnozowanie w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji trzech obszarów szczególnej koncentracji problemów społecznych, przestrzenno- funkcjonalnych, technicznych oraz gospodarczych w sołectwach Gawartowa Wola, Zaborów, Leszno Południe ✗ Strategia Rozwoju Metropolii Warszawskiej do 2040 roku klasyfikuje Gminę Leszno na najniższym poziomie rozwojowym jako ośrodek o znaczeniu lokalnym
---	---

<p>✓ Uchwalony Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leszno do 2030 roku</p>	
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<p><u>Wnioskowanie analityczne na podstawie uwarunkowań wewnętrznych Gminy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Dalszy wzrost liczby mieszkańców i kapitału społecznego ● Wysokie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców ● Integracja społeczna w ramach organizacji pozarządowych ● Wsparcie inicjatyw społecznych przez samorząd ● Utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury ● Wzrost poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców ● Tworzenie miejsc aktywności fizycznej, wyposażonych w kompletny sprzęt oraz infrastrukturę, wpływając na rozwój zainteresowań sportowych mieszkańców oraz przyczyniając się do osiągnięcia sukcesów także na szczeblu ponadlokalnym ● Współpraca samorządu z obiektami rekreacyjno-sportowymi w sąsiednich Gminach ● Przeciwdziałanie zaniedbania obiektów zabytkowych poprzez renowację ich oraz wykorzystanie na potrzeby społeczeństwa ● Rozwój systemu edukacji w Gminie poprzez modernizację placówek oraz dokształcanie kadry nauczycielskiej ● Wyrównany poziom wykształcenia w gminie i w powiecie ● Ważny punkt komunikacyjny o znaczeniu ponadlokalnym ● Budowa ponadlokalnego połączenia komunikacyjnego ● Łatwe powiązania komunikacyjne z większymi ośrodkami miejskimi ● Wydajny system transportowy ● Zapobieganie awariom poprzez gruntowne przebudowy i modernizację SUW ● Powiększanie liczby odbiorców infrastruktury sieciowej 	<p><u>Wnioskowanie analityczne na podstawie uwarunkowań wewnętrznych Gminy:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ! Niskie poczucie więzi społecznych- brak zaangażowania w lokalne życie publiczne oraz inicjatywy społeczne tj. OSP, KGW ! Marginalizacja lub wykluczenie społeczności z obszarów wskazanych jako miejsca szczególnej koncentracji zdarzeń przestępczych ! Brak dostosowania umiejętności i sprzętu do sytuacji kryzysowych ! Zmniejszenie świadomości mieszkańców o posiadanym dziedzictwie kulturowym ! Brak napływu młodych rodzin spowodowany niedostateczną infrastrukturą opiekuńczą ! Spadek wykształcenia ponadpodstawowego ! Zwiększenie liczby wypadków i zdarzeń drogowych ! Popularyzowanie indywidualnych środków transportu i pogłębianie wykluczenia komunikacyjnego oraz brak promocji alternatywnych środków transportu, tj. rower ! Awarie wymuszające modernizację starzejących się instalacji bezodpływowych ! Utrudniony proces tworzenia infrastruktury liniowej oraz ogólnego zagospodarowania terenu ze względu na formy ochrony przyrody ! Małe perspektywy odejścia od konwencjonalnych źródeł energii na rzecz odnawialnych źródeł energii ! Wykluczenie cyfrowe mieszkańców miejscowości Kępiaste i Łubiec ! Spadek zainteresowania wśród inwestorów do lokalizowania na terenie Gminy nowych przedsiębiorstw

<ul style="list-style-type: none"> ● Ochrona środowiska poprzez rozwój sieci kanalizacyjnej ● Uniezależnienie się od oczyszczalni ścieków w Błoniu ● Warszawa jako rynek zbytu dla producentów i usługodawców z terenu Gminy oraz rynek pracy dla mieszkańców Gminy ● Racjonalne gospodarowanie zasobem mieszkaniowym ● Walory przyrodnicze jako czynnik przyciągający nowych mieszkańców, przedsiębiorców i turystów ● Wykorzystanie Kampinoskiego Parku Narodowego do celów edukacyjnych ● Zaopatrywanie mieszkańców w wodę z GZWP ● Zwalczanie negatywnych zjawisk występujących na terenie Gminy realizację Gminnego Programu Rewitalizacji <p><u>Trendy ogólnokrajowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Popularyzowanie wartości książki i literatury wśród młodego pokolenia ● Zwiększanie świadomości i wiedzy technologicznej wśród mieszkańców ● Podejmowanie przez zarządców dróg działań mających na celu kontrolowanie ruchu drogowego ● Rozwój odnawialnych źródeł energii w indywidualnych gospodarstwach oraz budynkach użyteczności publicznej ● Rozwój innowacyjnych przedsiębiorstw wykorzystujących nowoczesne technologie ● Zwiększenie zasobu komunalnego poprzez intensyfikację budownictwa społecznego ● Zwiększenie standardu życia mieszkańców Gminy ● Podejmowanie działań prorozwojowych i inwestycyjnych ● Partycypacja mieszkańców w zarządzaniu finansami Gminy ● Rozwój rolnictwa w zakresie produkcji warzyw ekologicznych ● Propagowanie działań mających na celu ochronę zasobów wodnych 	<ul style="list-style-type: none"> ! Wysoki udział prowadzonych działalności niezarejestrowanych ! Zatracenie rolniczego charakteru ! Duża konkurencyjność na rynku warunkowana bliskością warszawskich liderów wśród przedsiębiorców ! Brak stabilnej sytuacji rozwojowej Gminy na rzecz lat wzmózonych inwestycji i działań oraz okresów stagnacji ! Ograniczenia możliwości wykorzystania wód Subniecki Warszawskiej ze względu na brak dokumentacji hydrogeologicznej ! Zanieczyszczenia pochodzące głównie z domowych palenisk ! Rozprzestrzenianie się negatywnych zjawisk wokół obszarów zdegradowanych w przypadku nie podjęcia na czas odpowiednich działań ! Chaos przestrzenny i degradacja terenów cennych przyrodniczo <p><u>Trendy ogólnokrajowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ! Starzenie się społeczeństwa ! Spadek zainteresowania kulturą fizyczną i zdrowym stylem życia ! Brak równowagi zachowanej między życiem prywatnym i zawodowym spowodowany brakiem czasu wolnego ! Zmiany klimatyczne powodujące spadek ilości zasobów wodnych ! Wzrastający stopień zanieczyszczenia wszystkich komponentów środowiska, w tym wód, gleby, powietrza ! Postępujący konsumpcjonizm ! Zmniejszenie zasobów kapitału ludzkiego na rzecz osób w wieku emerytalnym ! Brak stałości i radykalne zmiany w systemie podatkowym jako
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ● Poprawa stanu środowiska i ograniczenie negatywnego wpływu na zdrowie wyrobów azbestowych ● Dążenie do obiegu zamkniętego cyrkulacji odpadów ● Poprawa jakości powietrza ● Wzrost świadomości ekologicznej ● Brak perspektywy kryzysu planowania przestrzennego i gospodarki nieruchomościami ● Zróżnicowanie zagospodarowania przestrzennego gminy z charakterystycznymi pasmami wraz z utrzymaniem ładu przestrzennego ● Zaangażowanie społeczeństwa w proces tworzenia dokumentów planistycznych 	<p>czynnik hamujący przedsiębiorczość</p> <ul style="list-style-type: none"> ! Zwiększenie problemu bezdomności i patologii społecznych poprzez brak możliwości zapewnienia mieszkańcom w trudnych sytuacjach życiowych odpowiednich warunków do życia ! Kryzys mieszkaniowy spowodowany wysokimi cenami gruntów i mieszkań ! Ograniczenie subwencji ogólnych ! Niestabilna polityka finansowa państwa zmniejszająca przewidywalność i możliwość prognozowania budżetu Gminy ! Postępująca inflacja powodująca wzrost cen usług i nośników energii ! Brak osiągnięcia oczekiwanych efektów reformy planowania spowodowane skomplikowanymi procedurami implementacyjnymi ! Konflikt zbrojny
---	---

Po przeprowadzeniu analizy mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń, należy przystąpić do odpowiedniej strategii, uwzględniając kombinację tych czynników. W Gminie Leszno widoczna jest przewaga silnych stron i szans nad stronami słabymi i zagrożeniami. Sytuacja ta sugeruje przyjęcie strategii tzw. **agresywnej (maxi-maxi)**, której celem jest wykorzystanie **silnych stron** (wewnętrznych zasobów gminy) do maksymalnego czerpania korzyści z **szans płynących z otoczenia**. Dla strategii kluczowe będzie zatem działanie nastawione na rozwój, przy jednoczesnym wzmocnieniu przewag konkurencyjnych gminy.

Priorytetem w strategii będzie wykorzystanie wszystkich atutów Gminy Leszno, a także wzmocnienie pozycji gminy na szczeblu ponadlokalnym. Jednym z ważniejszych aspektów będzie promocja Gminy jako atrakcyjnego miejsca do rozwoju inwestycji, a co za tym idzie-konkurencyjnego ośrodka pod względem zamieszkania i możliwości rozwoju inicjatyw przedsiębiorczych i społecznych. Jednym z działań będzie zatem rozwój infrastruktury wspierającej lokalną przedsiębiorczość oraz chęć podejmowania działań prospołecznych, co wpłynie korzystnie również na jakość życia obecnych i przyszłych mieszkańców Gminy.

8. MISJA I WIZJA GMINY LESZNO

Strategia Rozwoju Gminy Leszno na lata 2026-2036 jest dokumentem, w którym przeprowadzono aktualną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej. Wskazano mocne strony samorządu, jednocześnie zwracając uwagę na obszary wymagające poprawy. Proces tworzenia i realizacji Strategii podkreśla konieczność jednoznacznego określenia misji i wizji, które stanowią kluczowe elementy dokumentu, wyznaczające najważniejsze kierunki rozwoju gminy.

Misja to syntetyczna deklaracja oddająca podstawowe intencje władz samorządowych dotyczące rozwoju Gminy Leszno oraz stanowiąca fundament dla wszystkich celów strategicznych. Misja wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera odpowiedzi na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Co jest naszym priorytetem?

Misja Gminy Leszno brzmi:

Odpowiedzialne zarządzanie dynamicznym rozwojem Gminy poprzez realizację kluczowych inwestycji środowiskowych, podejmowanie wspólnych starań na rzecz nowoczesnego transportu oraz kształtowanie przestrzeni przyjaznej integracji społecznej i ochronie walorów Puszczy Kampinoskiej.

Wizja jest z kolei obrazem przyszłości, do której władze samorządowe dążą poprzez konsekwentną realizację zapisów Strategii. Stanowi wyraz aspiracji społecznych i efekt wykorzystania szans rozwojowych przy jednoczesnej eliminacji problemów i zagrożeń. Wizja wynika wprost z określonej misji i przedstawia pożądany stan gminy na koniec założonego horyzontu czasowego Strategii.

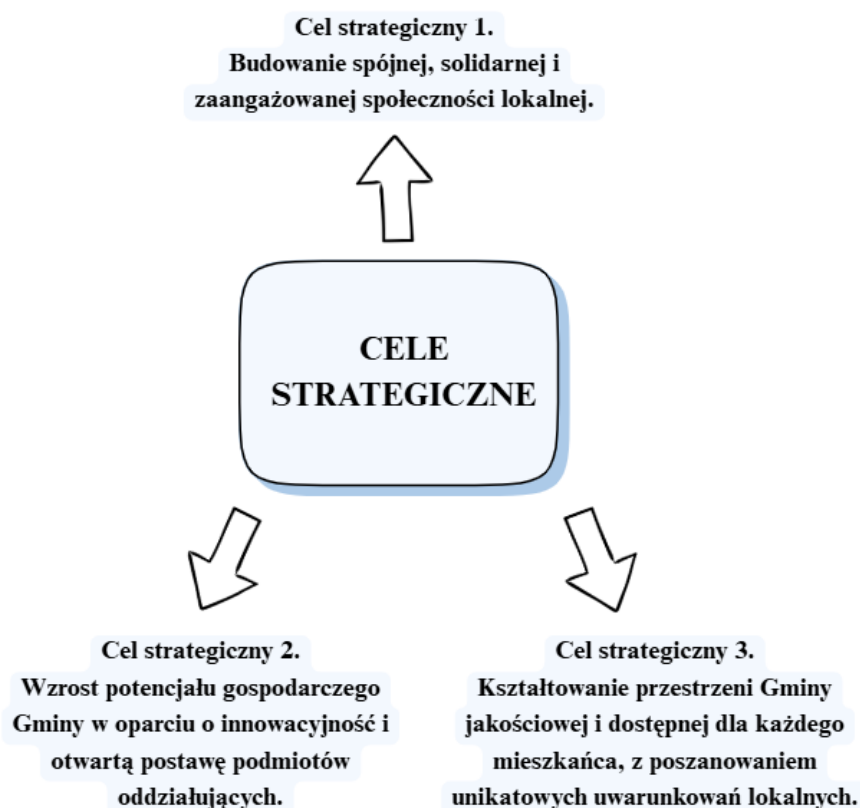

Wizja Gminy Leszno określa:

Gmina Leszno 2036: Blisko Natury, Blisko Stolicy, Blisko Siebie. Nowoczesna infrastruktura w służbie zintegrowanej społeczności.

9. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Leszno, tj. oceny sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a następnie chcąc dążyć do osiągnięcia stanu gminy, przedstawionego w wizji rozwoju, określono 3 cele strategiczne.

Cele strategiczne Gminy Leszno przedstawiają ramy rozwojowe w obszarach społecznym, gospodarczym i przestrzennym, które bezpośrednio na siebie oddziałują i przenikają. Podstawą do podejmowania decyzji w obszarze gospodarczym lub społecznym, powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego.

Działania podejmowane w zakresie infrastruktury technicznej, będą miały wpływ na obszar społeczny, gospodarczy i stan środowiska naturalnego. Cele osiągnięte w ramach obszaru społecznego i gospodarczego wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności przestrzeni gminy. Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, których treść przedstawiono poniżej. Przedstawienie celów nie zostało sporządzone w sposób hierarchiczny, co oznacza, że każdy należy traktować równorzędnie z pozostałymi. Wspólna realizacja zadań określonych celami rozwoju pozwoli na pełne wdrożenie zapisów dokumentu strategicznego.

Tabela 55. Cele strategiczne i operacyjne Gminy Leszno.

<u>Cel strategiczny 1. Budowanie spójnej, solidarnej i zaangażowanej społeczności lokalnej.</u>
CELE OPERACYJNE
<p>1.1. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia seniorów, odpowiadającego na wyzwania zdrowotne, cyfrowe i środowiskowe.</p> <p>1.2. Gmina przyjazna rodzinie -wysoka jakość edukacji, bezpieczeństwo i rozwój kapitału społecznego.</p> <p>1.3. Budowanie silnej tożsamości i wspólnoty lokalnej oraz podniesienie rangi Gminy w obszarze metropolii warszawskiej.</p> <p>1.4. Kształtowanie modelu harmonijnego współistnienia mieszkańców i samorządu w obszarze ścisłej ochrony przyrody.</p>
<u>Cel strategiczny 2. Wzrost potencjału gospodarczego Gminy w oparciu o innowacyjność i otwartą postawę podmiotów oddziałujących.</u>
CELE OPERACYJNE
<p>2.1. Spójny i jakościowy system usług wspierający codzienne funkcjonowanie mieszkańców.</p> <p>2.2. Tworzenie dynamicznych partnerstw z przedsiębiorcami i instytucjami dla wspólnego rozwoju Gminy.</p> <p>2.3. Krajowe Centrum Przetwarzania Danych jako szansa rozwoju jakości, innowacji i efektywności funkcjonowania Gminy.</p> <p>2.4. Sieć współpracy z gminami ościennymi w celu zapewnienia spójnej i wysokiej jakości obsługi mieszkańców.</p>
<u>Cel strategiczny 3. Kształtowanie przestrzeni Gminy jakościowej i dostępnej dla każdego mieszkańca, z poszanowaniem unikatowych uwarunkowań lokalnych.</u>
CELE OPERACYJNE
<p>3.1. Zachowanie zagospodarowania przestrzennego zgodnego z uwarunkowaniami lokalnymi.</p> <p>3.2. Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostępną i bezpieczną infrastrukturę.</p> <p>3.3. Powstawanie zaplecza funkcjonalnego dla turystyki.</p> <p>3.4. Poprawa dostępności komunikacyjnej całej gminy.</p>

9.1. Cel strategiczny 1. Budowanie spójnej, solidarnej i zaangażowanej społeczności lokalnej.

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań
C1.1. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia seniorów, odpowiadającego na wyzwania zdrowotne, cyfrowe i środowiskowe.	<ul style="list-style-type: none"> Dostępna opieka i zdrowie w środowisku lokalnym 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększona, stała kadra wykwalifikowanych opiekunów środowiskowych OPS. Ośrodek zdrowia utrzymany w dobrym stanie technicznym (bez barier architektonicznych). Zwiększona grupa mieszkańców objęta profilaktyką. Senior wykorzystujący nowoczesne technologie (e-recepta, e-urząd, komunikatory). Wykorzystanie tradycyjnych i cyfrowych kanałów informowania seniorów (hybrydowy obieg informacji). Większa świadomość w zakresie ekologicznych źródeł ciepła i oszczędzania zasobów (wsparcie doradcze dedykowane seniorom). Widoczna aktywna postawa obywatelska seniorów (działająca Gminna Rada Seniorów). Funkcjonujące organizacje senioralne (Kluby Seniora, Koła Gospodyń Wiejskich). Rozwój wolontariatu senioralnego (seniorzy pomagający mniej sprawnym seniorom/młodym rodzinom). Zwiększone poczucie odpowiedzialności za przestrzeń wspólną (akcje sąsiedzkie mieszkańców, konsultacje społeczne rozkładów jazdy komunikacji zbiorowej).
	<ul style="list-style-type: none"> Włączenie cyfrowe i ekologiczne seniorów (adaptacja do zmian) 	
	<ul style="list-style-type: none"> Aktywizacja obywatelska i integracja wewnątrzpokoleniowa 	
C1.2. Gmina przyjazna rodzinie - wysoka jakość edukacji, bezpieczeństwo i rozwój kapitału społecznego.	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój wysokiej jakości edukacji i opieki nad dzieckiem (0-18 lat) 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększona liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych (opieka do lat 3). System monitorowania jakości nauczania. Bogata oferta zajęć pozalekcyjnych finansowanych lub współfinansowanych przez samorząd. Profilaktyka stomatologiczna i psychologiczna w szkołach. Stworzenie warunków dla rozwoju edukacji niepublicznej (szkoły językowe, programowania, zainteresowań).
	<ul style="list-style-type: none"> Bezpieczeństwo publiczne i profilaktyka społeczna 	
	<ul style="list-style-type: none"> Zrównoważona polityka mieszkaniowa i dostępność komunikacyjna 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Czas wolny, integracja i wsparcie usług lokalnych 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Doradztwo zawodowe i targi edukacyjne w szkołach (współpraca ze szkołami średnimi z metropolii warszawskiej). ⇒ Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego poprzez wsparcie służb (dofinansowanie patroli, monitoring). ⇒ Ograniczona dostępność alkoholu w godzinach nocnych. ⇒ Efektywny system wsparcia dla osób w kryzysie i z uzależnieniami. ⇒ Obniżony poziom patologii społecznych jako efekt działalności świetlic środowiskowych i sygnałów od społeczeństwa i lokalnych liderów. ⇒ Utrzymany w dobrym stanie i stale modernizowany gminny zasób mieszkań komunalnych. ⇒ Transport gminny zintegrowany z siecią metropolitalną. ⇒ Rozkład jazdy dostosowany do potrzeb mieszkańców (konsultacje społeczne rozkładów). ⇒ Rozwinięta ogólnodostępna infrastruktura rekreacyjna (place zabaw, siłownie plenerowe, świetlice wiejskie). ⇒ Wsparcie rozwoju usług komercyjnych (gastronomia, rozrywka) poprzez przyjazną politykę przestrzenną. ⇒ Bogata oferta kulturalna i integracyjna (Gminna Biblioteka Publiczna, wydarzenia plenerowe, rywalizacja sportowa). ⇒ System grantowy wspierający NGO i lokalnych liderów.
<p>C1.3. Budowanie silnej tożsamości i wspólnoty lokalnej oraz podniesienie rangi Gminy w obszarze metropolii warszawskiej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększanie dochodów własnych Gminy poprzez skuteczną promocję rozliczania podatku PIT w miejscu zamieszkania • Społeczne zaangażowanie w podnoszenie estetyki i spójności wizualnej przestrzeni publicznej • Wzmacnianie aktywności lokalnej i kapitału społecznego mieszkańców • Budowanie otwartego i partycypacyjnego samorządu 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zwiększony odsetek mieszkańców rozliczających PIT w Gminie. ⇒ Cykliczne kampanie edukacyjne ⇒ Większa liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały. ⇒ Zwiększona odpowiedzialność mieszkańców za utrzymanie porządku wokół posesji i w przestrzeniach wspólnych. ⇒ Ograniczone zjawisko nielegalnego składowania i wywozu odpadów, w szczególności na obszarze chronionym- w Kampinoskim Parku Narodowym. ⇒ Wysoka efektywność systemu gospodarowania odpadami poprzez wdrażanie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym. ⇒ Uszczelniony system podatkowy w zakresie gospodarki odpadami. ⇒ Racjonalne i odpowiedzialne wykorzystanie zasobów wodnych. ⇒ Funkcjonowanie ciał doradczych - Młodzieżowej Rady Gminy oraz Gminnej Rady Seniorów.

	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmacnianie marki i pozycji Gminy w obszarze metropolii warszawskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Szkolenia dla liderów lokalnych z zakresu animacji społecznej i pozyskiwania grantów. ⇒ Wyższa kwota przeznaczona na Fundusz Sołecki oraz Budżet Obywatelski. ⇒ Zwiększona liczba kół zainteresowań i grup nieformalnych. ⇒ Wysoka frekwencja w konsultacjach społecznych dotyczących kluczowych dokumentów i inwestycji. ⇒ Obecność Gminy w rankingach samorządowych na wysokich pozycjach. ⇒ Udział przedstawicieli Gminy w gremiach decyzyjnych stowarzyszeń metropolitalnych. ⇒ Realizacja wspólnych projektów inwestycyjnych zrealizowanych w partnerstwie z metropolią. ⇒ Gminne drogi dla rowerów powiązane z systemem tras regionalnych i warszawskich.
<p>C1.4. Kształtowanie modelu harmonijnego współistnienia mieszkańców i samorządu w obszarze ścisłej ochrony przyrody.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie partnerskich zasad współpracy i procedur inwestycyjnych pomiędzy Samorządem a Dyrekcją Parku Narodowego • Edukacja rdzennych, jak i nowych mieszkańców w zakresie praw, obowiązków i specyfiki życia w sąsiedztwie obszaru chronionego 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Stały i sformalizowany dialog instytucjonalny dotyczący planowania i realizacji działań na obszarach wspólnych gminy i Parku. ⇒ Zrealizowane wspólne działania samorządu i Kampinoskiego Parku Narodowego w zakresie porządkowania i zarządzania ruchem turystycznym. ⇒ Zwiększone zaangażowanie mieszkańców Gminy w ochronę i odpowiedzialne użytkowanie przestrzeni Parku. ⇒ Wypracowanie kompromisu w kwestii realizacji kluczowych inwestycji dla społeczności lokalnej.

	<ul style="list-style-type: none"> • Uspokojenie i uporządkowanie ruchu turystycznego w strefie styku Gminy z Parkiem 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Obecność Kampinoskiego Parku Narodowego w życiu publicznym Gminy (działania edukacyjne, informacyjne). ⇒ Zwiększona świadomość mieszkańców w zakresie wpływu indywidualnych i zbiorowych zachowań na jakość powietrza (ograniczenie niskiej emisji i spalania odpadów) ⇒ Ograniczenie uciążliwości odorowych jako efekt lepszej znajomości technik gospodarowania substancjami zapachogennymi. ⇒ Zwiększona wiedza na temat znaczenia zieleni, retencji naturalnej i konsekwencji nadmiernego uszczelniania terenu. (większy udział powierzchni biologicznie czynnej) ⇒ Powszechne stosowanie rozwiązań retencyjnych i racjonalnego gospodarowania wodą opadową. ⇒ Ograniczenie uciążliwości hałasowych dzięki wiedzy mieszkańców o zasadach kształtowania go w przestrzeni o wysokich walorach przyrodniczych. ⇒ Odpowiedzialne wykorzystanie środków chemicznych w rolnictwie i przydomowej pielęgnacji zieleni. ⇒ Uporządkowany i kontrolowany ruch w miejscach szczególnie atrakcyjnych turystycznie. ⇒ Zwiększona świadomość turystów w zakresie zasad odpowiedzialnego korzystania z obszaru Parku Narodowego.
--	--	--

9.2. Cel strategiczny 2. Wzrost potencjału gospodarczego Gminy w oparciu o innowacyjność i otwartą postawę podmiotów oddziałujących.

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań
C2.1. Spójny i jakościowy system usług wspierający codzienne funkcjonowanie mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie roli miejscowości Leszno i Zaborów jako centralnych ośrodków usługowych • Rozwój systemowego wsparcia mieszkańców w zakresie aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Rozbudowane, kompleksowe ośrodki usługowe w Lesznie i Zaborowie. ⇒ Lokalizacja kluczowych usług w miejscowościach Leszno i Zaborów. ⇒ Dostępność transportu zbiorowego z każdej miejscowości zamieszkałej w Gminie do miejscowości Leszno i Zaborów. ⇒ Wzrost liczby mieszkańców zakładających własne działalności usługowe.

	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrożenie zintegrowanego systemu benefitów i zachęt dla mieszkańców Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Funkcjonowanie instytucji wspierających przedsiębiorczość (warsztaty zawodowe, centrum poradnictwa, centrum aktywności społecznej). ⇒ Zwiększona liczba projektów wspierających rozwój kompetencji cyfrowych i innowacyjnych. ⇒ Funkcjonowanie form ulg finansowych i łatwiejszej dostępności usług dla mieszkańców zameldowanych w Gminie. ⇒ Zwiększone zainteresowanie usługodawcami włączonymi w system benefitów.
<p>C2.2. Tworzenie dynamicznych partnerstw z przedsiębiorcami i instytucjami dla wspólnego rozwoju Gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja lokalnych przedsiębiorstw poprzez integrację ich oferty z wydarzeniami gminnymi 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zwiększona widoczność i rozpoznawalność lokalnych przedsiębiorstw. ⇒ Większa atrakcyjność i różnorodność wydarzeń lokalnych. ⇒ Zwiększony udział lokalnych przedsiębiorców w wydarzeniach gminnych.
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój trwałych sieci współpracy pomiędzy przedsiębiorcami i instytucjami 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Duża dostępność urzędu gminy oraz innych instytucji w obsłudze przedsiębiorców. ⇒ Wzrost liczby klientów lokalnych przedsiębiorstw. ⇒ Bezpośredni kontakt lokalnych przedsiębiorców z potencjalnymi oraz rzeczywistymi klientami.
	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie targowiska gminnego jako platformy dla rozwoju i promocji lokalnej przedsiębiorczości 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zwiększona liczba sezonowych inicjatyw gospodarczych. ⇒ Dostępność miejsc w otoczeniu obiektów turystycznych do rozwoju działalności usługowych.
	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalizacja sezonowych inicjatyw gospodarczych w otoczeniu obiektów turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Wzrost liczby turystów korzystających z ofert lokalnych przedsiębiorców w sezonie turystycznym. ⇒ Zrealizowane projekty badawcze we współpracy z uczelniami.
	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z uczelniami w zakresie badań nad unikalnymi uwarunkowaniami na styku środowiska i działalności człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Panele dyskusyjno-edukacyjne dla przedsiębiorców z przedstawicielami uczelni wyższych w zakresie powiązań działalności gospodarczych ze środowiskiem naturalnym. ⇒ Zwiększona liczba innowacyjnych rozwiązań lokalnych firm. ⇒ Zwiększona liczba inwestorów zewnętrznych w Gminie. ⇒ Zwiększone wpływy podatkowe z otwieranych przedsiębiorstw. ⇒ Większa atrakcyjność Gminy poprzez innowacyjne inwestycje zewnętrzne.

	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa partnerskiego modelu współpracy z podmiotami zewnętrznymi o wysokim potencjale rozwojowym 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Konkurencyjny rynek pracy.
C2.3. Krajowe Centrum Przetwarzania Danych jako szansa rozwoju jakości, innowacji i efektywności funkcjonowania Gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmacnianie bezpieczeństwa Gminy poprzez strategiczne funkcje i znaczenie obiektu 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Większe zaangażowanie powiatowych służb porządkowo-ratowniczych na obszarze Gminy. ⇒ Wzrost liczby przedsiębiorców z nowoczesnych branż, w tym wykorzystujących czyste środowisko.
	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie infrastruktury Centrum jako czynnik przyciągający nowych przedsiębiorców z branży technologicznej 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Wykorzystanie ciepła emitowanego przez obiekt w systemie energetycznym Gminy. ⇒ Partycypacja Centrum w kosztach infrastruktury technicznej Gminy. ⇒ Wzrost dochodów podatkowych Gminy. ⇒ Podniesienie jakości przestrzeni wokół obiektu.
	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja technologii przyszłości i zielonych rozwiązań energetycznych 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zwiększone zainteresowanie mieszkańców wykorzystaniem instalacji odnawialnych źródeł energii.
	<ul style="list-style-type: none"> • Ułatwienie i skrócenie kanałów współpracy między szczeblem krajowym i samorządowym 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Wyższy poziom koordynacji działań Gminy z projektami i inicjatywami na szczeblu krajowym. ⇒ Wizja Gminy Leszno na szczeblu ponadlokalnym jako ośrodka innowacji i nowoczesnych technologii.
	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost prestiżu na arenie krajowej 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zainteresowanie instytucji badawczych i naukowych lokalizacją działań w Gminie.
C2.4. Sieć współpracy z gminami ościennymi w celu zapewnienia spójnej i wysokiej jakości obsługi mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie trwałych partnerstw z gminami ościennymi w celu zapewnienia spójnych i jakościowych usług infrastrukturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Utrzymanie porozumienia z gminą Błonie w zakresie gospodarki ściekowej. ⇒ Wysoka koordynacja międzygminnej oferty transportu publicznego. ⇒ Większa dostępność transportu publicznego w kluczowych kierunkach przemieszczania się mieszkańców (Starostwo powiatowe, szpital).
	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja współpracy z gminami sąsiadującymi i zarządem Powiatu w kwestii transportu publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Funkcjonowanie połączeń komunikacyjnych dla turystów w sezonie szczególnego natężenia ruchu. ⇒ Wypracowane wspólne procedury reagowania w przypadku sytuacji kryzysowych.
	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerstwo z sąsiednimi samorządami w celu rozwijania oferty transportu zbiorowego dla turystów 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Międzygminna pomoc jednostek ratunkowych podczas występujących zagrożeń i kryzysów. ⇒ Stała wymiana wiedzy między jednostkami samorządowymi w zakresie stosowanych rozwiązań technicznych obrony cywilnej.

	<ul style="list-style-type: none"> • Współdziałanie w systemie zarządzania kryzysowego 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Odpowiedź zarządców infrastruktury na zgłaszane interwencje (zarządcy dróg, sieci energetycznej, sieci gazowej).
	<ul style="list-style-type: none"> • Wspólne sygnalizowanie potrzeb utrzymaniowych i modernizacyjnych zarządom infrastruktury technicznej i komunikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Stała komunikacja i przepływ informacji między gminami w zakresie planowania strategicznego i operacyjnego. ⇒ Wspólne inicjatywy w ramach realizacji celów rozwojowych. ⇒ Promocja działań rozwojowych sąsiednich gmin wśród mieszkańców i turystów Gminy Leszno.
	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie potencjału subregionalnego poprzez wzajemne wspieranie się w realizacji strategicznych koncepcji rozwojowych 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Uczestnictwo samorządu i mieszkańców w wydarzeniach lokalnych sąsiednich gmin.

9.3. Cel strategiczny 3. Kształtowanie przestrzeni Gminy jakościowej i dostępnej dla każdego mieszkańca, z poszanowaniem unikatowych uwarunkowań lokalnych.

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań
C3.1. Zachowanie zagospodarowania przestrzennego zgodnego z uwarunkowaniami lokalnymi.	<ul style="list-style-type: none"> • Ład przestrzenny z poszanowaniem istniejącej tkanki urbanistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Utrzymanie pasmowego układu zagospodarowania terenu. ⇒ Utrzymanie funkcji ogrodów działkowych.
	<ul style="list-style-type: none"> • Przeciwdziałanie lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Utrzymanie koncentracji strefy zurbanizowanej przede wszystkim w granicach obecnej. ⇒ Regulacja uwarunkowań zagospodarowania terenu w dokumentach planistycznych. ⇒ Rozszerzona strefa urbanizacji pomiędzy drogą wojewódzką nr 580 i planowaną drogą wojewódzką nr 580 BIS (w przypadku realizacji ww. połączenia komunikacyjnego).
	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona struktury zabudowy 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Brak zlokalizowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie rozwojowe sektora usług przy użyciu narzędzi planistycznych 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Utrzymana luźna zabudowa mieszkaniowa z dużym udziałem powierzchni biologicznie czynnej. ⇒ Rezerwy zieleni rekreacyjnej i przeciwdziałanie intensywnej zabudowie mieszkaniowej. ⇒ Wsparcie infrastrukturalne dla obszarów usługowych. ⇒ Funkcjonowanie dobrze wyposażonych technicznie obszarów i obiektów usługowych oraz utrzymanie ciągłości pełnienia funkcji usługowych tych przestrzeni.
C3.2. Podnoszenie jakości życia	<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie wydajnego systemu gospodarki wodno-kanalizacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Budowa oczyszczalni ścieków. ⇒ Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej.

<p>mieszkańców poprzez dostępną i bezpieczną infrastrukturę.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpieczna infrastruktura drogowa uwzględniająca lokalne uwarunkowania • Wzrost różnorodności tras rekreacyjnych i komunikacyjnych • Polepszanie standardu infrastruktury telekomunikacyjnej • Zapewnienie ciągłości dostaw energii elektrycznej oraz możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii • Budowa odporności na zmiany klimatyczne 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Wyposażenie większej liczby gospodarstw domowych w dostęp do ekologicznego systemu odprowadzania ścieków. ⇒ Poprawa stanu dróg gminnych. ⇒ Budowa konstrukcji ochronnych dla zwierząt ⇒ Rozbudowa bezpiecznych ciągów pieszych i dróg dla rowerów wzdłuż dróg wojewódzkich nr 580 i 579. ⇒ Rozbudowa szlaków rowerowych i pieszych. ⇒ Uzbrajanie terenów przeznaczonych do zabudowy lub z istniejącą zabudową mieszkaniową w podstawowe media. ⇒ Budowa stacji uzdatniania wody w centralnej części Gminy. ⇒ Samowystarczalność gminy w zakresie gospodarki ściekowej. ⇒ Zmniejszona liczba kolizji z udziałem pieszych. ⇒ Zmniejszenie ryzyka wypadków z udziałem zwierząt. ⇒ Dostępność i jakość zasięgu telefonii komórkowej oraz usług internetowych. ⇒ Modernizacja sieci energetycznej. ⇒ Otwartość na nowe rozwiązania technologiczne w dziedzinie odnawialnych źródeł energii. ⇒ Mniejsza liczba nieruchomości zagrożonych konsekwencjami ekstremalnych zjawisk pogodowych. ⇒ Budowa obiektów retencji wodnej ⇒ Właściwe stosunki wodne na obszarach rolniczych, w tym wody gospodarowane zgodnie z zasadami Dobrej Praktyki Rolniczej.
<p>C3.3. Powstawanie zaplecza funkcjonalnego dla turystyki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie inwestycji i zabiegów porządkujących ruch turystyczny • Wykształcenie edukacyjnego charakteru turystyki lokalnej • Utrzymanie wartości historycznej i kulturowej obiektów zabytkowych 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Ograniczenie ruchu turystycznego w kluczowych strefach funkcjonowania społeczności lokalnej. ⇒ Obszary turystyczne uzupełnione o elementy turystyki rowerowej i pieszej. ⇒ Lokalizacja w ważnych punktach komunikacyjnych infrastruktury rowerowej i pieszej. ⇒ Wprowadzenie elementów edukacyjnych w ważnych punktach turystycznych. ⇒ Mniejsze natężenie ruchu drogowego w centralnych częściach gminy, powodowanych napływem turystów. ⇒ Dobry stan techniczny obiektów zabytkowych.

C3.4. Poprawa dostępności komunikacyjnej całej gminy.	<ul style="list-style-type: none"> • Uwzględnienie potrzeb komunikacyjnych Gminy Leszno w koncepcji budowy krajowego portu komunikacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Budowa korytarza komunikacyjnego tzw. Warszawska BIS o przebiegu Sochaczew-Warszawa. ⇒ Udrożnienie ruchu drogowego na głównych arteriach komunikacyjnych Gminy. ⇒ Realizacja koncepcji kolei miejskiej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 580 BIS.
	<ul style="list-style-type: none"> • Uwzględnienie potrzeb Gminy w zakresie organizacji ruchu drogowego na drogach zarządzanych przez MZDW 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Powstanie dostosowanych do potrzeb społeczności obiektów uzupełniających planowane połączenia komunikacyjne, tj. parkingi, przystanki kolejowe. ⇒ Właściwa organizacja ruchu drogowego na drogach wojewódzkich.
	<ul style="list-style-type: none"> • Wykształcenie efektywnego i ekologicznego połączenia komunikacyjnego w głównych kierunkach migracji mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Uzupełnienie infrastruktury okołodrogowej, w tym oświetlenia drogowego, oznakowania, instalacji poprawiających bezpieczeństwo oraz przejść dla pieszych. ⇒ Budowa stacji ładowania samochodów elektrycznych. ⇒ Wzrost poczucia bezpieczeństwa wszystkich użytkowników ruchu drogowego.

PROJEKT

10. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Model funkcjonalno-przestrzenny w Strategii Rozwoju Gminy służy określeniu kluczowych dla rozwoju JST obszarów, zdefiniowaniu ich funkcji i zależności między obszarami o różnych funkcjach. Możliwe staje się precyzyjne lokalizowanie różnych funkcji przestrzeni, odpowiadające celom Strategii. Komponent przestrzenny wskazuje, gdzie funkcje mogą być realizowane. Istotne jest zachowanie odpowiednich proporcji pomiędzy poszczególnymi funkcjami, zgodnie z uwarunkowaniami i potrzebami. Model jest obowiązkowym elementem Strategii, który stanowi podsumowanie najważniejszych ustaleń rozwojowych osadzonych w przestrzeni Gminy.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Na terenie Gminy Leszno dominuje zabudowa jednorodzinna oraz zagrodowa, wśród której, w większych miejscowościach, zlokalizowane zostały pojedyncze wielorodzinne budynki mieszkalne. Ze względu na pasmowy układ form zagospodarowania terenu, główny obszar urbanizacji koncentruje się w paśmie środkowym, rozciągającym się pomiędzy południową granicą Kampinoskiego Parku Narodowego a zwartymi obszarami gruntów rolnych w południowej części Gminy. Podstawową osią rozwoju osadnictwa na tym obszarze pozostaje droga wojewódzka nr 580 Warszawa-Sochaczew, która historycznie stanowiła oś wsi o charakterze ulicówek: Wyględy, Feliksów, Zaborów, Zaborówek, Leszno, Grądy, Plewniak, Wilków i Wilkowa Wieś. Pierwotnie dominowała tam zabudowa zagrodowa, która obecnie została przekształcona w zabudowę usługowo-mieszkaniową oraz mieszkaniową z niewielkim udziałem zabudowy usługowej. Szczególne zróżnicowanie zagospodarowania oraz dominację przestrzenną obserwuje się w miejscowościach Leszno oraz Zaborów stanowiących dwa centra osadnicze Gminy. W granicach historycznej zabudowy wsi, zlokalizowane zostały strefy wielofunkcyjne, w których znajdują się m.in.: szkoły, przedszkola, ośrodki zdrowia, świetlice, biblioteki, boiska, sklepy, banki, kościoły, cmentarze, pałace, dwory, zakłady produkcyjne oraz zabudowania mieszkaniowe i zagrodowe. Dodatkowo, Leszno stanowi również centrum usługowo-administracyjne, którego głównym punktem komunikacyjnym jest skrzyżowanie dróg wojewódzkich nr 579 oraz 580, dzielące miejscowość na cztery części. W północno-wschodnim kwartale wyróżnia się przede wszystkim zabytkowy Kościół parafialny pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela, stanowiący dominantę krajobrazową wsi, a także cmentarz parafialny oraz supermarket. Po przeciwnej stronie ulicy Partyzantów znajduje się najbardziej zurbanizowana część Leszna, w której, w pierwszej kolejności widoczna jest zwarta zabudowa mieszkaniowa. Bezpośrednio przy ulicy Sochaczewskiej, mieści się również Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy. W kwartale pomiędzy ulicą Szkolną, Sochaczewską, Polną oraz Leśną znajduje się Szkoła Podstawowa im. Króla Stefana Batorego, Zespół Sportowo-Rekreacyjny, Przedszkole Publiczne nr 1 im. „Leśnych Skrzatów”, Gminna Biblioteka Publiczna, Ochotnicza Straż Pożarna oraz Targowisko Gminne. Pozostały obszar uzupełnia zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Obszar pomiędzy ulicami Polną i Tuwima stanowi zabudowa wielorodzinna Towarzystwa Budownictwa Społecznego „Ostoja”, a także pojedyncze zabudowania mieszkalne jednorodzinne oraz obiekt handlowy. Pozostałą północno-

zachodnią część Leszna stanowią zwarte tereny zabudowy mieszkaniowej z pojedynczymi obiektami usługowymi. Południowo-zachodni kwartał miejscowości to z kolei miejsce, w którym zlokalizowane są: Urząd Gminy, Posterunek Policji, poczta, pętla autobusowa, park Karpinek, zakłady produkcyjne (Bio Planet S.A.), zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna oraz obiekty zabytkowe, w tym Pałac Łuszczewskich wraz z parkiem krajobrazowym oraz kompleks byłej Cukrowni „Michałów. Ostatni, południowo-wschodni kwartał Leszna stanowią zabudowania mieszkalne, ośrodek zdrowia oraz zakład przetwórstwa rolno-spożywczego powstały w miejscu dawnego gospodarstwa rolnego. W rejonie skrzyżowania, na fragmentach ulic Warszawskiej, Błońskiej i Partyzantów, występuje zabudowa usługowo-mieszkalna w formie pierzei.

Wieś Zaborów stanowi z kolei centrum usługowe wschodniej części Gminy. Jego układ również zależy od przebiegu dróg wojewódzkich nr 580 oraz 888. W centralnej części miejscowości wzdłuż ulicy Stołecznej, ulokowane są: Kościół św. Anny, Szkoła Podstawowa im. Powstańców 1863, Ochotnicza Straż Pożarna oraz cmentarz zabytkowy. Na terenie Zaborowa zlokalizowane są również: ośrodek zdrowia przy ulicy Leśnej oraz Przedszkole Publiczne przy ulicy Szkolnej. Pozostałe zabudowania stanowią budynki mieszkalne jednorodzinne, zakłady produkcyjne oraz obiekty handlowe, przy czym ogólna gęstość zabudowy miejscowości jest mniejsza niż w przypadku Leszna.

Obszary wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 580 pomiędzy ww. wymienionymi centrami lokalnymi, a także pomiędzy centrami a granicami Gminy zagospodarowane są jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej powstałej poprzez rozbudowę i przebudowę dawnych układów osadnictwa w formie ulicówek. W niektórych miejscach, m.in. Janówek oraz Wólka zachowana została historyczna zabudowa zagrodowa.

Zdecydowanie mniejszym natężeniem procesów rozwoju sieci osadniczej charakteryzują się pasma północne i południowe. Pierwsze z nich zawiera się w całości w obrębie Kampinoskiego Parku Narodowego, gdzie przeważają tereny lasów, a tereny zabudowane stanowią jedynie dwa zwarte rejony śródlęśnych osad: dwu wieś Kępiaste- Łubiec oraz wieś Roztoka. Ich istnienie wynika z intensywniej gospodarki leśnej i rolnej na tych terenach w przeszłości. Obecnie, ustanowiony na ich terenie Park Narodowy nakłada ograniczenia dotyczące zagospodarowania terenu, przez co miejscowości te nie rozwijają się porównywalnie do pozostałej części Gminy. W paśmie północnym charakterystycznym obszarem jest również enklawa zabudowy w miejscowości Julinek. Została ona wyznaczona na podstawie historycznego zespołu obiektów szkoły cyrkowej, w którym aktualnie dalej funkcjonuje jedyna w Polsce Państwowa Szkoła Sztuki Cyrkowej oraz park rozrywki Julinek Park. Na pozostałych terenach KPN na terenie Gminy Leszno, na których stwierdzono występowanie zabudowy, ma ona charakter reliktowy i ulega regresji.

Pasma południowe stanowi rolnicza przestrzeń produkcyjna z zabudową zagrodową koncentrowaną wzdłuż ulicówek o luźnej strukturze, której coraz częściej towarzyszą osiedla zwartej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Intensyfikacja tych tendencji występuje głównie w rejonach wsi Wyględy i Feliksów położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 888 oraz we wsi Wąsy Kolonia przy drodze powiatowej. W Gawartowej Woli, z kolei, na terenach dawnego ośrodka Spółdzielni, ulokowany został zakład produkcyjny.

Hierarchia sieci osadniczej w Gminie Leszno przyjmuje zatem następujący porządek:

1. Rozwijające się ośrodki centralne, do których zaliczane są miejscowości Leszno oraz Zaborów, pełniące ważne role w życiu gospodarczym i społecznym Gminy. Koncentrują one siedziby największych przedsiębiorstw, instytucje oświaty, kultury oraz administracji. Są to największe ośrodki na terenie Gminy również ze względu na największe zagęszczenie zabudowy mieszkaniowej. Wskazuje się na rozwój zabudowy poprzez dogęszczanie jej w celu stworzenia zwartej siatki zabudowy, która będzie sprzyjała dalszemu przyrostowi i koncentracji ludności.
2. Ośrodki uzupełniające, tworzone przez pozostałe wsie na terenie Gminy, są głównie obszarami luźnej zabudowy mieszkaniowej z ograniczonym zasobem przestrzennym na rozbudowę ze względu na bliskość Parku Narodowego oraz gruntów rolnych. W związku z tym rekomenduje się dogęszczanie zabudowy pomiędzy istniejącą. Jednocześnie, rozwojowi sieci osadniczej powinna towarzyszyć rozbudowa infrastruktury technicznej, w szczególności sieci kanalizacyjnej.

System powiązań przyrodniczych

Gmina Leszno wyróżnia się znacznym udziałem form ochrony przyrody, a co za tym idzie- wysoką lesistością, wynoszącą 41% całkowitej powierzchni Gminy. Nadrzędną formą ochrony, mającą duży wpływ na kształtowanie zagospodarowania przestrzennego ma Kampinoski Park Narodowy pokrywający 56% powierzchni Gminy. Dodatkowe 30% stanowi jego otulina. Łącznie zajmują one całe północne oraz środkowe pasmo Gminy. Projekt Planu Ochrony Kampinoskiego Parku Narodowego przewiduje objęcie ochroną ścisłą obszarów położonych na terenie Gminy, tj.: „Roztoka”, „Karpaty”, „Zamczysko”, „Debły”, „Kalisko” oraz „Żurawowe”. Ponadto, wyznacza on również przebieg korytarzy ekologicznych, zapewniających połączenie dla flory i fauny pomiędzy cennymi przyrodniczo obszarami a terenem KPN. Według mapy projektowanych korytarzy ekologicznych KPN, przebiegają one przez tereny niezabudowane, wzdłuż drogi powiatowej 4110W oraz przez obszary objęte ochroną KPN i przestrzenie wolne od zabudowy pomiędzy nimi, w miejscowości Wólka.

Poza Parkiem Narodowym, na obszarze Gminy ustanowiony został również Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz Obszar Natura 2000- Puszcza Kampinoska (PLC 140001). Dodatkowo, obszar Natura 2000 pokrywa się z zasięgiem korytarza ekologicznego GKPN-11 Puszcza Kampinoska, będącego ważnym szlakiem komunikacyjnym dla wielu gatunków roślin i zwierząt. W granicach Gminy znajdują się również punktowe formy ochrony przyrody w postaci 17 pomników przyrody, z czego wyróżnia się 6 grup drzew, 2 aleje drzew oraz 9 pojedynczych drzew.

Obszary chronione rozmieszczone są w północnej części Gminy, przez co południowe pasmo charakteryzuje się niemal całkowitym brakiem terenów leśnych.

Ze względu na zróżnicowanie ukształtowania terenu oraz mozaikę siedlisk- od bagiennych po skrajnie suche wydmy, obszar Gminy Leszno predysponuje do terenów atrakcyjnych turystycznie, szczególnie pod względem turystyki rekreacyjnej- pieszej lub rowerowej.

Gmina Leszno należy do zlewni II rzędu Bzury oraz I rzędu Wisły. Odwadniana jest przez szereg kanałów melioracyjnych, które w północnej części spływają do Łasicy na terenie Puszczy Kampinoskiej, a z części południowej- do Utraty. Ze względu na małe zróżnicowanie morfologiczne terenu i niewielkie spadki, umowną granicę między tymi częściami wyznacza droga Myszczyń- Wąsy- Leszno. Na terenie Gminy nie występuje znaczące zagrożenie powodziowe. Jedynie przy południowej granicy Gminy ustanowiono niewielki obszar

zagrożenia powodziowego na poziomie 0,2% i 1%. Większy obszar ryzyka powodziowego spowodowanego zagrożeniem przerwania wału powodziowego zdiagnozowano w północnej części Gminy. Oba obszary nie obejmują swoim zasięgiem terenów zamieszkałych. Obszar ryzyka powodziowego leży jednak w bliskiej odległości względem wsi Roztoka, w której pozostały pojedyncze zabudowania.

Główne korystarze i elementy sieci transportowych

Gmina Leszno charakteryzuje się korzystnym położeniem względem dostępności komunikacyjnej. Na jej terenie znajdują się następujące drogi:

- Droga wojewódzka nr 580 Warszawa- Sochaczew,
- Droga wojewódzka nr 579 Kazuń- Błonie,
- Droga wojewódzka nr 888 Zaborów- Świącice,
- Drogi powiatowe (o łącznej długości 25 km),
- Drogi gminne (o łącznej długości 137 km).

Większość miejscowości ukształtowana jest w typie ulicówki, czyli z zabudową po obu stronach drogi przebiegającej przez miejscowość, która stanowi połączenie komunikacyjne z drogami wojewódzkimi lub powiatowymi. W związku z tym, połączenia transportowe pomiędzy mniejszymi miejscowościami a centralnymi ośrodkami- Leszno i Zaborów, są dobrze rozwinięte. Ponadto, Gmina Leszno cechuje się korzystnym położeniem względem większych ośrodków miejskich, np. Warszawa, Sochaczew, Błonie, z którymi połączenia komunikacyjne zapewniają drogi wojewódzkie.

Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Gmina Leszno dysponuje szeregiem sieci infrastruktury technicznej, w tym wodociągami, kanalizacją sanitarną, siecią gazową, siecią Internet oraz liniami elektroenergetycznymi. Stopień uzbrojenia Gminy oraz obsługi terenów zurbanizowanych jest zróżnicowany, również ze względu na występowanie terenów chronionych. Wszystkie połączenia infrastrukturalne występują głównie w południowej części Gminy. Stopień zwodociągowania, rozpatrywany w skali całego terytorium Gminy jest wysoki i wynosi prawie 96%, podczas gdy stopień skanalizowania Gminy wynosi jedynie 32%. Stopień gazyfikacji kształtuje się na poziomie 48%, przy czym zaopatrzenie Gminy w ciepło oparte jest głównie na indywidualnych źródłach ciepła.

Przez teren Gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN80, zasilany gazociągiem wysokiego ciśnienia DN400. Doprowadza on gaz do stacji redukcyjno-pomiarowej I° „Leszno” przy ul. Lipowej. Następnie, ze stacji w kierunku Gminy, gaz rozprowadza gazociąg średniego ciśnienia DN150, stanowiący podstawę sieci rozdzielczej. Ponadto, w obrębie miejscowości Gawartowa Wola znajduje się również sieć gazowa średniego ciśnienia własności Entri Polska.

Dodatkowo, w obrębie Gminy Leszno zlokalizowany jest dalekosiężny przesyłowy rurociąg naftowy DN250 Płock- Mościska- Emilianów. Przebiega on po północnej stronie drogi wojewódzkiej nr 580.

Gmina zasilana jest w energię elektryczną ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV Błonie poprzez kablowo- napowietrzną sieć zasilająco-rozdzielczą średniego napięcia 15 kV.

Infrastruktura społeczna udostępnia mieszkańcom możliwość korzystania z usług publicznych, tj. placówki oświatowe, opieka zdrowotna, administracja publiczna, kultura i rekreacja. Na gminny system oświaty składają się:

- Publiczne Przedszkole nr 1 im. „Leśnych Skrzatów”, Polna 22, 05-084 Leszno,
- Publiczne Przedszkole Przyjaciół Puszczy Kampinoskiej, Szkolna 6, 05-083 Zaborów,
- Szkoła Podstawowa im. Króla Stefana Batorego, Leśna 13, 05-084 Leszno,
- Szkoła Podstawowa im. Powstańców 1863 Roku, Stołeczna 182, 05-083 Zaborów.

Działalność kulturalna prowadzona jest przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Lesznie. W jej ramach funkcjonują też dwie filie: w Zaborowie oraz w Czarnowie. Działania z zakresu pomocy społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie.

Usługi ochrony zdrowia na terenie Gminy świadczone są przez trzy Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej- w Lesznie, Zaborowie oraz w Feliksowie. Dostępna jest zarówno podstawowa opieka medyczna, jak i pomoc specjalistów, w tym stomatologa, oferowane częściowo w ramach współpracy z Narodowym Funduszem Zdrowia oraz prywatnie. Dostępność opieki medycznej w Gminie zwiększają gabinety prywatne oferujące m.in. usługi rehabilitacyjne czy stomatologiczne.

Ważnym elementem systemu infrastruktury społecznej w gminie są też świetlice wiejskie, zlokalizowane w Lesznie, Łubcu, Czarnowie i Zaborowie, a także Centrum Aktywności Lokalnej Pracownia Orange w Lesznie. Stanowią one miejsca integracji społecznej, w których odbywają się wydarzenia, zajęcia i spotkania dla lokalnych społeczności. Ponadto, rozwój kultury fizycznej na terenie Gminy oparty jest o działalność Zespołu Sportowo-Rekreacyjnego w Lesznie, oferującego dobrze wyposażoną infrastrukturę sportową oraz różnego rodzaju zajęcia i wydarzenia sportowe.

Modele funkcjonalno-przestrzenne, przedstawione poniżej, stanowią dwa wzajemnie uzupełniające się narzędzia planistyczne, wykorzystywane w zarządzaniu przestrzenią oraz planowaniu rozwoju Gminy Leszno. W celu zwiększenia poziomu czytelności, zostały podzielone na dwie części- istniejące obszary funkcjonalne oraz kierunki rozwoju. Model kierunków rozwoju zawiera zidentyfikowane rekomendacje, które wskazują na działania niezbędne lub pożądane do skutecznej realizacji założeń Strategii. Ich wdrożenie ma na celu podniesienie jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie potencjału gospodarczego gminy, z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Należy nadmienić, że modele stanowią jedynie pogładowe opracowanie graficzne, niezachowujące dokładności kartograficznej. W praktyce oznacza to, że wskazane na modelach obiekty oraz obszary objęte proponowanymi działaniami nie są lokalizacjami obligatoryjnymi, a stanowią jedynie propozycję rozmieszczenia zakresu działań. Fakt ten wynika przede wszystkim z rekomendacyjnego charakteru Strategii oraz ograniczeń technicznych związanych ze spójnym opracowaniem dokumentu.

Na podstawie przeprowadzonych analiz, wyznaczono na obszarze Gminy trzy główne typy terenów, odpowiadające pasmowemu układowi zagospodarowania przestrzennego, przedstawione na modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej- kierunków rozwoju Gminy Leszno (Rysunek 29.). Tereny zielone koncentrują się głównie w północnej części Gminy, w zasięgu Kampinoskiego Parku Narodowego. Niewielkie ich przedłużenie znajduje się w południowo-wschodniej części, w okolicy miejscowości Zaborów, gdzie sięga południowej granicy jednostki. Południowe pasmo stanowią tereny rolne, rozciągając się od zachodniej granicy Gminy, w rejonie miejscowości Trzciniec i Stelmachowo, do wspomnianego wcześniej klina terenów zielonych. Pozostałe fragmenty powierzchni Gminy Leszno zgeneralizowano do terenów zurbanizowanych, której największy zwarty obszar występuje w centralnej części,

wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 580. Skupia ona wszystkie tereny zabudowane i objęte wszelką działalnością człowieka. W ich granicach zostały wskazane obszary potencjalnie korzystne do wyznaczenia stref uzupełnienia istniejącej zabudowy. Obejmują one wszystkie zamieszkałe obecnie miejscowości.

Ponadto, ze względu na wyznaczone kierunki rozwoju, zdefiniowano trzy główne strefy rozwoju, tj. dwie strefy rozwoju społeczno-ekonomicznego w miejscowościach Leszno i Zaborów oraz strefę gospodarczą w miejscowości Gawartowa Wola. Pierwsza z wymienionych stref odnosi się do rozwoju uwzględniającego w szczególności aspekt poprawy jakości życia mieszkańców poprzez działania prospołeczne, a także wykorzystanie lokalnych uwarunkowań do wzrostu ekonomicznego mieszkańców i całej jednostki. Strefa gospodarcza z kolei, wyróżnia Gawartową Wolę jako obszar szczególnego rozwoju przedsiębiorczości, ze względu na duży obszar o przeznaczeniu gospodarczym, a także utrzymujący się charakter rolniczy. Zwiększony potencjał gospodarczy może przyczynić się również do rozwoju zainteresowania wśród ludności napływowej jako miejsca zamieszkania, co w konsekwencji zapobiegnie marginalizacji tego obszaru ze względu na odległe położenie względem głównych ośrodków osadnictwa w Gminie Leszno.

Planowane działania rozwojowe można podzielić ze względu na sferę oddziaływania, tj. społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną oraz środowiskową. Pierwsza z nich zakłada działania wpływające na komfort życia codziennego mieszkańców, tj. budowa hali sportowej czy żłobka publicznego w Lesznie. Planowany również rozwój Gminnej Biblioteki Publicznej, głównie w zakresie zasobu lokalowego, zwiększy możliwości korzystania z szerokiej oferty świadczonej przez tę instytucję, nie tylko jako wypożyczalni, ale również ośrodka kultury. Szeroko pojęty rozwój infrastruktury społecznej, wyznaczony na podstawie diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Leszno, a także przeprowadzonych w jej ramach konsultacji z mieszkańcami, wskazuje potrzebę modernizacji miejsc integracji społecznej, np. placu zabaw lub miejsc rekreacji w Zaborówku, a także możliwości organizacji cyklicznych wydarzeń gminnych, wpływających na kształtowanie tożsamości lokalnej mieszkańców oraz promocji Gminy poza jej granicami. Dodatkowo, działania w kontekście budowania infrastruktury społecznej mogą również przyjąć formę współpracy organizacji pozarządowych z terenu Gminy, które działają na rzecz jej mieszkańców. W sferze społecznej zawiera się również aspekt wsparcia grup osób z trudnościami. Jednym z rozwiązań może być utrzymanie i stałe modernizowanie zasobu mieszkań socjalnych dla osób w trudnej sytuacji życiowej, a także dla młodych osób, w tym również napływowych, których zasoby finansowe nie pozwalają na samodzielny zakup lub wynajem mieszkania. Z drugiej strony, odpowiadając na obecne tendencje starzenia się społeczeństwa, wyróżnia się potrzebę wsparcia seniorów, m.in. w zakresie opieki środowiskowej świadczonej przez opiekunów i asystentów z Ośrodka Pomocy Społecznej w Lesznie czy przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu tej grupy mieszkańców, poprzez szereg warsztatów i zajęć doszkalających z zakresu wykorzystania technologii oraz poszerzania zainteresowań i wiedzy ogólnej. Ze względu na ograniczoną ofertę ośrodków zdrowia z terenu Gminy, wskazywany jest również rozwój placówki w Lesznie, w zakresie zarówno zwiększenia dostępności lekarzy specjalistów, jak i utrzymania odpowiedniego stanu technicznego obiektu oraz zatrzymania go w własności gminnej.

Rozwój gospodarczy opiera się głównie na wzmocnieniu przedsiębiorczości lokalnych działalności gospodarczych oraz przyciągnięciu nowych inwestorów spoza terenu Gminy. Jako czynnik, który może przyczynić się do promocji Gminy na szczeblu ponadlokalnym oraz zapoczątkować lokalizowanie nowych, innowacyjnych przedsiębiorstw, uznaje się planowane w Lesznie, Krajowe Centrum Przetwarzania Danych NASK. Szczególny rozwój przedsiębiorstw, zwłaszcza tych należących do mieszkańców Gminy, wskazuje się na obszarze Gawartowej Woli. Ze względu na uwarunkowania Gminy oraz najbliższego otoczenia miejscowości, tj. bliskość Kampinoskiego Parku Narodowego oraz utrzymujący się charakter rolniczy tej części jednostki, proponowanymi wiodącymi sektorami działalności gospodarczej są ekologiczne gospodarstwa rolne oraz przedsiębiorstwa, które wymagają w swoim funkcjonowaniu czystego środowiska, np. firmy farmaceutyczne.

Działania z zakresu sfery infrastrukturalnej koncentrują się na poprawie istniejących obiektów technicznych użytkowanych w celu dostarczenia podstawowych dóbr i usług mieszkańcom. Wśród nich wyróżnia się rozwój gospodarki wodno-ściekowej, w tym budowę stacji uzdatniania wody w centralnej części Gminy oraz oczyszczalni ścieków w Lesznie, dzięki której możliwe będzie uniezależnienie się w zakresie odbioru nieczystości od gminy Błonie. Ponadto, mogłaby przyczynić się również do rozbudowy sieci kanalizacyjnej. Na terenie całej Gminy, diagnozowany jest problem częstych przerw w dostawie energii elektrycznej, spowodowany przestarzałą infrastrukturą sieciową oraz niskim poziomem utrzymania jej. W związku z tym, wskazuje się potrzebę modernizacji sieci energetycznej we wszystkich obszarach zamieszkania. Ze względu na proponowany rozwój rolnictwa ekologicznego w rejonie Gawartowej Woli, wskazuje się możliwość podjęcia działań w zakresie poprawy retencji wodnej. Zbiorniki retencyjne czy przydomowe instalacje retencyjne, tzw. mała retencja, oprócz zapewnienia właściwych stosunków wodnych dla upraw i gospodarstw rolnych, mogłyby również przeciwdziałać zalewaniu domów jednorodzinnych w czasie ulewnych deszczy. Na terenie Gminy obserwowane są również obszary wykluczenia telekomunikacyjnego, tj. Łubiec, Kępiaste i Szymanówek, w których powinny zostać podjęte działania w zakresie poprawy zasięgu telefonii komórkowej. Z kolei, w zakresie infrastruktury komunikacyjnej, tj. drogowej zawiera się plany ponadlokalne dotyczące budowy korytarza komunikacyjnego tzw. Warszawska BIS równoległego do drogi nr 580 z możliwością rozwoju wzdłuż niej połączenia w postaci kolei miejskiej. W związku z proponowanym rozwojem transportu kolejowego, wyznaczone zostały dwie lokalizacje przystanków - w Lesznie i Zaborowie - jako głównych ośrodków osadnictwa w Gminie. Drugim projektem ponadlokalnym, uwzględnionym w modelu, jest koncepcja fragmentu trasy rowerowej wokół Kampinoskiego Parku Narodowego, w ramach której planowane jest wybudowanie drogi rowerowej wraz z chodnikiem wzdłuż dróg wojewódzkich nr 580 i 579, działania modernizacyjne istniejących dróg i organizacja ruchu drogowego na pozostałych fragmentach trasy, a także stworzenie Miejsc Obsługi Rowerzystów w Zaborowie i Roztoce. Szczegółowe działania w zakresie planowanej trasy rowerowej przedstawiono w podrozdziale 5.3.1. „Komunikacja”.

W kwestiach środowiskowych proponuje się pozostawienie funkcji ogródków działkowych w miejscowości Wilków. Mogą być one formą zapobiegania nadmiernej intensyfikacji zabudowy oraz utrzymaniem terenów zieleni rekreacyjnej. Jako drugi kierunek, ze względu na wciąż duże wykorzystanie niskosprawnych źródeł ciepła, wskazuje się działania na rzecz

poprawy jakości powietrza, szczególnie doradztwa w zakresie doboru efektywnych i ekologicznych systemów grzewczych. Dodatkowo, sfery środowiskowej dotyczy strefa konfliktu człowiek- środowisko, wyznaczona wzdłuż południowej granicy Kampinoskiego Parku Narodowego, na całej szerokości Gminy. Jej celem jest podkreślenie konieczności zachowania równowagi pomiędzy działalnością człowieka a ochroną środowiska i ograniczenie wpływu na stan środowiska.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej- kierunku rozwoju Gminy Leszno uzupełniony jest o obszary strategicznej interwencji (OSI), które są obszarami o zidentyfikowanych zjawiskach, wymagających podjęcia szczególnych działań. Jeden z nich dotyczy braku kanalizacji i obejmuje wszystkie obszary zabudowane, które nie posiadają dostępu do sieci kanalizacyjnej. Jej rozbudowa może ograniczyć wykorzystanie zbiorników bezodpływowych, które często są nieuszczelne i powodują zanieczyszczenie gleby i wód podziemnych, a także może sprzyjać osiedlaniu się nowych mieszkańców. Obszar problemów odorowych, z kolei, zwraca uwagę na trudności mieszkańców w codziennym funkcjonowaniu, związane z emisją nieprzyjemnych zapachów z zakładów produkcyjnych. Działania powinny koncentrować się na zwalczaniu tych zapachów, aby ograniczyć ich wpływ na zdrowie i jakość życia ludności. Wykluczenie telekomunikacyjne jako kolejny obszar strategicznej interwencji wyznaczony został w obrębie miejscowości Kępiaste i Łubiec, ze względu na całkowity brak zasięgu telefonii komórkowej oraz specyficzne położenie, w Kampinoskim Parku Narodowym, które znacząco ogranicza rozwój konwencjonalnych metod komunikacji. Interwencja na tym obszarze mogłaby zapobiegać marginalizacji obu miejscowości względem pozostałej części Gminy, a także zapewniać mieszkańcom podstawowe usługi. Dodatkowo, cały odcinek drogi wojewódzkiej nr 579 w Kampinoskim Parku Narodowym uwzględniono jako obszar zagrożeń drogowych, także z udziałem zwierząt. Ze względu na położenie na terenie Parku Narodowego-naturalnego środowiska zwierząt oraz obszaru pozbawionego gęstej zabudowy, często ograniczającej ruch, niezbędne jest przeciwdziałanie swobodzie drogowej kierowców, która może powodować wypadki z udziałem ludzi lub zwierząt. Jako ostatni obszar strategicznej interwencji wskazuje się obszary negatywnych zjawisk społecznych, wyznaczone na podstawie „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leszno na lata 2020-2030” oraz „Oceny stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Leszno w zakresie działania Komendy Powiatowej Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego z siedzibą w Starych Babicach w 2024 r.”. Zwracają one uwagę na wysokie natężenie zjawisk: patologii społecznych, kradzieży, włamań, które obniżają poczucie bezpieczeństwa i prowadzą do marginalizacji obszarów na tle Gminy. Działania podejmowane w ich obrębach powinny niwelować występujące stany kryzysowe.

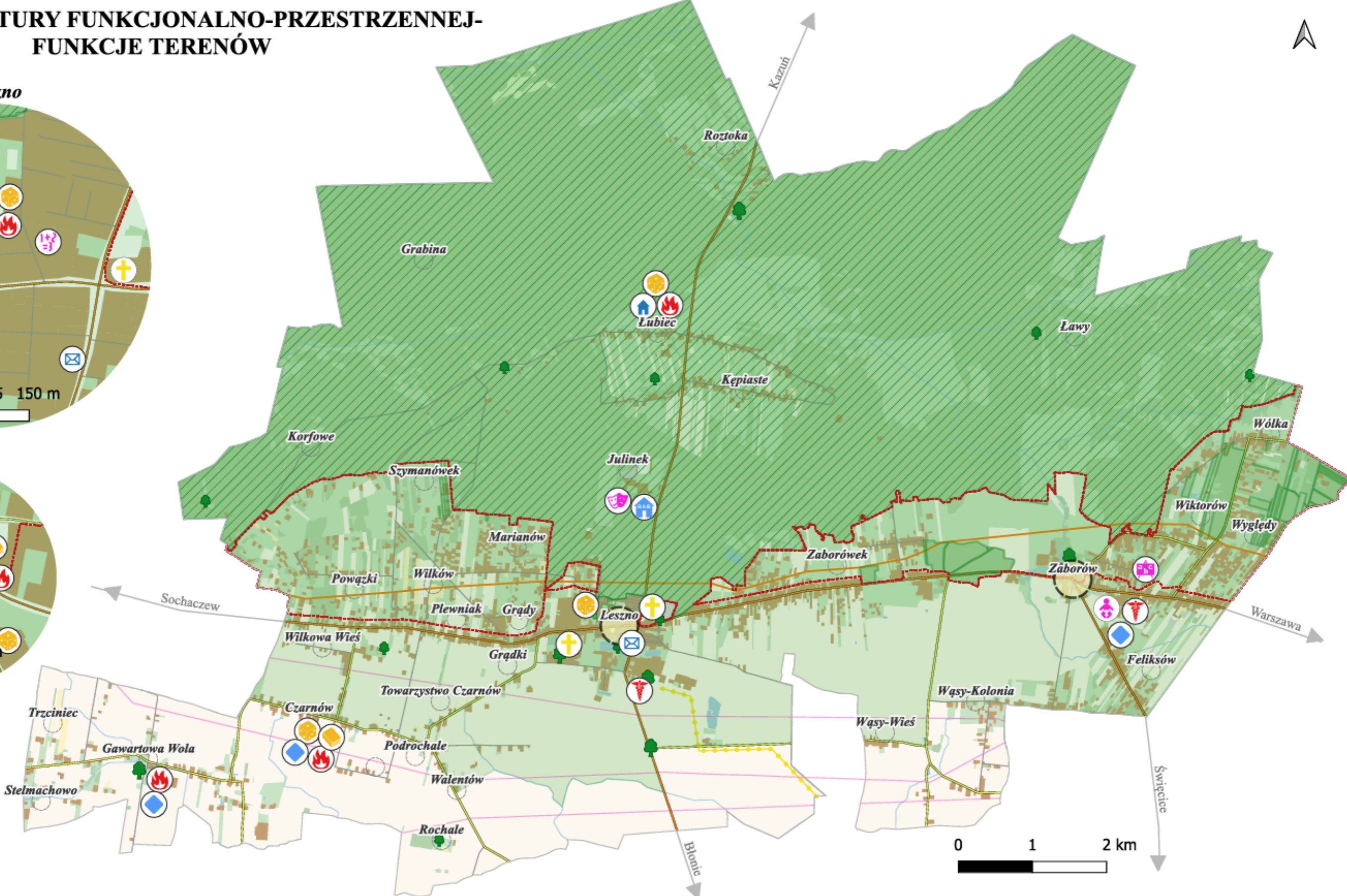
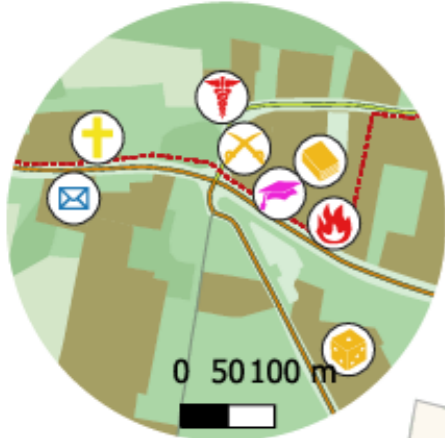
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ- FUNKCJE TERENÓW

Leszno

Zaborów

- Hierarchia sieci osadniczej
- Centrum lokalne
 - Jednostka osadnicza

- Infrastruktura drogowa
- wojewódzka
 - powiatowa
 - gminna

- Infrastruktura sieciowa
- Linia elektroenergetyczna najwyższego napięcia
 - Rurociąg naftowy DN250
 - Gazociąg wysokiego ciśnienia DN80

- Formy ochrony przyrody
- Kampinoski Park Narodowy
 - otulina Kampinoskiego Parku Narodowego
 - Obszar Natura 2000
 - Obszar Chronionego Krajobrazu
 - Pomnik przyrody jednoobiektowy
 - Pomnik przyrody wieloobiektowy

- Infrastruktura publiczna
- Urząd Gminy
 - Urząd Pocztowy
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
 - Środowiskowy Dom Samopomocy
 - Ośrodek zdrowia

- Posterunek Policji
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Szkoła Podstawowa
- Przedszkole
- Złobek

- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
- Państwowa Szkoła Sztuki Cyrkowej w Julinku
- Gminna Biblioteka Publiczna
- Zespół Sportowo-Rekreacyjny
- Skatepark

- Świetlica wiejska i obiekty integracji społecznej
- Obiekt sakralny
- Izba Pamięci Powstańców Styczniowych
- Targowisko gminne
- Julinek Park

- Pętla autobusowa
- PSZOK
- Stacja Uzdatniania Wody

- Wody powierzchniowe
- Tereny leśne
- Roślinność krzewiasta
- Roślinność trawiasta
- Uprawa na gruntach ornych
- Uprawa trwała
- Teren zabudowany
- Grunt nieużytkowany lub plac
- Granica Gminy Leszno

Model stanowi jedynie poglądowe opracowanie graficzne, niezachowujące dokładności kartograficznej.

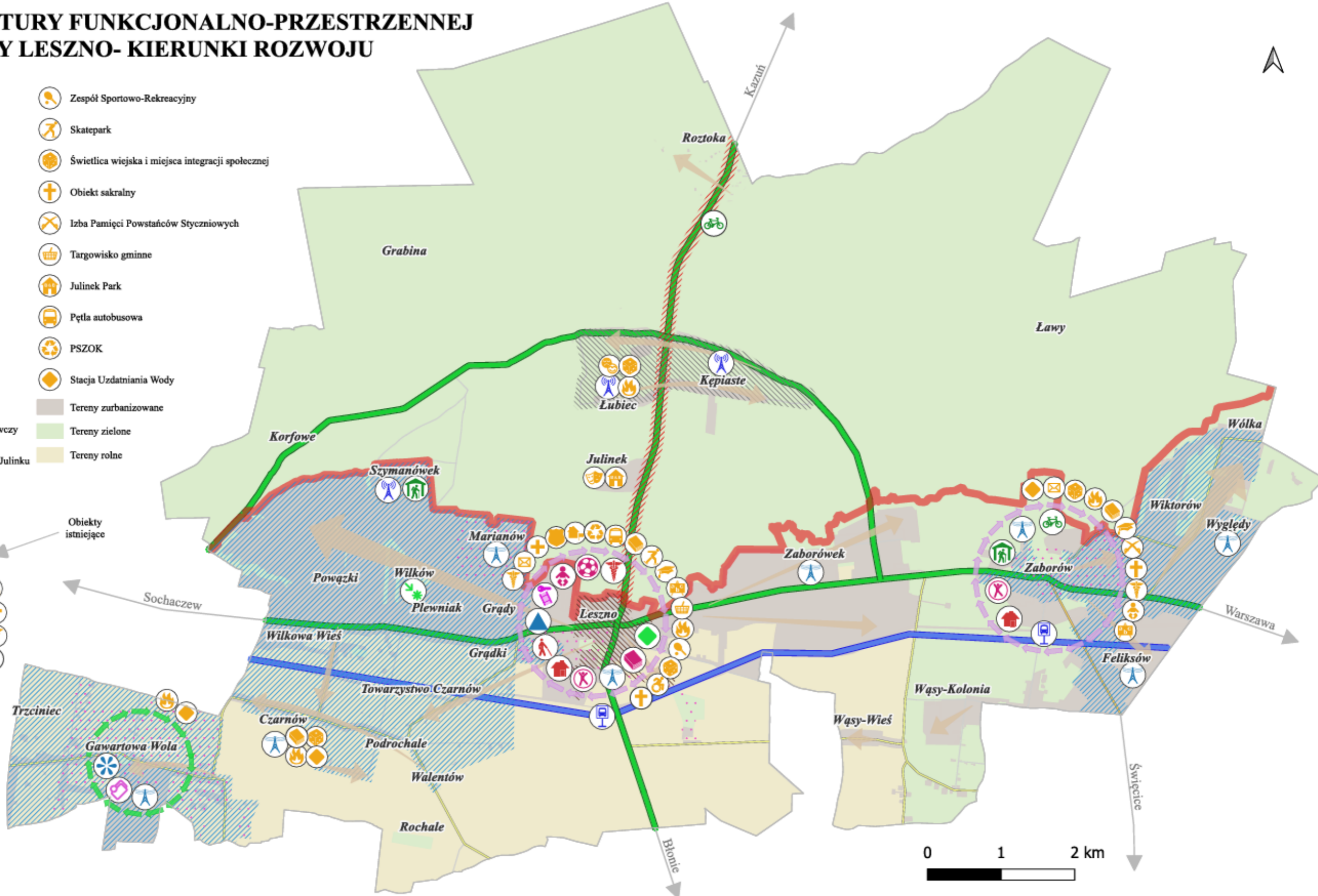
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY LESZNO- KIERUNKI ROZWOJU

Infrastruktura społeczno-gospodarcza:

- Urząd Gminy Leszno
- Urząd Pocztowy
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Środowiskowy Dom Samopomocy
- Ośrodek zdrowia
- Posterunek Policji
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Szkoła Podstawowa
- Przedszkole
- Żłobek
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
- Państwowa Szkoła Sztuki Cyrkowej w Julinku
- Gminna Biblioteka Publiczna

- Zespół Sportowo-Rekreacyjny
- Skatepark
- Świetlica wiejska i miejsca integracji społecznej
- Obiekt sakralny
- Izba Pamięci Powstańców Styczniowych
- Targowisko gminne
- Julinek Park
- Pętla autobusowa
- PSZOK
- Stacja Uzdatniania Wody
- Tereny zurbanizowane
- Tereny zielone
- Tereny rolne

Obszary i proponowane lokalizacje planowanych działań inwestycyjnych i społecznych:

- Hala sportowa
- Żłobek publiczny
- Rozwój działalności Gminnej Biblioteki Publicznej
- Rozwój infrastruktury społecznej
- Modernizacja zasobu mieszkań socjalnych
- Wsparcie polityki senioralnej
- Rozwój opieki zdrowotnej
- Krajowe Centrum Przetwarzania Danych NASK
- Możliwość rozwoju przedsiębiorstw

- Rozwój gospodarki wodno-ściekowej
- Modernizacja sieci energetycznej
- Działania poprawiające retencję wodną
- Poprawa zasięgu telefonii komórkowej
- Przystanek kolejowy
- Miejsce Obsługi Rowerzystów
- Infrastruktura turystyczna
- Pozostawienie funkcji ogrodów działkowych
- Działania na rzecz poprawy jakości powietrza

- Połączenie komunikacyjne z możliwością rozwoju transportu kolejowego
- Koncepcja przebiegu fragmentu trasy rowerowej wokół Kampinoskiego Parku Narodowego
- Strefa rozwoju gospodarczego
- Strefa rozwoju społeczno-ekonomicznego
- Strefa konfliktu człowiek-środowisko
- Kierunki rozwoju zabudowy
- Brak kanalizacji
- Problemy odorowe
- Wykluczenie telekomunikacyjne
- Zagrożenia drogowe z udziałem zwierząt
- Negatywne zjawiska społeczne

Model stanowi jedynie poglądowe opracowanie graficzne, niezachowujące dokładności kartograficznej.

11. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej zostały opracowane w oparciu o analizę dotychczasowego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Dokument ten, stanowiąc przez lata podstawę polityki przestrzennej gminy, posłużył jako istotny punkt wyjścia do określenia dalszych ram rozwoju, co pozwoliło na zachowanie ciągłości planistycznej. Sformułowane poniżej wytyczne zostały jednak ukierunkowane tak, aby bezpośrednio realizować cele i kierunki działań niniejszej Strategii w czterech kluczowych wymiarach: społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz klimatyczno-środowiskowym.

a) Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu. W tym zakresie należy:

- Chronić Kampinoski Park Narodowy i obszary ochrony ścisłej zgodnie z Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2026 poz. 13) oraz z Zadaniem ochronnymi dla Kampinoskiego Parku Narodowego przyjmowanymi corocznie na podstawie zarządzenia Ministra Środowiska do czasu uchwalenia Planu Ochrony Kampinoskiego Parku Narodowego (na okres opracowania Strategii, dokument ten nie był uchwalony).
 - ⇒ Tereny w granicach obszarów ochrony krajobrazowej, w szczególności w obrębach istniejących już enklaw zabudowy- Łubiec, Kępiaste, wyznacza się zgodnie z docelowym zainwestowaniem jako tereny wielofunkcyjne z zabudową zagrodową, tereny usługowe oraz tereny zieleni i rekreacji.
 - ⇒ W związku z planowanymi docelowymi wykupami prywatnych działek w miejscowości Roztoka oraz częściowo w miejscowościach Kępiaste i Łubiec, położonych na terenie kompleksu głównego Kampinoskiego Parku Narodowego, wyznacza się te obszary jako tereny leśne w granicach KPN, bez wyróżniania poszczególnych form zagospodarowania. Do czasu przeprowadzenia wykupów, na działkach wykorzystywanych gospodarczo możliwe będzie zagospodarowanie zgodne z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony przyrody.
 - ⇒ Ograniczyć lokalizację zabudowy w odpowiedniej odległości od południowej granicy kompleksu głównego KPN, ustaloną zasadami określonymi w planie ogólnym lub miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na podstawie analiz ekofizjograficznych.
 - ⇒ Odsunąć na terenie KPN zabudowę na odległość nie mniejszą niż 20 m od cieków i zbiorników wodnych, zaś ogrodzeń na odległość nie mniejszą niż 6 m, z dopuszczeniem zmniejszenia tych odległości na etapie planu ogólnego lub miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w przypadkach uzasadnionych uwarunkowaniami lokalnymi.

- W obszarze Natura 2000 Puszcza Kampinoska zabrania się, zgodnie z przepisami odrębnymi, podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000.
- Chronić przed wycinaniem i uszkodzaniem pomników przyrody pojedynczych drzew i alei drzew pomnikowych, przy czym dopuszcza się wycięcie drzew zagrażających bezpieczeństwu w rejonie dróg.
- Prowadzić działalność inwestycyjną i podziały w zabytkowych parkach dworskich z uwzględnieniem procedur przewidzianych w przepisach odrębnych prawa budowlanego i ochrony zabytków.
- Przyjąć uwarunkowania dla działań inwestycyjnych, uwzględniających ochronę gruntów leśnych.
- Przyjąć uwarunkowania ustanowionego rozporządzeniem Wojewody Mazowieckiego Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu WOChK w obrębie terenów wchodzących w skład tego obszaru, w podziale na strefę ochrony urbanistycznej (części obrębów Marianów, Grądy, Wilków, Wilkowa Wieś, Powązki, Leszno, Zaborówek, Zaborów, Wiktorów, Wólka, Wyględy) oraz strefę zwykłą (części obrębów Korfowe, Szymanówek, Zaborówek, Zaborów, Wólka).
- Przyjąć uwarunkowania dla działań inwestycyjnych albo wykluczenie tej działalności dla obszarów strategicznych powiązań Kampinoskiego Parku Narodowego.
- Przyjąć uwarunkowania dla działań inwestycyjnych dla obszarów otuliny Kampinoskiego Parku Narodowego.
- Chronić ponadlokalne korytarze ekologiczne, szczególnie w zakresie zakazu realizacji zabudowy zagrodowej oraz utrzymania dobrego stanu gleb, wód oraz rzeźby terenu.

Ograniczenia nie dotyczą:

- wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa,
- prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym,
- realizacji liniowych (infrastruktura techniczna i komunikacja) inwestycji celu publicznego.
- Objąć ochroną przed zabudowywaniem tereny i miejsca eksponowane, lokalne osie i panoramy widokowe.
- Chronić historyczny Trakt Królewski poprzez przeniesienie komunikacji tranzytowej poza jego korytarz.
- Wyznaczać obszary zabudowy w obrębie istniejących stref urbanizacji, zapobiegając ekspansji zabudowy na tereny cenne przyrodniczo.
- Stosować ogrodzenia umożliwiające migrację drobnych zwierząt oraz ograniczyć stosowanie ogrodzeń z prefabrykatów betonowych i ogrodzeń pełnych.
- Utrzymać zadrzewienia, enklawy leśne i łąkowe, cieki i zbiorniki wodne, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi.
- W celu rozwoju funkcji sportowo-rekreacyjnych, tworzyć nowe ogólnodostępne tereny zieleni- parki, zieleńce, obiekty sportowe. Wpłyną one na wzrost powierzchni biologicznie czynnej oraz zachowanie wysokich walorów przyrodniczych, a tym samym- na zachowanie ciągłości systemu ekologicznego.

- Rozbudowywać sieć kanalizacji sanitarnej, w zależności od rozmieszczenia istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej.
 - Zadbać o odpowiednie zagospodarowanie wód opadowych, minimalizując ich negatywny wpływ na środowisko.
 - Podnieść efektywność retencji wodnej na terenie Gminy, poprzez utrzymanie dobrego stanu obiektów melioracyjnych, tj. rowów melioracyjnych, z zachowaniem pasa ograniczeń w realizacji ogrodzeń i nadziemnych elementów o szerokości 3 metrów wzdłuż rowu.
 - Stosować zabiegi ukierunkowane na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód.
 - Zapobiegać i przeciwdziałać degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych, w szczególności w zakresie stosowania wapna, nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w rolnictwie i leśnictwie.
 - Stosować systemy grzewcze ograniczające negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego.
 - Zachować powiązania między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności.
 - Wykorzystywać i zwiększać lokalny potencjał do świadczenia usług ekosystemowych.
 - Utrzymanie zróżnicowania ekologicznego krajobrazu.
 - Zachowanie integralności obszarów pełniących funkcje przyrodnicze.
 - Przeciwdziałanie uciążliwości zapachowej.
- b) Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej na terenie Gminy Leszno:**
- Wymaga się objęcia ochroną elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wpisanych do rejestru i ewidencji zabytków, a także tych, nieobjętych prawnymi formami ochrony, lecz mających dużą wartość kulturową, tj.:
 - ⇒ krzyże i kapliczki często stawiane na granicy majątków, np. PGR Leszno, Wiktorów, Gawartowa Wola, Powązki, Wilkowa Wieś, Łubiec, Zaborów, PGR Zaborów, krzyż na granicy z gminą Błonie (dawny majątek Rochale Wielkie),
 - ⇒ cmentarz- mogiła powstańcza z 1963 r. w lesie na terenie obrębu Zaborów,
 - ⇒ pomnik w Lesznie przed Urzędem Gminy,
 - ⇒ obelisk przy szkole w Zaborowie.
 - Nowe oraz poddawane przebudowie budynki powinny nawiązywać kształtem, materiałami i detalem architektonicznym do stylu architektonicznego istniejących obiektów zabytkowych.
 - Wskazane jest komponowanie elementów małej architektury do otaczającego krajobrazu miejscowości i jej charakteru przy zachowaniu spójności estetycznej
 - Rekomenduje się podejmowanie działań mających na celu remonty, modernizację i dostosowanie budynków o wartości historycznej do współczesnych potrzeb, w tym związanych z wprowadzeniem funkcji turystycznej i rekreacyjnej, przy jednoczesnym zachowaniu ich zabytkowego charakteru.
 - Ustanawianie form ochrony zabytków.

c) Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.

- Chronić tereny otwarte oraz grunty orne o wysokiej przydatności rolniczej przed rozpraszaniem zabudowy.
- Lokalizować nową zabudowę w oparciu o dostępność istniejącej lub planowanej infrastruktury i w bliskiej odległości od ciągów komunikacyjnych, głównie poprzez dogęszczanie istniejącej zabudowy.
- Wzbogacić obszary zabudowy mieszkaniowej o funkcje usługowe, które będą zintegrowane z otoczeniem i nie będą negatywnie wpływać na środowisko, co zwiększy atrakcyjność przestrzeni oraz komfort życia mieszkańców.
- Dla terenów zabudowy mieszkaniowej dopuszcza się: zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodzinną, letniskową, turystyczną o charakterze agroturystyki i rekreacji, dopuszcza się na równych zasadach lokalizowanie zabudowy usług nieuciążliwych oraz nieuciążliwej produkcji, rzemiosła, drobnej wytwórczości, usługi zdrowia, oświaty i kultu religijnego, tereny sportu i rekreacji, miejsca parkingowe w formie placów parkingowych.
- W celu zachowania walorów przestrzennych oraz komfortu życia mieszkańców, utrzymywać oraz rozwijać przede wszystkim zabudowę mieszkaniową jednorodzinną.
- Wzdłuż dróg przebiegających przez zabudowę wsi mogą być lokalizowane usługi.
- Wprowadzać zieleń izolacyjną wokół obiektów uciążliwych dla środowiska i wpływających negatywnie na krajobraz.
- Dostosowywać akty prawa miejscowego do zwiększającej się presji urbanistycznej powodowanej nowo powstającą zabudową.

d) Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2026 poz. 538)

- Na terenie Gminy Leszno dopuszcza się lokalizowanie takich obiektów wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- Tereny przeznaczone pod tego typu inwestycje powinny być wyznaczone w sposób strategiczny, w odpowiedniej odległości od zabudowy oraz obszarów cennych przyrodniczo.
- Tereny o takim przeznaczeniu muszą być odpowiednio skomunikowane, również w zakresie transportu publicznego, posiadać dostęp do infrastruktury technicznej i znajdować się na obszarach, gdzie nie będą kolidować z ładem przestrzennym i innymi funkcjami terenów, w tym zabudową mieszkaniową.

e) Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego:

- Realizować inwestycje celu publicznego zgodnie z ustaleniami miejscowych placów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.
- Należy dążyć do ograniczania i minimalizowania zagrożeń związanych z realizacją inwestycji celu publicznego.
- Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych.

f) Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej:

W zakresie komunikacji:

- Należy przeprowadzić kompleksowy proces modernizacji i poprawy jakości odcinków dróg gminnych z uwzględnieniem możliwości poszerzenia pasów drogowych.
- Należy poprawić funkcjonalność układu drogowego, poprzez uwzględnienie zróżnicowanych funkcji dróg poszczególnych kategorii i klas w układzie transportowym, ochronę dróg wyższych klas przed nadmierną dostępnością, uwolnienie zwartych obszarów zabudowy od ruchu tranzytowego.
- Prowadzić działania dalszego rozwoju infrastruktury rowerowej i pieszej, w celu poprawy bezpieczeństwa i zachęcenia do zrównoważonej mobilności.
- Kontynuować działania w zakresie poprawy dostępności transportu zbiorowego, w tym łączącego Gminę Leszno z jednostkami zewnętrznymi, tj. Warszawa, ośrodkami powiatowymi, a także prowadzenie działań promujących ten typ transportu.

W zakresie infrastruktury technicznej:

- Utrzymać, modernizować oraz rozbudować istniejące ujęcia wód podziemnych oraz stacje uzdatniania wody zlokalizowanych na terenie Gminy Leszno, służące do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę pitną.
- Utrzymywać i modernizować istniejące sieci wodociągowe.
- Sukcesywnie rozbudowywać system wodociągowy.
- Rozbudowywać i modernizować istniejący system kanalizacji sanitarnej.
- Zrealizować budowę oczyszczalni ścieków w Lesznie.
- Dla miejscowej utylizacji ścieków sanitarnych, szczególnie na obszarach rozproszonej zabudowy mieszkaniowej, proponuje się budowę małych przydomowych oczyszczalni ścieków.
- Wybudować zbiorniki retencyjne na terenach obiektów usługowo-magazynowych, charakteryzujących się znacznymi powierzchniami uszczelnionymi, w celu zapobiegania podtapiania przyległych terenów.
- Utrzymać istniejące indywidualne systemy zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem modernizacji i wymiany urządzeń grzewczych na urządzenia o wysokiej sprawności grzewczej i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń, w szczególności na kotły gazowe.
- Sukcesywnie zastępować paliwa stałe w kotłowniach i paleniskach indywidualnych proekologicznymi systemami ogrzewania, w tym niekonwencjonalnymi i opartymi na odnawialnych źródłach energii.
- Kontynuować gazyfikację Gminy.
- Rozbudowywać oraz modernizować istniejącą sieć elektroenergetyczną w celu zapewnienia ciągłości zasilania oraz odpowiedniej przepustowości systemu.
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w procesie produkcji energii elektrycznej.
- Rozbudować systemy telekomunikacji w zakresie urządzeń telefonii przewodowej oraz bezprzewodowej, a także Internetu światłowodowego.
- Utrzymać istniejące urządzenia telekomunikacyjne w dobrym stanie technicznym.

W zakresie infrastruktury społecznej:

- Rozwój infrastruktury oświatowej, w tym opiekuńczej świadczonej zarówno przez instytucje publiczne, jak i prywatne.
 - Poprawa dostępności usług zdrowotnych, również świadczonych w ramach niepublicznej opieki medycznej.
 - Tworzenie ośrodków kultury z wykorzystaniem obiektów zabytkowych, a także w lokalnych centrach usługowych.
 - Budowa systemu terenów zieleni pełniących funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe.
 - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
 - Utrzymywanie i wzbogacanie programu funkcjonalnego o charakterze sportowym, rekreacyjnym oraz wypoczynkowym, zgodnie z lokalnymi uwarunkowaniami i walorami przyrodniczymi.
- g) Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW:**
- Na terenie Gminy dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, w tym wykorzystujących energię wiatru, przy czym produkcja ta nie może negatywnie oddziaływać na zabudowę przeznaczoną na pobyt stały ludzi, obiekty wrażliwe na zakłócenia promieniowania elektromagnetycznego oraz obszary cenne przyrodniczo.
 - Od linii elektroenergetycznych należy zachować strefy ograniczonego użytkowania wynikające z norm i przepisów – należy zachować także minimalne odległości zabudowy od skrajnego przewodu linii.
- h) Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:**
- Przed realizacją takich inwestycji, należy przeprowadzić odpowiednią ocenę oddziaływania na środowisko, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Lokalizacja przedsięwzięć powinna być dokonywana w sposób zapewniający minimalizację negatywnego wpływu na środowisko, z uwzględnieniem wszystkich wymaganych procedur administracyjnych, w tym uzyskania odpowiednich zezwoleń i pozwoleń środowiskowych.
- i) Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:**
- Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III.
 - Prowadzić racjonalną gospodarkę rolną zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.
 - Produkcja produktów regionalnych oraz ekoproduktów.
 - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych.
 - Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.
 - Ochrona wód powierzchniowych i gruntowych przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z działalności rolniczej – realizacja Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.

- Dobór odpowiednich technik produkcyjnych, nie powodujących uciążliwości zapachowych.
- j) **Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji:**
- Gmina Leszno posiada Gminny Program Rewitalizacji na lata 2020-2030, który wyznacza obszary rewitalizacji, tożsame z obszarami zdegradowanymi, obejmujące fragmenty sołectw: Gawartowa Wola, Leszno Południe oraz Zaborów. Działania podejmowane w ramach Programu obejmują:
 - ⇒ Rozwój kapitału społecznego oraz stworzenie warunków umożliwiających włączenie społeczne mieszkańców.
 - ⇒ Wykorzystanie lokalnych potencjałów dla rozwoju obszaru rewitalizacji.
 - ⇒ Poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.
 - Przywracanie wartości użytkowych terenom zdegradowanym, w tym poprzez wykorzystanie różnorodności zieleni.
 - Częściowa renaturyzacja zmienionych antropogenicznie odcinków cieków wodnych, dolin zalewowych oraz zanikających siedlisk bagienno-łąkowych.

12. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Analiza problemowa, zasobów, potencjałów rozwojowych gminy pozwala na określenie oraz przedstawienie celów strategicznych i operacyjnych, wyznaczających kierunki rozwoju lokalnego. Cele zawarte w niniejszej Strategii są spójne z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Spójny system rozwoju na wszystkich poziomach i odpowiedzialna współpraca, pozwolą osiągnąć efekt synergii podejmowanych działań, umożliwiając osiągnięcie wyznaczonych celów. Wszelkie działania zawarte w krajowych dokumentach strategicznych są spójne z prawem międzynarodowym.

Na poziomie krajowym podstawowym dokumentem przedstawiającym cele i kierunki rozwoju regionalnego jest **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)**. Określa ona cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorządy: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji polityki w perspektywie 2030.

W KSRR 2030 odzwierciedlenie znajdują postanowienia **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)**. W **Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 + (SRWM 2030+)** przyjęto podejście do polityki regionalnej zgodne z SOR i KSRR 2030 oraz dostosowano do specyfiki regionu. Przyjęte cele w Strategii Gminy Leszno na lata 2026-2036 są także spójne z dokumentem **Strategia Rozwoju Powiatu Warszawskiego Zachodniego 2016-2025**.

Dodatkowo Strategia jest spójna z dokumentami sektorowymi dotyczącymi spraw społecznych i infrastrukturalnych, tj. **projekt Strategii rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku**, **Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii**

warszawskiej 2021-2027+, Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030, Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. Ponadto uwzględnione zostały cele z obligatoryjnych dokumentów planistycznych, tj. **Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZPR) oraz Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS).**

Poniższa Tabela 58. przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2026-2036 z wyżej wymienionymi dokumentami.

PROJEKT

Tabela 56. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Gminy Leszno z dokumentami wyższego rzędu.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
<p>Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:</p> <p>1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych</p> <p>1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.</p> <p>Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych:</p> <p>2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.</p> <p>2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.</p> <p>2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.</p> <p>Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie:</p> <p>3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.</p> <p>3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.</p> <p>3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.</p> <p>3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.</p>
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)
Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym
<p>Cel szczegółowy I: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:</p> <p>Rozwój innowacyjnych firm - oznacza zwiększanie stopnia zaawansowania technologicznego produktów, stymulowanie powstawania nowych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych na bazie własnych zasobów przedsiębiorstw, oparcie przewag konkurencyjnych w handlu zagranicznym w większym stopniu na jakości i innowacyjności produktów, kształtowanie postaw proinnowacyjnych dzięki optymalnemu wykorzystaniu kapitału ludzkiego i wzmocnieniu kapitału społecznego.</p> <p>Małe i średnie przedsiębiorstwa - rozwijanie potencjału polskich firm tak, by stawały się one coraz większe dzięki działaniom w zakresie otoczenia prawnego, tworzeniu i wdrażaniu innowacji, tworzeniu nowych miejsc pracy, udziału w łańcuchach kooperacji i ekspansji zagranicznej, ułatwieniom w dostępie do instrumentów finansowania rozwoju przedsiębiorstwa dostosowanych do jego wielkości.</p> <p>Kapitał dla rozwoju - oznacza zmobilizowanie środków finansowych, w tym sektora prywatnego, w celu znacznego zwiększenia poziomu inwestycji w Polsce. Rozbudowa instrumentów finansowych oferowanych przez państwowe instytucje rozwoju jest niezbędna dla wzmocnienia działających w Polsce</p>

firm. Pożądane jest również zwiększenie efektywności wykorzystania środków publicznych, w szczególności funduszy europejskich, jak i kapitału polonijnego. Kapitał dla rozwoju oznacza także budowanie w Polsce kultury oszczędzania, ponieważ to właśnie poziom oszczędności krajowych stanowi w dużym stopniu o możliwościach inwestycyjnych gospodarki.

Cel szczegółowy II: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:

- **Spójność społeczna** - utrzymujące się zróżnicowania społeczne mogą stać się barierą dla dynamicznego rozwoju gospodarki, dlatego rozwój winien sprzyjać włączeniu społecznemu, co oznacza gospodarkę o wysokim poziomie zatrudnienia dobrej jakości i przedsiębiorczości. Oznacza to z jednej strony konieczność adaptacji gospodarki do występujących trendów demograficznych, w szczególności poprzez zapewnienie dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na te wyzwania, a z drugiej wsparcie rozwoju i odpowiednie wykorzystanie potencjału poszczególnych grup społecznych na rynku pracy.
- **Rozwój zrównoważony terytorialnie** - rozwój wszystkich terytoriów przez wzmocnienie ich potencjałów endogenicznych i czynników rozwoju oraz likwidację barier i włączenie w procesy rozwojowe regionów zmagających się z trudnościami o charakterze restrukturyzacyjnym i adaptacyjnym (makroregion Polski Wschodniej, Śląsk), obszarów wiejskich wraz z ich lokalnymi ośrodkami miejskimi oraz średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Oznacza to m.in. prowadzenie skutecznej polityki regionalnej dostosowanej do specyfiki danego terytorium i obejmującej działania służące aktywizacji gospodarczej, rozwojowi lokalnych rynków pracy i mobilizacji zawodowej mieszkańców, czy poprawie dostępu do usług publicznych z wykorzystaniem potencjałów lokalnych i subregionalnych gospodarek, jak również własnych zasobów. W wymiarze instytucjonalnym, istotne będzie dalsze wzmocnienie zdolności do planowania i prowadzenia działań rozwojowych, szczególnie na poziomie lokalnym. Przewidywane jest również podjęcie działań, których celem jest uwolnienie potencjału polskich aglomeracji. Rozwój taki oznacza, że korzyści z rozwoju gospodarczego kraju powinny być dostępne dla wszystkich obywateli, bez względu na miejsce zamieszkania.

Cel szczegółowy III: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączaniu społecznemu i gospodarczemu:

- **Poprawa jakości stanowionego prawa** - w tym zmniejszenie obciążeń regulacyjnych w celu zapewnienia lepszych warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce i realizacji potrzeb poszczególnych grup obywateli. Istotą zmian w tym zakresie będzie: deregulacja, usprawnienie systemu prawnego, w tym stabilne i przewidywalne otoczenie prawne oraz racjonalizacja procesów legislacyjnych, w tym partnerstwo głównych podmiotów instytucjonalnych, korporacyjnych i społecznych.
- **Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem** - funkcjonowanie instytucji sprzyjających budowie przewag konkurencyjnych kraju i działających w nim podmiotów gospodarczych i społecznych. Ten obszar obejmuje kompleksowe działania na rzecz zwiększenia efektywności instytucji publicznych (konsolidacja, integracja działań), zmiany w strukturze i sposobie działania administracji (odbiurokratyzowanie), zwiększenie skuteczności sądownictwa i całego wymiaru sprawiedliwości, zmiany w zakresie zamówień publicznych, wzmocnienie roli dialogu społecznego i obywatelskiego. Podstawą odpowiedzialnego rozwoju Polski i realizacji założonych celów jest sprawne i skuteczne państwo. Niezbędnym warunkiem do tego jest budowa takiego systemu zarządzania rozwojem, który pozwoli na sprawną koordynację najważniejszych procesów gospodarczych i

społecznych, wzmocni rolę planowania przestrzennego w realizacji polityki rozwoju oraz zwiększy odporność i możliwość reagowania państwa na zagrożenia.

- **E-państwo** - wykorzystanie w skali gospodarki możliwości oferowanych przez dostępne technologie cyfrowe. Elektronizacja procesów obsługi obywateli i przedsiębiorców, jak również wewnątrz administracji może w dłuższej perspektywie przyczynić się do poprawy funkcjonowania administracji, obniżenia kosztów obsługi i poprawy efektywności funkcjonowania przedsiębiorstw.
- **Efektywność wykorzystania środków UE** - przeorientowanie sposobu wykorzystania środków europejskich pod względem zakresu, koordynacji i form wsparcia, w kierunku objęcia dofinansowaniem przedsięwzięć w obszarach interwencji kluczowych dla zdefiniowanych celów rozwojowych. Dotyczy to zwłaszcza przedsięwzięć cechujących się wysoką wartością dodaną i trwałością efektów (m.in. za sprawą szerokiego zastosowania wsparcia zwrotnego) oraz zapewnienia takiej koordynacji strumieni finansowania, która przełoży się na efekt synergiczny (m.in. zapobiegnie jednoczesnemu występowaniu wysokiej efektywności interwencji w jednym obszarze i opóźnień lub niskiej jakości efektów w innych obszarach).

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 + Innowacyjne Mazowsze

Cel główny: Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałe i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska

Cel 1. Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze. Wzrost konkurencyjności poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii.

Kierunki działań:

Działanie priorytetowe 1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości:

- 1.2. Wspieranie przedsiębiorstw w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy.
- 1.4. Rozwój instrumentów finansowych wspomagających działalność przedsiębiorstw.
- 1.5. Rozwój nowoczesnych terenów inwestycyjnych.

Działanie priorytetowe 2. Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji:

- 2.1. Rozwój nowoczesnej infrastruktury wspomagającej prowadzenie działalności gospodarczej.
- 2.4. Wspieranie współpracy szkolnictwa wyższego i jednostek naukowo-badawczych z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz samorządem terytorialnym.

Działanie priorytetowe 3. Cyfryzacja gospodarki:

- 3.1. Zapewnienie powszechnego i bezpiecznego dostępu do internetu, e-usług i otwartych danych.
- 3.2. Wspieranie wykorzystania i rozwoju technologii cyfrowych w działalności gospodarczej.

4. Rozwój konkurencyjnej gospodarki:

- 4.4. Wspieranie powstawania i funkcjonowania sieci współpracy i klastrów, w tym na obszarach wiejskich,

4.5. Promocja gospodarcza i intensyfikacja współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej, w tym budowanie marki Mazowsze.

5. Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarczej:

5.1. Wzmacnianie konkurencyjności i atrakcyjności miejskiego obszaru funkcjonalnego Warszawy.

6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich:

6.1. Wzmacnianie wykształconych kierunków produkcji rolniczej i przemysłu rolno-spożywczego

6.2. Wzmacnianie towarowości i produktywności gospodarstw rolnych.

6.3. Wspieranie dywersyfikacji działalności gospodarczej oraz tworzenie pozarolniczych miejsc pracy.

Cel 2. Dostępne i mobilne Mazowsze. Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego.

Kierunki działań:

Działanie priorytetowe 7. Zwiększanie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni:

7.2. Budowa dróg krajowych i wojewódzkich do ośrodków subregionalnych słabo skomunikowanych z Warszawą i z sąsiednimi, ośrodkami rozwoju kraju.

7.4. Poprawa ciągłości i jakości tras pieszych i rowerowych.

7.5. Budowa i utrzymanie sieci szkieletowej tras rowerowych.

7.6. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego.

7.7. Rozbudowa infrastruktury do ładowania pojazdów o napędach alternatywnych.

Działanie priorytetowe 8. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu:

8.1. Zapobieganie rozlewaniu i rozpraszaniu zabudowy i minimalizacja presji urbanistycznej na tereny otwarte.

8.5. Kompleksowa rewitalizacja w miastach i miejscowościach wiejskich.

8.6. Zwiększanie dostępności przestrzeni publicznej dla osób o ograniczonej mobilności.

8.7. Zwiększanie udziału zieleni, w tym wysokiej, w pasie drogowym.

9. Udrożnienie systemu tranzytowego i ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach:

9.1. Tworzenie warunków do integracji różnych gałęzi transportu.

9.3. Dostosowywanie parametrów, standardów technicznych i przebiegu dróg do ich funkcji.

9.4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury dostosowanej do ruchu tranzytowego (towarowe linie kolejowe, drogi krajowe, sieć TEN-T), omijającej miasta, wraz z przekształcaniem dawnych dróg przelotowych w ulice miejskie.

9.5. Działania organizacyjno-prawne na rzecz ograniczenia ruchu tranzytowego w miastach i przenoszenia przewozów z dróg na tory.

Cel 3. Zielone, niskoemisyjne Mazowsze. Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody.

Kierunki działań:

Działanie priorytetowe 10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska:

- 10.1. Ochrona obszarów cennych przyrodniczo (w tym objętych ochroną prawną) i przeciwdziałanie ich fragmentacji.
- 10.2. Ochrona zwartych kompleksów gleb wysokiej klasy.
- 10.3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi.
- 10.4. Ochrona i kształtowanie krajobrazu.
- 10.5. Ochrona przed zanieczyszczeniem powietrza i ograniczenie hałasu.
- 10.6. Zwiększanie lesistości regionu.
- 10.7. Kształtowanie świadomości ekologicznej.
- 10.8. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią z poszanowaniem potrzeb ochrony środowiska.

Działanie priorytetowe 11. Proekologiczna transformacja energetyki:

- 11.1. Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- 11.5. Rozbudowa i modernizacja systemów energetycznych, w tym rozwój inteligentnych sieci energetycznych i gazyfikacje wyspowe.

Działanie priorytetowe 12. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu:

- 12.1. Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, zarządzanie ryzykiem powodziowym, zapobieganie osuwiskom i podtopieniom.
- 12.2. Zwiększanie powierzchni terenów zieleni, w szczególności ogólnodostępnych, na obszarach zurbanizowanych.
- 12.3. Zapobieganie suszy i łagodzenia jej skutków.
- 12.4. Zwiększanie retencji wodnej, w tym wód opadowych, kształtowanie niebieskiej i zielonej infrastruktury w miastach.

13. Poprawa jakości środowiska:

- 13.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby.
- 13.2. Wdrożenie spójnego systemu gospodarki odpadami, możliwie bliskiego gospodarce o obiegu zamkniętym.
- 13.3. Zamykanie i rekultywacja składowisk oraz usuwanie wyrobów i odpadów niebezpiecznych.
- 13.4. Prowadzenie monitoringu zanieczyszczeń środowiska i wprowadzanie regulacji ograniczających zanieczyszczanie.
- 13.5. Prowadzenie działań na rzecz zapewnienia dobrego stanu wód, w tym rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i systemów oczyszczania ścieków.

14. Podnoszenie efektywności energetycznej:

- 14.1. Wdrażanie w przedsiębiorstwach systemów ek zarządzenia i energooszczędnych technologii produkcji.
- 14.2. Upowszechnianie energooszczędnego i pasywnego budownictwa.
- 14.3. Kompleksowa termomodernizacja budynków.
- 14.4. Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła na ekologiczne.

Cel 4. Mazowsze zintegrowane społecznie. Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego

w ramach nowoczesnej gospodarki.

Kierunki działań:

Działanie priorytetowe 15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego:

- 15.2. Rozwój kształcenia (w tym dualnego) i doradztwa edukacyjno-zawodowego młodzieży.
- 15.3. Wspieranie uczenia się przez całe życie oraz podnoszenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych.
- 15.4. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie postaw prospołecznych.
- 15.5. Dostosowywanie kierunków kształcenia i szkoleń do potrzeb rynku pracy, z uwzględnieniem umiejętności przekrojowych.
- 15.6. Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej.
- 15.7. Wspieranie rozwoju kształcenia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- 15.8. Wspieranie poradnictwa specjalistycznego i terapeutycznego.
- 15.9. Podnoszenie umiejętności cyfrowych mieszkańców województwa.
- 15.10. Rozwój systemu nauczania wykorzystującego technologie cyfrowe (e-kształcenie) oraz innowacyjne metody nauczania.
- 15.11. Wspieranie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców.

Działanie priorytetowe 16. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych:

- 16.1. Budowa i rozwój infrastruktury społecznej, w tym o zasięgu regionalnym,
- 16.2. Rozwój specjalistycznej opieki zdrowotnej ze szczególnym uwzględnieniem chorób cywilizacyjnych i opieki geriatrycznej,
- 16.3. Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców,
- 16.4. Wspieranie profilaktyki i promocji zdrowia,
- 16.5. Poprawa jakości i dostępności oraz rozwój różnych form usług zdrowotnych i społecznych, w tym pielęgnacyjno-opiekuńczych, paliatywno-hospicyjnych i leczenia uzdrowiskowego,
- 16.6. Wspieranie ratownictwa medycznego.

17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców:

- 17.1. Aktywizacja zawodowa osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób sprawujących opiekę nad osobami zależnymi, z niepełnosprawnościami, absolwentów i osób w wieku 50+.
- 17.2. Upowszechnianie opieki żłobkowej i wychowania przedszkolnego.
- 17.3. Wspieranie reorientacji zawodowej osób poszukujących i zmieniających pracę.
- 17.4. Wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz samozatrudnienia.

19. Włączenie i integracja społeczna:

- 19.1. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej, w szczególności osób z niepełnosprawnościami, starszych oraz w trudnej sytuacji życiowej.
- 19.2. Wspomaganie włączenia społecznego i przeciwdziałanie ubóstwu.

19.3. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej.

Cel 5. Mazowsze bogate kulturowo. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia.

Kierunki działań:

Działanie priorytetowe 20. Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego:

20.1. Wspieranie prac konserwatorskich (w tym restauratorskich, renowacyjnych, rewaloryzacyjnych), rewitalizacja obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych.

20.2. Adaptacja obiektów zabytkowych do nowych funkcji, w tym kulturalnych, turystycznych i społecznych.

20.3. Inwentaryzacja i digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego.

Działanie priorytetowe 21. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa:

21.1. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze.

21.2. Rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej.

21.3. Wspieranie rozwoju różnych form turystyki, produktów oraz wydarzeń turystycznych.

21.4. Wspieranie działalności stowarzyszeń i organizacji, w tym o znaczeniu międzynarodowym.

21.5. Ochrona, pielęgnowanie i promowanie spuścizny kulturowej (materialnej i niematerialnej), w tym podnoszenie świadomości kulturowej.

21.6. Kreowanie ośrodków i kształtowanie regionalnej tożsamości kulturowej.

21.7. Wspieranie i promocja różnorodności kulturowej.

21.8. Wspieranie przedsiębiorczości i współpracy w obszarze kultury, dziedzictwa kulturowego i turystyki.

22. Upowszechnianie kultury i twórczości:

22.1. Rozwój infrastruktury kultury, wydarzeń i projektów kulturalnych.

22.2. Wspieranie rozwoju edukacji kulturalnej i artystycznej.

22.3. Wspieranie rozwoju przemysłu kreatywnego.

22.4. Wzmacnianie uczestnictwa w kulturze, w tym poprzez technologię cyfrową (e-kultura, digitalizacja).

23. Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej:

23.1. Wspieranie ośrodków miejskich i wiejskich w upowszechnianiu potencjału kultury wraz z rozwojem funkcji turystycznych.

Strategia Rozwoju Powiatu Warszawskiego Zachodniego 2016-2025

Przyjazny region zdolny przyciągać mieszkańców i przedsiębiorstwa z całego kraju w celu wzmocnienia swojej pozycji oraz pozycji całego Obszaru Metropolitalnego Stolicy jako rdzenia krajowej gospodarki.

Cel strategiczny I. Usługi społeczne wysokiej jakości.

Cel operacyjny I.1. Rozwój oferty usług społecznych.

Kierunki działań:

I.1.1. Zapewnienie wsparcia w zakresie poradnictwa, w tym prawnego i psychologicznego dla potrzebujących rodzin.

I.1.2. Rozszerzanie sfery rodzinnej pieczy zastępczej oraz działania w kierunku usamodzielnienia wychowanków.

I.1.3. Rozwój opieki środowiskowej, w tym opieki dla osób starszych.

I.1.4. Rozwój systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza własnym środowiskiem rodzinnym oraz pomoc dzieciom objętym zastępczymi formami wychowania.

I.1.5. Zintegrowane działania na rzecz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

I.1.6. Zintegrowane działania na rzecz rozwoju usług społecznych w zakresie bezpieczeństwa, porządku publicznego oraz działań w sytuacjach kryzysowych (w tym monitoring oraz poprawa wyszkolenia i wyposażenia służb).

Cel operacyjny I.2. Podwyższenie jakości usług oraz szkolenia i rozwijanie kompetencji kadry instytucji pracujących w obszarze usług społecznych.

Kierunki działań:

I.2.1. System szkoleń dla pracowników instytucji działających w obszarze usług społecznych.

I.2.2. Wprowadzenie systemu monitoringu i ewaluacji świadczonych usług społecznych.

Cel operacyjny I.3. Wzrost znaczenia NGO-sów w realizacji usług społecznych i działań wspomagających.

Kierunki działań:

I.3.1. Zintegrowanie działań samorządów lokalnych oraz organizacji pozarządowych w zakresie usług społecznych.

I.3.2. Zwiększenie liczby aktywnie działających w obszarze pomocy społecznej organizacji pozarządowych.

Cel strategiczny II. Zagospodarowanie przestrzenne i ochrona środowiska.

Cel operacyjny II.1. Troska o ład przestrzenny- kontrolowanie procesu suburbanizacji.

Kierunki działań:

II.1.1. Współpraca gmin w ramach powiatu z aglomeracją warszawską- racjonalne zarządzanie obszarami zurbanizowanymi oraz lepsze wykorzystywanie posiadanych zasobów- System Informacji Przestrzennej.

II.1.2. Współpraca Powiatu z poszczególnymi gminami w celu określenia i monitorowania kierunków, rozwoju sieci osadniczej w powiecie z uwzględnieniem m.in. takich czynników, jak:

- Sieć komunikacyjna istniejąca i projektowana.
- Konieczność pozostawienia części obszaru jako użytków rolniczych.
- Wyznaczenie terenów rekreacji dla naszych mieszkańców i turystów (głównie przyjezdnych z Warszawy).
- Ochrona obszaru Kampinoskiego Parku Narodowego.

- Stworzenie spójnej powiatowo- gminnej koncepcji rozwoju przestrzennego.

Cel operacyjny II.2. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego.

Kierunki działań:

II.2.1. Zintegrowana gospodarka wodna i zarządzanie przestrzenią w powiecie z uwzględnieniem szczególnych potrzeb obszaru Kampinoskiego Parku Narodowego.

II.2.2. Poprawa jakości powietrza i zwiększenie udziału OZE (odnawialnych źródeł energii).

Cel operacyjny II.3. Tworzenie warunków do wypoczynku i rekreacji.

Kierunki działań:

II.3.1. Wykorzystanie potencjału Kampinoskiego Parku Narodowego z poszanowaniem zasad ochrony cennych przyrodniczo terenów.

II.3.2. Promocja i marketing turystyki jako ważnej dziedziny gospodarki.

II.3.3. Współdziałanie z gminami Powiatu Warszawskiego Zachodniego w zakresie rozwoju tzw. małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej dla mieszkańców oraz turystów.

Cel strategiczny III. Dostępność komunikacyjna.

Cel operacyjny III.1. Poprawa stanu infrastruktury drogowej i bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Kierunki działań:

III.1.1. Rozbudowa/ przebudowa dróg powiatowych wraz z ciągami pieszymi/ pieszno-rowerowymi, w tym przebudowa w formę rond istniejących niebezpiecznych skrzyżowań, budowa chodników i ścieżek rowerowych oraz poprawność i kompletność oznakowania.

Cel operacyjny III.2. Warunki do rozwoju komunikacji publicznej wewnątrz Powiatu Warszawskiego Zachodniego oraz na linii Powiat-Warszawa.

Kierunki działań:

III.2.1. Obsługa komunikacyjna pasma zachodniego województwa mazowieckiego.

Cel strategiczny IV. Potencjał edukacyjny, kulturalny i historyczny dla rozwoju Powiatu.

Cel operacyjny IV.1. Rozwój edukacji i jej dostosowanie do potrzeb rynku pracy.

Kierunki działań:

IV.1.1. Rozwój szkolnictwa zawodowego- zintegrowany system współpracy z przedsiębiorstwami (realizacji staży i praktyk zawodowych, rozwój kierunków kształcenia we współpracy z przedsiębiorstwami).

IV.1.2. Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych w zakresie podnoszenia kompetencji kluczowych oraz umiejętności istotnych z punktu widzenia rynku pracy.

IV.1.3. Lepsza jakość usług edukacyjnych na terenie powiatu- rozwój i doposażenie bazy oświatowej oraz rozwój kompetencji kadry.

Cel operacyjny IV.2. Wsparcie rozwoju kultury jako czynnika budującego kapitał ludzki i wzmacniającego więzi społeczne.

Kierunki działań:

IV.2.1. Inicjowanie, wspomaganie i integrowanie kulturotwórczych przedsięwzięć na terenie całego powiatu.

IV.2.2. Wsparcie działających w obszarze kultury społecznej organizacji pozarządowych.

Cel operacyjny IV.3. Działania promujące dziedzictwo historyczne i kulturowe powiatu.

Kierunki działań:

IV.3.1. Upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie kulturowym regionu.

IV.3.2. Zintegrowany program promocji turystycznej Powiatu, promocja produktów turystycznych.

Cel strategiczny V. Warunki do rozwijania przedsiębiorczości oraz lokowania inwestycji, zwłaszcza w obszarach innowacyjnych.

Cel operacyjny V.1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw poprzez rozwój współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a sektorem nauki.

Kierunki działań:

V.1.1. Wsparcie działań pobudzających tworzenie długotrwałych powiązań między sektorem przedsiębiorstw oraz sektorem nauki.

Cel operacyjny V.2. Stały rozwój atrakcyjności inwestycyjnej powiatu.

Kierunki działań:

V.2.1. Działania związane z przygotowaniem terenów w celu nadania im funkcji gospodarczych, oraz budową lub modernizacją układu komunikacyjnego obsługującego tereny inwestycyjne.

V.2.2. Promocja gospodarcza regionu.

Cel operacyjny V.3. Rozwój wsparcia dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Kierunki działań:

V.3.1. Rozwój usług doradczych i Instytucji Otoczenia Biznesu- także w sektorze rolno-spożywczym.

Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku

Cel główny: Najlepsze warunki do spełniania aspiracji

Cel strategiczny: Efektywne partnerstwo

Kierunki działań:

- Aktywny kapitał społeczny
- Intensywna współpraca samorządowa
- Rozwinięta świadomość i tożsamość metropolitalna
- Skoordynowany system usług społecznych

Cel strategiczny: Wygodna przestrzeń

Kierunki działań:

- Przyjazne miejsca
- Swoboda i bezpieczeństwo podróży

Cel strategiczny: Elastyczna odporność

Kierunki działań:

- Adaptacja i mitygacja zmian klimatu
- Bezpieczeństwo energetyczne
- Elastyczny system migracyjny
- Wysoka jakość środowiska
- Zrównoważony system żywnościowy

Cel strategiczny: Konkurencyjna otwartość

Kierunki działań:

- Atrakcyjność zamieszkania
- Kompetencje przyszłości
- Metropolitalna oferta turystyczna
- Miejsce dla biznesu

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+

Metropolia warszawska 2040, to metropolitalna wspólnota samorządowa łącząca i wzmacniająca różnorodność potencjałów poszczególnych jst, która dzięki efektywnej współpracy stworzyła perspektywiczny i konkurencyjny w skali europejskiej obszar dynamicznego rozwoju,

Cel 1. Podniesienie jakości i dostępności usług edukacyjnych

Kierunki działań:

- 1.1. Wsparcie edukacji ogólnej;
- 1.2. Dostosowanie szkół do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wyposażenie szkół w nowoczesną infrastrukturę.

Cel 2. Poprawa jakości przestrzeni.

Kierunki działań:

- 2.1. Rozwój powiązań komunikacyjnych.
- 2.2. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.

Cel 3. Wzmocnienie potencjału Związku ZIT.

Kierunki działań:

- 3.1. Wsparcie zdolności administracyjnych Związku ZIT.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2030

CEL GŁÓWNY: Wzmacnianie kapitału ludzkiego, społecznego i kulturowego, większa spójność społeczna przez inwestycje społeczne

Cel I. Zapobieganie pogłębianiu się problemów społecznych poprzez wdrażanie programów i projektów na rzecz ogółu mieszkańców i wybranych

grup (w tym mniejszości narodowych i etnicznych) oraz sprawne realizowanie polityki społecznej na Mazowszu.

Priorytet I.1: Prowadzenie diagnoz i badań kwestii społecznych występujących na Mazowszu oraz monitorowanie programów wojewódzkich.

Priorytet I.2: Podejmowanie działań na rzecz mieszkańców województwa w zakresie przeciwdziałania rozwojowi wybranych problemów społecznych.

Priorytet I.4: Rozwój oferty instytucjonalnej i usług na rzecz seniorów i osób niesamodzielnych.

Cel II. Deinstytucjonalizacja i rozwój spersonalizowanych, zintegrowanych usług społecznych, w tym o charakterze środowiskowym.

Priorytet II.1 Zwiększanie dostępności usług społecznych, w szczególności w formie środowiskowej.

Priorytet II.2 Inwestowanie w nowe formy instytucjonalne w zakresie usług społecznych.

Priorytet II.3 Wzmacnianie i aktywizacja społeczności lokalnych, monitorowanie zaangażowania społecznego w usługi społeczne.

Priorytet II.4 Rozwój personalnych i środowiskowych usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców Mazowsza.

Cel III. Inwestycje w służby społeczne oraz zawody pomocowe. Poprawa wizerunku pomocy społecznej.

Priorytet III.1 Stworzenie spójnego systemu szkoleń dla służb społecznych.

Priorytet III.2 Poprawa jakości i podniesienie prestiżu służb społecznych.

Priorytet III.3. Podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników pomocy społecznej i włączanie nowych technologii w systemie wsparcia.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Celem SZRWiR 2030 jest wielofunkcyjny rozwój gospodarczy wsi zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe kraju i zwiększenie wartości dodanej z rolnictwa oraz trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.

Cel szczegółowy I. Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy.

I.1. Zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, rybackiej i przetwórstwa rolno-spożywczego.

I.2. Budowa odporności produkcji rolnej i rybackiej, w tym odporności na zmiany klimatu.

I.3. Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego kraju i jakości żywności.

I.4. Transformacja energetyczna sektora rolno- spożywczego i rozwój biogospodarki.

I.5. Przygotowanie polskiego sektora rolno-spożywczego do rozszerzenia UE i nowych uwarunkowań handlu zagranicznego.

Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.

II.1. Rozwój infrastruktury liniowej.

II.2. Dostępność wysokiej jakości usług publicznych.

II.3. Zrównoważona rewitalizacja wsi i małych miast.

II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska.

II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.

Cel szczegółowy III. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa.

<p>III.1. Odpowiedź na zmiany demograficzne i ich następstwa.</p> <p>III.2. Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy.</p> <p>III.3. Wzrost umiejętności i kompetencji mieszkańców wsi.</p> <p>III.4. Budowa i rozwój zdolności do współpracy w wymiarze społecznym i terytorialnym.</p> <p>III.5. Rozwój ekonomii i solidarności społecznej na obszarach wiejskich.</p>
<p>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030</p>
<p>Celem głównym jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce.</p> <p>Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.</p> <p>Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.</p> <p>Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.</p> <p>Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.</p>
<p>Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.</p>
<p>Cel główny stanowi zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.</p>
<p>Kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;</p> <p>1. Transport lądowy jako element zintegrowanego systemu transportowego</p> <p>1.2. Transport drogowy</p> <p>Kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;</p> <p>Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;</p> <p>Kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;</p> <p>Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;</p> <p>Kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.</p>
<p>Plan Zarządzania Ryskiem Powodziowym</p>
<p>Nadrzędnym celem zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.</p>
<p>1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:</p> <p>1.1. Zapewnienie warunków ograniczających możliwość występowania powodzi;</p> <p>1.2. Zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP;</p>

2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:

- 2.1. Zapewnienie warunków redukujących możliwość występowania powodzi;
- 2.2. Redukcja obszaru zagrożonego powodzią oraz zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP;
- 2.3. Redukcja wrażliwości społeczności i obiektów na OZP;

3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:

- 3.1. Zwiększenie skuteczności prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych;
- 3.2. Zwiększenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych;
- 3.3. Zwiększenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi;
- 3.4. Wdrożenie systemu analiz popowodziowych i zwiększanie jego skuteczności;
- 3.5. Wdrożenie instrumentów prawnych i finansowych zwiększających bezpieczeństwo powodziowe;
- 3.6. Zwiększenie świadomości i wiedzy na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego.

Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy

Celem PPSS jest zapewnienie odpowiedniej ilości i co najmniej dobrej jakości wód, użytecznych dla społeczeństwa, środowiska i wszystkich sektorów gospodarki narodowej.

Cel główny: Przeciwdziałanie skutkom suszy

Cele szczegółowe:

- 1) Skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy;
- 2) Zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy;
- 3) Edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
- 4) Formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

13. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

Skuteczne wdrożenie Strategii Rozwoju Gminy wymaga traktowania tego dokumentu nie jako statycznego zapisu, lecz jako dynamicznego procesu zarządczego. System realizacji obejmuje zestaw powiązanych działań: od planowania operacyjnego i finansowego, przez wdrażanie, aż po bieżący monitoring i okresową ewaluację. Fundamentem tego procesu jest ścisła współpraca trzech sektorów: **publicznego** (Urząd Gminy, Zarząd Powiatu, Zarząd Województwa, Zarządcy infrastruktury, spółka celowa dla Centralnego Portu Komunikacyjnego, Kampinoski Park Narodowy itp.), **prywatnego** (prywatne podmioty) oraz **społecznego** (organizacje pozarządowe, mieszkańcy, turyści).

Wdrażanie Strategii opierać się będzie na katalogu kluczowych zasad, gwarantujących jakość i akceptację społeczną podejmowanych działań:

- **Partnerstwo i Otwartość** - włączanie mieszkańców i interesariuszy w procesy decyzyjne oraz realizacja zadań we współpracy z NGO i sektorem prywatnym.
- **Spójność i Konsekwencja** - zapewnienie zgodności celów strategicznych z planowaniem przestrzennym, budżetem rocznym oraz Wieloletnią Prognozą Finansową (WPF). Strategia stanowi dokument nadrzędny, co implikuje konieczność aktualizacji pozostałych programów gminnych w duchu jej zapisów.
- **Efektywność i Dywersyfikacja Finansowania** - dążenie do maksymalizacji rezultatów przy racjonalnym gospodarowaniu zasobami oraz aktywnym pozyskiwaniu środków zewnętrznych (fundusze UE, programy krajowe, partnerstwo publiczno-prywatne).
- **Elastyczność** - gotowość do aktualizacji założeń w odpowiedzi na istotne zmiany uwarunkowań społeczno-gospodarczych lub prawnych.

Odpowiedzialność wykonawcza za realizację Strategii spoczywa na Wójtce Gminy Leszno, działającym przy wsparciu merytorycznych komórek Urzędu oraz jednostek organizacyjnych. Podstawowym narzędziem weryfikacji postępów jest coroczny Raport o stanie Gminy, przedkładany Radzie Gminy do 31 maja każdego roku (zgodnie z art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym). Raport ten będzie zawierał podsumowanie realizacji celów strategicznych w oparciu o przyjęte wskaźniki. Narzędziem operacyjnym wspierającym monitoring jest tabela wskaźników (załącznik do Strategii). Jednakże szczególną funkcję nadzorczą i kontrolną w systemie realizacji powierza się Radzie Gminy oraz jej komisjom merytorycznym.

Aktywny monitoring komisji: Komisje Rady Gminy nie ograniczają się do opiniowania budżetu, lecz systematycznie monitorują stopień realizacji celów strategicznych w przypisanych im obszarach tematycznych. Rekomenduje się organizowanie posiedzeń komisji poświęconych analizie wskaźników realizacji Strategii, co pozwoli na bieżącą ocenę skuteczności działań Urzędu.

Wewnętrzna dyscyplina: Pracownicy Urzędu oraz kierownicy jednostek organizacyjnych są zobowiązani do szczegółowego zapoznania się z dokumentem i zidentyfikowania obszarów swojej odpowiedzialności. Rada Gminy, poprzez proces absolutoryjny i debatę nad raportem o stanie Gminy, ostatecznie weryfikuje zgodność działań organu wykonawczego z przyjętą wizją rozwoju.

W miejsce standardowych, wieloletnich okresów ewaluacji, zaleca się realizację dwuletniego cyklu weryfikacji aktualności i trafności Strategii poprzez debatę na posiedzeniach Komisji Rady Gminy Leszno. Tak częsta rewizja założeń dokumentu jest niezbędna i wynika z bezprecedensowej dynamiki zmian zachodzących w otoczeniu samorządu. Gmina musi zachować zdolność do szybkiej adaptacji w obliczu:

- **Presji metropolitalnej i demograficznej:** silne oddziaływanie metropolii warszawskiej może powodować gwałtowny napływ nowych mieszkańców, co rodzi nagłe zapotrzebowanie na infrastrukturę społeczną i techniczną.
- **Strategicznych inwestycji zewnętrznych:** planowane duże przedsięwzięcia infrastrukturalne w regionie (w tym projekt Centralnego Portu Komunikacyjnego – CPK) są olbrzymią szansą na poprawę uwarunkowań transportowych i gospodarczych Gminy.
- **Wyzwań technologicznych i cywilizacyjnych:** przyspieszona cyfryzacja usług publicznych oraz konieczność budowania odporności na cyberzagrożenia wymagają elastycznego zarządzania zasobami.
- **Czynników makroekonomicznych i geopolitycznych:** niestabilność geopolityczna w regionie oraz zmienność rynków energetycznych wymuszają ciągłą weryfikację planów inwestycyjnych i finansowych.
- **Zmian środowiskowych:** gwałtowne zjawiska pogodowe i postępujące zmiany klimatyczne nakładają na Gminę obowiązek szybkiego reagowania w zakresie zarządzania kryzysowego i adaptacji do zmian klimatu.

Przegląd dokonywany co dwa lata pozwoli na wprowadzenie niezbędnych korekt w celach operacyjnych, bez konieczności przebudowywania całej wizji Gminy.

14. RAMY FINANSOWANIA I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Gmina Leszno w ramach realizacji dokumentu Strategii Rozwoju Gminy, analizuje możliwości wykorzystania własnych środków jak i pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Skuteczne wdrożenie strategii będzie możliwe jedynie dzięki aktywnemu poszukiwaniu dostępnych źródeł wsparcia. Należy wyróżnić kilka grup w podziale według dysponenta środków:

- fundusze unijne oraz środki unijne w ramach ogólnopolskich programów operacyjnych dla polityki spójności,
- środki z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności,
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe
- programy rządowe,
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli,
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Leszno, jako Gminy położona w województwie mazowieckim, oraz w sąsiedztwie stolicy

kraju, znajduje się w specyficznym położeniu statystycznym – należy do Regionu Warszawskiego Stołecznego (RWS). Oznacza to, że jest traktowana jako region bogatszy niż reszta Mazowsza, co wpływa na poziom dofinansowania (zazwyczaj maksymalnie do 50%). Obecna perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 daje możliwość skorzystania samorządowi między innymi z następujących programów:

- Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 (FEMA) – w tym Zintegrowane Inwestycje Terytorialne dla metropolii warszawskiej 2021-2027+,
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021- 2027 (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021- 2027 (FERS).

Odrębnym programem inwestycji i reform finansowanych z funduszy unijnych jest Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności. Jest on podzielony na komponenty z których to samorząd będzie mógł skorzystać w następujących obszarach - planowanie przestrzenne, zielona energia i termomodernizacja, gospodarka wodno-ściekowa, cyfryzacja i cyberbezpieczeństwo, opieka nad dziećmi, zrównoważony transport, ochrona zdrowia oraz kultura i turystyka.

Istotnym uzupełnieniem zewnętrznych źródeł finansowania są autorskie programy pomocowe realizowane bezpośrednio przez Sejmik Województwa Mazowieckiego. W ramach tzw. instrumentów wsparcia zadań ważnych dla równomiernego rozwoju województwa, samorząd regionalny dystrybuje środki budżetowe w formie celowych dotacji. Choć ich jednostkowa wartość jest zazwyczaj niższa w porównaniu do alokacji z funduszy europejskich, charakteryzują się one znacznie uproszczoną procedurą aplikacyjną oraz wyższym wskaźnikiem dostępności (sukcesu), co czyni je atrakcyjnym i elastycznym narzędziem do realizacji mniejszych, lecz kluczowych społecznie inicjatyw lokalnych.

Załącznik 1. Tabela ewaluacyjna do Strategii Rozwoju Gminy Leszno na lata 2026-2036.

Cel operacyjny	Kierunek działań	Wskaźnik realizacji działania	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (Tak/Nie)
C1.1. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia seniorów, odpowiadającego na wyzwania zdrowotne, cyfrowe i środowiskowe.	Dostępna opieka i zdrowie w środowisku lokalnym	Liczba opiekunów środowiskowych zatrudnionych przez OPS na podstawie umowy o pracę - osoby				
		Liczba mieszkańców objęta wsparciem OPS w ramach działań profilaktycznych - osoby				
	Włączenie cyfrowe i ekologiczne seniorów (adaptacja do zmian)	Liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych dotyczących nowych technologii – szt.				
		Liczba uczestników spotkań edukacyjnych dotyczących nowych technologii – osoby				
		Utworzenie stanowiska doradcy ekologicznego – TAK/NIE				
	Aktywizacja obywatelska i integracja wewnątrzpokoleniowa	Liczba posiedzeń Gminnej Rady Seniorów w ciągu roku – szt				
		Liczba aktywnych organizacji senioralnych – szt.				
		Liczba członków organizacji senioralnych – osoby				
		Liczba przyjętych uchwał Rady Seniorów– szt.				
	C1.2. Gmina przyjazna rodzinie -wysoka jakość	Rozwój wysokiej jakości edukacji i opieki nad dzieckiem (0-18 lat)	Liczba funkcjonujących żłobków i klubów dziecięcych w Gminie – szt.			

edukacji, bezpieczeństwo i rozwój kapitału społecznego.		Udział dzieci uczęszczających do żłobków i klubów dziecięcych w ogólnej liczbie dostępnych miejsc w tych placówkach - %				
		Liczba przeprowadzonych audytów jakości edukacji w szkołach gminnych - szt.				
		Liczba uczestników zajęć pozalekcyjnych – osoby				
		Udział uczniów objętych profilaktyką stomatologiczną w szkołach w ogólnej liczbie uczniów - %				
		Udział uczniów objętych szkolną pomocą psychologiczną w ogólnej liczbie uczniów - %				
		Liczba niepublicznych placówek edukacyjnych działających w Gminie – szt.				
		Liczba zorganizowanych targów edukacyjnych i działań z zakresu doradztwa zawodowego – szt.				
	Bezpieczeństwo publiczne i profilaktyka społeczna	Liczba interwencji Policji na terenie Gminy – szt.				
		Wysokość dochodów Gminy z tytułu zezwolenia na sprzedaż alkoholu - zł				
		Liczba uczestników programów profilaktycznych i wsparcia OPS związanego z uzależnieniami – szt.				

		Liczba osób korzystających ze świetlic środowiskowych – osoby				
		Liczba interwencji opartych na sygnałach od mieszkańców – szt.				
	Zrównoważona polityka mieszkaniowa i dostępność komunikacyjna	Liczba mieszkań komunalnych poddanych modernizacji – szt.				
		Liczba funkcjonujących linii transportu zbiorowego na terenie Gminy – szt.				
		Liczba konsultacji społecznych dotyczących rozkładu jazdy transportu publicznego – szt.				
	Czas wolny, integracja i wsparcie usług lokalnych	Modernizacja placu zabaw w Zaborówku – TAK/NIE				
		Liczba nowopowstałych obiektów gastronomicznych i/lub rozrywkowych na terenie Gminy – szt.				
		Liczba wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych organizowanych w Gminie – szt.				
		Łączna wartość grantów przyznanych organizacjom pozarządowym i liderom lokalnym - zł				
	C1.3. Budowanie silnej tożsamości i wspólnoty lokalnej oraz podniesienie rangi Gminy w obszarze metropolii warszawskiej.	Zwiększanie dochodów własnych Gminy poprzez skuteczną promocję rozliczania podatku PIT w miejscu zamieszkania	Liczba podatników PIT - osoby			
Liczba przeprowadzonych działań informacyjnych związanych z rozliczaniem podatku PIT – szt.						
Liczba mieszkańców zameldowanych w Gminie na pobyt stały - osoby						

	Społeczne zaangażowanie w podnoszenie estetyki i spójności wizualnej przestrzeni publicznej	Liczba wykrytych nielegalnych składowisk odpadów – szt.				
		Poziom recyklingu odpadów komunalnych - %				
		Odsetek nieruchomości objętych opłatą za gospodarowanie odpadami - %				
		Poziom zużycia wody na mieszkańca – m ³				
	Wzmacnianie aktywności lokalnej i kapitału społecznego mieszkańców	Funkcjonowanie Młodzieżowej Rady Gminy – TAK/NIE				
		Funkcjonowanie Gminnej Rady Seniorów – TAK/NIE				
		Wysokość środków finansowych przeznaczanych na fundusze partycypacyjne – zł				
	Budowanie otwartego i partycypacyjnego samorządu	Średnia frekwencja organizowanych konsultacji społecznych - %				
	Wzmacnianie marki i pozycji Gminy w obszarze metropolii warszawskiej	Zajmowana przez Gminę pozycja w rankingach samorządowych – miejsce				
		Liczba gremiów stowarzyszeń metropolitalnych, w których uczestniczy Gmina – szt.				
		Liczba projektów zrealizowanych w partnerstwie metropolii warszawskiej – szt.				
		Łączna długość wybudowanych dróg dla rowerów - m				

	Wypracowanie partnerskich zasad współpracy i procedur inwestycyjnych pomiędzy Samorządem a Dyrekcją Parku Narodowego	Liczba zrealizowanych działań w partnerstwie samorządu z Kampinoskim Parkiem Narodowym – szt.				
		Liczba inicjatyw społecznych mieszkańców w zakresie ochrony i utrzymania stanu środowiska Kampinoskiego Parku Narodowego – szt.				
C1.4. Kształtowanie modelu harmonijnego współistnienia mieszkańców i samorządu w obszarze ścisłej ochrony przyrody.	Edukacja rdzennych, jak i nowych mieszkańców w zakresie praw, obowiązków i specyfiki życia w sąsiedztwie obszaru chronionego	Liczba działań edukacyjnych i informacyjnych realizowanych przez Kampinoski Park Narodowy na terenie Gminy – szt.				
		Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych dotyczących jakości powietrza – szt.				
		Liczba przeprowadzonych kontroli instalacji grzewczych – szt.				
		Liczba działań podjętych w celu zwalczania uciążliwości zapachowych – szt.				
		Udział powierzchni biologicznie czynnej w nowej zabudowie - %				
		Liczba stwierdzonych przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu – szt.				
		Liczba stwierdzonych naruszeń porządku publicznego w miejscach szczególnie atrakcyjnych turystycznie – szt.				
Uspokojenie i uporządkowanie ruchu turystycznego w strefie styku Gminy z Parkiem						
C2.1. Spójny i jakościowy system usług wspierający	Utrzymanie roli miejscowości Leszno i Zaborów jako	Liczba działalności usługowych w miejscowościach Leszno i Zaborów – szt.				

codzienne funkcjonowanie mieszkańców.	centralnych ośrodków usługowych	Liczba zamieszkałych miejscowości z dostępnym połączeniem komunikacyjnym do miejscowości Leszno i Zaborów – szt.				
	Rozwój systemowego wsparcia mieszkańców w zakresie aktywizacji zawodowej i przedsiębiorczości	Liczba nowych działalności gospodarczych zarejestrowanych w Gminie – szt.				
		Liczba instytucji wspierających przedsiębiorczość – szt.				
		Liczba uczestników projektów dotyczących kompetencji cyfrowych i innowacyjnych - osoby				
Wdrożenie zintegrowanego systemu benefitów i zachęt dla mieszkańców Gminy	Liczba przedsiębiorstw włączonych w system benefitów dla mieszkańców Gminy – szt.					
	Liczba mieszkańców korzystających z systemu benefitów - osoby					
C2.2. Tworzenie dynamicznych partnerstw z przedsiębiorcami i instytucjami dla wspólnego rozwoju Gminy.	Promocja lokalnych przedsiębiorstw poprzez integrację ich oferty z wydarzeniami gminnymi	Liczba przedsiębiorstw z terenu Gminy uczestniczących w wydarzeniach lokalnych – szt.				
	Rozwój trwałych sieci współpracy pomiędzy przedsiębiorcami i instytucjami	Liczba zorganizowanych z Powiatowym Urzędem Pracy spotkań konsultacyjnych – szt.				
	Wykorzystanie targowiska gminnego jako platformy dla rozwoju i promocji lokalnej przedsiębiorczości	Liczba wystawców korzystających z targowiska gminnego – szt.				
	Lokalizacja sezonowych inicjatyw gospodarczych w otoczeniu obiektów turystycznych	Liczba sezonowych działalności gospodarczych – szt.				

	Współpraca z uczelniami w zakresie badań nad unikalnymi uwarunkowaniami na styku środowiska i działalności człowieka	Liczba projektów badawczych realizowanych na terenie Gminy – szt.				
		Liczba uczestników paneli dyskusyjno-edukacyjnych dla przedsiębiorców – osoby				
	Budowa partnerskiego modelu współpracy z podmiotami zewnętrznymi o wysokim potencjale rozwojowym	Liczba przedsiębiorstw zatrudniających mieszkańców Gminy - szt.				
		Odsetek osób w wieku produkcyjnym zatrudnionych w firmach z terenu Gminy - %				
		Wartość wpływów podatkowych z działalności gospodarczej – zł				
C2.3. Krajowe Centrum Przetwarzania Danych jako szansa rozwoju jakości, innowacji i efektywności funkcjonowania Gminy.	Wzmacnianie bezpieczeństwa Gminy poprzez strategiczne funkcje i znaczenie obiektu	Liczba interwencji i patroli powiatowych służb na terenie Gminy – szt.				
	Wykorzystanie infrastruktury Centrum jako czynnik przyciągający nowych przedsiębiorców z branży technologicznej	Liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw działających w nowoczesnych branżach – szt.				
		Wysokość nakładów finansowych Centrum przeznaczonych na rozbudowę infrastruktury technicznej - zł				
	Promocja technologii przyszłości i zielonych rozwiązań energetycznych	Liczba instalacji odnawialnych źródeł energii zrealizowanych przez mieszkańców – szt.				
	Ułatwienie i skrócenie kanałów współpracy między szczeblem krajowym i samorządowym	Liczba realizowanych projektów gminnych powiązanych z inicjatywami krajowymi – szt.				
	Wzrost prestiżu na arenie krajowej	Liczba instytucji badawczych i naukowych współpracujących z Gminą – szt.				

C2.4. Sieć współpracy z gminami ościennymi w celu zapewnienia spójnej i wysokiej jakości obsługi mieszkańców.	Kształtowanie trwałych partnerstw z gminami ościennymi w celu zapewnienia spójnych i jakościowych usług infrastrukturalnych	Ilość odbieranych ścieków oczyszczanych przez oczyszczalnię ścieków w Błoniu – m3				
	Kontynuacja współpracy z gminami sąsiadującymi i zarządem Powiatu w kwestii transportu publicznego	Utrzymanie współpracy w ramach Grodziskich Przewozów Autobusowych i innych partnerstw w zakresie transportu publicznego – TAK/NIE				
	Partnerstwo z sąsiednimi samorządami w celu rozwijania oferty transportu zbiorowego dla turystów	Liczba sezonowych połączeń komunikacyjnych dla turystów – szt.				
	Współdziałanie w systemie zarządzania kryzysowego	Liczba testów i ćwiczeń procedur kryzysowych – szt.				
		Liczba wspólnych interwencji służb ratunkowych Gminy Leszno i gmin sąsiadujących – szt.				
		Liczba szkoleń i spotkań międzygminnych w zakresie obrony cywilnej – szt.				
	Wspólne sygnalizowanie potrzeb utrzymaniowych i modernizacyjnych zarządcom infrastruktury technicznej i komunikacyjnej	Liczba zgłoszonych interwencji do zarządców dróg wojewódzkich i powiatowych w porozumieniu z gminami sąsiadującymi – szt.				
	Tworzenie potencjału subregionalnego poprzez wzajemne wspieranie się w realizacji strategicznych koncepcji rozwojowych	Liczba projektów realizowanych w partnerstwie międzygminnym – szt.				
Liczba działań promocyjnych obejmujących ofertę sąsiednich gmin – szt.						

		Liczba wydarzeń organizowanych przez sąsiednie gminy, w których uczestniczy Gmina Leszno – szt.				
C3.1. Zachowanie zagospodarowania przestrzennego zgodnego z uwarunkowaniami lokalnymi.	Ład przestrzenny z poszanowaniem istniejącej tkanki urbanistycznej	Powierzchnia terenów ogródków działkowych według zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – m ²				
		Udział powierzchni objętej zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w ogólnej powierzchni gminy - %				
	Przeciwdziałanie lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko	Liczba negatywnych decyzji o lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko – szt.				
	Ochrona struktury zabudowy	Średni udział powierzchni biologicznie czynnej w nowych inwestycjach - %				
	Wsparcie rozwojowe sektora usług przy użyciu narzędzi planistycznych	Liczba obiektów usługowych wyposażonych w pełną infrastrukturę techniczną – szt.				
C3.2. Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez dostępną i bezpieczną infrastrukturę.	Budowanie wydajnego systemu gospodarki wodno-kanalizacyjnej	Funkcjonowanie oczyszczalni ścieków w Lesznie – TAK/NIE				
		Długość nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej – m				
		Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej – m				
	Bezpieczna infrastruktura drogowa uwzględniająca lokalne uwarunkowania	Stopień skanalizowania Gminy - %				
		Długość zmodernizowanych odcinków dróg gminnych – m				
	Wzrost różnorodności tras rekreacyjnych i komunikacyjnych	Liczba kolizji lub wypadków z udziałem ludzi – szt.				
		Długość nowo wybudowanych odcinków dróg dla rowerów – m				
Długość nowo wybudowanych chodników – m						

		Długość nowo wyznaczonych szlaków rowerowych i pieszych - m				
	Polepszanie standardu infrastruktury telekomunikacyjnej	Budowa infrastruktury umożliwiającej dostęp do sieci komórkowej na terenie miejscowości Łubiec i Kępiaste – TAK/NIE				
	Zapewnienie ciągłości dostaw energii elektrycznej oraz możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Długość zmodernizowanej sieci energetycznej – m				
	Budowanie odporności na zmiany klimatyczne	Wybudowanie zbiornika retencyjnego w Gawartowej Woli – TAK/NIE				
Liczba zgłoszeń nieruchomości uszkodzonych w wyniku ekstremalnych zjawisk pogodowych – szt.						
Liczba wniosków o oszacowanie strat w uprawach rolnych spowodowanych przez ekstremalne zjawiska pogodowe – szt.						
C3.3. Powstawanie zaplecza funkcjonalnego dla turystyki.	Podejmowanie inwestycji i zabiegów porządkujących ruch turystyczny	Liczba nowych obiektów infrastruktury rowerowej i pieszej (Miejsca Obsługi Rowerzystów, miejsca parkingowe)– szt.				
		Liczba nowych obiektów turystycznych (ławki, wiaty, kosze na śmieci, tablice informacyjne)– szt.				
	Wykształcenie edukacyjnego charakteru turystyki lokalnej	Liczba nowych obiektów edukacyjnych przeznaczonych dla turystów – szt.				

	Utrzymanie wartości historycznej i kulturowej obiektów zabytkowych	Liczba zabytków objętych pracami konserwatorskimi – szt.				
		Liczba obiektów zabytkowych włączonych do Gminnej Ewidencji Zabytków – szt.				
C3.4. Poprawa dostępności komunikacyjnej całej gminy.	Uwzględnienie potrzeb komunikacyjnych Gminy Leszno w koncepcji budowy krajowego portu komunikacyjnego	Określenie etapu prac nad realizacją koncepcji - opis				
		Realizacja korytarza komunikacyjnego tzw. Warszawska BIS – TAK/NIE				
		Wybudowanie połączenia w postaci kolei miejskiej w ciągu korytarza komunikacyjnego Warszawska BIS – TAK/NIE				
	Uwzględnienie potrzeb Gminy w zakresie organizacji ruchu drogowego na drogach zarządzanych przez MZDW	Liczba podjętych, na skutek interwencji samorządu, działań zarządu dróg wojewódzkich w zakresie organizacji ruchu drogowego na terenie Gminy – szt.				
	Wykształcenie efektywnego i ekologicznego połączenia komunikacyjnego w głównych kierunkach migracji mieszkańców	Liczba zrealizowanych działań w zakresie poprawy jakości gminnej infrastruktury drogowej – szt.				
		Liczba nowych/ zmodernizowanych punktów oświetleniowych – szt.				